

TIGHT BINDING

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. K83.1/B57K Accession No. K 5471.

Author స్వరసేకర

Title శివానంద శతావళి 1954

This book should be returned on or before the date last marked below.

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200245

UNIVERSAL
LIBRARY

ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯದ
ಕಥಾಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರ
(ಭಾಗ-೧)

ಪ್ರಕಾಶಕರು :
ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾನ್, ಪಂಡಿತ ರತ್ನಂ, ಕೀರ್ತನಾಚಾರ್ಯ
ಬಿ. ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿ

‘ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ’ ಕಾರ್ಯಾಲಯ
ರಂಗಸ್ವಾಮಿಗುಡಿ ಬೀದಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-೨.

ಮುದ್ರಕರು:
ಸ್ವತಂತ್ರ ಕರ್ಣಾಟಕ ಮುದ್ರಣಾಲಯ
ರಂಗಸ್ವಾಮಿಗುಡಿ ಬೀದಿ, ಬೆಂಗಳೂರು-೨.

(ಎಲ್ಲಹಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಕಾಪಿರಿಸಲಾಗಿದೆ.)

ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ: ೧೯೫೪

ಬೆಲೆ: ೦—೧೨—೦

ಪ್ರಕಾಶಕರು:
'ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ' ಕಾರ್ಯಾಲಯ
೯೨. ರಂಗಸ್ವಾಮಿಗುಡಿ ಬೀದಿ,
(ಬಳ್ಳಿಪೇಟೆ) ಬೆಂಗಳೂರು.

ವಿಷಯ ಸೂಚಿಕೆ

ಪೀಠಿಕೆ

	ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯದ ಕಥಾ ಸೂತ್ರ ರತ್ನಾಕರ	
೧	ಪೀಠಿಕಾ ಸೂತ್ರ	೧
೨	“ಶ್ರೀ ಮದನೇಕಲೋಕಜನಕಂ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ	೧೦
೩	“ಹರಿಮುಖ್ಯ ಅಮರಾಳಿಸೇವಿತೃ”	೧೨
೪	“ಕಾಮಮದಪ್ರಹಾರಿ”	೧೫
೫	“ಲಿಂಗದಂಘ್ರಿಪೂಜಾ ಮಹಾಚಿತ್ತವುನ್ನತ ಗುಣಾಂಬುಧಿ”	೧೫
೬	“ಭೈರವದೇವನಂ ಕೀರ್ತಿಸುವವನೆ ಮುಕ್ತಿಮೂಲಿಗಂ”	೧೬
೭	“ಶ್ರೀವರನೇತ್ರ ರಾಜೀವಾಂಕ ಪಾದರಾಜೀವ”	೧೬
೮	“ಶ್ರುತಿಗೆ ವಾದೀಶರೊಳು ಶ್ರುತಿಯರಸಕೊಲ್ಲು ಶ್ರುತಿಯೊಳಲಂ ಕೃತಗೆಯ್ದು”	೧೭
೯	“ಅಭ್ರಜೀವನ ಜೂಟ”	೧೯
೧೦	“ಶುಭ್ರಾಂಶು ಸಕಲಂಕ ಭಿಭೃತೆ”	೨೦
೧೧	“ಧಾತೃಪಂಚಮ ಶಿರಃಪಾತ್ರ”	೨೦
೧೨	“ಪನ್ನಗಜನ್ನ ಸೂತ್ರ”	೨೧
೧೩	“ಕಿನ್ನರಪತಿ ಮಿತ್ರ”	೨೨
೧೪	“ಸುರಪಥದೂರ್ಗಗಳನುರಪಿದಂ”	೨೩
೧೫	“ಕಾಲ ಸಂಹರಂ”	೨೫
೧೬	“ಕರಿದಾನವನ ಸೀಳ್ದು ದಂ”	೨೬
೧೭	“ಇಂದಿರೆವಾಣಿ ಯರುಂಧತ್ಯಾದಿ ನಾರೀವೃಂದಮಾತರಯೋಗಿಣಿ ಯರು ಪಂದಿತ ಪಾದಾರವಿಂದಸೇವಿತೆ”	೨೭
೧೮	“ಶಿವಾನಂದ ಸಿಂಧೇಂಧು ಶಿವೆ”	೨೮
೧೯	“ಹರನಕ್ಷಿಯಿಂದೊಗೆದು ವೀರೇಶ ಹರಿಯಜದಕ್ಷರ ಸಂಹರಿಸಿದಂ”	೨೯
೨೦	“ಕೀರ್ತಿದಿಶಾಂತ ಯೇಕದಂತನನಾಂ ಬಲಗೊಂಬೆಂ”	೩೨
೨೧	“ನಂದಿಕೇಶ್ವರ ಭೃಂಗಿಸ್ಕಂದ ಮುಖ್ಯಾಮರಾಳಿಯೆನ್ನ ಹೃತ್ಕಮಲ ದೊಳು ನಿಂದು”	೩೪
೨೨	“ಈ ಕೃತಿಯೊಳು ತವ್ವೊಂದಿಲ್ಲವೆನೆ ನಡೆಸುವುದು”	೩೫
೨೩	“ಬಾಣ ಮಯೂರನ ಜಾಣು”	೩೫
೨೪	“ಮಯೂರನ ಜಾಣ್ಣೆ”	೩೭
೨೫	“ಗುರ್ಜರನ ಬಿನ್ನಾಣ”	೩೭
೨೬	“ಮಲುಹಣನುರ್ಬು”	೩೦

೨೭	“ಮಲಯಕ್ಷೋಣೇಶನೇಳೆ”	೪೧
೨೮	“ಕಟ್ಟಾಣಿ ಹರಿಪನೋಕ್ತಿಗಾಣಿಪುದು”	೪೩
೨೯	“ಗುರು ಸೋಮನಾಥ ಸ್ವಪ್ನದೊಳ್ ಬಂದು ಕರಕಂಜವಂ ಶಿರಕಿಟ್ಟು ನಿರ್ವಿಘ್ನವೆಂದು ಪೇಳಿಸಿದನು”	೪೫
೩೦	“ಮೇರು ಲೋಕಂಗಳಾಧಾರ, ಆಮರಾಳಗಾಗಾರ”	೪೭
೩೧	“ಹೆಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಹಂಕರಿಸಲು ಉರಿಲಿಂಗವಾದ ಪರಮತೇಜೋರಾಶಿ”	೪೮
೩೨	“ಜಂಬೂನದಿಯನವಲಂಬಿತ ದ್ವೀಪಕದಂಬ ಭಾರತ ವರ್ಷ”	೪೯
೩೩	“ಅಗದು ನಟ್ಟರು ದೇವರುಗಳು ಮೇರುವಂ”	೫೦
೩೪	“ನಂದಿ ನಗುತ ಕಿತ್ತಿಟ್ಟ ಮಹೇಂದ್ರನಗವಂ”	೫೧
೩೫	“ಕುಮಾರ ತಟ್ಟಗಿದ ಕ್ರಾಂಚಾದ್ರಿಯ ನಗುವಂತೆ ಹಿಮಗಿರಿ”	೫೨
೩೬	“ಶಿವನ ಕೃಪೆವಡೆದನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು”	೫೩
೩೭	“ದ್ರೂತ ವ್ಯಸನದಿಂದೆ ರಾಜ್ಯವಂ ಸೋತು ಕುಷ್ಠಿಯಾಗಿ ಓಪಳನಗಲ್ಪ ಕಾಮಾರಿಯುಂ ಪುನೀತನಾದ ನಳನು”	೫೫
೩೮	“ಪುರುಪುಚ್ಚನು”	೫೮
೩೯	“ಪುರೂರವ ಭೂಮಿಪಾಲಕನೊಪ್ಪುತ್ತಿಹನು”	೫೯
೪೦	“ಸ್ವರ್ಣನದಿಯ ತಂದ ಭಗೀರಥನಂದು ಕೇಳರಸಾ”	೬೦
೪೧	“ಜಮದಗ್ನಿಯ ಕೊಂದ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಂ”	೬೨
೪೨	“ಮಾಪತಿ ಬೇಡೆ ಕವಚವನ್ನಿತ್ತ ಹತಕರ್ಣಂ”	೬೫
೪೩	“ಬಲಿ ಮೊದಲಾದವರು ಕೀರ್ತಿವಲ್ಲಭರಾದರು ಅರಸಾ”	೬೬
೪೪	“ಕೀರ್ತಿಯಿಂ ಭೋಜನೆಂಬುದಕ್ಕೆ”	೬೮
೪೫	“ಶಿಬಿಚಕ್ರವರ್ತಿ ಕೀರ್ತಿಯಿಂದ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಸತ್ತನು”	೬೯
೪೬	“ಕೀರ್ತಿಯಿಂ ಮುಂಜಕವಿ ಸ್ವರ್ಗವನೆಯ್ದಿದ”	೭೦
೪೭	“ಮಾಧಾಂತ ಕೀರ್ತಿಯಿಂದ ಕೆಟ್ಟಂ”	೭೧
೪೮	“ಕೀರ್ತಿಯಿಂದ ಪರಿಹಿತಾರ್ಥಿಯಾದನು ಜೀಮೂತ”	೭೨

ಪೀಠಿಕೆ

“ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯದ ಕಥಾಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರ” ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿ ಶ್ರೀ ಶಾಂತಲಿಂಗದೇಶಿಕ. ಈತನ ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೬೭೨. ಈತನ ಗುರು ವಿರಕ್ತ ನಮಶ್ಚಿವಾಯದೇವ. ಕವಿ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಶಕ ೧೫೯೪ರಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೬೭೨ರಲ್ಲಿ ವಿರಚಿಸಿದನು. ಇದರಲ್ಲಿ ೮೧ ಕಥೆಗಳೂ ೬೧೮ ವಾಕ್ಯಗಳೂ ಇವೆ. ಕಿಕ್ಕೇರಿಯ ಆರಾಧ್ಯ ನಂಜುಂಡೇಶಕವಿ ವಿರಚಿತ (ಕ್ರಿ.ಶ ೧೫೫೦)ವಾದ ಭೈರವೇಶ್ವರಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಗ್ರಂಥವು ಗದ್ಯಾನುವಾದವಾಗಿದೆ. ಇದು ಹಲವು ವೀರಶೈವ ಕವಿಗಳ ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಗಳ ಸಂಬಂಧವಾದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಬಹಳ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಕನ್ನಡ ಕವಿ ಚರಿತ್ರಕಾರರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೬೦೦ ರಲ್ಲಿದ್ದ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಶಿವಯೋಗಿಯು ಭೈರವೇಶ್ವರ ಪುರಾಣವನ್ನು ಚಂಪೂರೂಪದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ‘ರಾಜೇಂದ್ರ ವಿಜಯ ಪುರಾಣಂ’ ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರೂ ಇದೆ. ಈಗ ದೊರೆತ ಅಸಮಗ್ರಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿಯೇ ೨೧ ಅಶ್ವಾಸಗಳೂ, ೧೩೫೦ ಪದ್ಯಗಳೂ ಇವೆ. ಈ ಗ್ರಂಥವು ಅಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಚಂಪೂ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಿಕ್ಕೇರಿಯ ಆರಾಧ್ಯ ನಂಜುಂಡೇಶನ ಭೈರವೇಶ್ವರಕಾವ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಈ ಕಾವ್ಯ ಸಾಂಗತ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದು ಮೊನ್ನೆ ತಾನೇ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೬೦೦ ರಲ್ಲಿದ್ದ ಉತ್ತರ ದೇಶದ ಬಸವಲಿಂಗ ದೇವ ಎಂಬಕವಿಯು ‘ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಥಾಸಾಗರ’ ಎಂಬ ಗ್ರಂಥ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಈ ಕಥಾ ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ೩೧೬ ಕಥೆಗಳಿವೆ. ಈ ಗ್ರಂಥವೂ ಅಚ್ಚಾದಂತೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

ಕನ್ನಡ ಕವಿ ಚರಿತ್ರಕಾರರಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಾನವಾದ ‘ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯ ಕಥಾಸೂತ್ರ ರತ್ನಾಕರ’ವನ್ನು ಅಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಆಶೆ ನಮಗೆ ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ಇತ್ತು. ಮೈಸೂರು ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಾಚೀನ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀ ಎ. ಬಸವಾರಾಧ್ಯರು ಎಂ.ಎ., ರವರು ಈ ಗ್ರಂಥದ ಕೆಲವು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆದು ಕಳಿಸಿದರು. ಅವನ್ನು ‘ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ’ ಮಾಸಿಕ

ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದೆವು. ಹಲವು ಮಂದಿ ಮಾನ್ಯವಾಚಕರ ಬಯಕೆಯಂತೆ ಈಗ ಅವನ್ನೇ ಗ್ರಂಥರೂಪವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುತ್ತೇವೆ. ಇದು ಒಂದನೆಯ ಭಾಗ. ಮಹಾಜನಗಳಿಗೆ ಇದು ರುಚಿಸಿದರೆ ಮುಂದಿನ ಭಾಗಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯಿದೆ. ಇದು ಮಹಾಜನರ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಆಗತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ೪೮ ಕಥೆಗಳಿವೆ.

ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯವು ವೀರಶೈವರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಜನ ಪ್ರಿಯವಾದ ಕಥೆಯೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಸಾಂಗತ್ಯ, ಚಂಪೂ, ಗದ್ಯ ಮೊದಲಾದ ವಿವಿಧಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕಥೆಯು ಪ್ರಾಚೀನ ಕವಿಗಳಿಂದ ವಿರಚಿತವಾಗಿದೆ.

ಈ ಕಥೆಯ ನಾಯಕ ಅಂಧ್ರದೇಶದ ನೋಪೂರು ಪಟ್ಟಣದ ಅರಸು ಸಂಗಮರಾಜ ಇವನ ಪತ್ನಿ ಹೇಮಾವತಿ ಇವರಿಗೆ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಜನಿಸಿದ 'ಭೈರವರಾಜ'. ಈತನ ಪತ್ನಿ ಮಹಾದೇವಿ, ಇವರ ಗುರು ಪ್ರಹುಡಾಚಾರ್ಯ. ಈ ಗುರುವು ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ ಕಥೆಗಳೇ (ಭೈರವರಾಜನಿಗೆ) ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಕಥೆಗಳು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿಯೂ ವೀರಶೈವ ಮತಸಿದ್ಧಾಂತ ಬೋಧಕವಾಗಿಯೂ ಇವೆ. ಈ ಗ್ರಂಥಕರ್ತನು ನಡುಗನ್ನಡದ ಸರಳಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಕೆಲವು ವ್ಯಾಕರಣ ವಿರೋಧ ಪ್ರಯೋಗಗಳೂ ಇವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪಾರ್ವತಾ ದೇವಿ (ಪುಟ ೮) ಮೃತವಾದಳು (ಪುಟ ೭೩) ಇತ್ಯಾದಿ. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ರ ಅ, ಶಕಟ ಐ ಕಾರಗಳ ಪ್ರಯೋಗವಿದೆ. ಗ್ರಂಥದ ಶೈಲಿಯು ಒಂದು ಅಪೂರ್ವ ಸೌಂದರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

'ಸಾಸಲು' ಎಲ್ಲಿದೆ ಎಂಬುದು ಹಲವರಿಗೆ ಸಂದೇಹಗ್ರಸ್ತವಾಗಿದೆ. ಇದು ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ವರ (ಹುಲಿಗರೆ) ಎಂಬ ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇದು ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳಕ್ಕೆ ಆನತಿದೂರದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲಾ ಚಿಕ್ಕನಾಯಕನಹಳ್ಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ 'ಸಾಸಲು' ಇಲ್ಲಿ ಉಕ್ತವಾದುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ್ವರ ಎಂದಿಗೂ 'ಸಾಸಲು' ಆಗಲಾರದು ಎನ್ನಬಹುದು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

'ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯ' ಕಥಾಸೂತ್ರ, ರತ್ನಾಕರವು' ತುಂಬಾ ಉಪಯುಕ್ತ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಥಾವಸ್ತುವು ಸಾಂಗತ್ಯ, ಚಂಪೂ, ಗದ್ಯ

ನೊದಲಾದ ಶೈಲಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುನುಂದಿ ಮಹಾಕವಿಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿರು
ವುದು ಇದರ ಜನಪ್ರಿಯತೆಗೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ.

ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು 'ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ'ದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ತನ್ನೂಲಕ
ಸ್ವತಂತ್ರ ಗ್ರಂಥವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ನಿಷ್ಕಾಮ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನೆರವಾದ
ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಚೀನ ಪುಸ್ತಕ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿರುವ ಶ್ರೀ ಎನ್. ಬಸವಾರಾಧ್ಯರು
ಎಂ.ಎ., ಇವರ ಉಪಕಾರವನ್ನು ನಾವು ಬಹಳವಾಗಿ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತೇವೆ.

ನಮ್ಮ ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವಿತ್ತಂತೆಯೇ ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೂ
ಸಹೃದಯರು ಬೆಂಬಲವೀಯುವರೆಂದು ನಂಬಿರುತ್ತೇವೆ.

ತಾ|| ೨೮-೭-೧೯೫೪
ಬೆಂಗಳೂರು

ಇಂತು ಸಜ್ಜನ ವಿಧೇಯ,
ಬಿ. ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿ,
ಪ್ರಕಾಶಕ.

ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯ ಗ್ರಂಥಗಳು

೧. ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯ-ಕವಿ: ಕಿಕ್ಕೇರಿಯಾರಾಧ್ಯ ನಂಜುಂಡ.
ಕಾಲ: ೧೫೫೦. ಛಂದಸ್ಸು: ಸಾಂಗತ್ಯ.
೨. ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯ ಕಥಾಸಾಗರ-ಕವಿ: ಬಸವಲಿಂಗ ದೇವರು
ಕಾಲ: ೧೬೦೦. ಗದ್ಯಶೈಲಿ.
೩. ಭೈರವೇಶ್ವರ ಪುರಾಣ-ಕವಿ: ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ಶಿವಯೋಗಿ
ಕಾಲ: ೧೬೦೦. ಶೈಲಿ ಗದ್ಯ.
೪. ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯ ಕಥಾಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರ-ಕವಿ: ಶಾಂತಲಿಂಗ
ದೇಶಿಕಕಾಲ ೧೬೪೨. ಶೈಲಿ-ಗದ್ಯ.

ಮೇಲೆಕಂಡ ಸಾಲ್ಪುಮಂದಿ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ವೀರಶೈವ ಕವಿಗಳಾಗಿರುವ
ರೆಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ. ಕಥಾನಾಯಕ ಭೈರವರಾಜನು
ಆದರ್ಶ ಶಿವಶರಣನೆನಿಸಿದ್ದಾನೆ.

—ಪ್ರಕಾಶಕ.

ಸಮರ್ಪಣ

ಕರ್ಣಾಟಕ ರತ್ನ ಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರರೂ

ಅಳುವ ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಯವರೂ ಆದ

ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾರಾಜ ಜಯಚಾಮ ರಾಜೇಂದ್ರ

ಒಡೆಯರ್ ಬಹದ್ದೂರ್ ಮಹಾಪ್ರಭು

ಗಳವರ ದಿವ್ಯ ಸನ್ನಿಧಾನಂಗಳಲ್ಲಿ

ರಾಜಭಕ್ತಿ ಪೂರ್ಣವಾದ ಕಾಣಿಕೆ.

ದಿನಾಂಕ : ೨-೮-೧೯೫೪

ಬಿ. ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಸ್ವರನೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯ ಕಥಾಸೂತ್ರ ರತ್ನಾಕರ

|| ಚಿರಮುಭಿವರ್ಧತಾಂ ಯದುಸಂತಾನ ಶ್ರೀಃ ||

ಕರ್ಣಾಟಕ ರತ್ನ ಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರರೂ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಮಹಾ
ಪೋಷಕರೂ ರಾಜರ್ಷಿಗಳೂ ಆದ

ಶ್ರೀಮನ್ಮಹಾರಾಜ ಶ್ರೀ ಜಯಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಬಹದೂರ್
ಮಹಾಸ್ವಾಮಿಯವರು

ಜಿ.ಸಿ. ಎಸ್.ಐ., ಜಿ.ಸಿ.ಬಿ.,

ಭೈರವೇಶ್ವರ ಕಾವ್ಯದ ಕಥಾಸೂತ್ರ ರತ್ನಾಕರ

ಶ್ರೀ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗ ದೇಶಿಕ ವಿರಚಿತ

ಭೈರವೇಶ್ವರನ ಕಾವ್ಯದ ಕಥಾ ಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರ

||ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ಪೀಠಿಕಾಸೂತ್ರವೆಂತೆಂದಡೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಪಂ||

ಶ್ರೀಗುರು ಸದಾಮಳ ನಿತ್ಯನಿರಂಜನ ಪರಮಪಾವನ ನಿರ್ಗುಣ ನಿರಾಪರಣ
ನಿರವಯವ ನಿರಾಮಯ ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವ ನಿರ್ಭೇದ್ಯ ನಿಷ್ಪ್ರಪಂಚ ನಿಷ್ಪ್ರತ್ಯುಪಮಾತೀತ
ನಿರುಪಾಧಿಕ ನಿರ್ವಿಕಾರ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ನಿಶ್ಚಲ ನಿಷ್ಕಳಂಕ ಮಹಿಮಾನಂದಾರ್ಣವ
ಕೃಪಾಮೃತೇಕ್ಷಣ ಪರಶಿನನುಂ, ನಿಷ್ಕಲ ನಿರಂಜನ ಶೂನ್ಯಮಾಲಿಂಗ ಸದಾಶಿವ
ಈಶ್ವರ ಮಹೇಶ್ವರ ರುದ್ರರೆಂಬ ಪ್ರಭಾಮೂರ್ತಿಗಳಂ ತಾಳ್ದಂಥಾ ಪರಶಿನನುಂ
ತಾನೆ ತನ್ನ ಪಂಚಮುಖದಿಂ ಪಂಚಭೂತಾಷ್ಟತನುಮಿಂ, ಪಂಚವಿಂಶತಿತತ್ವಾತ್ಮ
ಕಮಾದ ಸಚರಾಚರಂ ನಾನಾಲೋಕ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡತೃಣಾದಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂತ್ಯಮಾದನೇಕ
ಪಿಂಡಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳಂ ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಅದಹೋಳಗೆ ಚತುರ್ದಶ ಭುವನಕ್ಕೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲೊ
ಪ್ಪುವ ರಜತಪರ್ವತಾಗ್ರದಲ್ಲಿ, ನವರತ್ನಬೀಜಿತರಚಿತಮಪ್ಪ ದಿವ್ಯಸಿಂಹಪೀಠದಲ್ಲಿ
ಉಮಾಸಮೇತನಾಗಿ ಮೂರ್ತಿಯೊಂದು, ನರ ಸುರ ಗರುಡ ಗಂಧರ್ವ ಸಿದ್ಧ ವಿದ್ಯಾಧರ
ಮನು ಮುನಿ ಯಕ್ಷ ರಾಕ್ಷಸ ಕಿನ್ನರ ಕಿಂಪುರುಷ ನಾಗಾಸ್ತರ ದನುಜ ವಿವಿಜರಿಂ, ಹರಿಯ
ಜೇಂದ್ರಾದಿಯಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕರಷ್ಟವಸುಗಳಂ, ನವಗ್ರಹ ನವಬ್ರಹ್ಮ ಸಪ್ತಋಷಿಮಾತೃ
ಕೆಯರಿಂ, ಸಿರಿ ಭಾರತಿ ಶಚಿದುರುಂಧತಿ ಮೊದಲಾದನೇಕ ದೇವಕನ್ನಿಕೆಯರಿಂ, ಸಂದೀ
ಶ್ವರ ಭೃಂಗೀಶ್ವರ ಸ್ಕಂದ ಗಣಪ ವೀರಭದ್ರೇಶ್ವರ ದಾರುಕ ರೇಣುಕ ಘಂಟಾರ್ಕಣ ಗಜ
ಕರ್ಣ ಶತಮುಖ ಸಹಸ್ರಮುಖಾದ್ಯನೇಕ ಪ್ರಮಥನಾಂಯುಕ್ತರಿಂ, ಸಕಲವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾ
ಗಮ ಪುರಾಣತರ್ಕಾದಿ ಇತಿಹಾಸಘೋಷಸ್ತವನದಿಂ, ಓಂಕಾರನಾದಾದಿಮಂತ್ರನಿಜಯ
ಜಯಜಯರವದಿಂ, ಸನಕಾದಿಯೋಗಿಗಳ 2ಸ್ತುತಿಗಳಿಂಪಿಸಿಂ, 2 ರುಕಾದಿಮುನಿಗಳ ವಂ
ದ್ಯಸ್ತವನತೆಯಿಂ, ತುಂಬುರನಾರದರ ಖಚರನಿಶಾಚರರ ತೂರ್ಯತ್ರಯಘೋಷದಿಂ,
ಪ್ರಮಥಗಣತಿಂಥಿಣಿಯ ಸಂತೋಷದಿಂ, ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪನ್ನಿಸಿದೊಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದಂ,
ಪರಶಿನನ ಚಂದ್ರಧರಲೀಲೆಯಾದಿಯಾದ ಸ್ಥಾಣವಿನ ಲೀಲೆಯುಂತ್ಯಮಾದಿಪ್ರತ್ಯೈದು
ಲೀಲೆಗಳೆ, ಆ ಪರಶಿನನ ಸಗುಣಾನಂದಲೀಲೆ; ಅಂತಪ್ಪ ಪರಶಿನಂಗೆ ಭಕ್ತ್ಯಾಸಂದರೂ-
ಪಾಗಿರ್ಪ, ಗೋಪ್ಯದ ಲೀಲೆಯುಂಟೆಂದೆಂತೆಂದಡೆ; ಅಂತಪ್ಪ ನಿತ್ಯನಿರಂಜನ ನಿಷ್ಕಳ
ಪರಶಿನನುಂ, ಭಕ್ತ್ಯಾಸಂದಲೀಲೆಯುಂ ನಟಿಸಲೋಪ್ಕರವಾಗಿ, ತಾನೇ ಗುರುಶಿಷ್ಯ,
ತಾನೇಯಂಗಲಿಂಗ ತಾನೇ ಭಕ್ತ ಜಂಗಮ ತಾನೇ ಕರ್ತೃ ಭೃತ್ಯತ್ವಮುಂ, ತಾನೇ

ನವ್ಯಸೇವಕತ್ವಮಂ, ಏಕಮೇವಾದ್ವಿತೀಯನಪ್ಪ, ನಿರಾಳಪರವಸ್ತುವೇ ಒಂ ದೆ ರ ಡು ಮೂಱುಱು ಮುಪ್ಪತ್ತಾಱು, ನೂಱುಱುಱುಱು ಹದಿನಾಱುಱು, ಅನೇಕಾಷ್ಟವಿಧ ಸಕೀಲಸಂಬಂಧವಾದ ಶರಣಲಿಂಗ ಸಂಬಂಧತ್ವವಂ ತಾಳಿದ ಪರಶಿವ ತಾನೇ, ನಂದೀಶ್ವರ ಭೃಂಗೀಶ್ವರ ಸ್ಕಂದಗಣಪ ವೀರೇಶ್ವರ ಮೊದಲಾದನೇಕಾದ್ಯರ ರೂಪಂ ಧರಿಸಿರುತುಂ ಮತ್ತಂ ಆದ್ಯರೇ ಶಿವನ ನಿರೂಪದಿಂ ವೀರಶೈವಾಚಾರದಿಂದ ಲೋಕವನುದ್ಧರಿಸಲೆಂದು, ಬಸವಣ್ಣ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರು ಮಡಿವಾಳಮಾಚಯ್ಯ ಸೊಡ್ಡಳಬಾ ಚಯ್ಯಗಳು ಕೆನ್ನರಿಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯ ಕನ್ನದಬ್ರಹ್ಮಯ್ಯಗಳೆಂಬೇಳುನೂಱುಪ್ಪತ್ತೇಳು ಪುರಾತ ನರಾಗಿ, ಮರ್ತ್ಯಲೋಕಕ್ಕವತರಿಸಿ ವೀರಶೈವಾಚಾರದಿಂದಷ್ಟಾವರಣ ಮೊದಲಾದ ಶಿವಾಚಾರವನುದ್ಧರಿಸಿ ಮರ್ತ್ಯದಲ್ಲೆ ನಿತ್ಯಾನಂದ ನಿಜಲಿಂಗೈಕ್ಯವಾಗಿರುತುಂ, ಮರ್ತ್ಯ ಲೋಕದ ಮಣಿಹವಂ ಪೂರೈಸಿ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೈಯ್ದಿ, ಘನಲಿಂಗಸುಖದಿಂದಿರಲತ್ತ. ಇತ್ತ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವಾಚಾರವೆಲ್ಲವುಂ ಮಸುಳಿಸಿ ಪೋಗಲು, ನಾರದನೆಂಬ ಮುನಿರಾಜ ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೈತಂದು ಭೂಲೋಕದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯನಱುದು, ಕೈಲಾಸಕ್ಕಾರ ವಣಿಸಿ ಪೋಗಿ, ಶಿವಂಗಷ್ಟಾಂಗವೆಱಗಿ, ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂದು, ದೇವ ದೇವಾ! ಶರಣ ಜನಮನೋವಲ್ಲಭ ಭಕ್ತದೇಹಿಕ ದೇವಾ, ಎನ್ನ ಬಿನ್ನಪವನವಧರಿಸುವೆನಲು, ಶಿವಂ ಲಾಲಿಸುತ್ತಿರೆ ಬಿನ್ನೈಸಿದಂ. ಬಸವಣ್ಣ ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರು ಮುಖ್ಯ ವಾದ ಪ್ರಮಥರು, ಭೂಲೋಕದೊಳು ಶಿವಭಕ್ತಿಯನುದ್ಧರಿಸಿ ನಿಮ್ಮೊಳು ಬೆರಸಿದಂದಿಂದ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವಾಚಾರದ ಕುಱುಹು ಇಲ್ಲದಂತಾಯ್ತು. ಪರಶಿವನೇ ನೀವೇ ಬಿಜಯಂಗೈದು, ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ವೀರಶೈವಾಚಾರವನುದ್ಧರಿಸಬೇಕು ದೇವಾಯೆ ನಲಾತ ನಮಿಸಲಾ ಮುನಿಯ ಬಿನ್ನಪಂಗೇಳ್ತು, ಪರಶಿವಂ ನಮನಗುತುಂ, ಸು1ತ್ತಿ1ದ್ ಪ್ರಮಥಗಣದ ಮೊತ್ತಮಂ ನೋಡುತ್ತುಂ, ಕಾಲಸಂಪಾರನೆಂಬ ಗ2ಣೀ2ಶ್ವರನಂ ಕರೆದು, ಮನ್ನಿಸುತ್ತುಂ ಮರ್ತ್ಯದೊಳು ನೀ ಪೋಗಿ ವೀರಶೈವಾಚಾರವನುಂಟುಮಾಡಿ, ಪವಾಡಗಳಂ ಗೆಲಿದು ವಾದಮಂ ಖಂಡಿಸಿ ಗೆಲಿದು ನೀನಿರುತಿರಲ್ಕೆ, ನಾಂ ಬಂದು, ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡುಬರ್ಪನು ಪೋಗೆನಲು, ಶಿವಂಗೆಱಗಿ, ಎನಗೆ ಜನ್ಮಸ್ಥಲ ವಾವುದು ದೇವಾ! ಎನಲು, ಭೂಲೋಕದೊಳಾಂಧ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ, ಮೋಪೂರೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದರಸು ಸಂಗಮರಾಜ ಹೈಮವತಿಯೆಂಬ ಸತಿಯುಳ್ಳ ಕ್ಷತ್ರಿಯಭೂಪಾಲಕನು ಪುತ್ರನಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದೆಮ್ಮ ಶ್ರೀಪದವ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿಪನಾತಂಗೆ ಪುತ್ರನಾಗು ಪೋಗೆ ನಲು, ಶಿವಂಗೆಯು ಪ್ರಮಥರೆಱಗಿ, ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೈಯ್ದಿಯವರೆಗೆ ಪುತ್ರನಾಗುದಯಿಸಿ, ಭೈರವರಾಜನೆಂಬ ನಾಮದಿಂದೊಪ್ಪಿರುತ್ತುಂ, ಬಾಲಲೀಲೆಯಂ ಕಳೆದು, ಕರಿತುರಗ3ಶಿಸ್ತಾಭ್ಯಾಸ ಚೌಪಷ್ಟಿಕಳಾವಿದ್ಯಾಪರಿಣತನಾಗಿ, ಸಲ್ಲಕ್ಷಣ ಸಂಪೂರ್ಣವಪ್ಪ ಕನ್ನಿಕೆ ಮಹಾದೇವಿಯೆಂಬ ಸ್ತಸ್ತ್ರೀಯುಕ್ತನಾಗಿ, ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯ

ನಿಯೋಗವೆರಸಿ, ಚತುರಂಗಬಲದಿಂದೊಪ್ಪುತ್ತಂ, ಕಾಮನ ಚೆಲ್ವು, ಭೀಮನ ಸತ್ವ, ಸುರಪನ ಭೋಗ, ಕರ್ಣನ ತ್ಯಾಗ, ಬ್ರಹ್ಮನ ಚತುರತ್ವ, ಸೂರ್ಯನ ಶೂರತ್ವ, ಕುಬೇರನ ಭಾಗ್ಯದಿಂ ಶ್ರೀಷ್ಠನಾಗಿರುತ್ತಂ, ದಾನಧರ್ಮ ಸ್ನಾನ ಜಪ ಸೂರ್ಯಕುಲದರಸು ನೀತಿಯ ಖ್ಯಾತಿಯಿಂದಿರುತ್ತಂ, ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಂ ಕೇಳ್ದಾಕಾಂಕ್ಷೆಯುಳ್ಳಾತನಾಗಿ, ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾಗಮಪುರಾಣೇತಿಹಾಸಾದಿಕೋವಿದನಾದ ಪ್ರಹ್ಲಾಡಾಚಾರ್ಯನೆಂಬ ಪುರಾಣೀಕನಂ ಕರೆಸಿ, ತ್ಯಾಗ ಭೋಗ ವೀರ ವಿತರಣ ಪರಹಿತಚರಿತದಿಂದ ರಂಜ್ಯತೀಜ ಕೀರ್ತಿಪ್ರತಾಪದಿಂದ, ರಾಜ್ಯವನಾಳದರಸುಗಳಾರೊಂದು ಕೇಳಲು ಭೈರವರಾಜನೊಳು ಪೇಳುತ್ತಿದ್ದಪಂ.

||ಅದೆಂತೆಂದಡೆ||

ನಳ ಹೆರಲ್ಪಂದ್ರ ಪುರೂರವ ಪುರುಕುತ್ಸ ಸಗರ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಕನುಂ ಮೊದಲಾದ ಪಟ್ಟಕ್ರವರ್ತಿಗಳುಂ, ಗಯನೆ ಆದಿಯಾಗಿ ಅಂಬರೀಷನಂತ್ಯವಾದ ಷೋಡಶ ಮಹಾರಾಯರುಂ, ಕರ್ಣ ಕೌರವ ರಾಮ ರಾವಣ ಬಲಿ ವಾಲಿ ಯಯಾತಿ ನಹುಷ ರಘು ಭೀಮ ಬಲಭದ್ರ ಶಿಶುಮಾಲ ಕಲಿಪಾರ್ಥನುಂ, ಕೀಚಕ ದಶರಥ ಮೊದಲಾದವರು ಕೆಟ್ಟಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಹಾನಿಕಥೆಗಳಂ ಕೇಳ್ವು ಶಿರದೂಗುತ್ತಂ, ಸಪ್ತ ಮಾತೃಕೆಯರುಂ, ಸಪ್ತಮುಷಿಗಳುಂ, ಅಷ್ಟತನುಗಳಷ್ಟಕುಲಶೈಲಂಗಳುಂ, ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲ ಕರಪ್ಪವಸುಗಳುಂ, ಕ್ಲೇಶದಿಂದ ಕಾದಿ ಕಾದಿ ಮಡಿದರೆಂದು ಪೇಳುವ ದೂಷ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಜಾರಚೋರರ ಕಥೆಗಳಂ ಕೇಳ್ವು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಂ, ಕೌರವರು ಪಾಂಡವರು ನೌರಿ ಕದಂಬರುಂ, ಹೆರೆಯಜೇಂದ್ರಾದಿ ಮೊದಲಾದ ಮನುಮುನಿಗಳುಂ, ಜೂಜು ಮೊದಲಾದ ರಾಜಗರ್ವದಿಂದ, ಕಾದಿ ಮಡಿದರೆಂದು ಪೇಳ್ವ ಲೋಕವರ್ತನೆಯ ನೀತಿ ಕಥೆಗಳಂ ಕೇಳ್ವು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತನಾಗಿ ಮುಂತೆಂದನು. ಭೈರವರಾಜನುಂ ಶಿವಭಕ್ತಿ ನಿಷ್ಠಾ ಪರರಾರೊಂದು ಕೇಳಲು, ಮೂಱುಲೋಕದೊಳಗುಳ್ಳವರ ಪೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ನವಬ್ರಹ್ಮರುಂ, ನವಗ್ರಹಂಗಳುಂ, ನವಜೋಳರುಂ, ನವಬಲ್ಲಾಳರುಂ, ನವಮುಗ್ಧರುಂ, ನವನಾಥಸಿದ್ಧರುಂ, ಇಂತಿವರೊಳು ಶಿವಭಕ್ತಿ ನಿಷ್ಠಾ ಪರರಾಗಿ, ಮುಕ್ತರಾದರ್ಕೆಲ ಬರುಂ, ಶಿವಭಕ್ತಿ ಹೀನರಾಗಿ ಕೆಟ್ಟವರ್ಕೆಲಬರುಂ, ಅಣುಶೈವದಲ್ಲಿಯುಂ, ವೀರಶೈವದಲ್ಲಿಯುಂ, ಮುಕ್ತಿಯಂ ಪಡೆದವರಾರೊಂದು ಕೇಳಲುಂ ಭೈರವರಾಜನಿಗೆ ಪೇಳಿದನು. ಮನು ಮುನಿ ಯಕ್ಷ ರಾಕ್ಷಸರುಂ ಅಣುವತ್ತುಮೂರು ಪುರಾತನರುಂ, ಶೈವದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿಯಂ ಪಡೆದವರುಂ, ವೀರಶೈವದಲ್ಲಿ ದಶಗಣ ತೀರಸಗಣ ಷೋಡಶಗಣ, ಪ್ರಮಥ ಗಣ ರುದ್ರಗಣ ಅಮರಗಣ ಭಕ್ತಗಣ ಮೊದಲಾದೊಳುನೂಱುಪ್ಪತ್ತೀಳು ಪುರಾತನರುಂ, ನೂತನ ಪುರಾತನರುಂ, ನೂಱುತಂದುವಿರಕ್ತರುಂ, ಮೊದಲಾದ ಶ್ರೀ ವೀರಶೈವದಲ್ಲಿ,

ಶಿವನ ಕೃಪಾಪ್ರಸನ್ನತ್ವವಂ ಪಡೆದು ನಿತ್ಯಾನಂದನಿಜಸುಖಿಗಳಾರೊಂದು ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಪುರಾತನರ ಕಥೆಗಳಂ ಪೇಳಲು, ಕೇಳ್ದು ಭೈರವರಾಜನುಂ, ಇಂತೀ ಹಾಸ್ಯಕ್ಕೆ ಈಡಾದ ಹಾನಿಕಥೆಗಳಂ, ದೂಷ್ಯಕ್ಕೆ ಈಡಾದ ಜಾರಜೋರರ ಕಥೆಗಳಂ, ಲೋಕವರ್ತನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ನೀತಿಯ ಕಥೆಗಳಂ, ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಪೂರ್ವ ಪುರಾತನರ ಚಾರಿತ್ರಂಗಳಂ ಕೇಳ್ದು ಮೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷಿತನಾಗಿ, ಎಂದಿಗೆ ಈ ಸಂಸಾರದ ಬಂಧನವಳಿದು ಕಳೆದು, ಎಂದಿಗೆ ನಾಂ ಶಿಭಕ್ತರಾಗಿ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತರಾಗಿಸ್ವೆವೊಯೆಂದು ಸತಿಸತಿಗಳು ಶಿವಜ್ಞಾನಚಿಂತೆಯಿಂದೆ ಮಹಿದೊಡಗಿದಂತೆ ನಿವ್ರಿಗೈಯ್ಯಲು, ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಬಂದು ಭೈರವರಾಜನೊಳಿಂದನು. ನಿನ್ನ ಕರದ ಸುರಗಿ ಚರಣದ ಬಿಂದು ನಿನ್ನ ತರುಣಿ ಸಹವಾಗಿ, ಮಲ್ಲಿಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಪೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಗುರುಕರುಣಮಂ ಪಡೆದು ಸಾಸಲಿಗೆ ಪೋಗಿ ಜಂಗಮಾರ್ಚನೆಯಂ ಮಾಡುತ್ತಿರು, ನಿನಗೆ ನಿತ್ಯಾನಂದಸುಖವ ನಿತ್ತವೆನು. ಎನ್ನ ವೆಸರು, ಸಾಸಲಸೋಮೇಶ್ವರ ದಿಟ. ನಿನ್ನಾಣೆ ನಂಬೆಂದು ತನ್ನ ಹಸ್ತವಂ ಮಸ್ತಕದಮೇಲಿಟ್ಟು ಪೋಗಲೆಚ್ಚತ್ತು, ಕಣ್ಣಿಹಿದು ಕಂಡ ಕನಸುಮಂ, ಸತಿಗೆ ಪೇಳಲು, ಕಣ್ಣುಪ್ಪ ಚೇರಮರಾಯ ನಂಬ್ರಣ್ಣ ಮೊದಲಾದ ಪುರಾತನರಿಗೆ ; ಶಿವನು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಪೇಳಿದಂತಾಯಿತೆಂದು, ಸತಿಪತಿಗೆಹಿಗಿ, ನಮಗೆ ನಿಜಮುಕ್ತಿಗೆಯ್ದುವ ಪಯಣವಾದುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಿಸಿ, ಹರುಷದಿಂದ ದೇಶ ಕೋಶ ಬೊಕ್ಕಸ ಭಂಡಾರ ಆನೆ ಕುದುರೆ ರಥ ಪದಾತಿ ಭದ್ರ ಚಾಮರ ಕುಂಚ ಕಾಳಂಜಿ ಸಿಂಧ ಸೀಗುರಿ ಮುತ್ತು ರತ್ನ ಮೊದಲಾದ ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯಮಂ, ಶಿವಭಕ್ತರಿಗಿತ್ತು ವಂದಿಸಿ, ಭೈರವರಾಜ ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀ ಮಹಾದೇವಿಸಹವಾಗಿ, ಮೋಪೂರದತ್ತಣಿಂ ಪೋಲಿವಂಟು ಪೋಗುತ್ತಿರಲು ಕಂಡು ಪಾರಿಯಾತ್ರಕ ಧನಸೇನ ಭರ್ತೃಪರಿ ಮೊದಲಾದವರು ಸಂಸಾರವಂ ಬಿಟ್ಟು ಪೋದಂತಲ್ಲವೆಂದು ಸರ್ವಜನರು ಕೀರ್ತಿಸುತ್ತಿರಲು, ಸತಿಸತಿಗಳು ಶಿವನನು, ಪಾರ್ವ ತಾದೇವಿ ದುಗ್ಗಲವ್ವೆ ಚಂಗಳವ್ವೆ ನಾಗಮ್ಮ ಮೊದಲಾದ ಶರಣೆಯರ ನೆನವುತ್ತುಂ, ಮನೋವೇಗದಿಂ ಬಂದು ಮಲ್ಲಿಪಟ್ಟಣಮಂ ಪೋಕ್ಕು ಉಳಿಯುಮೇಶ್ವರಲಿಂಗವಂ ಕಂಡು ನುತಿಸಿ ಕರುಣಮಂ ಪಡೆದಿರುವಷ್ಟರೊಳಾ ಪಟ್ಟಣದರಸು ರಾಮರಾಜ ವೈಹಾಳಿಗೆಯ್ದು ಪಲ್ಲಿ ಭೈರವಾಂಕನ ಚರಣದ ಬಿರಿದಂ ಕಂಡು ಕದನಾಂಕ ರೂರನೆಂಬ ಪಟ್ಟುಭಟ ತಡೆಯಲು, ಕಾದಿಗಿದ್ದವನ ಸಂಹರಿಸಿ ರಾಮರಾಜನಿಂದ ಮನ್ನಣೆವಿತ್ತಿರುವ ನಿತಹೊಳು, ಬೇಂಟೆಗೆಂದು ಕಿರಾತರ್ವರಸಿ ಕಾನನಕೆಯ್ದಲು, ದರರಥ ಪಾಂಡವನೃಪ ಸೌಂದರರಾಯ ಮೊದಲಾದವರು ಬೇಂಟೆಗೆಂದು ಪೋಗಿ, ಶಾಪಹತರಾಗಿ ಕೆಟ್ಟು ಪೋದಂತಲ್ಲ. ಭೈರವರಾಜ ರಾಮರಾಜರುಂ ಬೇಂಟೆಗೆ ಪೋದರು, ಎಂದು ಸರ್ವಜನರುಂ ಕೀರ್ತಿಸುತ್ತಿಪಲ್ಲಿ, ಮುಂದೆ ಶಿವನ ಕಾರುಣ್ಯಸೂತ್ರದಿಂದ ಭೈರವದೇವ ಮೊಹಿತ ಪವಾಡವೆಂತೆಂದಡೆ. ಲಿಂಗದನದಿಯ ಸ್ವಪ್ನಗಳು, ಅವರೆ ಸಮರಂಗಣ ಬೆರಳು, ಪನ್ನೆಗನುಂ, ಜಂಗಮದಿಷ್ಟು ಫಲಂಗಳುಂ, ಒನಕೆಯುಂ ತವನಿಧಿಯುಂ,

ಹಾಂಗೆ ಸೋಮೇಶ್ವರನುಂಟೆಂದು ನುಡಿದುದು. ಮೊದಲು ಲಿಂಗದ ಪವಾಡ ವೆಂತೆಂದಡೆ, ಭೈರವರಾಜನು ಬೇಂಟೆಗೆಯ್ದು ತೋಹಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಎರಳೆಯನಿಹಿಯಲು ಎರಳೆಯ ರೂಪು ಪೋಗಿ, ನಿಶ್ಯಾಸವಾಗಿ ಗಾಂಧರ್ವಂ ಶಿವಲೋಕಕ್ಕೆಯ್ಯಲು ಕಂಡು ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ ಜಸಕಂಪ ಪಾರಾಶರ ಮೊದಲಾದವರ ಕೈಸೋಂಕಿನಿಂದ, ನಿಶ್ಯಾಸ ವಾದಂತಾಯಿತ್ತೆಂದು ಕೀರ್ತಿಸುತ್ತಿರಲು, ಭೈರವಾಂಕ ಎರಳೆಯನಿಹಿದ ಕಠಾರಿಗೆ ರಡು ಲಿಂಗ ಸಿಲ್ಕಿಬರಲ್ಕಂಡು, ಸಮಸ್ತಜನರು ಕೀರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನಿಮಿಷರಾಜ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ ಮೇದಾರ ದೂಳಯ್ಯ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ, ನಂದೀಶ ಮೊದಲಾದವರಿತ್ತ ಲಿಂಗದಂತಿದೆಯೆಂದು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರಲು, ಲಿಂಗವಂ ಕಂಡು ರಾಮರಾಜ ಭೈರವ ರಾಜಂಗೆಜಗಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆಯ್ಯೆಂದು ಧನಧಾನ್ಯ ಸಕಲ ವಸ್ತುವನ್ನಿತ್ತು ಪೊಡವಂಟು ಪೋಗಲು ಏಕಾಂತರಾಮಯ್ಯ, ತೇಣಿಯಾಂಡಿ, ಚೊಕ್ಕನಯಿನಾರು ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಶಿವನು ಆಕಾರವಾಕ್ಕಾಗಿ ನುಡಿದಂತೆ ಪೇಳಿದ ಶಿವನು ಸಾಸಲ ಪುರದಿಂದ ಬಂದು ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನಿತ್ತಪೆನೆಂದೆನಲ್ತೇಳಿ ಗುರುಪದಧ್ಯಾನದಿಂದಿರಲು, ಸಾಸಲ ಸೋಮೇಶನು ಹಾಲಸೋಮೇಶನೆಂಬ ಗುರುರೂಪನಾಮವಂ ತಾಳ್ವ ಬರಲ್ಕಂಡು ನಂದಿಸಿ ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಎತ್ತಣಿಂದ ಬಂದಿರಿ ದೇವಾ ಎನಲು, ಗುರುಸಾಂಪ್ರದಾಯದ ಪೂರ್ವಾಪರವಂ ಪೇಳಲು ಕೇಳಿ, ಎನಗೆ ದೀಕ್ಷೆಯಂ ಕರುಣಿಸೆಂದು ಪೊಡಮಡಲು ವೇದಾಗಮೋಕ್ತದಿಂ, ಸರ್ವಗಣಸಮ್ಮತದಿಂ ದೀಕ್ಷಾತ್ರಯವನ್ನಿತ್ತು ಸರ್ವಾಚಾರಮಂ ಬೋಧಿಸಿ, ಕರದ ಸುರಗಿ ಚರಣದ ಬಿರಿದು ಇರಲಿ, ಮುಂದೆ ಕಾರಣಮುಂಟೆಂದುದೀ ಲಿಂಗದ ಪವಾಡವು.

|| ಇನ್ನು ನದಿಯ ಪವಾಡವೆಂತೆಂದಡೆ ||

ಮಲ್ಲಿಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಸಾಸಲಿಗೆ ಹಾಲಸೋಮೇಶ ಭೈರವದೇವ ಮಹಾದೇವಿ ಯಮ್ಮನು, ಶಿವರಣರೊಡಗೂಡಿ ಪೋಗುವಲ್ಲಿ, ಸಿರಿಯಾಳ ಸಿಂಧುಬಲ್ಲಾಳ ತಿರುನಾಳ್ವೋವರು ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಶಿವನು ವಂಳೆಯ ಕಣಿಸಿದಂತೆ ಮುಳೆ ಕಣಿಯಲು, ಹೇಮಾವತಿಯೆಂಬ ಹೊಳೆ ಕಟ್ಟಲು, ಪರಸ್ಪರ ಧಾಳಿಯಿಂದ, ಸರ್ವಜನರು ಗೂಳಿಯದೇಗದು ನದಿಯುರನಣಿಯ ಕಂಡು ನಡುಗುತ್ತಿರಲು, ನದಿಯ ದಾರಿಯಂ ಬಿಡಿಸಿ ಭೈರವದೇವ ಸರ್ವಜನರೊಡಗೂಡಿ ನಡೆಯಲು ಕಂಡು ವಡಿನಾಳಸೂಚಯ್ಯ, ಮುಸುಟೆಚೌಡಯ್ಯ, ಕೇಶಿರಾಜಯ್ಯ, ಮೊದಲಾದ ಪುರಾತನರು, ನದಿಯ ವಾರಿಯ ಬಿಡಿಸಿ ನಡೆದಂತಾಯಿತ್ತೆಂದು ಕೀರ್ತಿಸಿದರೆಂಬುದೇ ನದಿಯ ಪವಾಡವು.

|| ಇನ್ನು ಸ್ವಪ್ನದ ಪವಾಡವೆಂತೆಂದಡೆ ||

ಆಂದು ನೋಪೂರಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಪೋಗೆಂದು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಪೇಳಿದ ಪರಶಿವ ತಾನೆ, ಮುಂದೆ ಸಾಸಲಿಗೆ ಪೋಗಿ ಚಿಕ್ಕಣಾಚಾರ್ಯ ಶಂಭುನೃಪತಿ ಮೊದಲಾದ

ಭಕ್ತರ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ, ಶಿವನು ಪೇಳಿದನೆನ್ನಿಸುವೆನ್ನಾಚಾರ ಎನ್ನಸಮಯ ಸಮುದ್ಧರಣ ಎನ್ನಲುಗ ಭೈರವದೇವನಂ ಇದಿಗೋಳ್ಳಿಯೆಂದು ಪೇಳಲವರು ಸರ್ವಸಂಭ್ರಮ ದಿಂದಿದಿಗೊಂಡು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಕರೆದುಕೊಂಡೊಯ್ದು, ಲಿಂಗಮುದ್ರೆಯ ಗೃಹನೊದಲಾದ ಸಕಲವಸ್ತುವನಿತ್ತು ಇರುತ್ತಿರಲಿತ್ತ, ಭೈರವದೇವನು ಗುರುಭಕ್ತಿ ಲಿಂಗಪೂಜೆ ಜಂಗ ಮದಾಸೋಹ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದೇ ಸ್ವಪ್ನದ ಪವಾಡವು.

|| ಇನ್ನು ಅವರೆಯ ಪವಾಡವೆಂತೆಂದಡೆ ||

ಶಿವನು ಚರಲಿಂಗವಾಗಿ ಬಂದು ಒಂದು ಅವರೆಯ ಬೀಜಮಂ ಭೈರವಂಗೆತ್ತು ಪೋಗಲು ಹಿತ್ತಿಲೊಳ್ಳುತ್ತಲಂಕುರಿಸಿ, ಪಲ್ಲವಿಸಿ, ಪೂಫಲಕಾಯಾಗಿರೆ ಶಾಖವನಾಡಿ ಶರಣರಿಗೆ ನೀಡಿ ಅನಂತಕಾಲಪೋಗಲು, ಫಲಬೀಜಬಿತ್ತು ಜಳ್ಳೊಣಗಿಪೋಗಲತ್ತಾ ಚರಮೂರ್ತಿ ಬಂದು ಅವರೆಯ ಫಲವಾಯಿತ್ತೆಯೆಂದು ಕೇಳಲು, ಭೈರವಾಂಕ ಪವಾಡದಿಂದ ಫಲವಂ ತೋಪಿ ಕಾಯಕೊಯ್ದು, ಶಾಕವನಾಡಿ ಶರಣರಿಗೆ ನೀಡಲು ಕಂಡು ಬಸವಣ್ಣ, ನೊರಟದ ಬಂಕಣ್ಣ, ಅದಯ್ಯ ನೊದಲಾದ ಪುರಾತನರು, ಕೊರಡ ಕೊನರ್ಚಿ ಬರಡದಯನ ಕಣಿಸಿ ಕುರುಡವೇಳವರ್ಗೆ ಕಣ್ಣು ಕಾಲಿತ್ತುದಕೆಂದ ಭೈರವ ದೇವನ ಪವಾಡವೆ ಅಧಿಕವೆಂದು ಕೀರ್ತಿಸಿದರೆಂಬುದೇ ಅವರೆಯ ಪವಾಡವು.

|| ಇನ್ನು ಸಮರಾಂಗಣದ ಪವಾಡವೆಂತೆಂದಡೆ ||

ಚರಣದಲ್ಲಿ ಬಂದ ಕಟ್ಟೆ ಭೈರವದೇವ ಗುರುಲಿಂಗ ಜಂಗಮ ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡು ತ್ತಿರಲು ಹರನು ಬಿರುದಾಂಕನಾದ ಚರಲಿಂಗಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಬಂದು ಭೈರವಾ ಕದನಕ್ಕೆ ಬಾರೆಂದು ಕರೆಯಲು, ಒಲ್ಲೆನು ವಿವಶಿವಾ ಎನಲು, ಯುದ್ಧಭಿಕ್ಷಾಯೆಂದು ಅಣೆಯನಿಕ್ಕಿ ಕಥೆಯಂ ಪೇಳಿ, ಕಾದುವನಿರಹೋಳ್, ಚರಮೂರ್ತಿ ಮಡಿಯಲು, ಸೇದಿರಾಜ, ಎಣಾದಿನಾಥ, ದಸರಯ್ಯ, ಸಿಂಧುನುರಾಯ ನೊದಲಾದ ಶರಣರು ಹಗೆಯವಂ ಜಂಗಮವಾಗಿ ಬಂದಿಹೆಯಲು ಶರಣೆಂದರು. ಭೈರವನಿಂದ ಜಂಗಮ ವನಿಹೆಯಬಹುದೆಯೆಂದು ಶರಣಾಳಿ ಭೋರೆಂದುಲಿವುತ್ತಿರೆ, ಭೈರವದೇವ ಲಿಂಗಾ ಪಿಫತಕ್ಕೆ ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಬಿನ್ನೈಸಲು, ನೀ ಜಂಗಮವಂ ಕೊಂದೆ ಒಲ್ಲೆವೆನೆ ನಿಮಗಿಂದ ಮುಂದೆ ನಾನನರ ಕರೆದು ತಂದವೆನು, ನಾನನರ ಇಷ್ಟವನಿತ್ತುದು ಉಂಟೆಂದು ನುಡಿದು ಚರಣವಂ ಪಿಡಿದು ಶರಣಮಾಡಿ ಕರೆಯಲು ಮಡಿದ ಚರಮೂರ್ತಿ ನುಡಿವುತ್ತಿದ್ದುಬರಲು ಕಂಡು, ಬಸವಣ್ಣ ನಂಬ್ಯಣ್ಣ ಮುಸುಟಿಯ ಚೌಡಯ್ಯ, ಸಕಳೇಶಮಾದರಸರು ಪ್ರಾಣವನಿತ್ತುದಕೆಂತಿದೀನಧಿಕವೆಂದು ಭಕ್ತಕೊಂ ಡಾಡಿದಂತೆ ಜಣಿಸಿದರೆಂಬುದೇ ಸಮರಾಂಗಣದ ಪವಾಡವು.

|| ಇನ್ನು ಬೆರಳಿನ ಪವಾಡನೆಂತೆಂದಡೆ ||

ಭೈರವದೇವ ತಮ್ಮ ಶಿಲಕ್ಕೆ ತಿಲಗಾಣವನಾಡುತ್ತ ಸುಯ್ಯಾನದಿಂದಿರೆ ಶಿವನು ಭಕ್ತನೆಂತೆ ಬಂದು ಹಿತವಚನನ ನುಡಿದು, ಎಳ್ಳ ನೀ ನೂಂಕು ನಾನು ತಿರುಹುನೆನೆಂದು ಮೋಸದೋಳ್ತರುಹಲು, ಭೈರವದೇವನೈವೆರಳು ಖಂಡಿಸಿ ಬೀಳಲು, ಕಂಡಾಗ ಹೆರನು, ಕಲಿಕಾನುದೇವ, ಮೆಹಿಮಿಂಡಯ್ಯ, ರಕ್ತಸಬೊಮ್ಮಯ್ಯ, ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಹೆದ ರೋಡಿದಂತೋಡಲು, ಭೈರವದೇವನು ನಮಸ್ತಿನಾಯ ಎಂದು ಭಸ್ಮವಂ ಮುಟಿ ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಗೆಯ್ಯಲು ಕರದಬೆರಳು ಚಿಗುರ್ತುಬರಲು ಕಂಡು, ಕೋವೂರಬೊಮ್ಮಯ್ಯ, ಬಾಣಕವೀಶ್ವರ, ಗುರುಭಕ್ತಯ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಭಕ್ತರು ಕರ ಚರಣ ಕಣ್ಣು ಪಡೆದುದ ಕಿಂದ ಇದೇ ಘನವೆಂದು ಶರಣರು ಕೊಂಡಾಡಿದರೆಂಬುದೇ ಬೆರಳ ಪವಾಡವು.

|| ಇನ್ನು ಪನ್ನಗನ ಪವಾಡನೆಂತೆಂದಡೆ ||

ಭೈರವದೇವನು ಪುಷ್ಪದ ತೋಂಟಕ್ಕೆ ಪೋಗುವಲ್ಲಿ, ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಸರ್ಪಕಚ್ಚಿ ತಾನೆ ಮಡಿಯಲು, ಭೈರವದೇವ ಪೂಗೊಯ್ದು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಶರಣಗೋಷ್ಠಿ ಯಿಂದಿರಲು, ನಿಮ್ಮ ಕಚ್ಚಿದ ಸರ್ಪ ಸತ್ತದೆಂದು ವೇಳಲು, ಕೇಳಿ ಶರಣಾಳಿಸಹಿತ ನಡೆತಂದು ಉರಗನ ಶವಮಂ ಕಾಣುತ್ತ ಶಿವಶಿವಾ ನಮಸ್ತಿನಾಯ ಎಂದು ಕರವಿಟ್ಟು ನೇವರಿಸಲು, ಭೋರೆಂದು ಮುರಿದೆದ್ದು ಪಡೆಯನೆತ್ತುತ್ತಿರೆ, ಭೈರವಾಂಕ:ಪೋಗೆಂದು ಕಳುಪಲು, ಕಂಡು ಶರಣಾಳಿ ಹಾವಿನಹಾಳ ಕಲ್ಲಯ್ಯ, ಸಿಂಗಿಬೊಪ್ಪಯ್ಯ, ಕದಿರೆ ರೇಮಯ್ಯ, ವೇಮನಾರಾಧ್ಯರು ಮೊದಲಾದ ಪುರಾತನರು ಸರ್ಪನಿಗೆ ಸರ್ಪನಿಂದಳಿದ ವರಿಗೆಯ್ಯಂ ಪ್ರಾಣವನಿತ್ತುದಕಿಂತ:ಲು, ಭೈರವದೇವ ಸರ್ಪಂಗೆ ಪ್ರಾಣವನಿತ್ತುದೇ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದು ಭಕ್ತರು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರಬುದೇ ಪನ್ನಗನ ಪವಾಡವು.

|| ಇನ್ನು ಜಂಗಮದಿಷ್ಟಫಲದ ಪವಾಡನೆಂತೆಂದಡೆ ||

ಶರಣರೊಡಗೂಡಿ ಭೈರವಾಂಕನು ವನದೊಳಗಿರಲು, ಆಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಚರಲಿಂಗವಾಗಿ ಬಂದು ಚೂತಫಲವಂ ಬೇಡಲು, ಪವಾಡದಿಂದ ಚೂತಫಲವಂ ಮಾಡಿತ್ತು, ಅನಂತಭಕ್ತಸರ್ವವಿಂದು ಲಿಂಗತ್ವಪ್ರಿಯೋಳೋಲಾಡುತ್ತಿರಲು, ಕಾರಿಕಾಲಮ್ಮ, ದಂಡನಾಥ, ಮುಸುಟಿಯಚ್ಚಾಡಯ್ಯ, ಮೊದಲಾದ ಪುರಾತನರು ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟ ಫಲವಂ ಕೊಟ್ಟುದಕಿಂದ ಈ ಭೈರವದೇವನಿತ್ತುದು ಕರಚೋದ್ಯವೆಂದು ಭಕ್ತರು ಕೊಂಡಾಡಿದರೆಂಬುದೇ ಜಂಗಮದಿಷ್ಟಫಲದ ಪವಾಡವು.

||ಇನ್ನು ಒನಕೆಯ ಪವಾಡನೆಂತೆಂದಡೆ||

ಮಹಾದೇವಿಯಮ್ಮನು ರಾಜಾನ್ನದಕ್ಕೆಯಂ ತಳಿಸುತ್ತಂ ಶ್ರೀಗುರನಾಥ, ನಾಗಮ್ಮ, ನೀಲಮ್ಮ, ಕಮಲವೈಯರು ಮೊದಲಾದ ಶರಣೆಯರ ಪಾಡುತ್ತಿರಲು, ಸೋಮೇಶನು ಚರಲಿಂಗವಾಗಿ ಬಂದು ಮಹಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂದು ಲಾಲಿಸಿ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದು ಮಹಾದೇವಿ ಎನಲು, ಕಂಡು ಕಡುಭೀತಿಯಿಂದ ಕಯ್ಯಲ್ಲಿದ್ದೊನಕೆಯ ನಂತರದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಬೇಗ ಬಂದೆರಡುಪಾದಕ್ಕೆ ಹಿಗ್ಗಿ, ಸರ್ವಸತ್ಕಾರವನ್ನಿತ್ತು. ಅನಿತಹಿಂಸೆಗಳು ಗುರು ಸೋಮನಾಥ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಸಂದಿದ ಒನಕೆಯಂ ಕಂಡು ನಂದೀಶ, ಬಸವಣ್ಣ, ಮಡಿವಾಳಗಳು ಮೊದಲಾದ ಶರಣರ ಮಹಿಮೆಗಿಂದ, ಮಹಾದೇವಿಯಮ್ಮನ ಪವಾಡವೇ ಅಧಿಕವೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದರೆಂಬುದೇ ಒನಕೆಯ ಪವಾಡವು.

||ಇನ್ನು ತವನಿಧಿಯ ಪವಾಡನೆಂತೆಂದಡೆ||

ಶಂಕರದಾಸಯ್ಯನಂತೆ ಸೂಜಿಯಕಾಯಕನು ಮಾಡಿ, ಜಂಗಮಾರ್ಚನೆಯ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನೂತನದ ಅಂಗಿಯಂ ಪೊಲಿದು ವಿಕ್ರೇಮವಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಶಿವನು ಚರಲಿಂಗವಾಗಿ ಬಂದು ಹರಸಿ ಭಸಿತವನ್ನಿಟ್ಟು, ಅಂಗಿಯಂ ಬೇಡಲು, ಭೈರವಾಂಕನಂಗಿಯಂ ಇತ್ತು ವಂದಿಸಲು, ಶರಣರು ಕಂಡು ಭಾಪೆಂದು ಕೀರ್ತಿಸುತ್ತಿರೆ, ಬಸವಣ್ಣ, ನಿಡುಗುಡಿ ಮಾರಯ್ಯ, ದಾಸಯ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಶರಣರು ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ವಸನವನ್ನಿತ್ತದಕಿಂದಿದೇನು ಚೋದ್ಯವೆಂದು ಕೆಲರು ಕಿಡಿದುಮಾಡಿ ನುಡಿಯಲು ಕೆಲರು ಘನವೆಂದು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರಲು, ಅನಿತಕ್ಕೆ ತವನಿಧಿ ಹೆಚ್ಚಲು ಕಂಡು ಕೋಟಿಯ ಶಿವದೇವ ನಂಬ್ಯಣ್ಣ ಚಿರುಪುಲಿಯರು ಮೊದಲಾದ ಪುರಾತನರು ತವನಿಧಿಯಂ ಪಡೆದುದಕಿಂದಿದೇ ಚೋದ್ಯವೆಂದು ಕೊಂಡಾಡಿದರು ಭಕ್ತಾಳಿಯೆಂಬುದೇ ತವನಿಧಿಯಂ ಪಡೆದ ಪವಾಡವು.

||ಹಾಂಗೆ ಸೋಮೇಶನುಂಟುಯೆಂದ ಪವಾಡನೆಂತೆಂದಡೆ||

ಭೈರವಾಂಕನುಂ ಸಾಸಿಲಿಂದ ಕಿಕ್ಕೇರಿಯಾರಾಧ್ಯ ಮಲ್ಲಣಯ್ಯನುಂ ಗಣಾ ಡಂಬರದ ಸರ್ವಕ್ಕೆ ಬಿನ್ನಹೆಮ್ಮಾಡಲು, ಭಕ್ತಾಳಿಗೂಡಿ ಪೋಗಿ ಪಾದಾಂಬು ಪ್ರಸಾದವ ಸವಿದು ಶಿವಗಣಸುಖಾನಂದಾಭಿಯೊಳೊಲಾಡುತ್ತಿರಲಿತ್ತ, ಕಮಲಸಖನಸ್ತಾದ್ರಿಯ ಸೇರಲು ಕಾರ್ಗತ್ತಿಯಾಗಿ ಮರಳಿ ಸೂಸಲಿಗೆ ಭೈರವಾಂಕನೈತರುವಾಗಿ, ಪುರಹರನು ಚತುರಂಗಬಲವೆರಸಿ ಬಂದು ಅಧ್ಯಕ್ಷರೂಪ ತೋರಿ, ದೇವತಾಸುರರು ಸಹವಾಗಿ ಭೈರವನೊಡನೆ ಕಾದುವಲ್ಲಿ, ಹರನ ಚತುರಂಗಬಲ ಮಹಿಮೋಡಲು ಕಂಡು ಶಿವನು ಭೈರವಂಗೆ ನಿಜದೋಹಲು, ಎಹಗಿದ ಭೈರವನ ಮನ್ನಿಸಿ ಮೈದಡಹಿ, ಚಲವಂತಶರಣ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಬಾಯೆನಲು, ಇಂದಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆನ್ನ ಮಡದಿಹಿತ ಬಂದವೆನೆನಲು, ಶಿವನು

ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಪೋಗಲಿತ್ತ ಭೈರವಾಂಕನು ಮಂದಿರಕ್ಕೆತಂದು ಲಿಂಗ ಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡಿ ಸುಖಮಿರ್ದು ಬೆಳಗಾಗಲೆಯ್ಯಂದು ಶ್ರೀಗುರುವಿಗೆ ಶಿವನ ಕೃಪೆಯಂ ಬಿನ್ನೈಸಲು ಕೇಳಿ ಶರಣಾಳಿ ಜೋಡ್ಯವೆಂದು ವೀರೇಶ ದಕ್ಷಾಧ್ವರಕ್ಕೆ, ಮಾರಾರಿ ತ್ರಿಪುರಸಂಹಾರಕ್ಕೆ ನಡೆದಂದಿನಂತಲ್ಲವೆಂದು ಕೀರ್ತಿಸುತ್ತಿರಲು, ವಾದಿಗಳು ನೆರೆದು ಸಟೆಯೆಂದು ಹಾಸ್ಯ ದಿಂದ ಘೋರಾಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಊರಿಂದ ಬರುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಗೊರವ ಕರೆದ ಪಂಗಡ ಯೆನುತ್ತಿರಲು, ವೇದಾಗಮೋಕ್ತದಿಂದ ಅವರವರ ಮತವಂ ಖಂಡಿಸಿ, ದಾಡಾಬಂಧನ ವಾಗಿ ಭಂಗಿಸಿ ಪೂರ್ವದ ಪುರಾತನರು ಸಮಸ್ತಸಮಯಮಂ ಸಂಹರಿಸಿದುದಂ ಪೇಳಲು ಸೋತು ತಲೆವಾಗಿ ಕಪಟದಿಂದಲಿಂತೆಂದರು. ಅಂದು ಕರೆದ ಶಿವನು ಇಂದು ಕರೆದೆನೆನಲಾ ರಣಭೈರವದೇವ ನುಡಿಸುವೆನಲು, ಅಂತಾಗಲೆಂದು ಶರಣರು ಸಹವಾಗಿ, ವಾದಿನಿವಹ ಗೂಡಿ ಸೋಮೇಶನಾಲಯಕ್ಕೆತಂದು, ಕರೆದು ನುಡಿ ದೇವಾ, ಎನ್ನೊಳಿರುಳೆಂದಂತೆ ಎನಲು, ನನ್ನಸು ನನ್ನಾಚಾರ ನನ್ನಸಮಯ ಸಮುದ್ಧರಣ ಭೈರವದೇವ 1ನನ್ನ 1ಕರೆದು ದುಂಬೆಂದು ನುಡಿಯಲು, ಭುವನವೆಲ್ಲಾ ಜಯಜಯವೆಂದು ಕೀರ್ತಿಸಿ ಶರಣರ ಮುಖ ಹೊಕ್ಕು ಪರಸಮಯದ ಮತವಡಗಿತ್ತು. ಬಸವಣ್ಣ, ನಂಬ್ಯಣ್ಣ, ದಾಸಯ್ಯ ವಾಗೀಶಯ್ಯ ನೊವಲಾದ ಪುರಾತನರು ಲಿಂಗವ ನುಡಿಸಿದುದುಕೆಂದ, ಭೈರವದೇವ ಲಿಂಗವ ಮಾತನಾಡಿಸಿದುದಕ್ಕೈದ್ದು ತಾಡ್ಬುತನೆಂದು ಸಮಸ್ತ ಶರಣರು ಕೊಂಡಾಡಿದ ರೆಂಬುದೇ ಹಾಂಗೆ ಸೋಮೇಶನುಂಟಿಂದ ಪವಾಡವು.

ಅಂದಿಗೆ ತಿಂಗಳು ತುಂಬಲು ಭೈರವಾಂಕನು ಭುವನದೊಳೆಷ್ಟದಿಕ್ಕಿನೊಳಿಗುಳ್ಳ ಸದ್ಭಕ್ತ ಶರಣಾಳಿಗಳಿಗೆ, ವಿಭೂತಿವೀಳ್ಯ ಬಿನ್ನವತ್ತಳೆಯಂ ಕಳುಹಿ ಕರೆಸಿ ಬರಲವರಿನಿಡಿ ಗೊಂಡು ಸತ್ಕರಿಸಿ ಶಿವಗಣಾನಂದಾಬ್ಧಿ ಸಂಭ್ರಮಸುಖದೊಳೊಲಾಡುತ್ತಿರಲು: ಅನಿತಹಿಂಗಳು ಶಿವನು ಭೇರೀನಾದ ಪೂಮಳೆ ಪ್ರಮಥರ ಸಂದಣಿಯಿಂದೆ, ಪ್ರಸನ್ನ ವಾಗಲು ಅಡಿಗೆಹಗಿದ ಭೈರವದೇವನ ಪಿಡಿದಿತ್ತಿ ಸಂತೈಸಿ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಮಡದಿಸಹಿತ ಪುಷ್ಪ ಕದೊಳಿಟ್ಟು ದೇವಗಣದೊಂದುಭಿ 2ಜಯಜಯರವರಿಂದ. ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದು, ಶ್ರೀಗುರುನಂದೀಶಂಗೆ ತೋಣಿ ಬೀಣಿ ಶರಣ ಭೈರವಂಗೆ ಶಂಕರನು, ನಿತ್ಯಾನಂದ ನಿಜಸುಖವನಿತ್ತುದನು ಕಿಕ್ಕೇರಿಯಾರಾಧ್ಯ ನಂಜುಂಡೇಶನೆಂಬ ಶಿವ ಕವೀಶ್ವರನು ವಸ್ತುಕವರ್ಣಕದಿಂದ ನವರಸಾರ್ಥ ಹದಿನೆಂಟ ಶೃಂಗಾರಯುಕ್ತಮಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕಕಾವ್ಯ ಪ್ರಬಂಧಮಂ ಪೇಳಿದನೆಂಬುದೇ ಭೈರವೇಶ್ವರನ ಕಾವ್ಯದ ಕಥಾ ಗರ್ಭದ ಸೂಚನೆಯೆಂದಣುವುದು.

|| ಇಂತೀ ಕಥೆಯ ಗರ್ಭದ ಸೂತ್ರಾರ್ಥದ ವಿಸ್ತಾರವೆಂತೆಂದಡೆ||

‘ಶ್ರೀಮದನೇಕಲೋಕಜನಕಂ’ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಶ್ರೀಮತ್ಪರಮೇಶ್ವರನ ರಚೋಗುಣದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನು ದಯಿಸಿದ. ಆ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಖಳದೇವದಾನವ ಮಾನವಾದಿಗಳ ಪ್ರಥಮಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮ. ಆದಿಬ್ರಹ್ಮನ ನೇತ್ರಾದಿ ನವ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಮರೀಚ್ಯಾದಿ ನವಬ್ರಹ್ಮರು ಪುಟ್ಟಿದರು. ಅತ್ರಿ ವಸಿಷ್ಠ ಧರ್ಮದೇವತೆ ಪುಟ್ಟಿತ್ತು. ಮರೀಚ್ಯಾದಿ ವಸಿಷ್ಠಾಂತ್ಯಮಾದ ನವಬ್ರಹ್ಮರುಗಳಿಂದ ಜಗದ ಸೃಷ್ಟಿ ಯಾಯಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಮರೀಚಿಗೆ ಕಶ್ಯಪ ಬ್ರಹ್ಮನಾದ. ಆತಂಗೆ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನ ಪುತ್ರಿಯರಾದರು. ಹದಿಮೂಳು ಸ್ತ್ರೀಯರು. ಅದಿತಿ, ದಿತಿ, ದನುವೆ, ಕಾರಿ, ಅನಾಯು, ಸಂಹಿತಿ, ಮುನಿ, ಪ್ರವಾಹಿ, ಅರಿಷ್ಟ, ವಿನುತೆ, ಕಪಿಲೆ, ಕದ್ರುಪೆ, ಕ್ರೋಧೆಯರೆಂಬ ಹದಿಮೂಳು ಸ್ತ್ರೀಯರು. ಅದಿತಿಗೆ ಧಾತ್ಯ ಮೊದಲಾದ ವಿಷ್ಣುಕಡೆಯಾದ ದ್ವಾದ ಶಾದಿತ್ಯರು, ಇಂದ್ರಾದಿ ಮೂವತ್ತುಮೂಳುಕೋಟಿ ದೇವತೆಗಳು ಪುಟ್ಟಿದರು. ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣಂಗೆ ವೈವಸ್ವತಮನು ಜನಿಸಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಇಕ್ಷ್ವಕ ಮೊದಲಾದ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ರಾಮ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಭರತ, ಶತ್ರುಘ್ನರು, ಕಡೆಯಾದ ಸಮಸ್ತ ಸ್ತ್ರೀವರ್ಗ ಜನಿಸಿತ್ತು. ಮತ್ತೆ ವೈವಸ್ವತ ಮನುವಿನ ಪುತ್ರಿಯರಾದ ಈಳಿ ಎಂಬಾಕೆಗೆ ಚಂದ್ರಸುತನಾದ ಬುಧಂಗೆ ಪುರೂರವ ಜನಿಸಿದ. ಆತಂಗೆ, ಆಯುವೆಂಬಾತ ಮೊದಲಾಗಿ, ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಜನಮೇಜಯ ಕಡೆಯಾದ ಸಕಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಜಾತಿ ಜನಿಸಿತ್ತು. ಮತ್ತೆ ರಡನೇ ದಿತಿಗೆ, ಐವತ್ತಾಳುಕೋಟಿ ರಾಕ್ಷಸರು ಜನಿಸಿದರು. ಅವರೊಳಗೆ ಹಿರಣ್ಯಕಶ್ಯಪುವಿಗೆ ಪ್ರಹ್ಲಾದ, ಸಂಹ್ಲಾದ, ಅನುಹ್ಲಾದ, ಶಿಖಿ, ಬಾಷ್ಕಲ ರೆಂಬವರು ಮಕ್ಕಳು. ಅವರೊಳಗೆ ಪ್ರಹ್ಲಾದಂಗೆ ವಿರೋಚನ, ಕುಂಭ, ನಿಕುಂಭ ರೆಂಬ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳು. ಅವರೊಳಗೆ ವಿರೋಚನಂಗೆ ಬಲೀಂದ್ರನಾದ. ಆ ಬಲೀಂದ್ರಂಗೆ ಬಾಣಾಸುರ ಮೊದಲಾದ ಶತಕುಮಾರಕರು ಜನಿಸಿದರು. ಬಳಿಕ ಮೂಱನೆಯ ದನುವೆಂಬಾಕೆಗೆ ನಾಲ್ವರು ಕ್ರೂರದಾನವರು ಪುಟ್ಟಿದರು. ನಾಲ್ಕನೆಯ ಕಾರಿಯೆಂಬಾಕೆಗೆ ಸಿಂಹಾ ಕನಚಾಸುರರು ಪುಟ್ಟಿದರು. ಐದನೆಯ ಅನಾಯುವೆಂಬಾ ಕೆಗೆ ವೃತ್ರಾಸುರ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ವರು ಮಕ್ಕಳು ಪುಟ್ಟಿದರು. ಬಳಿಕಾಱನೆಯ ಸುಹಿತೆ ಎಂಬಾಕೆಗೆ ರಾಮ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ವರು ಮಕ್ಕಳು ಪುಟ್ಟಿದರು. ಏಳನೆಯ ಮುನಿ ಎಂಬಾಕೆಗೆ ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳು ಕೆಲವಾ ಗಾಂಧರ್ವರುಗಳು ಪುಟ್ಟಿದರು. ಎಂಟನೆಯ ಪ್ರವಾಹಿ ಎಂಬಾಕೆಗೆ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಪರುಷದಕಣಿ ಸಕಲಲೋಹಂಗಳು ಏಳು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಹತ್ತು ಗಂಜು ಮಕ್ಕಳು ಪುಟ್ಟಿದರು. ಬಳಿಕ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಅರಿಷ್ಟಗೆ ಹತ್ತು ಅಪ್ಸರ ಸ್ತ್ರೀಯರು, ತುಂಬುರ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ವರು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಪುಟ್ಟಿ

ದರು. ಬಳಿಕ ಹೆತ್ತನೆಯ ವಿನತೆಗೆ ಗರುಡ, ಅರುಣ, ವಜ್ರ, ಸಿಡಿಲು, ವರುಣಾದಿ ಜಲದೇವತೆಗಳು ಪುಟ್ಟದರವರಲ್ಲಿ, ಸಿಡಿಲು ಗರುಡನೊಡಹುಟ್ಟಿದಂದೆ ಸರ್ಪಗೆ ವೈರಿಯಾಯಿತ್ತು. ಜಲದೇವತೆಗಳೊಡಹುಟ್ಟಿದಕಾರಣದಿಂದ, ಮಳೆಗಳಾಗುವಲ್ಲಿ ಬಂದು ಗರ್ಜಿಸಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿರ್ತುಂ. ಬಳಿಕ ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಕಪಿಲೆಯೆಂಬಾಕೆಗೆ ಅಮೃತಮುಂ ಗೋವುಗಳುಂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರುಂ, ಪುಟ್ಟಿದರು. ಬಳಿಕ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಕದ್ರುವಿಗೆ, ಅನಂತ, ತಕ್ಷಕ, ವಾಸುಕಿ ನೊದಲಾದ ಸಾವಿರ ನಾಗರ್ಕಗಳು ಪುಟ್ಟಿದರು. ಬಳಿಕ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಕ್ರೋಧಿಗೆ ಸಮಸ್ತ ಸರ್ಪಗಳುಂ ಲೋಕಬಾಧಕರಾದ ಕೆಲಂಬರು ಕ್ರೂರಾತ್ಮರುಂ ದ್ವಾದಶಪುತ್ರಿಯರುಂ, ಅವರೊಳಗೆ ಭದ್ರಮುದ್ರೆಯೆಂಬಾ ಕೆಗೆ ಐರಾವತ ಜನಿಸಿತು. ಸಿತೆ ಎಂಬವಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ದಿಗ್ಗಜಗಳು ಜನಿಸಿದವು. ಮಾತಂಗಯಲ್ಲಿ, ಮಿಕ್ಕ ಗಜಗಳುದಿಸಿದವು. ಗಾಂಧರ್ವಯಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳುದಿಸಿದವು. ಸಾರ್ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಗಳುದಿಸಿದವು. ಹರಿಯೆಂಬಾಕೆಗೆ ವಾನರಗಳು, ಮೃಗೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಮೃಗಗಳು. ಮೃಗಮದೆಯಲ್ಲಿ ಕರಡಿಗಳು ಚಮರೀಮೃಗಗಳುಂಟಾದವು. ಸುರಸೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಪಜಾತಿಗಳು, ನಲೆಯೆಂಬಾಕೆಗೆ ಪುಷ್ಪವಿಲ್ಲದೆ ಫಲವಾಗುವ ಅಶ್ವತ್ಥಾದಿ ವೃಕ್ಷಗಳು, ಕುಹಿಯೆಂಬಾಕೆಗೆ ಪುಷ್ಪಫಲಗಳನುಳ್ಳ ಮರಗಳುದಿಸಿದವು. 2ವಿಂದೆ2 ಎಂಬಾಕೆಗೆ ಲತೆ, ತೃಣ, ನಾನಾಗುಲ್ಮ ತೃಣಾದಿಗಳುದಯವಾದವು. ಇಂತಿನೆಲ್ಲವು ಮರೀಚಿಯ ಸಂತಾನವು. ಬಳಿಕ ಭೃಗುವಿಗೆ, ಕವಿ ಎಂಬ ಮಗನಾದನು. ಆತನಿಗೆ ಶುಕ್ರನುಧುವಿನಿ ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಗುರುವಾಗಿರ್ಪನು. ಬಳಿಕ ಅಂಗೀರಸಗೆ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಜನಿಸಿ ಸುರರಿಗೆ ಗುರುವಾಗಿರ್ಪನು. ಬಳಿಕ ಪುಲಸ್ತ್ಯನಿಗೆ ವಿಶ್ವಾವಸು ಪುಟ್ಟಿದನು. ಆತನಿಗೆ ಕುಬೇರನು ಕಿನ್ನರರು ಜನಿಸಿದರು. ಪುಲಸ್ತ್ಯಸುತನಾದ ವಿಶ್ವಾವಸುವಿಗೆ ರಾಕ್ಷಸ ಪುತ್ರಿಯರಾದ ಕೈಕಸೆ, ಪುಷ್ಪೋತ್ಕಟೆ ಎಂಬೆಂಬೀರ್ವರು. ಅವರಿಗೆ ಕೈಕಸೆಯೆಂಬಾಕೆಗೆ ರಾವಣ, ಕುಂಭಕರ್ಣ, ವಿಭೀಷಣರೆಂಬ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳುಂ, ಪುಷ್ಪೋತ್ಕಟೆಯೆಂಬಾಕೆಗೆ ಖರದೂಷಣ, ತ್ರಿಶಿರ, ಶೂರ್ಪಣಖಿಯೆಂಬ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳುಂ, ಬಳಿಕ ಪುಲಹನಿಗೆ ಕಿಂಪುರುಷಜಾತಿಯುಂ ವ್ಯಾಘ್ರಾದಿ ಮೃಗಗಳುಂ ಜನಿಸಿದವು. ಬಳಿಕ ಕತ್ತುವಿಂಗೆ ಸೂರ್ಯಾಗ್ನಿ ತೇಜಸ್ಸನ್ನುಳ್ಳ ಕೆಲವು ಮುಷಿಗಳುದಯಿಸಿದರು. ಬಳಿಕಾ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಐವತ್ತು ಪುತ್ರಿಯರುದಯಿಸಿದರು. ಅವರೊಳಗೆ ಕೀರ್ತಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಧೃತಿ, ಮೇಧಿ, ಪುಷ್ಪಿ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ಕ್ರಿಯೆ, ಬುದ್ಧಿ, ಲಜ್ಜೆ, ಮತಿ ಎಂಬ ಹತ್ತು ಮಕ್ಕಳನೆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಕಲ್ಪಜನಿತರಾ ಧರ್ಮದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. 3ಅದಿತಿ ನೊದಲಾದ ಹದಿಮೂರು ಮಕ್ಕಳನೆ ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ ಕಶ್ಯಪಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಆತ್ಮಿನಿ ನೊದಲಾದ, ರೇವತಿ ಕಡೆಯಾದ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ಮಕ್ಕಳನೆ ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಬಳಿಕಾ ಧರ್ಮದೇವತೆಗೆ ಶಮ,

ಕಾಮ, ಹರುಷರೆಂಬ ಮೂಱು ಮಕ್ಕಳು. ಶಮಂಗೆ ಪ್ರೀತಿ, ಕಾಮಂಗೆ ರತಿ, ಹರುಷಂಗೆ ಆನಂದಿನಿಯರೆಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು. ಅವರು ಜಗತ್ತಿನ ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಿಗಳಾಗಿರ್ಕುಂ. ಬಳಿಕಾ ಅತ್ತಿಗೆ, ದೂರ್ವಾಸ, ದತ್ತಾತ್ರೇಯ, ಚಂದ್ರರೆಂಬ ಮೂವರು ಸುತರು. ಚಂದ್ರಂಗೆ ಬುಧನು ಜನಿಸಿದನು. ಬಳಿಕಾ ವಸಿಷ್ಠಂಗೆ ಶಕ್ತಿ ಪರಾಶರ, ವ್ಯಾಸ, ಶುಕಾದಿ ಋಷಿಸಂತಾನಮುದಿಸಿತ್ತು. ಇದು ನವಬ್ರಹ್ಮರಿಂದಾದ ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟಿ ಕ್ರಮವು. ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಪುಟ್ಟಿದಂ. ಆತಂಗೆ ಧರ, ಧ್ರುವ, ಸೋಮ, ಅಪ, ಅನಿಲ, ಅನಲ, ಪ್ರತ್ಯಾಸ, ಪ್ರಭಾಸರೆಂಬಷ್ಟವಸುಗಳು ಜನಿಸಿದರು. ಅವರೊಳಗೆ ಧರಂಗೆ ದ್ರುಹಿಣನೆಂಬ ಮಗನು. ಧ್ರುವಂಗೆ ಕಾಲನೆಂಬ ಮಗನು. ಸೋಮಂಗೆ ಸುವರ್ಚನೆಂಬ ಮಗನು. ಅಪಂಗೆ ಶಾಂತನೆಂಬ ಮಗನು. ಅನಿಲಂಗೆ ಪುರೋಚನನೆಂಬ ಸುತನು. ಅನಲಂಗೆ ಜ್ಯೋತಿ ಎಂಬ ಸುತನು. ಪ್ರತ್ಯಾಸಂಗೆ ದೇವಲಮಹಾಮುನಿ ಎಂಬ ಸುತನು. ಪ್ರಭಾಸಂಗೆ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಒಡ ಹುಟ್ಟಿದಕಾದ ಯೋಗಸಿದ್ಧಿಯೆಂಬ ಸತಿಯತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಜನಿಸಿ ದೇವತೆಗಳ ಬಡಗಿಯಾದನು. ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಕರ್ಮನ ಸುತೆ ವಡಬಿಯಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ, ಸೂರ್ಯಂಗೆ ಅಶ್ವಿನೀದೇವತೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಬಳಿಕಾ ಅಶ್ವಿನೀದೇವತೆಗಳಿಂದ ಗುಹ್ಯಕರೆಂಬ ದೇವ ಜಾತಿಯುಂ ಸಕಲ ಔಷಧಗಳೆಲ್ಲಾ ಜನಿಸಿದವು. ಬಳಿಕಾ ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ಧಾತ ವೆಂದು ವಿಧಾತೃವೆಂದು ಈರ್ವರು ಮಕ್ಕಳು. ಅವರು ಈ ಲೋಕದ ಪುಣ್ಯಪಾಪಂಗಳೆ ನಡೆಸುತ್ತಿರ್ಸರು. ಅವರಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ಜ್ಯೇಷ್ಠೆ ಎಂದು ಈರ್ವರು ಒಡಹುಟ್ಟಿದರು. ಅವರೊಳಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಜಾತ್ಯಶ್ವಂಗಳುದಿಸಿದುವು. ಜ್ಯೇಷ್ಠಾದೇವಿಗೇ ಶಶ್ವಾದೇವಿ ಯೆಂಬ ಮಗಳಾದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಗೌಡಿ ಪೈಷ್ಠೆ ಮಾಧ್ವ ಎಂಬ ತ್ರಿವಿಧಸುರೆ ಪುಟ್ಟಿದುದಾ ಸುರೆಯಿಂದ ಅಧರ್ಮ ಜನಿಸಿದನು. ಆತಂಗೆ ಭಯನೆಂದು ಮಹಾಭಯ ನೆಂದು ಅಂತಕನೆಂದು ಈ ಮೂವರು ಸುತರು, ಮತ್ತೆ ಕೆಲಂಬು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು ಪುಟ್ಟಿದರು. ಅವರಿಂದಲೆ ಕ್ರೌಂಚ ವಾಯುಸ ಹದ್ದು ಗಿಡುಗ ಹಂಸೆ ಗಿಳಿ ಕೋಗಿಲೆ ಚಕ್ರವಾಕ ೨ಕೇಕಿ೨ ಬಕಾದಿ ನಾನಾ ಪಕ್ಷಿಜಾತಿ ಪುಟ್ಟಿತೆಂದು ತಿಳಿವುದು. ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ದೇವದಾನವ ಮಾನವಾದಿ ಸಚರಾಚರವು ಎಂಭತ್ತುನಾಲ್ಕುಲಕ್ಷ ಜೀವರಾಶಿ ಗಳು ಶಿವನ ರಜೋಗುಣದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಬ್ರಹ್ಮನು ನವಬ್ರಹ್ಮರಿಂದ ಅನಂತ ಸೃಷ್ಟಿ ಯಾಯಿತ್ತೆಂದು ಇದುಕಾರಣ ಅನೇಕ ಲೋಕಜನಕ ಬ್ರಹ್ಮನು, ಎಂದು ಶ್ರೀಗುರು ನಂದೀಶ್ವರನು ಸನತ್ಕುಮಾರನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿ3ದುದು3

“ಹರಿಮುಖ್ಯ ಅಮರಾಳಿಸೇವಿತಂ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಶಿವನ ಸಭಾಶೃಂಗಾರವೆಂತೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮದ್ರಥಂ ಕೇಳಲು ವಸಿಷ್ಠ ವೇಳಿದನು: ಶಿವನ ಕೈಲಾಸದ ಎಂಟುದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಭೈರವರು ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಆಯುಧಶಕ್ತಿಯು

ನನುಮತರಾಗಿ ಅನಂತಕೋಟಿ ಭೈರವರಿಂ ಕಾದಿರ್ಪರು. ಮತ್ತಂ ಇಂತು ತಮ್ಮ ನೆನಹುಮಾತ್ರದಿಂ ಸಕಲವಿಷ್ಣುಂಗಳಂ ನಿವಾರಿಸುವ ಅಷ್ಟಭೈರವರ ಕಾವಲಂ ಕಳೆ ದೊಳವೊಕ್ಕುನೋಡಿ, ಕಣ್ಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಿ ಮನಕ್ಕೆ ಮನೋಹರಮೆನಿಸಿ ನುಡಿಗೆ ನವೀನವಾಗಿ ಮಯಮಾಂಡವ್ಯ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾದಿ ಶಿಲ್ಪಿಗಳ ಕಲ್ಪನೆಗಳಂ ಕೀಳ್ವಡಿಸಿ ಮಂಜುಳಮಯರಂಜನೆವೆತ್ತು ತರತರಂಗೊಂಡು ಮೆಹಿ೩ದ ಚಿಂತಾಮಣಿಗೇಲಸದ ಕರುವಾಡಕೊಟ್ಟು ನುಕೋಟಿಗಳವಟ್ಟು ಸುವರ್ಣಕಲಶಂಗಳಿಂದೆವಸಂಖ್ಯಾತ ಮಹಾಗಣಂಗಳ ಮಂದಿರಂಗಳಿಂ ಸಾಲೊಂಡೊಪ್ಪುವ ಸೋಮ ಸೂರ್ಯವೀಧಿ ಸಹಸ್ರಂಗಳಿಂದಪರಿಮಿತವಾದ ವೀಧಿಗಳಿಂ, ಕಸ್ತೂರಿಯ ಸಾರಣಿಗಳಿಂ, ಮುತ್ತಿನರಂಗ ವಲ್ಲಿಗಳಿಂ, ತಳಿರತೋರಣ ಮಕರತೋರಣ ಮುಕುರತೋರಣ ಗುಡಿತೋರಣಾದಿ ರಚನೆಗಳಿಂ, ವೃಷಭ ಧ್ವಜಪತಾಕೆಗಳಿಂ ಕುಸುಮವೃಷ್ಟಿಗಳಿಂ, ತಳಿಗಿತೋರಣ ಧೂಪ ಧೂಮಂಗಳಿಂ, ವೇದಾಗಮಶಾಸ್ತ್ರ ಘೋಷಂಗಳಿಂ, ನಾನಾವಾದ್ಯ ಧ್ವನಿಗಳಿಂ, ಸಂಚ ರಿಪ ಸಕಲ ಗಣೇಶ್ವರರ ಸಂದಣಿಗಳಿಂ ಶೃಂಗಾರಲಾವಣ್ಯ ಸುಕುಮಾರತೆಗಳ ಶರೀರಂ ಬಿಡದೆಡೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರುದ್ರಗಣಿಕೆಯರಿಂ, ಸಕಲಭೋಗಪರಿಕರಂಗಳಿಂ ಸಂಪನ್ನ ನಾಗಿರ್ಪುದರಿಂ ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯ ಅತ್ಯದ್ಭುತ ಅತಿಕೌತುಕ ಅತಿವಿಚಿತ್ರ ಅತಿಶೋಭನ ಅತಿರಮ್ಯದತಿನೂತನ ಅತಿವಿಶಾಲಮಾಗಿರ್ಪುದಾ ಪುರದ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ದೇವನರಮನೆ ಪಂಚಮಿಶ್ರತೀಕೋಟಿಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರವದಕ್ಕೆ ಚತುರ್ವಾರಂ ಗಳದ ಹಿಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನ ದ್ವಾರದ ಗೋಪುರವೆ ಋಗ್ವೇದಮಯವಾಗಿ ಲಕ್ಷಯೋಜನ ವಿಶಾ ಲೋನ್ನತವಾಗಿದವಳಾಕಾರಮಾಗಿರ್ಪುದಾಬಾಗಿಲಂ ನಾಲ್ಕುರಬ್ಬದ ಕೊಷ್ಠಾಂಡ ಗಣೇ ಶ್ವರರೊಂದುಗೂಡಿ ವೇತ್ರಹಸ್ತನಾಟ ನಂದೀಶ್ವರಂ ಕಾಯ್ದಿರ್ಪಂ ಬಳಿಕ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿನ ದ್ವಾರದ ಗೋಪುರವೆ ಯಜುರ್ವೇದಮಯವೆನಿಸಿ ಲಕ್ಷಯೋಜನ ವಿಶಾಲೋನ್ನತಮಾಗಿ ನೀಲವರ್ಣವಾಕಾರಮಾಗಿರ್ಪುದಾ ಬಾಗಿಲನಸಂಖ್ಯಾತರೋಮುಜಗಣೇಶ್ವರರು ಸಹಿತ ವಾಗಿ ವೀರೇಶ್ವರಂ ಕಾಯ್ದಿರ್ಪಂ ಬಳಿಕಾ ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿನ ದ್ವಾರದ ಗೋಪುರವೆ ಸಾಮ ವೇದಮಯವಾಗಿ ಲಕ್ಷಯೋಜನವಿಶಾಲೋನ್ನತ1 ಮಯವಾಗಿ ಶುಭ್ರಾಕಾರಮಾಗಿ ಪುರ್ವದಾ ಬಾಗಿಲನಗಣಿತರುದ್ರಗಣಂಗಳೊಡಗೂಡಿನೀಲಲೋಹಿತಕಾಯ್ದಿರ್ಪಂ. ಬಳಿಕಾ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನ ದ್ವಾರದ ಗೋಪುರವೆ ಅರ್ಧವರ್ಣವೇದಮಯವಾಗಿ ಲಕ್ಷಯೋಜನವಿಶಾ ಲೋನ್ನತಮಯವಾಗಿ ಕುಂಕುಮವರ್ಣದಾಕಾರಮಾಗಿರ್ಪುದಾ ಬಾಗಿಲನಪರಿಮಿತ ಪ್ರಮಥಗಣಸಮೇತನಾಗಿ ಮಹಾಕಾಳಗಣೇಶ್ವರಂ ಕಾಯ್ದಿರ್ಪಂ. ಬಳಿಕಾ ನಾಲ್ಕೆ ಸೆಯಬಾಗಿಲನೊಳವೊಕ್ಕು ನೋಡಲು ದಿಟ್ಟಿಗಚ್ಚುರಿದೋಟಿ ವರ್ಣನೆಗಳನುಸಮವಾಗಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರನ ಸಭಾಮಂಟಪಂ ಪರಿಶೋಭಿಸುತ್ತಿಹುದದಹಿ ನಟ್ಟನಡುವೆ ಕೋಟಿ

ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶಮಂ ಕೀಳ್ವದಿಸುವ ದಿವ್ಯಸಿಂಹಾಸನವು ಒಂದು ಲಕ್ಷಯೋಜನ ವಿಶಾಲೋನ್ನತಮಾಗಿ ರಂಜಿಸುತ್ತಿಹುದು. ಆ ಸಿಂಹಾಸನಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಗುಣತ್ರಯಾತೀತನಾದ ಪ್ರಣವದರ್ಥಮಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳಿಂ ಧೈರ್ಯಮಾನನಾದ ತನಗೊಂದು ಸ್ವತಂತ್ರಧ್ಯಾನವಿಲ್ಲದ ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತೂರ್ಯನಾದ ಘೃತಕಾಠಿಣ್ಯದಂತೆ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಾತ್ಮಕ ಬ್ರಹ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಸಾಕಾರವಾದ ಶಿವ ರುದ್ರ ಮಹಾದೇವ ಮಹಾಲಿಂಗ ಮಹಾಭಸ್ಮಾದಿ ಪರ್ಯಾಯಸಂಜ್ಞಿತನಾದ, ಸೃಷ್ಟ್ಯಾದಿ ಪಂಚಕೃತ್ಯವಾದ ಸತ್ಯಕಾಮ ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪಾದಿ ಕಲ್ಯಾಣಮಣಿ ಸಿಂಧುವಾದ ಸಕಲದೇವತಾಶಿಖರಂಗಳಿಗೆ ಸಮುದ್ರಸ್ಥಾನೀಯನಾದ ಸ್ವಸ್ವರೂಪಾನುಸಂಧಾನಪ್ರಮೋದದಿಂ ನರ್ತನಶೀಲನಾದ, ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ, ಸರ್ವಕಾರಣನಾದ, ಮಾಯಾ|ವಿಯಾದಿಯಾ|ದ, ಸ್ಮರಣ ಮಾತ್ರದಿಂದಖಿಳಪಾಪಕ್ಷಯಮುಂಮಾಡಿ ಭೋಗವೋಕ್ಷಸ್ವದನಾದ ಶಾಂಭವ ಶಿವನಾದೊಡೆ ಸ್ವಟಿಕವರ್ಣಮಯಶರೀರದಿಂ ಚಂದ್ರಾರ್ಧಮಂಡಿತವಾದ ಮಸ್ತಕದಿಂ, ಪ್ರಸನ್ನವದನದಿಂ, ಅನಂತಕೋಟಿಮಣಿದರ್ಪಣದಿಂ, ಲಾವಣ್ಯದಿಂ, ತ್ರಿಣೇತ್ರದಿಂ, ನೀಲಗ್ರೀವದಿಂ, ವರದಾಭಯಕರದ್ವಯದಿಂ, ಉನಾಸಮೇತವಾದ ವಾಮಾಂಗದಿಂ, ಪೊ2ದದುಟ್ಟಿ2ವ್ಯಾಘ್ರಚರ್ಮಾಂಬರದಿಂ, ಮೃದುಪಾದಪದ್ಮದಿಂ ಕಟಿಕಮಕುಟಕೇಯೂರರುಂಡಮಾಲಾದಿ ಸರ್ವಭರಣಾನಂದ ಪುಷ್ಪಾದಿಗಳಿಂದ ಲಂಕೃತನಾಗಿ, ಮಹೇಶ್ವರನೊಪ್ಪುತ್ತಿರಲಾ ಸಿಂಹಾಸನದ ಕೆಳಗೆ ಎಡಬಲದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರ್ದ ಗುಹಗಣಪ ಸ್ಕಂದ ವೀರಭದ್ರರಿಂ ಸೂಳಹಿಡಿಕೈಲದೊಳಿಕ್ಕುವ ಚಾಮರ ಸೀಗುರಿ ಕಾಱರಿಂ ಕೊಂಡಾಡುವ ಚಂಡಕೀರ್ತಿಗಳಿಂ, ನುತಿಸುವ ಸಕಲವೇದಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳಿಂ, ಪೊಗಳುವ ಮುನಿಜನಂಗಳಿಂ, ಕೈವಾರಿಸುವ ಮನುಮುನಿಗಳಿಂ, ಪೊಹಿಮಡುವ ಹರಿಯಜೇಂದ್ರಾದಿ ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠರಿಂ ಪರಸುವ ಪ್ರಸೂತಿಕೂತಿಖ್ಯಾತಿ ಧೃತಿ ಸಂ3ಭೂತಿ ಪ್ರೀತಿ ಕ್ಷಮೆ ಸನ್ನಿಹಿತಿ ಅನಸೂಯೆ ದೇವಮಾತೆಯರುಂಧತಿಯ4ರೆಂಬೇ|ಕಾದಶ ಪತಿವ್ರತೆಯಿರಿಂ, ಮುದ್ದಿಸುವ ಭಗ್ನಕ್ತಿಕಾಂತಿಯ5ರಿಂ, ಕರೆಕರೆದು ಸಮ್ಮುಖಂಗೈದ ಸಾವಿತ್ಯಾದಿಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯಿರಿಂ, ಪರಿಪರಿದು ಪರಿಚಯಂಗಳಂಮಾಳ್ವ ಸಿರಿಸರಸ್ವತಿ ಶಚೀದೇವಿಯಿರಿಂ, ಪಾಡುವ ತುಂಬುರನಾರದಾದಿಗಳಿಂ ನರ್ತಿಸುವ ರಂಭಾದಿದೇವ ಗಣಿಕೆಯಿರಿಂ, ಪರಿವೇಷ್ಟಿಸಿರ್ದ ರುದ್ರಗಣ ಪ್ರಮಥಗಣ ದೇವಗಣ ಭಕ್ತಮಹಾಗಣಂಗಳಿಂ, ಕಿಕ್ಕಿಲುಗಿರಿದು ಕೋಳಾಹಳಂ ಬೆರಸಿ ಮತಿಗೆ ಮಂಗಳತರವಾಗಿರ್ಪುದಲ್ಲಿ, ನಂದೀಶ್ವರ ಭೃಂಗೀಶ್ವರ ಮಹಾಕಾಳ ಕಿರೀಟಿ ಘಂಟಾರ್ಕಣ ಗಜಕರ್ಣ ಮೊದಲಾದ ಸಕಲದೇವತಾಸುರರಿಂದ ನಾಲ್ಕುದಿಕ್ಕಿನವೋಲಗಮೆಸೆಗುಂ. ಇಂತು ಪೇಳ್ವ ಶಿವಲೋಕದ ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಪ್ರದನಾಗಿ, ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾದ 6 ಶಿರವನು ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಬೃಹದ್ರಥನಿಗೆ ವಸಿಷ್ಠನು ಪೇಳಿದನು.

1. ವಿಯಾ(ಗ, 2. ದ್ವಿದಾಃಪ್ಪ (ಕ) 3. ಭೃ [ಗ] 4. ರುಂಫ[ಗ] 5. ಕ್ಷಿಯ[ಗ] 6. ನಾಂಬಶಿ[ಗ]

“ಕಾಮನುದಪ್ರಹಾರಿ” ಎಂಬದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಪಂಪಾಕ್ಷೇತ್ರದ ಹೇಮಕುಟಸರ್ವತದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಸ್ವಾತ್ಮಾನಂದಲೀಲೆಯಿಂದ ತಪಸ್ಸು ನಾಂತಿರಲು, ದೇವತೆಗಳು ತಾರಕನಭಯಕಂಜಿ, ಶಿವನ ತಪಕೆ ವಿಘ್ನವಂ ಮಾಡೆಂದು ಮನ್ಮಥನ ಕಳುಹಲವನು, ನವನಾರೀಕುಂಜರವೆಂಬಾನೆಯನೇಣಿ. ಪಂಚನಾರೀತು ರಂಗಸಪ ಕಬ್ಬಿನ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ತಾವರೆಯನೂಲಹೆದೆ ಮಲ್ಲಗೆ, ನೈದಿಲು, ಕಮಲ, ಅಶೋಕೆ ತಳಿರು, ಮಾವಿನಪಲ್ಲವೆಂಬೈದು ಬಾಣಗಳಂ ಪಿಡಿದು, ಶಿವನ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಬಿಲ್ಲ ನೇಟಿಸಿ, ಹದಿನಾಟು ಸಾವಿರವರುಸ ಗುರಿಯ ನೋಡಿ, ಇನ್ನೆನ್ನಪ್ರಾಣಹೋದರೆಯು ಬಿಡೆನೆಂದೆಸೆಯಲು, ಆ ಬಾಣಗಳೆಡಗಡೆಗೊಂದು ಬಲಗಡೆಗೊಂದು ಹಿಡೊಂದು ಪಾದದಮುಂದೊಂದು ಬಿದ್ದವು. ಒಂದುಬಾಣ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣವ ಬರಲು ಅಷ್ಟರೊಳಗೆ ಶಿವನು ನೊಸಲ್ಲಣ್ಣ ತಿಹಿದು ಕಾಮನ ಸುಡುತಲವನ ಮೆಟ್ಟಿ ನಾಟ್ಯವಾಡಲವ ನುತಿ ಸಲು ಭಸಿತವನಿಟ್ಟು ನಿಂದನು. ಬಳಿಕ ರತೀದೇವಿ ಶೋಕಿಸುತ್ತಿರಲು ಪಾರ್ವತಿ ಅಂಜ ಬೇಡ, ನಿನ್ನ ಗಂಡನ ಪ್ರಾಣದಾನವ ಕೊಡುವೆನು ತಪವ ಮಾಡೆನಲು, ಗಂಡನ ಪ್ರಾಣವ ಪಡೆನೆಂದು ರತೀದೇವಿ ತಪವಮಾಡುವಾಗ, ಶಂಬರನೆಂಬ ರಕ್ತಸ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು, ಬಳಿಕ ಮುನಿಗಳು ಲೋಕೋತ್ಪತ್ತ್ಯಂತರಿಸುತದೆ ಮನ್ಮಥನ ಪ್ರಾಣವಕೊಡಿಯೆಂದು ಶಿವನಿಗೆ ಬಿನ್ನೈಸಲು, ಶಿವನು ಕೇಳದಂತೆ ಸುಮ್ಮನಿರಲು, ರತೀದೇವಿಗೆ ಗಿರಿಜೆ ಕೊಟ್ಟಭಯದಿಂದ ಪಾರ್ವತಿಯ ತಪಕ್ಕೆ ಶಿವನು ಮೆಚ್ಚಿ ಬೇಡೆನಲು, ಕಾಮನಿಗೆ ಪ್ರಾಣದಾನವನಿತ್ತು ಎನ್ನ ಮದುವೆಯಾಗೆನಲು, ಗಿರಿಜೆಯ ಬಿನ್ನಹವಂ ಲಾಲಿಸಿ, ಕಾಮನ ಪ್ರಾಣವಕೊಡಲು, ಕಾಮನೆದ್ದಂದಿಂದ ಮನಸಿಜನೆಂಬ ನಾನುವಾಯಿತು. ಶಂಬರಾಸುರನ ಕೊಂದು ರತೀದೇವಿಯಂ ತಂದನು.

“ಲಿಂಗದಂಘ್ರಿ ಪೂಜಾ ಮಹಾಚಿತ್ತವುನ್ನತ ಗುಣಾಂಬುಧಿ”

ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಬಸ1ವೇಶ್ವರ1ನು ಬಿಜ್ಜಳನು ಚಾರಿಯಹೋಗಿ ಬರುವಾಗ, ಬೇವಿ ನಪುಷ್ಪದ ಪರಿಮಳವ ಕಂಡು ಅರಸು ನಿಂದು, ಬೇವಿನಕುಸುಮದ ಪರಿಮಳವ ಬಸವೇಶ್ವರ ನಿನ್ನಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಪಿಸು ಎನಲು ನಾವು ನಮ್ಮಭಾವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದೆವು ಎನೆ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಕೊಂಡೆಯರು ಸಹವಾಗಿ ಹಾಸ್ಯವಮಾಡಲು, ಉಂಟೆಂದು ಭಂಡಾರಿ ನುಡಿಯಲು, ದೃಷ್ಟವೇನು ಎನಲು, ಎಲ್ಲ ಲಿಂಗದಗುಡಿಯಲ್ಲಿ ಬೇವಿನ ಪುಷ್ಪದ ಪೂಜೆಯು ಬಿಜ್ಜಳಂಗೆ ತೋಣಿಮೆಣಿದರು. ಶರಣರಚಿತ್ತವು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ 2ಲೀನವಾಗಿ ಭಕ್ತರು ನೆನದಂತೆ ಶಿವನು ಪೂಜೆಗೊಂಬನೆಂದು ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮೇಶ್ವರನು ಸೂಕ ಸಾಮಾತ್ಯನಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದರು.

“ ಭೈರವದೇವನಂ ಕೀರ್ತಿಸುವವನೆ ಮುಕ್ತಿಮೂಲಿಗಂ ”

ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ರಾಜತಕ್ಕುರನೆಂಬ ಭಟ್ಟನು, ಮಾಳವದೇಶದಿಂದ ಬಿಜ್ಜಳನ ಸಭೆಗೆ ಬರಲು, ನೇತ್ರ ನಾಸಿಕ ಕರ್ಣ ಕರಚರಣಗಳು ಏನುಕಾರಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೇಳಲು, ಆ ಭಟ್ಟನು ತನ್ನ ಪೂರ್ವವೃತ್ತಾಂತವುಂ ಪೇಳಿದನು. ಎಲೈ ಬಿಜ್ಜಳರಾಯ, ನನಗೆ ಮಾಳವದೇಶದ ರಾಜ ವೀರಬಲಿ ನೆಂಬುವನು ತನ್ನ ಸಪ್ತಾಂಗರಾಜ್ಯವನ್ನಿತ್ತು ನನ್ನ ಪದ್ವೆದ ಶೋಭಿ ತಕ್ಕ ಮೆಚ್ಚಿ ತನ್ನ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಉಣ್ಣು ಎಂದನು. ನಾನುಮೊಲ್ಲನು ಎಂದೆನಲು, ಸರ್ವರ ಹೊಗಳುವ ಭಟ್ಟನು ನೀನು ಹೋಗಿ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಹೊರೆವವ, ನೀನೆಂತಧಿಕ 2ನಾದೆ ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಶಿವನು ತ್ರಿಪುರವಸಂಹರಿಸುವಲ್ಲಿ ಚಂಡಕೀರ್ತಿಯು ಹರಿಯ ಜರಸಾಹಸವ ಕಂಡು, ಅವರ ಮುಖದ ನುತಿಸಲು ಶಿವನು ಕೋಪಿಸಿ ಧರೆಗೆಮೋಗಿಂದು ಕಳುಹಲು ಶರಣರ ಕೀರ್ತಿಸೆಂದು ನೇಮಿಸಿದರು. ನಾವು ಅಗ್ರಜರು ಒಲ್ಲೆವೆನೆ ಮಾಳವ ರಾಜ ಮುನಿದು ಅವಯವನ ಕತ್ತರಿಸಿದನೆನಿಕೆಳ್ಳು ಇತ್ತ ಬಿಜ್ಜಳನೆಂದನು. ಬಸವಣ್ಣ ನಿಮ್ಮಭಕ್ತರೆ ಕೀರ್ತಿಸಿದವರು ಸರ್ವಾಂಗಸುಖಿಗಳಾಗುವರೆಂಬುದು ಸಟೆಯೊ ದಿಟವೋ? ಎನೆ, ಶಿವಗಣಂಗಳ ಹಾಡಿದವರು ನೋಡಿದವರು ಮುಟ್ಟಿದವರು ಮುಕ್ತ 4 ರೆಂದು ಬಿಜ್ಜಳಗೆ ಪೇಳಲು ಮುಖದಿನ ಬಿಜ್ಜಳಂ ಚಿಂತಿಸೆ ಮಂಚಣ್ಣನು ಅರಸು ನೋಡುವಂತೆ ಆ ಭಟ್ಟನಿಗೆ ಜಂಗಮವೇಷವ ಧರಿಸಿ ಬಸವಣ್ಣನಿಗೆ ತೋರಿಸೆನಲು ಹಾಂಗೆಯೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸರ್ವಾಂಗದ ಮುಸುಕನಿಟ್ಟು ಕೃತಕದಿಂದ ತೋರಲು ಬಸ ವಣ್ಣ ವಂದಿಸಲು, ಭೂಪ ನೋಡೆಂದು ಮಂಚಿ ಹಾಸ್ಯವಂ ಮಾಡಲು ಬಸವಣ್ಣನವಂ ಗನಯವಮಂ ಕೊಟ್ಟು ನಿಜಭಕ್ತನಂ ಮಾಡಿ ವೇದಪಾಠವನೋದಿಸಲು ಕಂಡು ಸರ್ವ ಜನರು ಶರಣರ ಕೊಂಡಾಡಿದರು ಮುಕ್ತರೆಂಬುದ ಕಂಡೆವೆಂದು ತನ್ನ ನಿಯೋಗವೆರಿಸಿ ವಂದಿಸಿದನು ಬಿಜ್ಜಳನು.

“ ಶ್ರೀನರನೇತ್ರ ರಾಜೀವಾಂಕ 5 ಪಾದರಾಜೀವ ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಅದಿಯಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣನು ಸ್ಥಿತಿಕರ್ತನಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಶಿವನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಸಮುದ್ರದ ಸುಳಿಯನೆ ಚಕ್ರವಂ ಮಾಡಿತ್ತು. ಶರಧಿಯ ಶಬ್ದವಂ ಶಂಖವಂ ಮಾಡಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಎಷ್ಟು ರಾಕ್ಷಸರ ಜೈಸುತ್ತಿರಲು ತನ್ನ ಭಕ್ತನಾದ ರಕ್ಷಸನಿಗಿಗ ಹಿತವಾಗಿ ದಧೀಚಿ ಋಷಿಯ ಮೇಲೆ ಚಕ್ರವ ಬಿಡಲು ಆ ಋಷಿ ಚಕ್ರವನೊರಸಿಬಿಟ್ಟನು. ಅದ ರಿಂದ ಬಲುಹು ಮುಖಿದು ನಾರಾಯಣನು ಚಕ್ರಧರನೆಂಬ ಹೆಸರು ಸಟೆಯಾಯಿತ್ತು ಯೆಂದು ರಾಕ್ಷಸರು ದೇವತೆಗಳ ಬಾಧಿಸುವಾಗ ಹರಿಯು ಚಕ್ರವ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು

ಹಿಮಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ತಪವನಾಡುತ್ತ ಸಹಸ್ರನಾಮದಿಂದ ಸಹಸ್ರಕಮಲವನ್ನೆ1ರ್ಪಿಸುತ್ತಂ
ದಿನಂಪ್ರತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರಲು, ಶಿವನು ಇವನ ನಿಷ್ಠೆಯ ನೋಡಬೇಕೆಂದು
ನಿಯಮವಂ ತಪ್ಪಿಸಿ, ಒಂದು ಕಮಲವಂ ಬಯಲನಾಡಲು, ಇದೇ ಕಮಲವೆಂದು
ನಯನನ ಪಾದಕ್ಕರ್ಪಿಸಲು ಶಿವನು ಮೆಚ್ಚಿ, ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿಯ
ನುಳ್ಳ, ಜಲಂಧರನ ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ನಿರ್ಮಿತದ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನು ಕೊಟ್ಟು,
ರಾಕ್ಷಸರ ಜೈಸೆಂದು ಮತ್ತೆ ನಯನನ ಕೊಟ್ಟು ಇಂದುಮೊದಲಾ ಚಕ್ರಧರನೆಂಬ
ಹೆಸರು, ಕಮಲಾಕ್ಷನೆಂಬ ಹೆಸರು ನಿನಗೆ ಕುಂದದೆ ಇರಲಿ ಎಂದು ಶಿವನು ನಿರೂಪಿಸಿ
ದನು.

“ಶ್ರುತಿಗೆ ವಾದೀಶರೊಳು ಶ್ರುತಿಗೆಯರಸಕೊಲ್ಲು ಶ್ರುತಿಯೊಳಲಂ

ಕೃತಗೆಯ್ದು” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಶಿವನ ಈಶಾನ್ಯಮುಖದಿಂದ ಸಾಮುವೇದವು ಪುಟ್ಟಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಮುನ್ನೂ
ಹಿಪ್ಪತ್ತೆರಡು ರಾಗ ಅಹಿವತ್ತು ಗೀತವು ಪ್ರಬಂಧ ನೂಟಿಸಿಂದು ತಾಳಮೊದಲಾದ
ಸಂಗೀತ ರಾಗಂಗಳುದಯಿಸಲು, ಎಂಟು ಪುರುಷ ರಾಗ, ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಸ್ತ್ರೀ ರಾಗಂ
ಗಳು, ಅವರಿಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಪುರುಷರಾಗಂಗಳು ನಂದೀಶ್ವರಾದಿ ಪ್ರಮುಖಗಣಂಗಳು
ಪಾಡುವರು. ಧನ್ಯಾಸಿ ಭೂಪಾಲಿ ಮಂಗಳ ಕಾಸಿ ಮಲಹರಿ ಲಲಿತೆ ಈ ಇಪ್ಪ
ತ್ತೆಂಟುರಾಗವ ದೇವತೆಗಳು ಪಾಡುವರು. ದೇಶಾಕ್ಷಿ ನಾರಾಯಣಿ ವಸಂತ
ಮಾಳವ ಶ್ರೀ ದೇವಗಾಂಧಾರಿ ಈ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟುರಾಗವನು ಪಾಪಾ ಹೂಹೂ
ಎಂಬ ಹನ್ನೆರಡುಲಕ್ಷ ಗಂಧರ್ವರು ಪಾಡುವರು. ಗುಂಡಕ್ರಿಯ ಮಾಧವಿ ಗುರ್ಜರಿ
ರಾಮಕ್ರಿಯ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಈ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ರಾಗವನು ಋಷಿಗಳು ಪಾಡುವರು. ವರಾಳಿ
ಆಹರಿ ಫಳ ಮಂಜರಿ ದೇವಗುಪ್ತಿ ಕುರಂಜಿ ಈ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ರಾಗವನ್ನ
ಯಕ್ಷರುಗಳು ಪಾಡುವರು. ನಾಟಿ ಸಾಳಂಗ ಬಹುಳಿ ಬಂಗಾಳಿ ಈ ನಾಲ್ಕುರಾಗ
ವಾದಿಯಾದ ಮೂವತ್ತೆರಡು ರಾಗವನು ನಂದೀಶ್ವರಾದಿಯಾದ ಪ್ರಮುಖರು ಪಾಡು
ವರು. ವಸಂತರಾಗವೂ ಅಹಿಸುವಾಗ ಅದನ್ನು ವಸಂತಪೂಜೆಯ ಶಿವನಿಗೆ ಮಾಡಿ
ದಲ್ಲದೆ ಆ ರಾಗವ ಏಳುಮಾಡಬಾರದೆಂದಿಹುದು ವಸಂತಪೂಜೆಯ ಮಾಡಿ ವಸಂತ
ರಾಗವನು ಮುನಿ ಯಕ್ಷ ರಾಕ್ಷಸರು ಗರುಡ ಗಂಧರ್ವರು ಪ್ರಮುಖಗಣಂಗಳು ಪಾಡುತ್ತಿ
ಹರು. ಇಂತೀರಾಗಂಗಳು ಆ ಉಮಾಕ್ಷರಮಿಶ್ರದಿಂದ ಒಂಕಾರನಾದ ಘೋಷದಿಂದ

ಕಂಠ ಶಿರಸ್ಸು ನಾಸಿಕ ಹೃದಯ ಮುಖ ತಾಲುಗೆ ಪೂರ್ವಾಂಗಮೆಂಬವಣಿಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿರ ಜನನಸ್ಥಾನಗಳಂ ತಿಳಿದು ಮಯೂರಧ್ವನಿ ವೃಷಭಧ್ವನಿ ಸಿಂಹಧ್ವನಿ ಕೋಕಿಲ ಧ್ವನಿ ಅಜಧ್ವನಿ ಅಶ್ವಧ್ವನಿ ಮದಗಜಧ್ವನಿ ಇಂತೀ ಸಪ್ತಸ್ವರದಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಶ್ರುತಿಗಳಾದವೆಂದಣ್ಣಿದು ತುಂಬುರರು ನಾರದರು ಋಷಿಗಳು ದೇವತೆಗಳು ಯಕ್ಷರು ಗಂಧರ್ವರು ಪ್ರಮಥಗಣಂಗಳಾದಿಯಾದ ನರರು ಸುರನಾಗರ್ಕಳಾದಿಯಾಗಿ ಪಾಡುತ್ತಿರಲು, ಹಾಹಾ ಹೂಹೂ ಎಂಬ ಗಂಧರ್ವರ ರಾಗವಂ, ತಂದನ ತಾನಾ, ಎಂಬವರು ಕಲಿತು ರಾಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೆಚ್ಚಿಂದು ವಾದವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಹನುಮಂತನ ಬಳಿಗೆ ಬರಲು ಕಲ್ಲುಗುಂಡ ಕರಗಿಸಿ, ತಾಳವಂ ಮಡಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಎನಲು, ಇಬ್ಬರು ಗುಂಡ ಕರಗಿಸಿ, ತಾಳವ ಮಡಗಿ ತಾಳವಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಅವರಿಬ್ಬರು ಸಮವೆಂದು ವಾದವಂ ಬಿಡಿಸಿ, ಹನುಮಂತನು ಅವರಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಮೊದಲು ರಾಗವಂ ಪಾಡುವಾಗ ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರ ನೆನೆದು ತಂತನದನತಾನಾ, ತಂದನಾನಾ, ತಾನಾ ನಾ ಎಂದು ರಾಗವಂ ಪಾಡಿ, ಎಂದು ವರವನಿತ್ತು ಶಿವನಂ ಪಾಡಿಯೆಂದು ಪೇಳಲು, ಪಾಡುತ್ತಿರಲು ಮಿಂಚುಮೆಚ್ಚಿ ಆ ಹನುಮಂತನಿತ್ತ ವರವೆ ಇರಲಿಯೆಂದು ವರವನಿತ್ತನು. ರಾಗಕ್ಕೆ ಶಿವನೆ ಆದಿಯಾದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅನಾಹತಸ್ವರವಿಡಿದು ಆಆ ಎಂದು ಪಾಡುತ್ತಿಹರು. ಬಳಿಕ ತಂದನಾನ ತಾನಾನ ಎಂದು ರಾಗಕ್ಕೆ ಮೊದಲಾಯಿತ್ತು. ಇತ್ತ ಹನುಮಂತನು, ವೀರಭದ್ರೇಶ್ವರನಿಂದುಪದೇಶವಂ ಪಡೆದು, ಶಿವನಂ ಪೂಜಿಸಿ, ಪಾಡುತ್ತಿರಲು, ಶಿವನು ಹನುಮಂತನ ರಾಗಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ನಂದಿಯನೇಣ್ಣಿ ನಮಗೆ ರಾಗವಂ ಕೇಳಿಸುಬಾರೆಂದು ಕರೆಯಲು, ಸದ್ಧರ್ಮಗುರು ನಂದೀಶ್ವರನ ಮೇಲೆ ನಾನು ಎಣ್ಣಿಲೊಲ್ಲೆ ನೆನಲು, ಶಿವನಂ ಹನುಮಂತನು ತನ್ನ ಭುಜದಮೇಲೆ ಮೂರ್ತಮಾಡಿಸಿ ಕೊಂಡು ರಾಗವಂ ಮಾಡಲು ಆಡುವರ ಕಾಲು ಹಾಡುವರ ಮುಖವಂ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ನಮ್ಮಿತ್ತ ಮುಖವಾಗಿ ಪಾಡು ಎನೆ, ಪಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹನುಮಂತನು ಲಿಂಗ ಪೂಜೆಗೆ ಹೋದಿಹೆನೆನಲು ಶಿವನು ಬೇಡ ನಮಗಿದೇ ಶಿವಪೂಜೆ ಎನಲು, ತ್ರಿಕಾಲ ಶಿವಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡೆಂದ ಗುರುವಿನಾಜ್ಞೆಯಂ ಮೀರಿಲಾಗದೆಂದು ಪೋಗಲು ಶಕ್ತಪೀಠದಿಂದ ಗೋಳಕ ಬಯಲಂಗಳು ಹನುಮಂತನು ತನ್ನ ಶ್ರೀಗುರು ವೀರಭದ್ರೇಶ್ವರನ ನೆನೆಯಲು ಬಂದುರಿಗಣ್ಣ ತೆಪ್ಪಿದಣ್ಣಿಸುತ್ತಿರಲು ತೃಣಾದಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂತ್ಯಮಾದ ಲೋಕಾಧಿಲೋಕವೆಲ್ಲ ದಗ್ಧವಾಗಲು, ಶಿವನು ಬಂದು ಸಂತೈಸಿ ಲೋಕವರಕ್ಷಿಸಿ ಒಬ್ಬ ಶರಣನಿಗೆ ಲೋಕವೆಲ್ಲಂ ಸಂಹರಿಸುವರೆಯೆನೆ ಅನಂತಕೋಟಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳು ಒಬ್ಬ ಶರಣನ ಒಂದು ರೋಮಕ್ಕೆ ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದು ನುಡಿದ ವೀರಭದ್ರನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಲಿಂಗವಂ ಪೀಠಕ್ಕೆ ಬರಿಸಿ ಗೋಳಕವಂ ಬಲಿದು ಲಿಂಗಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡೆಂದು ಶಿವನು ವೀರಭದ್ರೇಶ್ವರನು ಪೇಳಲು ಹನುಮಂತನು ಸಮುದ್ರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಂ

ಗೈದು ಲಿಂಗವಂ ಪೂಜಿಸಿ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಪದ್ಯದಿಂದ ಪಾಡಲು, ರಾಗದ ಸವಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಶಿವನ ತನುವೊರೆಯಲು ಮಹಾಶೇಷನ ಶಿರಬಾಗಲು ಈ ವಾರ್ತೆಯಂ ತಕ್ಷಕರಾಜನ ಪುತ್ರರಾದ ಅಶ್ವತರ ಕಂಬಳರೆಂಬೀರ್ವರು ಕೇಳಿ, ಉಗ್ರತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುತ್ತ ಶಿವನ ಕೀರ್ತಿಸಿ ರಾಗವಂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಶಿವಂ ಮೆಚ್ಚಿ ಬೇಡಿ, ಬೇಡೀವೆನೆನಲು ನಮ್ಮ ರಾಗವನೆ ನಿಮ್ಮ ಕರ್ಣಕುಹರದೊಳು ಸದಾಕಾಲದಲ್ಲಿಯು ಧರಿಸು ನಮ್ಮ ತನುವನೆ ನಿಮ್ಮ ಕರ್ಣಮೂಲದಲ್ಲಿ ಆಭರಣವಾಗಿ ಧರಿಸಿ ಎನಲು, ಶಿವನು ಅಶ್ವತರ ಕಂಬಳರಂ ಕರ್ಣ ಕುಂಡಲವಾಗಿ ಧರಿಸಿದನು.

“ಅಭ್ರಜೀವನ ಜೂಟ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಪರಶಿವನ ವಾಮದೇವಮುಖದಿಂದ ಜಲವು ಜನಿತವಾಗಿ ಪಿಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳುತ್ಪತ್ತಿಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುತ್ತಂ, ಮತ್ತನೇಕಕೋಟಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳಲ್ಲಿ ತೀರ್ಥ ನದಿ ಸಮುದ್ರಂಗಳಾಗಿ ಮತ್ತೆಯು ಕುಕ್ಕುಟಾಂಡ ಮಧ್ಯವಾದ ಭೂಲೋಕ ದಲ್ಲಿ ನನಭಾಂಡದೊಳಗೆಯು ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ನದಿಯು ಅಣುನತ್ತೆಂಟು ತೀರ್ಥಂಗಳಾಗಿ ಲವಣಾದಿ ಸಪ್ತಸಮುದ್ರಂಗಳಾಗಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಭುವನದಲ್ಲಿಯು ಕೂಪ ನದಿ ತಟಾಕ ಶರಧಿಗಳಾಗಿ ತೀರ್ಥಸ್ವರೂಪಿನಿಂದನಂತಾತ್ಮರುಗಳಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾಧನ ವಾಗಿರುತ್ತಂ, ಇಂತಿವೆಲ್ಲವಕ್ಕೆ ಆದಿಯಾದುದೇ ವಿರಾಟಮೂರ್ತಿಯ ಪಾದ. ಜೈತನ್ಯ ದಲ್ಲಿ ವಾಯು, ವಾಯುವಿನ ಮೇಲೆ ಅನಂತಕೋಟಿ ವಿಶಾಲವುಳ್ಳ ಸುವರ್ಣ, ಕರ್ಪರ ಅದರೊಳಿಳಿಗೆ ಭೈರವಣವೆಂಬ ಜಲವು ಅದರಮೇಲೆ ಕಮಲವಾದಿಶಕ್ತಿ ಕೂರ್ಮ ಗಜ ಘಣೀಂದ್ರನ ಶಿರದಲ್ಲಿರ್ಪ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಮಧ್ಯದಲೊಪ್ಪುವ ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ರಜ ತಾದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಮೂರ್ತಂಗೆಯ್ದಿರಲು, ದೇವಿಯರು ಸರಸದ ನೆವದಿಂದ ತನ್ನ ಕರದ ಬೆರಳಿಂದ ಶಿವನ ಕಣ್ಣಂಮುಚ್ಚಲು ಜಗಕ್ಕೆ ಕತ್ತಲೆಯಾಗಲು ಶಿವನು ನೊಸಲ್ಲಣ್ಣಂ ತೆಣಿಯಲು ದೇವಿಯರ ಕರದಬೆರಳು ಬೆವರಲು ಹತ್ತುಬೆರಳು ಬಿದುರಲು, ಪ್ರಳಯ ಜಲವಾಗಿ ಹರಿದು ಲೋಕವಂ ಮುಸುಕಲು ಜಲದ ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದಿಗೆ ವಿಷ್ಣುಕರ್ತನಾಗಿರ್ಪ ಅಧಿಕಾರವಂ ಮೀಟಲು ವಿಷ್ಣು ಕಂಡು ಶಿವಂಗೆ ಬಿನ್ನೈಸಿದನು. ನನ್ನಾಜ್ಞೆಯಂ ಮೀಟಿ ಜಲಪ್ರಳಯ ಬಂತೆಂದು ಪೇಳಲು ಅಸ್ಸ ರೊಳಗೆ ಹರಿಯಜೇಂದ್ರ ನೊದಲಾದ ಲೋಕಾಧಿಲೋಕವೆಲ್ಲ ಜಲಮಯವಾಗಿ ತೇಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತಿರಲು, ಶಿವನ ಸದ್ಧರ್ಮವೆ ಮೂರ್ತಿಯಾದ ವೃಷಭೇಂದ್ರಂ ನೋಡಿ ಪ್ರಳ ಯವಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಂ ರಕ್ಷಿಸುವ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಶೃಂಗವೇ ಆದಿಯಾದ ಕಿಣುಗೊಳಗವೆ ಅಂತ್ಯವಾದ ಅಂಗದವಯವಂಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತೀ ಪರಮೇಶ್ವರ ಪ್ರಮಥರು ಮುಖ್ಯ ವಾದ ಹರಿಯಜೇಂದ್ರಾದಿ ಸಚರಾಚರಾದಿಗಳನೆಲ್ಲವನು ತನ್ನ ಬಾಲದಂಡದಲಿತ್ತಿ ರಕ್ಷಿ ಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮಕರ್ಮಸಿಯು ಗಿರಿರಾಜನು ಶಿವನ ಮಹಾಜ್ಞಾನಚಿತ್ತವನೆ ತನ್ನ ಸುತೆಯೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಶಿವಂಗೆತ್ತನು. ಶಿವನ ಪರಮಶಾಂತಿಯನೆ ಎ2ನ್ನಕ2ನ್ನಕ

ಯೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಶಿವನಿಗೆ ಕೊಡುವೆನೆಂದು ತಪವಿರಲು, ಶಿವನ ಶಾಂತಿ ನಿರ್ಮಲವೆ
ರಡು ಕನ್ನಿಕೆಯಾಗಲು ಜನ್ಮ ಕಮುನಿಯ ಸುತೆ ಗಂಗೆಯನು ಇನ್ನು ಲೋಕವ ಪ್ರಳ
ಯವನೆಯ್ತು ಸಬೇಡ ನಿಲ್ಲು ಎಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮುನ್ನಿನಂತೆ ಲೋಕಗಳನುಂಟುಮಾಡಿ
ಜನ್ಮ ಕಮುನಿಯ ಭಕ್ತಿಗೆಯು ಹರಿಯ ಬಿನ್ನಹದಿಂದಲು ಧರ್ಮಮೂರ್ತಿಯಾದ
ವೃಷಭೇಂದ್ರನ ಕೊರಳು ನೊದಲಾದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಅಹಿವತ್ತಿಂಟುಕೋಟಿ
ತೀರ್ಥಸ್ವರೂಪಾದ ಜಲಕನ್ನಿಕೆಯನೆ ಮಲ್ಲಿಗೆಯ1ರ1ಳಂತೆ ಜಟಾನುಕುಟದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ
ಗಂಗಾಧರನಾದ ಶಿವನು.

“ಶುಭ್ರಾಂತು ಸಕಲಂಕ ಭಿಭೃತೆ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಪರಶಿವನು ಜಗತ್ಪ್ರಪ್ತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಅಷ್ಟತನುಗಳನುಂಟುಮಾಡು
ವೆಂದು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಚಂದ್ರಪುಟ್ಟ ಪೋಡಶಕಲಾಭರಿತನಾಗಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ
ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿರ್ಪ ಕೃತ್ಯವಂ ನಡೆಸುತ್ತಂ ಮೇರುವಂ ಬಳಸಿ ಬರುತಿರಲಾಗಿ, ಇತ್ತ
ಆದಿಬ್ರಹ್ಮನ ಪುತ್ರನೆನಿಸುವ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನು ಪಾರ್ವತೀದೇವಿ ತನಗೆ ಪುತ್ರಿಯಾಗ
ಬೇಕೆಂದು ತಪನಂ ಮಾಡಿ ಶಿವನಿಂದ ಪಡೆದು ಶರ್ವಾಣಿಯಂ ಶಿವಂಗಿತ್ತು ಇನ್ನುಳಿದ
ಸಮಸ್ತ ಪುತ್ರಿಯರ ಮೂವತ್ತುಮೂಳು ಕೋಟಿ ದೇವತೆಗಳಿಗಿತ್ತು ಅವರೆಲ್ಲ ದಕ್ಷ
ಬ್ರಹ್ಮಗೆ ಅಳಿಯರಾಗಿರಲು ಅಶ್ವಿನಿಯಾದಿಯಾಗಿ ರೇವತಿ ಅಂತ್ಯವಾದ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು
ಪುತ್ರಿಯರಂ ಚಂದ್ರನು ಮದುವೆಯಾಗಿರುತ್ತಂ ಅವರೊಳಗೆ ರೋಹಿಣಿ ಎಂಬವ
ಳೊರ್ವಳವಳ ಕೂಡೆ ಸ್ನೇಹವಿದಿದರ್ಮ ಉಳಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರನುದಾಸೀನವಂ ಮಾಡಲು
ಅವರು ತಂದೆಗೆ ಪೇಳಲು ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನು ಚಂದ್ರನ ಕ್ಷಯರೋಗಿಯಾಗೆಂದು ಶಪಿಸಲು
ಚಂದ್ರನ ಕಳೆ2ಗಳರೆಯಾಗ2ಲು ಆದಿಬ್ರಹ್ಮಗೆ ಪೇಳಲು ಅವನು ನಿನ್ನ ಕಳೆಗಳಂ
ಶಿವನು ಕೊಟ್ಟುನೆನಲು ಆಗ ತಪನಂ ಮಾಡಿ ಶಿವನಂ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಹದಿನಾಳು
ಕಳೆಯಂ ಕೊಡುವಾಗ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣಾದಿಗಳು ಶಿವನೊಡನೆ3 ಬಿನ್ನೈಸಿದರು.
ದಕ್ಷನ ಶಾಪವು ಚಂದ್ರಗೆ ಶಿವನಿಂದ ನಿನ್ಯತ್ತಿಯಾಯಿತೆಂದು ಕುಣುಹಾಗಿ4ಪ್ಪಂತೆ
ಹದಿನೈದು 4 ಕಳೆಯ ಚಂದ್ರನಿಗಿತ್ತು ಒಂದು ಕಳೆಯ ನೀವು ಧರಿಸಿಯೆಂದು
ಬಿನ್ನೈಸಲು ಧರಿಸಿದಂ. ಆ ದಿನವೇ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಾಗಿ ಚಂದ್ರನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.
ಲೋಕವೊಳಗೆ ಹದಿನೈದು ಕಳೆಯಂ ಚಂದ್ರನಿಗಿತ್ತು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶವಾಗಿರ್ಪ
ಕೃತ್ಯವನೆಂದಿನಂತೆ ನಡೆಸಿ, ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಪೇಳಿ ಶಿವನು ತನ್ನ ಲೀಲೆಯಿಂದ
ಚಂದ್ರಜೂಟನೆನಿಸಿದನು.

“ಧಾತೃಪಂಚಮು ಶಿರಃ ಪಾತ್ರ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಶಿವನ ರಚೋಗುಣದಿಂದ ಪುಟ್ಟ ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ
ನವಬ್ರಹ್ಮರ ಪೆತ್ತು ಕುಕ್ಕುಟಾಂಡವನೊಡೆದು ಎಂಬತ್ತುನಾಲ್ಕುಲಕ್ಷ ಸಚರಾಚರ

ವನೆಲ್ಲವಂ ರಚನೆಯಂ ಮಾಡಿ ಶಿವನಿಂದ ಕಲ್ಪಿತಮಾದಂಥವುಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಂಬ ಪೆರಾಗಿರುತ್ತು ನವಕೋಟಿ ಬ್ರಹ್ಮರಿಂದೆ ಪದ್ಮಮುದ್ರೆಯಿಂದ ಓಲೈಸಿಕೊಳ್ಳತಂ ಆಳುವತ್ತುನಾಲ್ಕು ಶೀಲಗುಣವುಳ್ಳಾತನಾಗಿವೊತ್ತುತ್ತು ಸತ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯದಿಂದಿರುವಲ್ಲಿ ನವಬ್ರಹ್ಮನೆರೆದು ನೀನೆ ಬ್ರಹ್ಮವೋ ಪರಬ್ರಹ್ಮವುಂಟೋ ಯೆಂದು ಕೇಳಲು ಅಹಂಬ್ರಹ್ಮವೆಂದುಲಿಯಲು ಸತ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿರ್ದು ಅಸತ್ಯವಂ ನುಡಿಯಲು ಸಾಣುವೇದಂಗಳು 1 ಬೇಡ ನಿನಗೆ ಕರ್ತೃ ಉಂಟು1 ಎನಲು ಕೇಳದೆ ಮಿಾಣು ನುಡಿಯಲು ವೇದದ ಶಿರಸ್ಸಿನ ಓಂಕಾರ ಪ್ರಣವೇ ಕಾಅಭೈರವ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಎಡದ ಕರದುಗುರಿಂದ ಶಿರವ ಪಟ್ಟಿದು ಹೋಳುಮಾಡಿ ಒಂದು ಭಾಗವಂ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿರಿಸಿ, ಒಂದು ಭಾಗವಂ ಪಾತ್ರೆಯಾಗಿ ಪಿಡಿದು ಭಿಕ್ಷುಕ್ಕೆ ಇಂದ್ರಾದಿ ದಿಕ್ಪಾಲಕರ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ವೈಕುಂಠಕ್ಕೆ ನಡೆದು ಹರಿಯ ಶಿರದ ರುಧಿರವ ಸುರಿಯಲು ಹರಿಗೆ ಬೆಸನಿತ್ತು ಪಾಂಡನರಿಂ ಕಾರವರ ಮಾಡುಹಿ ಕರದ ಪಾತ್ರೆಗೆ ಆ ಆಹಾರವಂ ಮಾಡುತ್ತಂ ಶಿವನನುಜ್ಞೆಯಿಂದ ಹರಿಮಾಡಿದನು. ಕರ್ಪುರವುಂಥುದಲ್ಲದೆ ಭಿಕ್ಷುಕ ನುಣಲಿಲ್ಲವೆಂದು ವೇದಂಗಳು ಕೀರ್ತಿಸಿದವು. ಬ್ರಹ್ಮನ ಶಿರಃಪಾತ್ರೆಯನು ನಿತ್ಯತ್ಯಸ್ತ ಶಿವನು ಲೀಲೆಗೆ ಪಿಡಿದನೆಂದು ಸೂತಮುನಿ ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯದ ಸನಕಾದಿಮುನಿ ಗಳಿಗೆ ಪೇಳಿದನು.

“ಸನ್ನಗಜನ್ನ ಸೂತ್ರ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ದಾರುವನಾಶ್ರಯದ ಮುನಿಗಳು ತಪದಗರ್ವದಿಂ ಶಿವನು ಸತಿಯರ ಜಡೆಯ ಮೇಲೆ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಧರಿಸಿರ್ಪನು. ಸ್ತ್ರೀಲಂಪಟನೆಂದು ಮನದಲ್ಲಿ ಗರ್ವಿಸಲು ಶಿವನದನಹಿದು ಕೋಟಿಕಂದರ್ಪರಂ ಗೆಲ್ವ ರೂಪಂ ಧರಿಸಿ ಭಿಕ್ಷಾಟನ ಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಹೋಗಲು ಮುಷಿ ಪತ್ನಿಯರೆಲ್ಲ ಕಾಮಿಸಿ ಉಟ್ಟುಡಿಗೆ ಜಾಣಿಲು ಮುಷಿಗಳ ತಪ ಕೆಡಲು, ಹರನದೃಶ್ಯವಾಗಲು ಕುಟಲಸಿದ್ಧನೆಂದವರು ಯಜ್ಞದಿಂದ ಕೊಂದಪೆ ವೆಂದು ಮೆಲಿ, ಕರಡಿ, ಸಿಂಹ, ಆನೆ, ಉರಗಾಗ್ನಿಯಪಸ್ತ್ರಾರಾದಿಗಳಂ ಪಡೆದು ಹರನ ಕೊಲ್ಲೆಂದು ಕಳುಪುವಲ್ಲಿ ವೊದಲು ಶೇಷನಂ ಕಳುಸಲು ಯಜ್ಞ ಬಂದು ರುದ್ರನ ಮುಂದೆ ನಿಂದಿರಲು, ಏನು ಬಂದೈಎನಲು, ಮುನಿಗಳ ಕೃತಕವಂ ಸರ್ಪ ಪೇಳಲು, ಅವರುಕಳುಹಿದಂತೆ ಮಾಡೆನಲು, ಉರಗರಾಜ ಹೊಡೆಗೆಡೆದು ವಂದಿಸಿ, ಹರನೆ ನಿಮ್ಮ ಲೀಲೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಂಬ ಭಾಂಡದಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಸಮುದ್ರಂಗಳೆಂಬುದಕವಂ ಪೊತ್ತು ತೊತ್ತಾಗಿವೈನು. ಮುನ್ನ ನಿಮ್ಮ ಕೋವಳವಾ2ಗಿವೈನು ೩2ಮಾಜ್ಞೆಯಿಂದೆ ಹರಿಗೆ ತಲ್ಪವಾಗಿದೆರ್ಪನು. ಸಮುದ್ರ ಮಥನದಲ್ಲಿ ತೆಗೆನೇಣಾಗಿ ನೊಂದೆನು. ತ್ರಿಪುರಸಂಹಾರ ದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ರಥಕ್ಕೆ ಹೊರಜಿಯಾಗಿ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ನಾರಿಯಾಗಿದೆರ್ಪನು. ನಾಗಲೋಕದ

ರಸನಿಸಿಕೊಂಡು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬಲ್ಲಿದನಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞನಾಗುವೆನು. ಪಾರ್ವತೀವೇ
ನಿನ್ನ ಕಿಣ್ಣಿಬಿರಕ್ಕೆ ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರವಾದೆನು. ನಿಮ್ಮ ಉರದಮೇಲೆ ಎನ್ನ
ಹಾರವಾಗಿ ಧರಿಸಿದಡೆ ನಾನು ಕೃತಾರ್ಥನವೆನೆಂದು, ಬಿನ್ನೈಸಲು ಸರ್ಪರಾಜನ
ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಶಿವನು ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪನ್ನಗನಂ ಹಾರವಾಗಿ ಧರಿಸಿದಕಾರಣ
ಯಜ್ಞ ಸೂತ್ರವೆಂದನು ಪನ್ನಗಜನ್ನಸೂತ್ರವೆಂದು ಹೆಸರೊಂದಾಯಿತ್ತು. ನಿಷ್ಕಲ
ಪರಶಿವನು ದಾರುವನಾಶ್ರಯದ ಮುನಿಗಳಿಂದ ಬಂದ ವಿಘ್ನಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಆಯುಧವಾಗಿ
ಆಭರಣವಾಗಿ ಧರಿಸಿದನು. ಶೇಷನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಉಪವಿತವಾಗಿ ಧರಿಸಿದನು.
ನಿರಾಳಪರಶಿವನ ಆದಿಶೈವನೆಂದು ಕುಣುಹಡಬಾರದು. ವೇದಾಗಮ ಪುರಾಣಶಾಸ್ತ್ರ
ತೀತನಾದ ಶಿವನ ವಸ್ತ್ರಭರಣಾನುಲೇಪನದಲ್ಲಿ ಎಜಕವಿಲ್ಲದ ನಿರ್ಲೀಪಕನ ಸಾಕಾರ
ನೆಂದು ಕುಣುಹಿಡಿಬಾರದೆಂದು ಗೌತಮಮುನೀಶ್ವರನ ಕೊಡೆ ಶಿವನು ಶಂಭುಭಟ್ಟ
ನಾಗಿ ಬಂದು ನಾಡಿಸಿದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರವಂ ಕೊಟ್ಟು ವಾದವಂ ಬಿಂಡಿಸಿದನು.

“ ಕಿನ್ನರಪತಿಮಿತ್ರ ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಕಿನ್ನರರಿಗೆ ಒಡೆಯನಾದ ಕುಬೇರನು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದೊಳವಳಯದೊಳಗೆ
ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿಗೊಡೆಯನಾಗಿ ರಾಕ್ಷಸರ ಭೀತಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ತಟ್ಟಿದಂತೆ ಕಾಯ್ದು
ಕೊಂಡಿರುತ್ತಳಕಾಪುರವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣಾಧೀಶ್ವರನಾಗಿ ರಾಜಾಧಿರಾಜನಾಗೊಪ್ಪುತಿರ
ಲಾತನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ವಳತನಾಗೊಪ್ಪುವ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಗಾಂಧರ್ವ ಚಿತ್ರ ಶೋಭಿ
ಪ್ರಮದೆ. ಚಿತ್ರಾಂತಿ ಎಂಬೈದು ಪಟ್ಟಣಗಳು ಕುಬೇರನ ಮಹೋದಯವಳತದ
ಪಟ್ಟಣಗಳು. ಆ ಕುಬೇರನಂ ಓಲೈಸುವವರು ಚಿತ್ರಧರನು ಸಾರದೆ ತುಂಬುರರು
ಕರ್ವದೇವತೆಗಳು ಗುಹ್ಯಕರು ಇವರು ಸಹವಾಗಿ ಕುಬೇರನು ಶಿವನ ಹಡಪವಂ
ಪಿಡಿದು ಕಾಳಂಜಿಯಂ ಪೊತ್ತು ಹರನ ಸೆಜಗನೊರಸಿ ಪಿಡಿದು ಸಾವಧಾನ ಮರ್ಯ
ಭಾವು ಜೀಯ ಎನ್ನುತ್ತಿರಲು, ಒಂದಾನೊಂದುವೇಳೆ ಕಾಲಸಂಹಾರನಾದ ಪರಶಿವನು,
ಜಗತ್ತಂಹಾರವಾದ ನಾಟ್ಯವನಾಡುವಲ್ಲಿ ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶ ಒಡೆದು ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯ
ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳುದುರುತ್ತಿರಲು, ಭುಜತಾಗಿ ದಶದಿಕ್ಕು ಹೊಡೆಗೆಡೆಯಲು, ನೃತ್ಯದು
ದ್ರೇಕದಿಂದ ಲೋಕವೆಲ್ಲ ಸಂಹಾರವಾಗಿ ಹರಿಯಜೇಂದ್ರಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ಮಣಿದೊಡಗಿ
ಮರಣನಾಗಲು ಅನಂತಕೋಟಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಂಗಳೊಡೆದು ಹುಡಿಯಾಗುತ್ತಿರಲು ಪ್ರಮ
ಥರಾನಂದದಿಂದ ನೋಡಿ ನುಡಿಸುವಾಗ, ಕುಬೇರನು ಭೂಕಂಪಿತದಿಂದ ಬಿದ್ದುರುಳುತ್ತ
ಹೊರಳುತ್ತ ನರಳುತ್ತೇಳುತ್ತಂ ಎಡದಕ್ಕೆಯಿಂದ ಹಡಪ ಬಲದಕ್ಕೆಯಿಂದ ಸಗ್ಗಲೆಯಂ
ಪಿಡಿದು ಬಿಡದೆ ಶಿವಾಶಿವಾ ! ಹೆರಹರಾ ! ಮೃಡಾಯ ಮೃಡಾಯ ಎಂಬ ನುಡಿಗೇಳಿ
ಶಿವನು ನಾಂಟ್ಯವನುಡುಗಿ ನಗುತ್ತಂ, ಕೈಪಿಡಿದೆತ್ತಿ ಮನ್ನಿಸಿ ಮೈದಡಹಿ, ತನ್ನ

ಭಂಡಾರದಾಧಿಪತ್ಯವನಿತ್ತು, ಹರಿಯಜೇಂದ್ರಾದಿ ಮೊದಲಾದವರಿಗೆ ಭೋಗಸಾಧನವಂ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನೀನೆ ಕರ್ತನಾಗಿ ನನ್ನ ಸಖನಾದ ಕುಬೇರ ನೀನು ಸುಖದಿಂದಿರೆಂದು ಶಿವನು ಪೇಳಲು ಆ ಹೆಡಪ ಗಿಂಡಿಯಂ ಪಿಡಿದು ಓಲೈಸುತ್ತಿದ್ದನು.

“ಸುರಪಥದೊರ್ಗಲನುರುಸಿದನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ”

ತಾರಕಾಸುರನ ಮಕ್ಕಳಾದ ವೀರ, ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲಿ, ಕಮಲಲೋಚನ ಎಂಬವರು ತಾರಕನಿಂದಧಿಕಪದವ ಪಡೆದವೆಂದುಗ್ರತಪನಂ ಮಾಡುವಾಗ ಲೋಕಾಧಿಲೋಕವೆಲ್ಲ ತಪದಜ್ಞಾಲೆಯೊಡುಂವುತ್ತಿರಲಾಗ ಬ್ರಹ್ಮನು ಶಿವನಪ್ಪಣೆವಿಡಿದು ಬಂದು ರಕ್ಕಸರ ನಿಮಗೆನುಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಲು, ನಮಗೆ ನಿತ್ಯೈಶ್ವರ್ಯಭೋಗವಂ ಕೊಡೆಂದು ಬೇಡಲು, ನನಗೆ ನಿತ್ಯೈಶ್ವರ್ಯವಿಲ್ಲ ನಿಮಗೆಂತುಕೊಡುವೆನೆನಲು, ಹಾಂಗಾದರೆ ಬಲ್ಲಿದಭೋಗಸಾಧನದ ಮೂಱುಪುರಂಗಳಂ ರಚಿಸಿಕೊಡು ಎನಲು ರಕ್ಕಸರ ಬಡಗಿಯಾದ ಮಯನಿಗೆ ಪೇಳಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಪೋಗಲು ಇತ್ತ ಮಯನು ಭೂಮಿಗೆ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬುನದಪುರ ಬೆಳ್ಳಿಯಪುರ ಚಿನ್ನದಪುರಂಗಳಂ ಮಾಡಿ, ಮೂವನು ಒಂದುಗೂಡಿ ಕೇಲನೊಂದುಮಾಡಿಕೊಡಲು, ಆ ಮೂಱುಪುರದಲ್ಲಿ ಮೂವರು ಇರುತ್ತಿರಲು, ಆಗ ಮಯನು ರಕ್ಕಸರಿಗೆಂದನು. ನೀವು ಬ್ರಹ್ಮನ ನಿತ್ಯೈಶ್ವರ್ಯವಂ ಬೇಡುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ನೀವು ಲಿಂಗವಂ ಧರಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿದೊಡೆ ನಿಮಗೆ ಬೇಡಿದ ಪದವಾದೀತೆನಲು, ಹಾಂಗಾದೆ ನಮಗೆ ಲಿಂಗವಂ ಧರಿಸೆನಲು ಮಯನು ಕಬ್ಬುನದ ಲಿಂಗವಂ ಮಾಡಿ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯಂಗೆ ಕೊಡಲು, ರಕ್ಕಸರಿಗೆ ಲಿಂಗವನಿತ್ತು ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯಗುರುವಾದನು. ಇತ್ತ ಈ ಮೂವರು ರಕ್ಕಸರು ಶಿವನ ಕೃಪೆಯಂ ಪಡೆದು ಕಾಮಧೇನು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಮೊದಲಾದ ಭೋಗಸಾಧನವಂ ಪಡೆಕೊಂಡು ಸುಖದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಹರಿಯಜೇಂದ್ರಾದಿ ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕರು ಮೊದಲಾದವರು ಆ ರಕ್ಕಸರು ಹೇಳಿದ ಸೇವೆಯಂ ಮಾಡದಿರಲು ತಮ್ಮ ತ್ರಿಪುರಸಹವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣಾದಿಗಳ ಸದೆಬಡಿದು ಅವರ ಕೈಯಿಂದ ಸೇವೆಯಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲು, ಬ್ರಹ್ಮನು ಮುಂದುಗೆಟ್ಟು ಆಳವಳಿದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರಲು ಹೀಗೆ ದಿವ್ಯಸಹಸ್ರವರ್ಷ ಸೇವೆಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲು, ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣೇಂದ್ರಾದಿಗಳು ಈ ತ್ರಿಪುರದ ರಕ್ಕಸರ ಬಾಧೆ ಬಹಳವೆಂದು ಶಿವನಿಗೆ ಬಿನ್ನೈಸಿ ಮೊಱಿಯಿಡುತ್ತ ಕಣ್ಣೀರುಗಳಗಣಿವುತ್ತಿರಲು ನೋಡಿ ಭಸಿತ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಲಿಂಗವಂ ಧರಿಸಿದವರಂ ನಾನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕಾರಿನ್ನು ಎನಲು ನೀವೆ ಕಾದಿಕೊಲ್ಲಿ ಎಂದು ಶಿವನು ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣಾದಿಗಳಿಗೆ ಪೇಳಲು ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣಾದಿ ದೇವರ್ಕಳೆಲ್ಲರು ಮಾರಣಯಜ್ಞವಂ ಮಾಡಲು ಭೂತಪ್ರೇತ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸಂಗಳಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿ, ತ್ರಿಪುರದವರ ಮೇಲೆ ಕದನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಲು

ಭೂತಗಳು ಪೋಗಿ ರಕ್ತಸರಂಗದ ಮೇಲೆ ಭಸಿತರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಲಿಂಗವಂ ಕಂಡು ಹೆಂ
ಬಂದು ನಮ್ಮ ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪುರದವರಂ ಕೊಲ್ಲದಾಗದೆಂದು ವಿಷ್ಣು ಮೊದಲಾ
ವರಿಗೆ ಪೇಳಲು ಬಳಿಕ ನಾರಾಯಣ ನಾರದನ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತ್ರಿಪುರದ
ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಹರಿಮುಣ್ಣನೆ ಚಿನ್ನವಮಾಡಿ ತೋರುತ್ತಂ, ನಾರದಂ ಹಳೇ
ಅರುವೆಗಳನೆ ಚೀನಿ ಚೀನಾಂಬರವಂ ಮಾಡಿ ತೋರುತ್ತಂ, ಕಪಟದಿಂದ ಕೂಡ
ಬೋಧೆಗಳಿಂದ ಮೂಳುಪುರದವರ ಲಿಂಗಧಾರಣವಂ ಬಿಡಿಸಿ ಶಿವನಪ್ಪಣೆಯಿಂದ
ಬುದ್ಧಿಮೋಹಿಯೆಂಬ ತಮ್ಮ ಬೌದ್ಧನಂ ಮಡಗಿ ಹರಿನಾರದರು ಪೋಗಿ ಮಾರ್ಗ
ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಕೊರಳುದ್ದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂದು, ಶಿವಧೋ ಎಂದು ಮೊಹಿಯಿಡ
ಶಿವನು ಕೇಳಿ ನಂದೀಶ್ವರನಂ ಕಳುಹಲು ಬಂದು ಏಕೆ ಮೊಹಿಯಿಟ್ಟರೆಂದು ಕೇಳ
ನಂದೀಶ್ವರನಡಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಬಿನ್ನೈಸಿದರು. ರಾಕ್ಷಸರು ಲಿಂಗವಂಬಟ್ಟಿರನ್ನಾದ
ಹರನು ರಕ್ತಸರ ಕೊಲ್ಲಬಾರದೆ ಎನಲು, ನಂದೀಶ್ವರಂ ಮರಳಿಬಂದು ದೇವರಿಗೆ
ಪರಿಯಂ ಪೇಳಲು ಆ ನುಡಿಗೆ ಶಿವನು ರಥವಂ ನಿರ್ಮಿಸೆಂದು ಪೇಳಲು, ಬಳ
ಬ್ರಹ್ಮಾದಿದೇವರ್ಕಳು ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಂ ಕರೆಸಿ ಭೂಮಿಯೇ ರಥ, ಚಂದ್ರ-ಸೂರ್ಯ
ಗಾಲಿಗಳು, ವಿಂಧ್ಯಗಿರಿಯ ಅಚ್ಚು, ಕೇಸರಗಿರಿಯ ಈ ಸುಕ್ಷಣಮುಹೂರ್ತಗ
ಕೀಲು, ವೇದಂಗಳೆ ಕುಡರೆಗಳು, ಬ್ರಹ್ಮನೆ ಸಾರಥಿ, ದಾನ ದಂಡ ಸಾಮ ಭೇದಂ
ಜಬುಕು, ಇಂತು ರಥ ಮುತ್ತೈದೆಯಾಗಲು ಅತ್ತ ಶಿವನು ಮಹಾಮೇರುವೆ ಬಿಲ್ಲ
ಶೇಷವೆ ಹೆದೆ, ಸಿರಿಯೊಡೆಯನೆ ಗಣಿ, ವಾಯುವೆ ಹಿಳುಕು, ಗರುಡನೆ ಗರಿ, ಅಗ್ನಿ
ಅಲಗು ಇಂತಾದ ಬಿಲ್ಲಂಪಿಡಿದುಕೊಂಡು ಶಿವನು ರಥವನೇರಿಲು ಆ ರಥ
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಳಿದು ನಾಗಲೋಕವಂ ಸಾರಲು, ವಿಷ್ಣು ನಂದೀಶ್ವರನಂ ಕೂತ
ಸ್ತೋತ್ರವಂ ಮಾಡಿ ಪ್ರಸನ್ನತ್ವವಂ ಪಡೆದು ಹರಿ ವೃಷಭರೂಪಿನಿಂದ ರಥವನೇ
ವಾಗ ಶಿವನು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಂ ಕೊಡಲು ಮೇಲಕ್ಕ ತಂದನು. ಬಳಿಕಾ ರಥ
ಶಿವನೇರಿ ನಡೆದು ತ್ರಿಪುರದ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಬಿಲ್ಲಕೊಪ್ಪಿಗೆ ನೇ
ದಾತನಣಗಿ ಮುಗುಳುನಗೆಯಿಂದ ತ್ರಿಪುರವಂ ನೋಡಲು ದಿವ್ಯಸಹಸ್ರವರ
ನೋಡುವಾಗ ಜಲಬಿಂದುಗಳುಗುತ್ತಿರಲು ನೊಸಲಕಣ್ಣ ಕಿಡಿ ಪೋಗಿ ತ್ರಿಪುರ
ಸುಡಲು ಆಗ ವಿಷ್ಣು ಅಗ್ನಿಗಳು ಅಂಬುಕಣೆಯಾಗ ವೃರ್ಧವಾದೆವಲಾ ಎನ
ಶಿವನಾಗ ಬಿಲ್ಲನೇರಿಸಿ ಎಸಯಲು ತಿಗುರಿಯಂತೆ ತಿರುಗುವ ಮುಪ್ಪುರದ ಕೀ
ಕಳಚಿ ಉಂದುಬಿದ್ದವು. ಆನೇಕ ರಕ್ತಸರು ದಗ್ಧವಾದರು. ಮೂಳುಪುರದಲ್ಲಿದ
ಶಿವಭಕ್ತಿಯಂ ಬಿಡದೆ ಇದ್ದವರು ಪಠಣಮಯೋಗಿ ಏಕಶೀಲ ವಿರಕ್ತ ಇವ
ಮೂವರು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮಾಯೆಗೆ ಒಳಗಾಗದೆ ಚಿಂತಿಸುವಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಸ್ವಪ್ನ
ಭಕ್ತಿಯಂ ಬಿಡದಿರಿ ನಿಮಗೆ ಕೇಡಿಲ್ಲವೆನೆ, ಹರಿಯ ಮಾಯೆಗೆ ಒಳಗಾಗದ ಕಾರ
ಉಳಿದು ಬಂದು ಶಿವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಲು ನಿಮಗೆನುಬೇಕೆನಲು ಪುರಹರನೆ ನಿ
ಕೆಲಾಸದಂತೆಪುರದ ಬಾಗಿಲಲಿ ನಿಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿಸುತಯಾರ್ದೆಹವೆನಲು ಅವರು ಬೆ

ದಂತೆ ಮಡಗಕೊಂಡನು. ತ್ರಿಪುರವಸುಟ್ಟಮೇಲೆ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರು ಪಶುಪತಿಗೆ ಹೊಡೆಗಡೆದು ವಂದಿಸಿ ಕೀರ್ತಿಸಿ ಸುಖದಲ್ಲಿರ್ದರು.

“ಕಾಲಸಂಹರನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ”

ಶಿವರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೈಮಿನಿಗೆ ದೂರ್ವಾಸ ಒರೆದನು. ಶಿವನು ತನ್ನ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಗೆಲವಂಕೊಟ್ಟು ಮನ್ನಿಸಿ ಕಾಲಕಾಮರ ಸಂಹರಿಸಿದುದನ್ನಾ ಪೇಳ್ತಡೆ ಶಕ್ತನಲ್ಲವೆಂದು ವೇಳುತ್ತಿರ್ದನು. ಶ್ವೇತನೆಂಬುವನು ಮುನ್ನ ಭುವನದಲ್ಲಿ ಪಂಕಜಪುರವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣ ದೊಳು ಸರ್ವಪಾಪಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ನಡೆದೊಂದು ಕುಸುಮದ ದೆಸೆಯಿಂದ ರಂಭೆಯ ಭೋಗಕ್ಕೆ ಪೋಗಿ ರಂಭೆಯಿಂದಳು. ಒಂದು ಕುಸುಮವ ಶಿವನೆಂದು ನೆನೆದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಒಂದಿರುಳು ನನ್ನ ಭೋಗವಾಯಿತ್ತು. ನೀನು ಇಂದು ನನ್ನ ಭೋಗದಲ್ಲಿರ್ದು ನಾಳೆ ಕುದಿವ ನರಕಾಬ್ಧಿಯೊಳು ಬೀಳ್ತದೆಂದೋಡಲಾರೆ. ನೀನು ಭಸಿತರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಗಳಂ ಧರಿಸಿ ಅಹಿಯೆ ಶಿವಪೂಜೆಗೆಯ್ದಡೆ ನನ್ನಂಥಾ ಸ್ತ್ರೀಯರಂತ ಭೋಗಿಸ ಲುಂಟೆಂದು ಬೋಧಿಸಿ ಲಿಂಗದ ಗುಡಿಗೆ ಒಡಗೊಂಡು ಬಂದು ಲಿಂಗಪೂಜೋಪ ಕರಣವನೀಯಲು ರಾಜಋಷಿಯಾದ ಶ್ವೇತನು ಇತರೇತರವಂ ಮುಖಿದು ಶಿವ ಮಂತ್ರಯುಕ್ತನಾಗಿ ಶಿವಪೂಜೆಗೆಯ್ಯುತ್ತಿರಲು, ಬೆಳಗಾಗಿ ಯಮಭಟರು ಬಂದು ರಂಭೆಯಿಂದ ಶ್ವೇತನಂ ಕಂಡಂಜಿ ಪೋಗಿ ಕಾಲನಿಗೆ ವೇಳತ್ಯೇಳ ಯಮನು ತನ್ನ ಭಟರುಸಹವಾಗಿ ವಾಹನವನೇಕೊಂಡು ಬಂದು ಆಯುಧವಂ ಪಿಡಿದು ನಿಂದು ಹೂಂ ಕರಿಸಿ ಕರೆಯಲು ಶಿವನ ಭವನವಂ ಪೊಗಲಂಜಿ ಪಾಶವಂ ಕೊರಳಿಗೆ ಬೀಣಿ ಸೆಳೆ ಯಲು ಪಾಶದೊಳಗೆ ಸಿಲ್ವಿ ಶ್ವೇತಂ ಕಾಲನೊಡನೆ ನುಡಿದನು. ಎಲೆ ಕಾಲಹರನ ಪೂಜೆಗೆಯ್ಯನ್ನಕ್ಕೆ ಸ್ಮರಿಸು ಶಿವಪೂಜೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಾನಾವಭೋಗವನು ಭೋಗಿಸೆನು ಎನೆ, ನಿನ್ನ ನುಡಿಯನು ಕೇಳಲು ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ವೃದ್ಧ ಬಾಲತ್ವವಂ ಬಯಸು ವಂತೆ ಹಲವು ಬಾಣ ತಾಗಿದರೆಯು ಸಾಯರು ರಜು ತಾಗಿದರೆ ಸಾವರು ಕಾಲ ತುಂ ಬಿದವರೆಂದು ಯಮ ನುಡಿಯಲು, ಶಿವಪೂಜೆ ನನಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಎಂದಾದಿಭೋಗವು ನನಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಲ್ಲವು. ಇದು ಸತ್ಯವಾದರೆ ಶಿವನು ನನಗೆ ಕೃಪೆಯಾಗಲಿ ಅಲ್ಲದೊಡೆ ಬೇಡವೆಂದು ಶ್ವೇತ ನುಡಿಯಲು, ಪಾಪಿಕೋಪಿಗಳ ಜಪತಪಮಂತ್ರಂಗಳು ನಿನ್ನಂ ರಕ್ಷೆ ಸಲಹೆಯವು ಎನಲು, ಸತ್ಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಿಸುವುದು ನಿನಗೆ ಸಲ್ಲದೆನಲು, ಅನಂತಚಕ್ರವರ್ತಿ ಗಳು ಸಾವಿರದೇವೇಂದ್ರರು ಗಂಗೆವಾಳುಕ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣಾದಿಗಳಂ ನಾನು ಶಿಕ್ಷಿಸೆನೆಂದು ಯಮ ನುಡಿಯಲು, ಮೂಱುಲೋಕದೊಳಗೆ ಹರಭಕ್ತರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಶಿಕ್ಷೆ ಸಲ್ಲದು, ಹರ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣಾದಿಗಳ ಶಿಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ತೊಲಗಿಸುತ್ತಿದೇನೆ, ಶಿವಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಶಿವಭಕ್ತರು ಸ್ವರ್ಗವಾಗಲಿ ನರಕವಾಗಲಿ ನಿಜಮೋಕ್ಷವಾಗಲಿಯೆಯ್ದುವ ರೆಂದು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಶ್ವೇತ ನುಡಿಯಲು ಕಾಲನೆಂದನು. ಮೂಱುಲೋಕದಲ್ಲಿಯು

ಕರ್ತ ಭರ್ತ ಹರ್ತ ಪೂಜ್ಯ ನಾನೆ1ಲ್ಲದಿ1ಲ್ಲನೆಂದುಗ್ರದಿಂದ ಪಾಶನ ಸೆಳೆಯಲು ಚಲನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಶ್ವೇತನು ಹರಹರಾ ಎಂದು ನೆನೆಯಲ್ವೆ ಹರನು ಹೂಂಕಾರದಿಂ ಮಹಾ ರೌದ್ರದಿಂದೆ ಗರ್ಜಿಸುತ್ತಂ ಕಾಲನಂ ದಹನನ ಮಾಡಿ ಸಂಹರಿಸಿ ಶ್ವೇತನಂ ಕಾಯ್ದು ಸಂತೈಸಿ ತನ್ನ ಭಕ್ತರ ಕ್ಷೇಮ ತನ್ನದೆಂದು ಶ್ವೇತನಿಗೆ ಗಣಾಧಿಪ ಪದವಿಯನ್ನಿತ್ತನೆಂದು ದೂರ್ವಾಸ ಜೈಮಿ2ನಿ ಗೊ2ರೆದನು ಎಂದು ಸೂತಮುನಿಗಳಿಗೆ ವೇಳ್ದನು.

“ ಕರಿದಾನವನ ಸೀಳ್ದು ಪನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ ”

ಸುವಿಷ್ಣುವೆಂಬ ಮುನಿಯು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ತಪ3ಸವಗೆಯ್ಯುತ್ತಿತ್ತಿರಲು ದೇವಸ್ತ್ರೀಯರು ತಪದ ನಿಷ್ಠೆಯಂ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಆತನ ಸ್ತ್ರೀಯಂತೆ ಬಂದು ಕೂಡಲು, ಕೃತಕವೆಂದು ಮುನಿಯೊಡನೆ ಪರನಾರಿಯ ಕೂಟದಿಂದ ಬಿಂದು ಚಲನೆಯಾಗ ಬಾರದೆಂದು ವೀರ್ಯವಂ ಹುಲ್ಲಮೇಲೆ ಬಿಡಲು ಅದಂ ತಾಡೆಮ್ಮೆ ಮೇಯಲು ಅದ ಳಿಂದ ಮಹಿಷಾಸುರನು ಪುಟ್ಟಿದನು. ಆತನಿಗೆ ಗಜಾಸುರನೆಂಬ ಮಗನಾದನು. ಒಂಭತ್ತುಸಾವಿರಗಾವುದ ಶರೀರ4ದುದ್ದ ತೋರವುಳ್ಳಾತನಾಗಿ4 ಪುಟ್ಟಿ ಅವನು ನಡೆವಾಗ ಮಡಗಳು ತಾಗಿ ತರುಗಿರಿಗಳು ನುಚ್ಚುನುಣಿಯಾಗುವುವು. ಅವನ ಬಾಲ ಸುಂಡಿಲವು ತಾಗಿ ಹಿಂದು ಮುಂದು ಅನೇಕ ಪರ್ವತಗಳೊಡೆದು ಹುಡಿಯಾಗಿ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಮರಣವಾಗಿ ಅವನುಸುರುಬಿಡಲು ನದಿಗಳ ನೀರು ಸಾವಿರಗಾವುದ ಹಾಣಿ ಪ್ರಳಯಜಲದಮಳೆಯಂತೆ ಬೀಳಲು ಅವನ ಶರೀರವು ಕಾರ್ಗತ್ತಲೆಯಂತೆ ಭಯಂಕರವಾಗಿ ದೇವ ದಾನವ ಮಾನವರ ಬಾಧಿಸುತ್ತಿರಲು, ಅವನ ಭಯಕಂಜಿ ಮುನಿಗಳು ಕಾಶಿಗೆಹೋಗಿ ಅಡಗಿರಲು, ಅಲ್ಲಿಗೆಯ್ಯು ಗಜಾಸುರನಹಿಸುತ್ತ ಬರಲು ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ಮನುಮುನಿಗಳು ಗಜಾಸುರ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನೆಂದು ಶಿವನಿಗೆ ಹೊಡೆಗೆಡದು ಮೋಹಿಯಿಡುತ್ತ ಶಿವಧೋ ಎನಲು ಕೇಳಿ, ಹರನು ಆ ಗಜಾಸುರನ ತ್ರಿಶೂಲದಿಂದಿಹಿ ದೆತ್ತಿ ಸೀಳಿ ಪಿಡಿಯಲದು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವೆಂಬ ಸತ್ತಿಗೆಗೆ ತ್ರಿಶೂಲವೆಂಬ ಕಾವಹಾಕೆ ದಂತೆ ಒಪ್ಪುತ್ತದೆಯೆಂದು ದೇವತೆಗಳು ನುತಿಸಲು ಮತ್ತನನ ನೆಲಕ್ಕೆತ್ತಿಕ್ಕಿ ನಾಟ್ಯವ ನಾಡಲು ಅವ ಸ್ತೋತ್ರವಂ ಮಾಡಲು ಮೆಚ್ಚಿ ಅವನ ದೇಹವನೆ ಕೃತ್ತಿನಾಸೇಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗವಂ ಮಾಡಲು ಆ ತ್ರಿಶೂಲವನೆಟ್ಟಸ್ಥಾನವ ಪುಣ್ಯಾರ್ಥಕೊಳನಂ ಮಾಡಿ ಅವನ ನುತಿಗೊಲಿದು ಚರ್ಮವಂ ಪೊದ್ದು ಬಳಿಕಾ ಜಾತ್ರೆಯವರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಬೋನವನೊಂದುಕಾಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹಾಣಿಲು ಅದನು ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಗೆ ಕಂಡು ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಹಂಸೆಗಳಾಗಲು ಅದು ಹಂಸತೀರ್ಥವೆಂದು ಹೆಸರಾಯಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಪಾನವಂ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯಾಗಲೆಂದು ಗಜಾಸುರ ಬೇಡಿಕೊಂಡನು.

1. ಲ್ಲನೆಂದುದಿ (ಗ) 2. ನಿಮುಷಿಗೊ (ಕ) 3. ವಿ (ಗ) 4. ಉದ್ದವುಳ್ಳಾತನಾಗಿ ಪರಾ ಕ್ರಮವುಳ್ಳಾತನಾಗಿ (ಗ)

“ ಇಂದಿರೆ ನಾಣಿ¹ ಯರುಂಧತ್ಯಾದಿ ನಾ 1 ರೀವೃಂದಮಾತರಯೋಗಿನಿಯರು
ವಂದಿತ ಸಾದಾರವಿಂ²ದಸೇವಿತೆ” 2 ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ರಜತಾದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಸಿಂಹಪೀಠದೊಳ್ಳೂತ್ಸಂಗಿಯಿದ್ದಿರುವಲ್ಲಿ ಎಡಬಲದಲ್ಲಿ
ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಕೋಟಿಗಳ ನೆರೆದು ಓಲೈಸುತ್ತಂ, ನರ ಸುರ ಗರುಡ ಗಂಧರ್ವ ಯಕ್ಷ
ರಾಕ್ಷಸ ಮನು ಮುನಿ ದೇವ ಕನ್ನಿಕೆಯರ್ ಪ್ರಮಥಗಣ ತಿಂಥಿಣಿಯಿಂ ನೇದಾದಿ
ವೇದಂಗಳ್ಳೀರ್ತಿಸುವ ಜಯಜಯಘೋಷದಿಂದೊಪ್ಪುತಿರ್ಪಾಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಶಿವನು
ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಗಣೇಶ್ವರನ ಕರೆದು, ಪಾರ್ವತಿಯ ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತವೇನು
ನೋಡಿಬಾ⁴ಯೆಂದು ಕಳುಹೆಲ್ಪೋ⁴ಗಿ ಭವಾನಿಯ ಭವನಮಂ ಪೊಕ್ಕು ನೋಡು
ವಾಗ ಗಣೇಶ್ವರನ ಕಣ್ಣಿ ರುದ್ರಾಣಿಯ ಓಲಗದ ಸಭೆ ನವರಸವಂ ಬೀಣಿತ ಕಣ್ಣಿ
ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ತೋರಿತ್ತು. ತರತರವಿಡಿದು ಓಲೈಸುವ ಸತಿಯರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ದೇವಿ
ಸಿಂಹಪೀಠದ ಹಂಸತಲ್ಪದಮೇಲೆ ಗಿರಿಜಾಂಬಿಕೆ ಮೂರ್ತಿಯೊಡನೆ ಲಾವಣ್ಯದ
ರಾಶಿ ಮೂರ್ತಿಯಾದಂತೆ ಇರಲು, ದೇವಿಗೆ ಸಿರಿದೇವಿ ಸೀಗುರಿಯನ್ನಿಕ್ಕಲು, ಭಾರತಿ
ಚಾಮರವಂ ಡಾಳಿಸಲು, ಮೇನಕೇದೇವಿ ಪಾರ್ವತಿಯ ಮೆಲ್ಲಡಿಯನೊತ್ತಲು, ಬೇಚರ
ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬೀಸಣಿಗೆಯ ಬೀಸಲು ಶಚಿದೇವಿ ಮುಡಿಯನಲಂಕರಿಸಲು, ಯಕ್ಷರ
ಸ್ತ್ರೀಯರು ಗಂಧಕದಂಬವನೀಡಲು, ಪುಷ್ಪವತ್ಸನಸ್ತ್ರೀಯರು ಕುಸುಮವಂ ಮುಡಿಸಲು,
ಧವಳಾಂಗಿ ಮೊದಲಾದ ನವಗ್ರಹರ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮಡಿನರ್ಗವನುಡಿಸಲು, ಸೂರ್ಯನ
ಸತಿ ಪದಕಮಲವಂ ಪಿಡಿದು ನಿಂದಿರಲು, ರೋಹಿಣೀದೇವಿ ತಿಲಕವನಿಡಲು, ವೀರ
ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯರು ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂದು ಪ್ರಸ್ತಾನಮಂ ಬಿನ್ನೈಸಲು, ರಂಭೆ
ಊರ್ವಶಿಯರು ನೃತ್ಯಕ್ಕೆ ನಿಂದಿರಲು, ಕಿನ್ನರರ ಸತಿಯರು ಸಮ್ಮುಖವಂ ಬಿಡಿಸಲು,
ನಾಗಸತಿಯರು ಸಭೆಯ ಸೇರುವೆವಿಡಿದು ನಿಲಿಸಲು, ರತೀದೇವಿ ರೋಹಿಣೀದೇವಿ ಅಂತಃ
ಪುರದಸೇವೆಯೊಳಿರಲು, ಗಾಂಧರ್ವರ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಗಾನವಂ ಕೇಳಿಸಲು, ರುದ್ರ ಕನ್ನಿಕೆ
ಯರು ಸೋಬಾನವಂ ಪಾಡಲು, ಮುದ್ರಿಸಿದ ಭಂಡಾರದಲ್ಲಿರ್ದ ಆಭರಣವಂ ಕುಬೇರನ
ಸತಿ ತಂದಿಡಲು, ವನಲಕ್ಷ್ಮಿ ಚಂದನವನಿಡಲು, ಮರುಣನಸತಿ ಪನ್ನೀರಗಿಂಡಿಯಂ
ಪಿಡಿಯಲು, ವಾಯಾವ್ಯನ ಸತಿ ಕುಸುಮಪರಿಮಳವನಿಡಲು, ಅಗ್ನಿಯಸ್ತ್ರೀಯರಡಿ
ಗೆಯಮಾಡಲು, ರವಿಯ ಸತಿ ಜ್ಯೋತಿಯಂ ಪಿಡಿಯಲು, ಚೌಷಷ್ಟಿಯೋಗಿನಿಯರು
ವಂದಿಸಿ ಕೊಂಡಾಡಲು, ಸಾವಿತ್ರಿಯೊಳು ಮಾತನಾಡುತ್ತ, ಗಾಯತ್ರಿಯೊಳು ಸರಸ
ವಾಡುತ್ತ, ಅರುಂಧತಿಗೆ ಕೈವೆಮಾಡುತ್ತಂ, ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆಯರು ಕೈಮುಗಿದು ಬಿಸನ
ಹಾರೈಸು⁴ತ್ತಿರಲು, ಕಾರಿಕಾಲಮ್ಮೆ ಚೋಳದೇವಿ ಚಂಗಲವೈ ನಂಬಿಯಕ್ಕೆ ಮೊದ
ಲಾದವರ ತಿಂಥಿಣಿಯಲೊಪ್ಪುವುದಂ ಗುಪ್ತಗಣೇಶ್ವರಂ ಕಂಡು ಮರಳಿ ಶಿವನಿಡೆಗೈದಿ

1. ರುಂಧತಿನ್ನಾ (ಗ) 2. ದೇವಿವೇ (ಗ) 3. ಸುಗ (ಗ) 4. ಯನಲು ಪೋ (ಗ)
4 ರು (ಗ) 5. ನಡಿಗೆಣಿ (ಕ)

ವಂದಿಸಿ, ದೇವಿಯರಿಗೆ ಅನಂತಕೋಟಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ವಂದಿಸಿ ಸೇವೆಗೈವ ಸಂದಣಿ ಬಹಳವೆಂದು ಪೇಳಲ್ವೇ1ಳಿ ನಸುನ1ಗುತ ಶಿವನು ವಾದವಿಕಬ್ಬಿ ಆದಿಯಾದ ಕೇಕರಾಕ್ಷಿ ಬಹ್ಮಕುಕ್ಷಿ ಅಂತ್ಯವಾದ ಅಣುವತ್ತುನಾಲ್ಕುಯೋಗಿಣಿಯರಂ ಕರೆದು, ಶಿವನು ಕಾಶಿ2ಯೊಳು 2ದಿವೋದಾಸ5ನು ಆತನಸತಿ ಲೀಲಾವತಿಯನು ಕಪಟನ ಬೋಧಿಸಿ ಕಾಶಿಯಿಂದ ಹೊಣಿಡಿಸಿ, ಎಂದು ಕಳುಹಲು, ಅವರು ಅಲ್ಲದುದ ಅಹುದು ಮಾಡುತ್ತ ಕಣೆಯಂ ಹೇಳುವರಂತೆ ಕಪಟನಂ ಬೋಧಿಸುತ್ತ ಬರಲು, ಅದಂ ಕೇಳದೆ ಲಿಂಗನಿಷ್ಠಾಯುಕ್ತರಾಗಿ ಭಕ್ತಿವಿಡಿದು ಪೂಜಿಸಿ ದಿವೋದಾಸನು ಸತಿಸಹ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಬಳಿಕ ಶಿವನು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂದನು. ಅಣುವತ್ತುನಾಲ್ಕು ಯೋಗಿಣಿಯರೈತಂದು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಎಂದಿನಂತೆ ಸೇವೆಯಂ ಮಾಡುತ್ತಿದರು.

“ ಶಿವಾನಂದ ಸಿಂಧೇಂದುಶಿವ ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಪಾಲ್ಕುಣಿಕೆ ಸೋಮಾರಾಧ್ಯರು ವಾದಮಂ ಖಂಡಿಸುತ್ತಿದರು. ಪರಶಿವ ನೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಟೇಂದ್ರಾದಿ ಸಚರಾಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಂಬ ತುಂತುರ್ವ ನಿಗಳ್ ನೊರೆತೆರೆಗಳ್ಳುದ್ಭವಾದಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಯೆ ಹುಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿಯೆ ಅಡಗುತ್ತಿಹವು. ಚಂದ್ರನ ಕಂಡಡೆ ಸಮುದ್ರ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿಹುದು. ಸುಖತ್ವವುಂಟಾದಕಾರಣ ಕೋಟಿ ಚಂದ್ರಪ್ರಕಾಶವನು ಮಿಂಚು ತೋರುವ ಮುಖವನುಳ್ಳ ಪಾರ್ವತಿಯ ಕಂಡಡೆ ಪರಶಿವ ನೆಂಬ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನುಂಟುಮಾಡುವ ಲೀಲೆಯೆಂಬ ಭರತ ಹೆಚ್ಚು ವುದು. ಶಿವಭಕ್ತಿಸಂಪುಟದಿಂದ ಅನಂತಕೋಟಿಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳುದಯಿಸಿದವು. ಶಿವಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸಕಲ ಸುಖಭೋಗವೋಕ್ಷ್ಯಂಗಳುಂಟಾಗುತ್ತಿಹವು. ನಿತ್ಯಾನಂದ ನಿಜವೋಕ್ಷವೆಂಬ ಸಮುದ್ರವ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಜ್ಞಾನ, ಶಕ್ತಿಯೆಂಬ ಚಂದ್ರನೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಪಾಲ್ಕುಣಿಕೆಯ ಸೋಮಾರಾಧ್ಯರು ನುಡಿಯಲು, ಶಂಖಚಕ್ರ ಸಹಪುಟ್ಟಿದ ಚಕ್ರಪಾಣೆರಂಗನು ಹರಿಯು ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ, ಗಂಡನು ಕಾಲಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣನು ಹೆತ್ತನೆನಲು, ಅದು ಸ4ಟಿ4ಯೆಂದು ಸ್ವಚ್ಛಂದಲಲಿತಭೈರವಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವ ನೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಟೇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳೆಂಬ ಜಲಚರಪ್ರಾಣಿಗಳು ದಯಿಸಿದವೆಂಬುದನುಂಟುಮಾಡಿ ತೋರಿಲು ಸೋತು ಭಂಗಿತನಾಗಿ ಅಡಿಗೆಹಿಗದನು. ಓಬಳಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗಿರಿಯ ಶಿಖರವ ತಾನು ನೋಡಬಾರದೆಂದು ಮುಚ್ಚಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪೋಗುತ್ತಿರಲು ನಯನವೆರಡು ಪೋದುವು. ಹರಿಯ ನುತಿಸಿ ಕೇಳಲು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ಕೊಟ್ಟಪನೆನಲು ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಂಗೆಹಿಗಿ ಒಂದು ನಯನವನಿತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ನಯನವ ಪಾಲ್ಕುಣಿಕೆ ಸೋಮಾರಾಧ್ಯರು ಕೊಟ್ಟು : ಹೃದಯ ಲು

ಮರಳಿಬಂದು ನಂದಿಸಲು ಅವನ ನಯನವಂ ಕೊಟ್ಟು ಚತುರ್ಮುಖ ಬಸವರಸರಿಂ ದೀಕ್ಷೆಯಂ ಕೊಡಿಸಿರಲು ಅವನು 'ವೀರಭದ್ರವಿಜಯವಂ' ಪೇಳುವಲ್ಲಿ ಹರಿಯು ಸಮವಾಗಿ ವೀರಭದ್ರನ ಕೂಡೆ ಕಾದಿದನೆನಲು ಹಿಂದಳಜಿಡ್ಡು ಬಿಡದೆಯೆಂದು ಜಾತಿ ಯಲು ಶರಭದಂಡಕವಂ ಪೇಳಲು ಒಪ್ಪುಗೊಂಡರು. ಬಳಿಕವನು ಪಾರ್ವತೀಶ್ವರನ ನುತಿಸುವಲ್ಲಿ ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರನ ಸ್ತೋತ್ರವಂ ಮಾಡಿದನು.

**“ಹರನಕ್ಷಿಯಿಂದೊಗೆದು ವೀರೇಶ ಹರಿಯಜದಕ್ಷರ ಸಂಹರಿಸಿದ
ನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ”**

ಅದಿಬ್ರಹ್ಮನ ಮಗನೆನಿಸಿದ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನು ಮಾನಸಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಹನ್ನೊಂದು ಸಾವಿರ ವರುಷ ತಪನಂ ಮಾಡಲು, ಆಗ ಶಿವನು ಮೆಚ್ಚಿ ಬೇಡು ಎನಲು ಹರಿವಿಂ ಚ್ಯಾದಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಓಲೈಸಿಕೊಂಬ ಪದವಿಬೇಕೆನಲು ಶಿವನು ಹಾಂಗೆಯಾಗಲಿ ಎಂದು ಪೋಗಲು ಬಳಿಕ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನು ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಂ ಕರೆಸಿ ನವರತ್ನ ಖಚಿತವಾದ ದಕ್ಷಪುರವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣವಂ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲರ ಕೈಗಳಂ ಓಲೈಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿ 2ರ್ದನು. 2 ಮತ್ತೆ ಶಿವನಿಂದ ನಾಲ್ವತ್ತು ಸಾವಿರ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಂ ಪಡೆದಿರಲು ಅವರು ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ತಪನಂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಆಗ ನಾರದ ಬಂದು ಏಕೆ ತಪನಂ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ? ಎನಲು ನನುಗೆ ದೇವಪದವಿಬೇಕೆನಲು, ಅದು ಏತಕ್ಕೆ ಮೋಕ್ಷನಂ ಪಡೆಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಪೇಳಿ ನಾರದ ಹೋಗಲು, ಅವರು ಅದನೊಲ್ಲದೆ ದೇವ ಪದವನೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು, ಬಳಿಕ ದಕ್ಷಂಗೆ ನಾಸಿನಿ ಪ್ರಸೂತಿ ವೇದದಲ್ಲಿ ವೈರಿಣಿ ಎಂಬ ನಾಲ್ವರು ಸತಿಯರು. ವೈರಿಣಿಯ ಪುತ್ರಿಯರು ವಿಶ್ವ ಸಾಧ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪ ಮುಪೂರ್ತಿ 4 ಅರುಂಧತಿ ಅಂಬಿ ಜಾತಿ ಭಾಮಾ 4 ವಸುವಿ ಎಂಬ ಇವರನ್ನು ಧರ್ಮಮುನಿಯೆಂಬುವನಿಗೆ ಮದುವೆಯಂ ಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳಾದ ದಿತಿ ಅದಿತಿ ದನುವೆ ಜಿತ್ವೆ ಅರಿಷ್ಟ ಸುರಭಿ ಸುರಸೆ ವಿನುತೆ ಕದ್ರವೆ ಕ್ರೋಧಿ ತಾವ್ರೆ ಈಳಿ ಎಂಬಿವರಂ ಕಶ್ಯಪಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಮದುವೆಯಂ ಮಾಡಿದನು. ಮತ್ತೆ ದಕ್ಷನು ತಪನಂ ಮಾಡುವಾಗ ಇನ್ನೇನುಬೇಕು ಎಂದು ಶಿವನು ಕೇಳಲು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಮಗಳಂ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಆ ಸುಕನ್ನಿಕೆಯಂ ನೀವೆ ಮದುವೆಯಾಗಿಯೆಂದು ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗಾಗಲಿಯೆಂದು ಶಿವನು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ದೇವಿಯ ದಕ್ಷಂಗೆ ಮಗಳಾಗು ವಿಹೋಗೊಂದ ಕಳುಹಲು ಅಂಬಿಕೆ ಕಾಳಿಂದಿನಿನದಿಯಲ್ಲಿ ಪದ್ಮ ಪತ್ರದಮೇಲೆ ಶಂಖರೂಪಾಗಿರಲು ಅದ ದಕ್ಷನು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಕಂಡು ತೆಗೆದು

1. ಲಿವಲ್ಲರೈಯ್ಯವಾ (ಗ) 2. ದೂ (ಗ) 3. ದೀ (ಗ) 4. [ಅರುಂಧತಿ ಲಂಘಾ ಜಾಮೀ ಭಾನು ?] 5. ಎಂ (ಕ)

ಕೊಳಲು, ಅದು ಶಿಶುರೂಪಾಗಿರಲು, ತನ್ನ ಸತಿಯಾದ ವೇದವಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಡಲು, ಆಕೆ ಹರುಷದಿಂದ ಸಾಕಲು, ಐದನೆಯ ವರುಷದಲ್ಲಿ ದೇವಿ ತಪವಂ ಮಾಡುವಾಗ ಶಿವನು ಮುನಿರೂಪಾಗಿ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಎಲೈ ಕನ್ಯಿಕೆ, ನೀನೇಕೆ ತಪವಂ ಮಾಡೀಯೆನಲು ನನಗೆ ಶಿವನು ಗಂಡನಾಗಬೇಕೆಂದು ತಪವಂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎನಲು, ಎಲುವ ಧರಿಸಿ ದನ, ತೊವಲ ಹೊದ್ದನ, ಸುಡುಗಾಡೊಳಿರುವನ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಏನು ಸುಖವನುಂ ಡಹೆ ಎನ್ನ ಮದುವೆಯಾಗಬಾರದೆ? ಎನಲು, ಕಿವಿಯ ಮುಚ್ಚಿ ಈ ಮುದಿತಪಸಿಯ ನೂಂಕಿಯೆನಲು ಅಪ್ಪರೊಳು ಶಿವಂ ನಿಜರೂಪದೋಣಿಲು, ಆಗ ದೇವಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಲು ಆಗ ದ1ಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮ ಬಂ1ದಿಹಿಗ ಇಬ್ಬರನು ಮನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತಧಾರೆಯ ನೆರೆಯಲು, ದೇವಿಗೆ ಹೇಳದೆ ಶಿವನು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಪೋಗಲಿತ್ತ ದೇವಿ ಮತ್ತೆ ತಪವಂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಆಗ ಶಿವನು ಪ್ರಮಥಗಣಂಗಳುಸಹ ಬಂದು ವೃಷಭೇಶ್ವರನ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಕರೆದೊಯ್ದು ಬಳಿಕ ದಕ್ಷನನ್ನ ಮಗಳ ರುದ್ರ ಕ2ದೊ2ಯ್ದ ನೆನಲು, ಆಗ ವಿಷ್ಣು ಮೊದಲಾದ ದೇವರ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಸತಿಯ ಶಿವನು ತಾವು ಒಯ್ದರೆ ನೀನೇಕೆ ನಿಂದಿಪೆಯೆಂದು ಹೇಳಲು, ಬಳಿಕ ದಕ್ಷನು ಎಲ್ಲಾ ಅಳಿಯರನು ಮಕ್ಕಳನು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಪೋಗಲು ಅವರೆಲ್ಲರು ಇದ್ದುರುಗೊಂಡು ಮನ್ನಿಸಲು, ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಗಿರಿಜೇಶನ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಪೋಗಲು, ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಂದೀಶ್ವರನು ತಡೆದು ಬಿಡಲು ಶಿವನ ಒಲಗದಲ್ಲಿ ಪೋಗಿ ನಿಂದಿರಲು, ಶಿವನು ದಕ್ಷನತ್ತ ನೋಡದೆ ಸುಮ್ಮನಿರಲು ಎಲ್ಲಾ ಅಳಿಯರು ಮನ್ನಣೆಯ ಮಾಡಿದರು; ಈ ಗೊರವ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ತಡೆಸಿದ ನನ್ನತ್ತ ನೋಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೋಪದಿಂದ ತಿರಿಗಿಬಂದು ಯಜ್ಞವಂ ತೊಡಗಿದನು. ಭಾಗೀರಥಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಕನಖಲವೆಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರವಿರಲು, ಸಾವಿರಗಾವುದ ವಿಶಾಲವುಳ್ಳ ಯಾಗಶಾಲೆಯಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಿಂದ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅದಿಹಿ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ರತ್ನಖಚಿತವಾದರ ಮನೆಯಂ ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಮತ್ತೆ ಪತ್ರಾವಳಿಯ ಹೊಲವರು ಮೂವತ್ತುಸಾವಿರ, ಅಡಿಗೆಯ ಮಾಡುವರು ಮೂವತ್ತುಸಾವಿರ, ನೀಡುವರು ಮೂವತ್ತುಸಾವಿರ, ಇನ್ನೂಣಿ ಗಾವುದ ದುದ್ದ ಯಜ್ಞಕುಂಡವಂ ತೆಗೆಸಿ, ಅತ್ತಿ ಆಲ ಅರಳಿ ಬೇವು ಮುತ್ತುಗ ಉತ್ತರಣಿ ಎಕ್ಕೆಗಳೆಂಬ ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನೊಟ್ಟಿಸಿ ತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನೆಂಟು ಹವಿಸ್ಸಗಳಂ ಹಾಕಿ ಬೆಂಕಿಯಂ ಪುಟಮಾಡಿ, ಹರಿಬ್ರಹ್ಮಯಿಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಬಂದು ಯಜ್ಞವ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಬಳಿಕ ನಾರದಮುನಿ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆಹೋಗಿ ಮಹಾದೇವಂಗೆ ಕೈಮುಗಿದು ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆಹಿಗ ದ3ಕ್ಷ ನಿಮ್ಮನು ಬಿಟ್ಟು ಯಜ್ಞವಂ ಮಾಡುತ್ತಹನೆ ಎಂದು ಬಿನ್ನೈಸಲು, ಇತ್ತ ದಧೀಚಿ ಮೊದಲಾದ ಋಷಿಗಳು ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಬಂದು ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಕರ್ತೃವಾದ ಶಿವನೆಲ್ಲಿ? ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ವಿಷ್ಣುವೇ ಕರ್ತೃ ಎನಲು ಭೃಗು ದಧೀಚಿ ಮೊದಲಾದ ಋಷಿಗಳು ಕೋಪದಿಂದ ಎಲೆ ದಕ್ಷ, ನಿನ್ನಯಜ್ಞ ನಿನಗೆ

ವಿಘ್ನವಾಗಲಿ, ಎಂದು ರೌದ್ರದಿಂದ ಶಪಿಸಿ ಹೋಗಲು ಈ ವಾರ್ತೆಯು ದೇವಿಯರ್ ಕೇಳಿ ನಾನು ಯಜ್ಞವಂ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಶಿವನಂ ಕೇಳಲು, ಕರೆಯದೆ ಹೇಗೆ ಹೋದಹೆ ಬೇಡವೆನಲು, ಮಂದಬುದ್ಧಿ1ಯಾದ1 ದಕ್ಷನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಯಂ ಪೇಳುವೆ ನೆಂದು ಶಿವನಪ್ಪಣೆವಿಡಿದು ಹನ್ನೆರಡುಕೋಟಿ ರುದ್ರಕನ್ನಿಕೆಯರಿಗೆ ಕರ್ತೃವಾದ ನಂದೀಶ್ವರನ ಸ್ತ್ರೀ ಸೂಯಸೋದೇವಿ ಸಹವಾಗಿ ಮಾಲಿನಿ ಸುಮಾಲಿನಿಯರಿಂದ ಸತ್ತಿ ಗೆಯಂ ಪಿಡಿಸಿಕೊಂಡು, ನಂದಿನಿ ಕಮಲಿನಿಯರಿಂದ ಚಾಮರಸ ಧಾಳಿಸಿಕೊ ಳ್ಳುತ್ತ ಸುಶಿ2ನಿ2ಯಿಂದ ರತ್ನಖಚಿತವಾದ ಹಾವುಗೆಯಂ ಹಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಪುಷ್ಪಕನ ನೇಣ್ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪುಷ್ಪಕನನಿಳಿದು ದಕ್ಷನ ಮುಂದೆ ನಿಲಲು, ದಕ್ಷನೆಂದನು. ನೀನೇಕೆಬಂದೆ? ನಿನ್ನ ಗಂಡನಮಂಗಲನು, ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಎಲುವಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಶ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ಇರುತಿಹನು, ಅದುಕಾರಣ3ವೇ ನಿನ್ನ ನು3 ಕರೆಯಲಿಲ್ಲವೆನಲು, ಹರನ ನಂದಿಸದಡೆ ಶಿರ ಹೋದೀತು ವೃಥಾ ಉರಿದು ಕೆಡಬೇಡವೆನಲು, ಮತ್ತೆಯು ನಂದಿಸಲು, ಗರ್ವದಿಂದ ನೀನು ಶಿವನಿಂದೆಯಂ ಮಾಡಿದೆಯಲಾ ನಿನಗೆ ಕುಣಿದಲಿಯಾಗಲಿ, ನಿನ್ನ ಸಮಯವು ಹರಭಕ್ತಿಗೆ ವಿರುದ್ಧ4ಗಾಗಿ ಕೆಟ್ಟುಹೋಗಲಿ4ಎಂದು ಶಪಿಸಿ ನಿರ್ವಯಲಾಗಿ ಕೈಲಾಸ ಕೈಯಿ ದಕ್ಷ ಸೊಕ್ಕಿವದಾನೆ ಅವನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಂ ಮಾಡಬೇಕೆನಲು, ಆಗ ಹರನು ಕೋಪದಿಂ ನೋಡಲು ಅಗ್ನಿಲೋಚನದಿಂದ ವೀರಭದ್ರದೇವರು ಪುಟ್ಟಿದರು. ಸಾವಿರ ಶಿರಸ್ಸು ಎರಡುಸಾವಿರತೋಳು ಮೂಳುಸಾವಿರ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಜೆಡೆಗಳಿಂದ ಬದ್ಧಖೇಟಿ ಮೊದಲಾದಾಯುಧಗಳಿಂ ಪುಟ್ಟಿ, ಎಲೈ ತಂದೆ ನನಗೆ ಏನಪ್ಪಣೆ ಎನಲು, ದಕ್ಷನ ಶಿಕ್ಷಿಸಿ ಯಜ್ಞವಂ ಕಡಿಸು ಹೋಗನಲು, ಹಾಂಗಾಗಲೆಂದು ಹೋಗಿ ಮರುಳು ತಾಂಡ ರುಗಳಿಂದ5 ಯಜ್ಞ ಶಾಲೆಯಂ ಮುತ್ತಿಸಿ, 5 ದಕ್ಷಗಿಂತೆಂದನು; ಶಿವಗೆ ಹವಿಸ್ಸುಕೊಡು ಎನಲು, ನಾನು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿನೆನಲು, ಆಗ ವೀರಭದ್ರದೇವರು ಶಿವನ ಹವಿಸ್ಸಿಗೆ ನೀನು ಯೋಗ್ಯನೆಯೆಂದು, ವಿಷ್ಣುವಿನ ಎದೆಯ ದಂಡದಿಂದ ಹೊಡೆಯಲು, ಕೌಸ್ತಭ ರತ್ನವೊಡೆದು, ಪೆಟ್ಟುತಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಳು. ಮತ್ತೆ ಪೂಷಾದಿತ್ಯನ ಹೆಲ್ಲ ನುದರಿಸಿ ಭಗಾದಿತ್ಯನ ಕಣ್ಣುಕತ್ತು ಗಾದದಿಂದ ಚಂದ್ರನ ತಿಕ್ಕಿ ಅಗ್ನಿಯ ಹಸ್ತಗಳನು ನಾಲಗೆಯನು ಕೊಯ್ದು ಬ್ರಹ್ಮನ ಹೆಂಡಿರಾದ ಸಾವಿತ್ರಿ ಗಾಯತ್ರಿ ಸರಸ್ವತಿಯೂರ ಮೂರಗು ಮೊಲೆಗಳ ಕೊಯ್ದು ಬಳಕ ಮೂರ್ಛೆಯಿಂದ ವಿಷ್ಣುವೆದ್ದು ಚಕ್ರವಬಿಡಲು ಅದ ವೀರಭದ್ರದೇವರು ನುಗ್ಗುನಾಡಲು, ವಿಷ್ಣು ಕಂಡು ಹೆದರಿ ಎರಳೆಯಾಗಿ ಓಡಲು ಕಂಡು, ಶರದಿಂದೆಸೆಯಲು, ಆ ಸರಳಕೂಡೆ ಅವನ ಪ್ರಾಣಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ತಪ್ಪುಯೆಂದು ಕೈಮುಗಿದು ನಿಲ್ಲಲು ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳನು

1. ಯ (ಗ) 2. ರಿ (ಕ) 3. ದಿಂ ನಿನ್ನ (ಗ) 4. ಇಾಗ (ಕ) 5. ರಿಂದೆ (ಗ)

6. ರಂ ಶಿಕ್ಷಿಸಿ ಮಾ (ಕ)

ಸದೆಬಿಡಿದು ಮತ್ತೆ ವೀರಭದ್ರದೇವರು ದಕ್ಷನಶಿರನ ಭೇದಿಸಿ ಯಜ್ಞ ಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ದನು. ಬಳಿಕ ಮರುಳತಂಡಗಳು ಅಗ್ನಿ ಕುಂಡವ ಮೂತ್ರಿಸಿ ನೊಂದಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮನ ಹೆಸರನ್ನು ಸುಟ್ಟು ತಿಂವವು. ಇತ್ತ ದೇವಿಯರು ಶಿವನು ಪುಷ್ಪಕಾರೂಢನಾಗಿ ಯಜ್ಞ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೋಡುತ್ತಿರಲು, ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣುವಾದಿ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲ ತ್ರಿವಿಧೋ ಎಂದು ಮೊಹಿತಿಯಿಡಲು, ಗಿರಿಜೇಶಗೆ ಕರುಣಂಪುಟ್ಟ ಆಮೇಲೆ ವೀರಭದ್ರದೇವರಿಗೆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಸತ್ತವರನೆಲ್ಲಾ ಯೆಬ್ಬಿಸಿ ಕೃಪಮಾಡನಲು ಆಗ ದಕ್ಷಗೆ ಕುಹಾದಲೆಯ ಹತ್ತಿಸಿ ಎಲ್ಲರ ಪ್ರಾಣವನು ಕೊಟ್ಟು ನೋಡುವಲ್ಲಿ ಆಗ ನನ್ನ ಪರಾಧವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಿಯೆಂದು ದಕ್ಷ ಬಿನ್ನೈಸಲು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ದಕ್ಷೇಶ್ವರಲಿಂಗವಂ ಭಜಿಸು ಎನಲು ಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡೆಹೆಂದು ನಮಿಸಲು ಆಗವನು ದಕ್ಷೇಶ್ವರಲಿಂಗವಂ ಪೂಜಿಸಲು ಇತ್ತ ವೀರಭದ್ರೇಶ್ವರನು ದಕ್ಷನ ಕುಹಾದಲೆಸಹ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಕರೆತರುವಲ್ಲಿ ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀಯರು ನೋಡಿ ನಗುತ್ತ ನರದೇಹ ಕುಹಾದಲೆ ಇವನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಯಜ್ಞವೇಕೆಂದು ನೋಡುತ್ತಿರೆ ಕರೆತಂದು ಶಿವನಿಗೊಪ್ಪಿಸಲು ಹರನು ಪ್ರಮಥಗಣಂಗಳು ಕಸಹ ವೀರೇಶ್ವರನ ತಕ್ಕೈಸಿ ಕೊಂಡಾಡಿ ಮುಂದಾಡುತ್ತಿರಲು ದಕ್ಷ ಹೊಡಗಡದು ನಮಿಸಲು ವೀರೇಶ್ವರನ ಸೇರಿ ಬದುಕು ದಕ್ಷಾ ಹೋಗಿಂದನು ಶಿವನು.

“ಕೀರ್ತಿಶಾಂತ ಯೇಕದಂತನನಾಂ ಬಲಗೊಂಬೆ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಅಸುರೇಂದ್ರನೆಂಬ ರಕ್ಕಸನು ತನ್ನ ಗುರುವಾದ ಶುಕ್ರನಂ ಕೇಳ್ದನು, ಎನಗೆ ಸಂತಾನವೆಂತಾದೀತೆನಲು, ನಿನ್ನ ಸತಿಯ ಮಘದಮನಿಯು ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿದರಾ ದೀತು ಎನಲು, ಕಳುಹಲು ಆಗ ಮಘದಮನಿಯು ಅಸುರೇಂದ್ರನ ಸತಿಯು ಅನೇಕ ಲಾಗಿ ಕೂಡಲು, ಗಜಮುಖನೆಂಬ ರಕ್ಕಸ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಬಳಿಕ ಅಸುರೇಂದ್ರನ ಸತಿ ವಿಭೂತಿ ಎಂಬವಳು ಗಜರೂಪಳಿದು, ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿ ತನ್ನ ಗಂಡನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸುಖ ದಿಂದಿದರ್ವಳು. ಇತ್ತ ಗಜಮುಖನು ತೃಣಬಿಂದುವಸೇವಿಸಿ ಎರಡುಸಾವಿರವರುಷ ತಪ ವಿದ್ವನು ಬಳಿಕ ಶಿವನು ಪ್ರಸನ್ನವಾಗದಿರಲು, ಲಂಬಿಕಾಯೋಗದಲ್ಲಿ ನಾಲಗೆಯ ಬ್ರಹ್ಮರಂಧ್ರಕ್ಕೆ ನೀಡಿ ಶ್ಲೇಷ್ಮವಂ ಸೇವಿಸುತ್ತಂ ಒಂದುಕಾಲಲ್ಲಿನಿಂದು ಹೆತ್ತುಸಾವಿರ ವರುಷ ತಪವಂ ಮಾಡುವಾಗ ಬಿನ್ನದಯೋಗದ ಶ್ಲೇಷ್ಮದಾಹಾರಕ್ಕೆ ಶಿವನೊಲಿಯನು ಎಂದು ಶಿವತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳು ಪೇಳಲು, ಪರ್ಣಾಹಾರದಿಂದೆರು ತಪವಂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಶಿವನು ಮೆಚ್ಚಿ ವರವಬೇಡು ಎನಲು, ರಕ್ಕಸರು ದೇವತೆಗಳು ನನ್ನ ಓಲೈಸುವದನು ಶ4ತ್ರುಗಳಿಂದ! ಮರಣವಿಲ್ಲದುದನು ಪಡೆಕೊಂಡಿರುತ್ತಿರಲು, ಇತ್ತ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ಆ ರಕ್ಕಸನೆಡೆಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಕಿವಿಯಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಟೊಂಗ

ನಿಕ್ಕಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು ವಾರಣಾಪುರದಲ್ಲಿ ಗಜಮುಖನು ರಾಜ್ಯವತಾಳು
ತ್ತಿರಲು ದೇವತೆಗಳು ರಕ್ತಸನ ಬಾಧೆಯ ತಾಳಲಾರೆವೆಂದು ಶಿವನಿಗೆ ಮೊಹಿಯಿಟ್ಟು
ಬಿನ್ನೈಸುವುದಕ್ಕೆ ಬರಲು ಈ ಸಮಯವಲ್ಲೆಂದು ನಂದೀಶ್ವರ ಬಾಗಿಲಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ
ಕಳುಹಲು ಇತ್ತ ಪಾರ್ವತೀಪರಮೇಶ್ವರರು ಶೃಂಗಾರತೋಟದ ಚಿತ್ರಮಂಟಪದ
ಲ್ಲಿರ್ದು ದೇವಿಯರು ಅಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದ ಚಿತ್ರದಾನೆಗಳ ರತಿಕೂಟವ ಕಂಡು ಶಿವನಿಗೆ
ತೋಣಿ ನಗುವಾಗ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರ ಪುಟ್ಟದನೆಂಬುದೊಂದು ಕಲ್ಪಾಂತರ ಜನನವು.
ಗಿರೀಶ್ವರನು ಉಮೆಯು ಗಜಗಜೆಗಳಾಗಿ ಕೂಡಿದಲ್ಲಿ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರ ಪುಟ್ಟದನೆಂಬ
ದೊಂದು ಕಲ್ಪಾಂತರ ಜನನವು. ಹರನು ಗಜಾಸುರನ ಸಂಹರಿಸಿ ಬರ್ಪಲ್ಲಿ ದೇವಿ
ಯರು ತಮ್ಮ ಅಂಗವ ತಿಕ್ಕಿದ ತಿವುರಿಂದ ಮೂರ್ತಿಯಂ ಮಾಡಿ ಅದಕ್ಕೆ ಜೀವನವು
ತ್ತು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಾಪಿಟ್ಟಿರಲು ಹರನು ಬರುವುದ ಕಂಡು ತಡೆಯಲು ಅವನ ಶಿರ ಹೊಡೆ
ದು ಭೈರವನ ಕಯ್ಯಲ್ಲು ಕೊಡಲು ದೇವಿಯರು ಶಿವನಿಗೆ ಪೇಳಲು ಕೇಳಿ ಗಜಾಸುರನ
ಶಿರವ ಬಾಗಿಲಕಾಯ್ದಿದ್ದವನಾಗಿತ್ತು ಅವ ಗಜಮುಖನಾದ ಗಣಪನಾದನೆಂಬ
ದೊಂದು ಕಲ್ಪಾಂತರ ಜನನವು. ಇಂತಿವು ಸಹಜ ಜನನವಲ್ಲ. ಮತ್ತೆಂತೆಂದಡೆ ಪೂರ್ವ
ವಾತುಲತಂತ್ರದಲ್ಲಿ, ಶಿವನ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರ, ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಪಣ್ಣು, ಭಾಳ
ನೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರೇಶ್ವರನು, ಇಂತೀ ಪ್ರಕಾರದಿಂದಿದ್ದು ವಿಸಿದರೆಂಬುದೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವು.
ಶಿವನ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟದ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರನೆಗೆ ಆಚಲನೆಂಬ ಭೂತವನೆ ಮೂಷಕನೆಂಬ
ವಾಹನವ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟು ಆ ಗಜಮುಖನೆಂಬ ರಕ್ತಸನ ಮೇಲೆ ಕದನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಲು
ಕಾಳಗವ ಮಾಡಲು ಅವನು ಶಸ್ತ್ರದಿಂದ ಸಾಯದಿರಲು, ಆಗ ತನ್ನ ದಂತವ ಕಿತ್ತು
ಅವನೇರ್ಪಿಡಲು, ತಟ್ಟುಚ್ಚಿ ಅವ ಸಾಯಲು, ಆ ದಂತವು ಸ್ವಾದೂದಕ ಸಮುದ್ರ
ದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವ ಮಾಡಿ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರನ ಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಬಂದುದು. ಬಳಿಕವನ ಜೀವವು ವಿಘ್ನೇ
ಶ್ವರನೆಗೆ ಹಾವುಗೆಯಾಯಿತ್ತು. ಬಳಿಕೊಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಗಜಮುಖ ಪಣ್ಣು
ಖರ ಮುದ್ದಿಸುತ್ತ ಚೂತಫಳನ ಪಿಡಿದಿರಲು, ಇಬ್ಬರು ಬೇಡಲು, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವ ಬಳಸಿ
ಮುಂಚೆ ಬಂದವನಿಗೆ ಕೊಡುವೆನೆನಲು, ಪಣ್ಣು ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಗೆ ಹೋಗಿ ಗಜ
ಮುಖನು ಶಿವನ ಬಳಸಿ ಬಂದು ಹಣ್ಣು ಬೇಡಲು ಶಿವನು ಮೆಚ್ಚಿ ಪಣ್ಣು ನಿತ್ತು ಅನಂತ
ಕೋಟಿದೇವತಾದಿಗಳಿಗೆಯೂ ಮನುಮುನಿದಾನವಾದಿಗಳಿಗೆಯೂ ಚೌಷಷ್ಟಿಕಳಾ
ವಿದ್ಯನ ಕಲಿವುದಕ್ಕೆ ೨ ವಿದ್ಯೆ ಪ್ರದಾಯಕನಾಗಿ ವೇದವೇದಾಂತಾದಿಗಳು ನಿನ್ನಾ
ರಾಧಿಸಿದವರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿರು, ಎಂದು ಶಿವನು ವಿಘ್ನೇಶ್ವರನೆಗೆ ತನ್ನ ಬೋಧಾಪ್ರ
ಸಾದಮಂ ಕೊಟ್ಟು ಗಣಪನೆಂಬ ನಾನುವಿಡಲು ಸಕಲ ದೇವತಾದಿಗಳೆಲ್ಲ ವಿನಾಯಕನ
ಆರಾಧಿಸಿ ವಿದ್ಯೆಗಳ ಪಡೆವತ್ತಿದ್ದರು.

**“ನಂದಿಕೇಶ್ವರ ಭೃಂಗಿಸ್ತುಂದ ಮುಖ್ಯಾನುರಾಳಿಯೆನ್ನ ಹೃತ್ಯಮಲದೊಳು
ನಿಂದು” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ**

ಸೊನ್ನಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶನೊಪ್ಪುತ್ತಿರಲು: ಶಿವಭಕ್ತ1ರ1 ಸುಖ
ಗೋಷ್ಠಿಪ್ರಸಂಗದಿಂದ2ದ2 ಕೇಳ್ದರು. ನೊಸಲ ಕಣ್ಣುಕುಟವು ತನಗೆ ತಾನೆ
ಹುಟ್ಟಿ ಅನ್ನಪಾನಾದಿಗಳ ಹಂಗಿಲ್ಲದೆ ನಿಂದರೆ, ನೆಳಲಿಲ್ಲದೆ ನಡೆದರೆ, ಹೆಜ್ಜೆಯಿಲ್ಲದೆ
ಚರಿಸಿ ಸಮಾಧಿಯಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರಮಥರ ಸದ್ಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ
ತತ್ಪಾರ್ಥಮನುಹಿದು ಮರಳಿ ಧರಗೆ ಹೋಗುತ್ತ ಬರುತ್ತ ಇದ್ದಿರಿ. ಅಲ್ಲಿ ನೀವು
ಪ್ರಥಮ ನಾಯಕ ನಿರ್ಮಲ ಬಸವನಂ ಕಂಡಿರೆ? ಶಿವಭಕ್ತಿ ಸಮತೆಯಲ್ಲಿಪ್ಪದಲ್ಲಿ
ತಪ್ಪದಿಹರ್ಪನೆಂದು ಕೇಳ್ದವು ಎನಲು, ಅನನ ನೆಲೆಯ ತಿಳಿದು ಬಂದು ಪೇಳ್ದನೆಂದು
ಸಿದ್ಧರಾಜಮೇಶ್ವರ3ರ3 ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆಯ್ದಿ ಸಕಲ ಪ್ರಮಥರಂ ಶಿವನಂ ಕಂಡೆಹಿಗಿ ಪರ
ಶಿವನೆ, ಪ್ರಮಥಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಸವೇಶ್ವರನುಂಟಿ ಕಂಡಿರೆ ಎಂದು, ಭೂಲೋಕದ ಭಕ್ತರು
ಎನ್ನ ಕೇಳ್ದರು. ಬಸವನಿರವಂ ಎನಗೆ ಪೇಳಿ ಎನಲು, ಬಸವನಿಲ್ಲದ ಭವನ ಭವನವಾ
ವುದು? ಭಕ್ತರೊಳು ಜಂಗಮದೊಳು ಪ್ರಮಥರೊಳು ನನ್ನೊಳಿಗಿಲ್ಲವೆಯೆಂದು ಶಿವನು
ತಮ್ಮುದರವಂ ಬಗೆದು ತೋರುವಲ್ಲಿ ಶಿವನೋಲಗದ ವಿಸ್ತಾರವೆಲ್ಲವು ಶಿವನ ಹೃತ್ಯಮ
ಲದಲ್ಲರ್ಪ ಬಸವಣ್ಣನೋಲಗವಾಗೊಪ್ಪುತ್ತಿರಲು ಕರಿಮುಖ ಶರಭಮುಖ ಶಾರ್ದೂಲ
ಮುಖ ಸ್ತುಂದ ಭೃಂಗಿ ವೀರಕ ವೀರಭದ್ರಾದಿ ಪ್ರಮಥರು ಹರಿಯಜೇಂದ್ರರು ಮನು
ಮುನಿ ಯಕ್ಷ ರಾಕ್ಷಸ ನರ ಸುರ ಗರುಡ ಗಂಧರ್ವರು ಬಸವಂಗೆಹಿಗಿ ಕೀರ್ತಿಸಲು, ರಾಮ
ಯ್ಯ ನೋಡುತ್ತಿರೆ ಶಿವನೆಂದನು. ಬಸವಾ ಮರ್ತ್ಯದ4ಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪುಗೊರಲನ ಭ4ಕ್ತ
ರುಂಟಿ? ಸಂಸಾರ ಸುಖವೆ? ಎನಲು, ಭಕ್ತರಾರು ಇಲ್ಲ ಶಿವಭಕ್ತರೇ ಕರ್ತರು, ನಾನೇ
ಭೃತ್ಯನು; ಶರಣರುಂಡೊಕ್ಕ ಶೇಷಪ್ರಸಾದವ ಸವಿವ ಸುಖವಾದರೆ ಸಂಸಾರವೆ ಲೇಸು
ಎನಲು, ಗಿರಿಜೆ ನೋಡು ಎನಲು, ಸಿದ್ಧರಾಮೇಶ ಕಂಡು ಏನಂಗೆಹಿಗಿ ಭೂಲೋಕಕೆ
ಯ್ದುಂದು ಶಿವನು ತನಗೆ ತೋಹಿದಂತೆ ಸಿದ್ಧರಾಮಯ್ಯನು ತನ್ನುದರವಂ ಬಗೆದು ಭಕ್ತ
ರಿಗೆ ತೋಹುವಲ್ಲಿ ಸ್ತುಂದ ಭೃಂಗಿ ವಿರೇ5ಶ5 ಸಕಲ ಪ್ರಮಥರು,ದೇವತಾಸುರರು ರುದ್ರ
ಗಣ ಪ್ರಮಥಗಣ ಅಮರಗಣ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮಥರಿದೊಪ್ಪುತ್ತ ಬಸವಣ್ಣ ಸಿದ್ಧ
ರಾಮಯ್ಯನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರಲು ಸಕಲಭಕ್ತರು ಕಂಡು ಶಿವನ ನೆನವ
ಭಕ್ತರ ಹೃದಯದೊಳು ಬಸವೇಶ್ವರ6ರ6 ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ ಪ್ರಮಥರು ಇರ್ಪುದು
ತಪ್ಪದೆಂದು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರರು.

“ ಈ ಕೃತಿಯೊಳು ತಪ್ಪೊಂದಿಲ್ಲವೆನೆ ನಡೆಸುವುದು” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಅಂಧ್ರದೇಶದ ಓರುಗಲ್ಲಿಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನೆಂಬ ಅರಸರಲು, ಅಲ್ಲಿ ಏಕದಂಡಿ ದ್ವಿದಂಡಿ ತ್ರಿದಂಡಿಯೆಂಬ ಮೂವರು ವೈಷ್ಣವ ಕವಿಗಳು ಸಲಕ ವಿಧ್ವಾಂಸರು ಮಾಡಿದ ಪದ್ಯವಂ ಮೂಱುವೇಳೆ ಓದಿಸಿ ನಿನ್ನ ಪದ್ಯ ತಪ್ಪೆಂದು ಆ ಪದ್ಯವಂ ಪಾಠವಂ ಮಾಡಿ ತಾವು ಮೂವರು ಓದಲು, ನನ್ನ ಪದ್ಯವ ನೀನೆಲ್ಲಿ ಕಲಿತೆಯೆಂದು ಸಮಸ್ತ ಕವಿಗಳ ಆ ರಾಜನಲ್ಲಿ ಮನ್ನಣೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಸೋಲಿಸುತ್ತಿರಲು; ಇತ್ತ ವಿದ್ಯಾ ನಗರವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಉಭಯಕವಿಶರಭಭೇರುಂಡನೆಂಬ ಬಿರಿದಂಕನಾದ ರಾಘವಾಂಕ ಪಂಡಿತನೆಂಬ ಶಿವಕವೀಶ್ವರನು ಆ ವಾರ್ತೆಯಂ ಕೇಳಿ ಕವಿಮುಖಕವಾಟನೆಂಬ ಪದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವಂ ರಚಿಸಿ ಓರುಗಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ರಾಯನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆ ತ್ರಿದಂಡಿಗಳೆಂಬ ವಾದಿಗಳ ಮುಂದೆ ಓದಲು, ಅವರಿಗೆ ಮೂಱುವೇಳೆ ಓದಿದರೆಯೂ ಪಾಠ ಬಾರದಿರಲು ಮತ್ತೆ ಓದಿಸಲು, ಮತ್ತೆಯೂ ಬಾರದಿರಲು, ರಾಘವಾಂಕ ಪಂಡಿತ ನಿನ್ನಪದ್ಯ ತಪ್ಪು ಎನಲು, ಅದಕ್ಕೆ ಅರ್ಥಸಮಸ್ಯಕ್ಕೆ ಪದ್ಯವಂ ಕೂಡಿಸಿ ಅರ್ಥೈಸಿಯೆನೆ ಆ ಮೂವರಿಗೆಯೂ ಬಾರದಿರಲು, ಪ್ರತಾಪರಾಯನು ರಾಘವಾಂಕಪಂಡಿತ ರಿಗೆ ೨ಕರ ೨ ವಮುಗಿದು ವಂದಿಸಿ ನೀವು ಅರ್ಥೈಸಿಯೆನೆ, ಆ ತ್ರಿದಂಡಿಗಳು ನಮ್ಮ ಪದ್ಯವ ತಪ್ಪೆಂದರು. ನಮ್ಮದು ತಪ್ಪುಯೆಂದು ಹೊಡೆಗಡಿಸಿ ಹೊಣೆಡಿಸಿಬಿಡುಯೆ ನೆಲೆಯಂ ಹಾಂಗೆ ೩ ತಪ್ಪುಯೆನಿಸಿ ಸಭೆಯಿಂದ ಹೊಣೆಡಿಸಿದನು. ಆ ರಾಘವಾಂಕ ಪಂಡಿತರು ಪೂರ್ವಪದ್ಯವ ಕೂಡಿ ಅರ್ಥೈಸಲು ಪ್ರತಾಪರಾಯನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲಾ ಕೀರ್ತಿಸಿದರು. ‘ಉಭಯಕವಿಶರಭಭೇರುಂಡ ರಾಘವಾಂಕ ಪಂಡಿತನು’ ಎಂಬ ಶಿವ ಕವೀಶ್ವರನ ಕವಿತ್ವದಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಮಸ್ತ ಸಮಯದ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲಾ ಕೀರ್ತಿಸಿದರು.

“ಬಾಣ ಮಯೂರನ ಜಾಣು” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಂದಾರವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದೊಳು ನಂದಚಕ್ರವರ್ತಿ ರಾಜ್ಯವ ನಾಳುವಾಗಳು, ಆತನ ಓಲಗದಲ್ಲಿ ಬಾಣ ಮಯೂರ ಕಾಳಿದಾಸ ವರರುಚಿ ವೊದಲಾದ ಮುನ್ನೂಱು ಅಜ್ಜನತ್ತು ಕವಿಗಳಿರುವಲ್ಲಿ, ಬಾಣನು ಕಾಳಿದಾಸನು ಸೈಪಾಗಿ ಮಯೂರನ ಮೇಲೆ ಮಚ್ಚರವ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ನಂದರಾಜನೋಲಗದಲ್ಲಿ ಕವಿತ್ವದ ಹುರುಡು ಮನದೊಳಗೆ ಹೆಚ್ಚಿ ತಾವಿಬ್ಬರು ಕೂಡಿ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ನಂದರಾಜನ ಕೂಡೆ ಹೇಳಿದರು. ಕವಿ ಮಯೂರನ ಇಲ್ಲಿ ಪೊಗಿಸಬೇಡಿನಲು, ರಾಜನೇಕೆಂದು ಕೇಳಲು, ಅಪನು ಕುಷ್ಠರೋಗಿ ಎನಲು ರಾಜ ಕೇಳ್ವ ಕೌತುಕವಂ ತಾಳ್ವ ನೋಡುವೆನೆಂದು ನಾಳೆ ಜಲಕೇಳಿಗೆ ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಸಾರಿಸುತ ಸಂಭ್ರಮಿಸುವನಿತಕ್ಕೆ ಬಾಣಕವಿ

ಕಾಳಿದಾಸರ ತಂತ್ರವೆಂದೆಂದೂ ಮಯೂರಂ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರಲು, ಸೂರ್ಯನಸ್ತಮಿಸಲು: ಕತ್ತಲೆಯಾಗಿ ಗಿರಿಜೆಯ ನಗೆಯಂತೆ ಚಂದ್ರನ ಬೆಳಗಿರಲು, ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲದೆ ಮಯೂರಂ ಚಿಂತೆಯೊಳೆದು ಸೂರ್ಯನಿಂದೆನ್ನಂಗದ ಕುಷ್ಠವ ಕಳೆನೆನೆಂದು ನಿರ್ಮಳಗುಣವ ನಿಶ್ಚೈಸುತ್ತಂ ಬೆಳಗುಜಾವದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಗಳಪೂರ ನೀರೊಳು ನಿಂದು ರವಿಯತ್ತಭಿ ಮುಖನಾಗಿ ವಂದಿಸಿ ಸೂರ್ಯಮಂತ್ರವಂ ನೆನೆದು ಮೂಱುಲೋಕಕ್ಕೆ ಬೆಳಗುಳ್ಳಾತನೆ ಜಗತ್ಪಕ್ಷುನೊಬ ಮಹಿಮಾಧ್ಯಯೆಂದು ಸೂರ್ಯಶತಕವನೋದಿ ಸುತಿಸುತ್ತಿರಲ ಆಗಸೂರ್ಯ ಬಂದೇನುಬೇಕು ಎನಲು, ನನ್ನ ಕುಷ್ಠ ರೋಗವ ತೊಲಗಿಸಲು ನನ್ನ ಕೈಲಾಗ ಗದು ನಿನ್ನ ಮೈ ಮಿಂಚಾಗುವಪಾಂಗೆ ನಾಳೆ ಒಂದುದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದುಕಿರಣವ ಕೋ ಎಂದು ಕೊಟ್ಟುಹೋಗಲು, ಮೈಮಿಂಚಾಗಿ ಸುವರ್ಣದಂತಿರಲು, ಇತ್ತ ಬೆಳಗಾಗಲು ನಂದರಾಜನು ಓಕುಳಿಗುವುಪವನಲ್ಲರಿಗೆಯೂ ಇತ್ತು ಮಯೂರಗಿತ್ತು ಸಿಂಗರವಾಗಿ ನಂದ ರಾಜನೆಯ್ಯಂದು ನೀರಾಟದಲ್ಲಿ ಮಯೂರನಂಗವ ನಣಿಯಬೇಕೆಂದು ರಾಜನಿಲ್ಲೆಂದು ನೀರವೊಯ್ಯಲು ಪೊಯ್ಯಿಪೊಯ್ಯೆಂದು ನಿಲ್ಲಲು ನೊಂದೆನೆಂದು ಮಯೂರನ ಸಂತೈ ಸಿ ಬಾಸುಳವ ನೋಡುವ ನೆವದಿಂದ ಕುಪ್ಪಸವ ಕಳೆದು ನೋಳ್ವಾಗ ಮಯೂರನಂಗ ಸುವರ್ಣವಾಗಿರೆ ನಂದವೃಪ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಕರೆ ಕಾಳಿದಾಸ ಬಾಣರವೆಂದು ಕೋಪದಿಂ ಹುಸಿಗಲಿಸಿ ನಂದ ನೊಂದು ಸಂತಾಪಿಸುತ ಕರಿಕರೆಯೆನೆ ಬಾಣ ಬಂದು ಸಭೆಯ ಮುಂದಿರಲು, ಮಯೂರನ ಮೈ ಸುವರ್ಣವಾಗಿರೆ ಪುಸಿಯ ನುಡಿನರೆಯೆನೆ ದುರ್ಬಣ್ಣ ಮುನ್ನುಂಟು ರವಿಯಿಂದ ಇರುಳು ಪಡೆದನೆನೆ ಬಾಣನೆಂದಂತೆ ಮಯೂರ ನಹುದೆನಲು, ಒಂದಿರುಳಿಗೆ ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಪಡೆದವರಾರು? ಅರಿದರಿವೆಂದು ಬಾಣನ ಮುಂದೆ ಮೂದಲಿಸುತ್ತಿರಲು, ಘಡುಘುಡಿಸಿ ಬಾಣ ಕರವ ಕಡಿದು ಸಭೆಯ ಮುಂದಿರಿಸಿ ಸರ್ವಜನ ನೋಡುತ್ತಿರೆ ಬಾಣ ಪೊಗಲ್ದನು. ದೇವ ಜಯಜಯ ಮಹಾದೇವ ಕರುಣೆ ಪುದು, ದೇವ ಭೀಕರ ಮಹಾಕಾಳ ಕರುಣೆಪುದು, ದೇವ ಘುಳುಘುಳವ ತ್ರಿಶೂಲಧರ ಕರುಣೆಪುದು, ದೇವ ಗಂಗಾವೃತ ಜಟಾಭಾರ ಕರುಣೆಪುದು, ದೇವ ತ್ರಿಲೋಚನ ಮಹಾಗುರುವೆ ಕರುಣೆಪುದು ಎಂದು ಪೊಗಳಲು ಶಂಕರಂ ಸುಮ್ಮನಿರಲು ಅಂಬಿಕಾ ನಿತಂಬಬಿಂಬಲಂಪಟ ಹಸ್ತನೆಯೆಂಬ ನುಡಿಗೇಳಿ ಗಿರಿಜೆಯರು ಕೋಪಿಸಿ ಅವ ಬಂಡು ಗೆಲುವುಕತ್ತಹನೆಯೆಂದು ಶಿವಗೆ ಬಿನ್ನೈಸಲು, ಶಂಕರ ಬಂದು ಎಲೆ, ಬಾಣ ಹೀಗೇಕೆ ಬಂಡುಗೆಲುವುತ್ತಿದ್ದಿ ಎನಲು, ಮೊಂಡಮೋಟರಿಗೆ ಕುರುಡಕುಂಟರಿಗೆ ಬಂಡುಗೆಲ ವುದು ಸಹಜವೆನಲು, ನಸುನಗುತ ಶಂಕರನು ಮೆಚ್ಚಿ ಹಸ್ತಂಗಳಂ ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತೇನು ಬೇಕು ಎನಲು, ಮೋಟೆಮೊಂಡರಿಗೆ ಕೈಕಾಲ್ಗಳಕೊಡುವ ವರವನೆ ಕೊಡಿ ಎನಲು, ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ನುಡಿಯೊಳರ್ಪ ನಿಜಪದವ ಕೊಡಿಯೆನಲು, ಕೊಟ್ಟು ಮೂಱುಲೋಕ ದೊಳರ್ಪ ಸೂರಿಜನರು ಬಾಣಕವಿಯ ವಾಕ್ಯನೆ ಬಣ್ಣಿಪುದು, ಎಂಬ ಬಿರಿದನಿತ್ತು

ಶಂಕರ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆಯ್ದಲು, ಬಳಿಕ ಬಾಣನು ಅನಂತಕೋಟಿ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಶಿವನ ಸ್ತುತಿಮುತ್ತಿರಲು, ನಂದ ಕೇಳಿ ಬಾಣಂಗೆ ಪೊಡವಂಟು ಪೊಗಳಿ ವಂದಿಸುತ್ತ ಮತ್ತ ಗಜದ ಮೇಲಿರಿಸಿ ಮೆಹಿಯಿಸುತ್ತ ಕೆಲಂಬುದಿನವಿರುತ್ತಿರಲು ಶಿವನೊಲಿದು ಬಾಣನ ಭಕ್ತಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಕೈಲಾಸಕೊಯ್ದನು.

“ಮಯೂರನ ಜಾಣ್ಣೆ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಬಾಣ ಕರವ ತಡಿದು ಪಡೆದುದ ಕಂಡು ನಂದನ ಸಭೆಯೊಳು ಕಾಳಿದಾಸ ನೊಡಲಾದ ಕವಿಗಳು ರಾಜನಿಯೋಗದವರೆಲ್ಲ ಹರಕವೀಶ್ವರ ಬಾಣನೆಂದು ನುತಿಸು ತ್ತಿರಲು, ಮಯೂರಂಗೆ ವಾಸೆಪಂಥ ಹುಟ್ಟಿ ಹರಿಯಿಂದಲೆನ್ನಂಗ ಸುವರ್ಣವಾಯ್ತು ಒಂದುದಿನಕೆ ಹರನಿಂದ ಪರವಿಲ್ಲೆಂಬುದೇನುಕಾರಣವೆಂದು ಮಯೂರ ಸೂರ್ಯನ ನುತಿಸಿ ಕೇಳಲು ಸೂರ್ಯನೆಂದನು. ಮುನಿಕೊಟ್ಟ ಶಾಪದಿಂದೆನ್ನಂಗದ ಕುಪ್ತವು ಬಾಲಾರ್ಕೇಶ್ವರನಿಂದ ನಿಜದೇಹವ ಪಡೆದನೆನೆ, ಅದನೆನಗೆ ಕೊಡು ಎನಲು, ನಾ ಕೊಡಲಾರೆನೆನಲು, ಹರಿಭಕ್ತಿಯಂ ಬಿಟ್ಟು ಬಾಣನೆನಗೆ ಪರಮಗುರುವಾದನೆಂದು ನಂಬಿ ಮಯೂರನು ಪರಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೆರವುದು ಎನ್ನಂಗದ ಭವರೋಗವೆಂಬ ಕುಷ್ಠೆಂ ದು ಶಿವಭಕ್ತಿಪ್ರಯುಕ್ತನಾಗಿ ಬೆಳಗಿಗೆ ಏಳುಘಳಿಗೆಯೊಳೆದ್ದು ಭಸ್ತ್ರರುದ್ರಾಕ್ಷಿ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಸರ್ವಾತ್ಮಸಿತಗಾತ್ರ ಎಂದು ಒಂಭತ್ತುಪದ್ಯವಂ ನುತಿಸುತ ಶಿವನತಿರು ದಾರನೆಂಬುದಂ ತೋರ್ಪಂತೆ ಏಳುಕಾಲಿನ ನೆಲುವಂ ಕಟ್ಟಿ ಕೆಳಗೆ ಅಲಗಿನವೊನೆ ಮೇಲಾಗಿನಿಲ್ಲಿಸಿ ನೆಲುವನೇಣಿ ವರದಹಸ್ತ ಅಭಯಕರಾಯಾ ಕಾಯಿಕಾಯಿ ಕರುಣಾ ನಿಧಿಯೆ ಎಂದು ನೆಲುವಿನ ಕಾಲಂ ಕೊಯ್ತೆ ಶಿವ ಮೆಚ್ಚಿ ಬಂದು ಮೇಲೆ ಮುಪ್ಪಕವಂ ವರದಕರದಿಂ ಪಿಡಿದು ಕೆಳಗೆ ಅಲಗಿನಮೇಲೆ ಬೀಳ್ತಂತೆ ಅಭಯಕರದಿಂಪಿಡಿದು ಮೆಚ್ಚಿ ದೆ ಬೇಡೆಂದು ನುಡಿಸಲು ನುತಿಸುತ್ತ ನುಡಿಯದೆ ಮತ್ತೆ ನೆಲುವಂ ಕೊಯ್ಯಲು, ಕರವ ಪಿಡಿದು ಕಡೆ1ಗೈ1ದು ಮಯೂರಂಗೆ ಶಿವಭಕ್ತಿ ಪ್ರಭಾವನೆಯನಿತ್ತು ನಿತ್ಯನಿರ್ಮು ಳಾಂಗನ ಮಯೂರಂಗಿತ್ತು ಕೈಯಿತ್ತ ಬಾಣ, ಮೈಯಿತ್ತ ಮಯೂರನೆಂದು ಧನದ ಸು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತ ಗಣಪದವಿಯನೀಯಲು, ಕಾಳಿದಾಸ ನಂದಭೂಪ ನೊಡಲಾದ ವರು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರಲು, ಶಿವನ ನುತಿಸಿದವರು ಶಿವನ ದೇಹದಂ2ತೆ ಶಿವಶರೀರಿಗ ಳಾದರು ಎಂದು, ದೇವಗಣ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಿರಲು ಮಯೂರನು ಶಿವನ ಸ್ತುತಿಯಿಂದ ಶಿವನೊಳು ಬೆರೆದನು.

“ಗುರ್ಜರನಬಿನ್ನಾಣ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಗುರ್ಜರದೇಶದ ಮಂಗಳಪುರಿಯೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಕುಮಾರಪಾಲಗುರ್ಜರ ಉದ್ಧ ಟದೇವನೆಂಬುಭಯನಾಮದಿಂದೊಪ್ಪುತ್ತಿರಲು, ಆತನಸತಿ ಮಂಗಳಾಂಬಿಕೆಯು ತಾನು

ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತ ಶಿವಭಕ್ತಿಯುಕ್ತರಾಗಿ ಕರಣಂಗಳುಂ ಶಿವನುಸಕರಣಂಗಳಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳೆ ಪರಿಚಾರಕರಾಗಿ ಹೃದಯಕಮಲವೆ ಸೆಜ್ಜೆಯಾಗಿ ನಿರ್ಮಲಮನವೆ ಕುಸುಮವಾಗಿ ಪ್ರಾಣವೆ ಶಿವಲಿಂಗವಾಗಿ ಪರಿಣಾಮವೆ ಅವ್ಯುತನೈವೇದ್ಯವಾಗಿ; ಇಂತು ಶಿವಪೂಜೆಯಂ ಹಗಲಿರಳು ಮಾಡುತ್ತಿರೆ ನೋಟಮಾಟವೆಲ್ಲ ಶಿವನೊಳುಕೂಡಿ ಕೂಟಬೇಟವೆಲ್ಲ ಶಿವನೊಳು ಬೆರೆದು ಮಾಡಿದುದೆಲ್ಲ ಪೂಜೆ, ಅಡಿದುದೆ1ಲ್ಲ ಸಕಲಸ್ತು1ತಿ ನೆನೆದುದೆಲ್ಲ ಶಿವಧ್ಯಾನ ತನುಕ್ರಿಯೆ ಈಶ್ವರನೊಳಡಗಿ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ತಿತಾನಾಗಿ ಶಿವಭಕ್ತಿ ಸಾಮೂರ್ತಿಯುಕ್ತನಾಗಿ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಸಮರಸವುಳ್ಳಾತನಾಗಿರುತ್ತಂ ಉದ್ಭಟದೇವನು ತನ್ನಮನೋವಲ್ಲಭೆಯೆನಿಪ್ಪ ಸತಿಯುಂ ತಾಸುಂ ಸಂತಸದೊಳಿರುತ್ತಿದ್ದುಂ ನೆತ್ತವಾಡುತ್ತಂ ಶಿವತತ್ತ್ವವಂ ಗತಿಗೊಳಿಸುತ್ತಂ ಅಡುತಾಡುತ್ತಂ ಉದ್ಭಟದೇವಂ ನಸುನಗಲು ಸತಿ ಕಂಡು ಸೆಡೆದಳು, ಸುಯ್ಯಳು, ಮನದೊಳು ಮುನಿವುತ್ತಂ ಕರಗಿ ಕಂಡುತ್ತಂ ಮನವಿಳಿದು ಲೆತ್ತದಹಾಸಂಗಿಯನಂತಿರಿಸಿ ಲಜ್ಜೆನಾಚಿಕೆಯುಂ ಮೊಳೆವುತ್ತಿರೆ ಇಂತೆಂದಳು. ನೆತ್ತವನಾಡುವುದು ಭಕ್ತನೀತಿಯಲ್ಲವೋ, ಸತ್ತಸಾರಿಯೆ ಬಂದಿತ್ತೆಂದೋ, ನೆತ್ತವಹಾಕುತ್ತ ತಪ್ಪಿದೆನೆಂದೋ ಎತಲ್ಲಿ ಕುಂದ ಕಂಡು ನೀವು ನಗುತ್ತಿದ್ದೀರಿ? ಎನೆ ಕಮಲಮುಖಿ, ನಿನ್ನ ಕಾರಣವಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಶರಣರ ಕಾರಣ ನಗೆ ಬಂದಿತ್ತೆನಲು, ಸೌರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿದೋಹಿಲ ದೇವನು ಘೋರತಪವನಾಚರಿಸಿ; ತನ್ನ ತನುಧೂಪವಂ ಶಿವಂಗಿತ್ತ ಶಿವನನೊಲಿಸಿ ತಾನೊಬ್ಬನೆ ದೇಶಿಕನಂತೆ ಪೋಗುತ್ತಿದ್ದು ಶಿವವುರಿಗೆ ಘಂಟೆಯೊಳು ನಾಲಗೆ ಬಿದ್ದದನಹಿಯದೆ ನಂಟರು ನಲ್ಲರು ನೋಡುತ್ತಿರಲು, ಪೋಗುವುದೇನರದು, ಕೆಲವೂರ್ಗಗಳೆನಿ, ಜನರನಿಬ್ಬರನೊಯ್ಯಲಿಲ್ಲನೆ ಎನುತ ಮತ್ತೆ ನಗಲು, ಸತಿಯನಿತ ಹಿೞಿೞಿ ಸುದೂರದೊಳಾವ ಹವಣಿನೋಳೋಹಿಲದೇವ ಪೋಗುತಿರ್ದಪಮಧೀಶಾ ತೋಣು ಎನಲು ಆಕಾಶದೊಳು ಕೈಘಂಟೆವಿಡಿದು ಶಿವಭಾವದೊಳು ಪೋಗುತ್ತಿರ್ದ ಪನದೆ ಎನಲು ಸತಿ ಕಂಡು4ಅ4ಷ್ಠಾಂಗವೆಹಗಿ ಪತಿಗೆಂದಳು. ಒಲಿದಡೆ ಕೊಂಡಾಡಿ; ಅಲ್ಲದೆಡೆ ಸುಮ್ಮನಿರಿ. ಆತ ಯೋಗಿ, ನೀವು ಭೋಗಿ, ಜಹಿವರೆ ಆತ ಸುರಲೋಕದ ತಪಸಿ ನೀ ನರಲೋಕದರಸು, ನೀ ಕಾಮಿಯಾತ ನಿಷ್ಕಾಮಿ, ಜಹಿಯಲೇನುಕಾರಣ ವೆನಲು ಗುರ್ಜರದೇವ ನಗಲು ವನಿತೆಯೆಂದಳು. ನಗುತ ಜಹಿವ ಶಿವೈಕ್ಯನೀಜಿೞಿಹೆಗ ದೆಯಿದ್ವೆಯೆಲಾ ಎನಲು, ಶಿವೈಕ್ಯರಿಗೆ ಹರಲೋಕವೇನು? ನರಲೋಕವೇನು? ಭಕ್ತಿಮರ್ಮವ ನೀನೆತ್ತಬಲ್ಲೆ? ಅಬಲೆಎನಲು, ನಾನಹಿಯೆ ನೀನಹಿವಂಗಡಾ! ಎಂದು, ಏಸು ದಿವಸಕ್ಕೆ ಎನಿಬರಂ ಕೊಂಡೊಯ್ದಿವೆಯೆನೆ? ಇಂದು, ಈಗಲೆ, ಈತೆಹಿದೊಳೆ, ಈನಾಡ ಮಂದಿ ಈಪುರವಂ ಕೊಂಡೊಯ್ದಿವೆಂ. ಇಂದುಮುಖಿ ನೀ ನೋಡಿನುತ ಗುರ್ಜರದೇವ ನೆರೆನೆಕೊಂಡೊಯ್ದಿಂ ಕೊಂಡೊಯ್ದಿ ನೆಂಬ ನುಡಿಯನೆ ಕೇ7ಳ್ದಿಂ7 ಕಂಡಹಿಯೆನೆನೆ

1. ಛಸ್ತ (ಗ) 2. ಪಗು (ಗ) 3. ಬ (ಗ) (ಗ) 4. ಸಾ (ಗ) 5. ಹೋಗದೆ ಯಿರೆ (ಗ) 6. ನೆಕೊಂ (ಗ) 7. ಕೈ (ಗ)

ಉದ್ಭವನ ನುಡಿಬೇಣಿ ನಡೆಬೇಣಿಯೇ? ನಾಳಿನ ಸೋಮವಾರ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಪಯಣ
ವೆಂದು ಸುತ್ತಲೈಗುವುದಕ್ಕೆ ಡಂಗುರವಂ ಸಾಣಿಸಿ ನಾಡನೆಲ್ಲಾ ಬರಿಸಿ ಪಾಸಿ ನಿಷ್ಪಾಪಿ
ಗಳು ದುರಿತಭವರೋಗದಿ ನೋಂದವರು ಬಂದಿರಲು, ಕಂಡುಕೇಳ್ವವರೆಲ್ಲ ಮಂಗಳಪುರಕ್ಕೆ
ಬಂದು ನೆರೆದಿರಲು, ಸತಿ ಸಂಭ್ರಮಿಸುತ್ತೆಂದಳು. ಕೊಂಡೊಯ್ದು ಡೆ ಕೈಲಾಸದಲ್ಲಿವೆನು
ಇಲ್ಲದೊಡೆ ಭಕ್ತರೊಳು ಹಂಗಿಸುವೆನು ಎನುತ, ಸತಿಬಂದು ನುಡಿದಳು, ವಾರಬಂದುದು
ಪುರಜನ ನೆರೆದುದು; ಇನ್ನೆಂದು ನೀಂ ಪೋಗುವುದು ಎನಲು, ಗುರ್ಜರದೇವಂ ಲಿಂಗಾ
ರ್ಚನೆಯಂ ಮಾಡುತ್ತಂ ಮೃಡನ ಜಡೆಮುಡಿಗೊಂದು ಪದ್ಯವನೆಸಗಲು ಪುರವೆದ್ದುದ
ಪುರಜನವಹಿಯರು; ಧರೆಯಜನರು ಕೊಂಡಾತ್ತಿರಲು, ಆ ಪುರವೆ ಹರುಗೋಲಾಗಿ
ಆಕಾಶವೇ ಭವಶರಧಿಯಾಗಿ ಗುರ್ಜರದೇವನೇ ಅಂಬಿಗನಾಗಿ ಪುರಜನ1ನಂ ದಾಂಟಿಸಿ1
ಮುಕ್ತಿರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಪೋದಂತಿರಲು, ಹರನ ಜಡೆಯಿಂದಂಭ್ರಮಯಂತರ ನೂಲುಪದ್ಯ
ದಿಂದೆ ವರ್ಣಿಸಲು, ಅನಿತಕ್ಕೆ ಪುರಬಂದು ಕೈಲಾಸದೊಳಗಿರಲು, ಬಂದುದ ಸತಿ ತಿಳಿ
ಯದೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಾಯ್ತು ನಿನ್ನಭಾಷೆ ಘಾಸಿಯಾಯಿತೆನೆ, ನಗುತ ಮೇಲೆ ನೋಡ
ಬಲೆಯೆನಲು, ನೋಡುವಲ್ಲಿ ಕೋಟಿಸೂರ್ಯಚಂದ್ರಾಗ್ನಿಪ್ರಕಾಶನನ್ನು ಶಿವನೊಡ್ಡೋ
ಲಗದಿಂದೊಪ್ಪುವ ರಜತಾಚಲವಂ ಕಂಡು ಕಣ್ಣುಚ್ಚಿ ನೋಡಲಮ್ಮದೆ ಬಿಚ್ಚುತ್ತಂ
ಗುರ್ಜರದೇವಂಗೆಹಿಗಲು, ಸತಿಪತಿಗಳು ಶಿವಂಗೆಹಿಗುತ್ತಿರೆ ಶಿವನತ್ತಿ ಕೊಂಡಾಡಿ
ನಂದೀಶಾದಿಪ್ರಮಥರ್ಗೆ ತೋರಿ ಗಣತಂಧಿಯ ಸಂತೋಷದೊಳಿರಿಸಿದಂ ಶಿವನು.

“ಮುಲುಹಣನುರ್ಬು” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಕುಂತಳದೇಶದ ಭಾರತೀಪೀಠವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರಸೇನನೆಂಬ ರಾಜ
ನಿರಲು, ಅಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಭಟ್ಟನೆಂಬ ವಿಪ್ರನು ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ಆ ರಾಜಂಗೆ
ಹಿತವಂತನೆಸಿಸಿ ತನ್ನವರ್ಗೆಯು ಅನ್ಯರ್ಗೆಯು ಲಕ್ಷಸಂಖ್ಯೆದ್ರವ್ಯಮಂ ಧರ್ಮಕ್ಕೇ
ವುತ್ತದಾರಗುಣಶೀಲನಾಗಿರಲು, ಆ ಸುವರ್ಣಭಟ್ಟಂಗೆ ಸರ್ವಗುಣಸಂಪನ್ನ ಸಕಲ
ವಿದ್ಯಾಪ್ರವೀಣನು ಮುಲುಹಣನೆಂಬ ಮಗ ಪುಟ್ಟಲು, ಆತಂಗೆ ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯವನಿತ್ತು
ಸುವರ್ಣಭಟ್ಟಂ ತನ್ನಸುತನಾದ ಮುಲುಹಣನಿಗೆ ದಾನತಿಯಿಲ್ಲದಂತೆ ದಿನಕ್ಕೆ
ಸಾವಿರಹೊನ್ನಂ ಬಳಸಿ ಸುಖಮಿರಲಿಯೆಂದು ಶತವರುಸಕ್ಕೆ ಮೂಳುಕೋಟಿಯು
ಅಱುವತ್ತುಲಕ್ಷಹೊನ್ನಂ ಗಣಿಸಿ ಕಟ್ಟಿ ಮುದ್ರಿಸಿ ಉಳಿದಹೊನ್ನನ್ನ ದಾನಧರ್ಮಕ್ಕಿತ್ತು
ಕೆಲವುಕಾಲದ ಮೇಲೆ ತಾ ಮರಣವಾಗಲು, ಮುಲುಹಣಗೆ ಪ್ರಾಯವಾಗಲು, ಆ
ಪಟ್ಟಣದೊಳು ಪದ್ಮಾವತಿಯೆಂಬ ವೇಶಿ ತನ್ನಮಗಳು ಮುಲುಹಣಿಯಂ ಸಿಂಗರಿಸಿ
ವಿಜಯೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಗೆ ಕರೆತಂದು ನೃತ್ಯವನಾಡುವಲ್ಲಿ ಮುಲುಹಣಂ ಕಂಡು ಬೇಟವಾಗಿ
ಕೂಟದಿಂದಿರ್ಪಲ್ಲಿ ನೋಟವನಹಿದು ಅಪ್ಪುವ ಸೈರಣೆಯನಹಿದು ಸೋಂಕುವ ಸಮ

ರಸದೊಳು ಕರಣವೆಲ್ಲಾ ನೋಟ, ನೋಟವೆಲ್ಲಾ ವಿರಹ, ವಿರಹವೆಲ್ಲಾ ದೈನ್ಯ, ದೈನ್ಯವೆಲ್ಲಾ ಸಾತ್ವಿಕ, ಸಾತ್ವಿಕವೆಲ್ಲಾ ಮೆಯ್ಯಿ, ಮೆಯ್ಯಿಲ್ಲಾ ಕೂಟ, ಕೂಟವೆಲ್ಲಾ ಮನ, ಮನವೆಲ್ಲಾ ಮೆಚ್ಚು, ಮೆಚ್ಚಿಲ್ಲಾ ಸೋಲು, ಸೋಲುವೆಲ್ಲಾ ರಸಮಯವಾಗಿ, ವರುಷವೆ ತಿಂಗಳು, ತಿಂಗಳೆ ದಿನ, ದಿನವೆ ನಿಮಿಷ, ಶತವರುಷಕೆಂದು ತಂದೆಕೊಟ್ಟ ದ್ರವ್ಯವಂ ಹತ್ತುವರುಷಕ್ಕೆ ತೆಕ್ಕೊಂಡು ಪದ್ಮಾವತಿ ಸಂಪನ್ನೆಯಾಗಿ ಮಲಹಣನಂ ಹೊಣಿಡಿಸಿಬಿಡೆಂದು ತನ್ನ ಮಗಳು ಮಲಹಣಿಗೆ ಹೇಳಲು, ಆಕೆಯಿಂದಳು; ಪರಿಮಳ ವನುಂಬ ತುಂಬಿಗೆ ಹೊಗೆಯನಿಕ್ಕುವರೆ ಪಾಪಿ? ಮಲಹಣನಂ ಬಿಡಲಾರೆನೆನಲು ಮಲಹಣಿಯ ತಾಯಿ ತಪ್ಪಿಲ್ಲದೆ ತೊತ್ತಬಡಿದು, ಬೇನೆಯಿಲ್ಲದೆ ನರಳಿ, ಸಾಲವಿಲ್ಲದೆ ತಗಹನಿಕ್ಕಿ, ಹೊಟ್ಟಿಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಾಲವಂ ಕೇಳಿ, ವಿಟ ನಿಂದಲ್ಲಿಗೆ ನೀರಚಿಲ್ಲಿ, ಬರುವ ದಾರಿಗೆ ಮುಳ್ಳನೆಳೆದು ಜಹ್ನಿದು ಝಂಕಿಸಿ ಹಂಗಿಸಿ ಭಂಗಿಸಿ, ನಿನ್ನ ಕವಿತ್ವ ನನಗೆ ಹೊನ್ನಜಾಳಿಗೆಯಾದೀತೆ ಎಂದು ಜಹ್ನಿದು ಹೊಣಿಡಿಸಲು, ಮಲಹಣನು ಶಿವನ ಹೃದಯದೊಳು ನೆನೆವಯೋಗೀಂದ್ರನಂತೆ ಸ್ತ್ರೀಯ ಹಾವಭಾವ ವಿಭ್ರಮವಿಲಾಸ ವಂ ನೆನೆದು ಕರಗಿ ಕೊರಗಿ ಕಂದಿ ಕುಂದಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತ, ಮಲಹಣಿಯ ನುಡಿಯಂ ಕೇಳಿದಲ್ಲದೆ ಎನ್ನೊಡಲು ಉಳಿಯದು ಎಂದು, ಬಂದು ಕೇಳಿನೊಳು ನಿಂದು ನುಡಿಯ ಲಾಲಿಸುತ್ತ ಚಳಿಯೊಳು ನೊಂದು ಮಲಹಣನಿರೆ; ಮಲಹಣ ತಾನುಂಡೆಂಜಲಂ ಚಿಲ್ಲಲು, ಮಲಹಣನ ಮೇಲೆ ಸಿಡಿಯಲು, ಮಿಂಚಲು ಕಂಡು ನೀನಾರು ಮಲಹಣನೆ ಎಂದು ನೊಂದು, ಮತ್ತೊಂದು ಮನೆಗೆಯಿ ನೆರೆಯಲನುವಾಗೆ ಸಜ್ಜನನುತ್ತಮಸದ್ಭಕ್ತ ಶಿವಕವೀಶ್ವರನೆಂದನು, ಒತ್ತಿಗೊಟ್ಟವನೆ ವಲ್ಲಭನು. ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಪರಸತಿಯಂ ನೆರೆವುದು ನೀತಿಯಲ್ಲೆನೆಗೆ ಸೈರಿಸೆನೆ ಸತಿಯೆಂದಳು. ನಿನಗೆ ನನಗೆಯು ಪ್ರಾಣವೆರವಿಲ್ಲ. ನಿಜವಲ್ಲಭ ಕನ್ನಡಿಯಮೇಲಣುದ್ದುರುಳುವಷ್ಟುಹೊತ್ತು ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿದುರ್ ಶಿವನಂ ಕೀರ್ತಿಸು. ಪ್ರಸನ್ನವಾದಹನು. ನೀನು ನಾನು ಶಾಶ್ವತಕಾಲ ಬಾಳಬಹುದು ಎನೆ ನೀನೆನ್ನಹಿಂದೆ ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿ ನಿಂತಿರಲು, ಒಂದೇ ಪದ್ಯದೊಳು ಶಿವನಂ ಮಾತಾಡಿ ಸುವೆನೆಂದು, ಮುಡಿವಸ ವಿಜಯೇಶ್ವರನ ಗುಡಿಗೆ ಬಂದು ಸತಿಯಂ ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿನಿಂದಿ ರಲು, ವೇನ ಕರುಣೆವುದು, ಶಂಕರ ಶರಣಜನಮನೋರಥಪ್ರದ ಗೌರಿಕಚಪ್ರಚಯ ಪುಷ್ಪಸುಗಂಧೀಗಂಧಕ್ಕೆಳಸಿ ಭೋರನೆಣಿಗುವ ಮಧುಕರನಿಕರದಂತೆಸೆವ ಗರಳಗಳ ಕರುಣೆವುದು, ಶಶಿಧರಾ ಸುರಶಿರೋಮಾಲಾಧರ, ಕರುಣಾನಿಧಿ, ಗಿರಿಜೆಯ ಮನೋಹರ ಕರುಣೆವುದೆಂದು ಕುದಿಕುದಿನ ಕರಣಂಗಳಿಂ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತ ವಿರಹದ ಸ್ತೋತ್ರನ ಮೂ ವತ್ತಾಲು ಶಿವನೊಳು ಸೇರಿಸಲು, ಶಂಕರಂ ಕೇಳ್ವು ಸೈರಿಸಲಾರದೆ ಬೇಗಬಂದು ಮಲು ಹಣ, ಬೇಡು ಬೇಡು ಎನಲು, ಮಲಹಣಿಯ ತಾಯಿಯಿಂಗಳಿಂ ಬಂಧುಕಾಲ ಸಹ ನಾನು ಶತವರುಷ ಸುಖದಿಂದಿದುರ್ ತನುವೆರಸಿ ನಿಮ್ಮ ಪುರಕ್ಕೆ ಬಂಧುಗಳು ಸಹ ಬರ್ಪಂತೆ ಮಾಡುಯೆನೆ, ನಗುತ ಶಿವನಿತ್ತು ಪೋಗಲು, ಇತ್ತ ಮಲಹಣ ಶಿವಭಕ್ತಿ

ಯುಕ್ತನಾಗಿ ಶತವರುಷಪರ్యಂತಂ ಸುಖಮಿದ್ಧುಫ, ಬಳಿಕ ಶಿವನಂ ಕೀರ್ತಿಸಿ
ಪ್ರಸನ್ನನಂ ಪಡೆದು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಪೋದನು.

“ಮಲಯಪೋಷಣೀಶನೇಳ್ಗೆ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಮಳೆಯದೇಶದ ಮಳೆಯಾವತಿಯೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ದೇವರಾಜನೆಂಬರ¹ಸು.
ಅ¹ತನ ಸತಿ ಶಚೀದೇವಿ ಸಹವಾಗಿ ದೇಶವನಾಳುತ್ತಿರಲು, ಸಮಸ್ತರಾಜ್ಯದರಸರು
ತನ್ನನೋಲೈಸಲು ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟವಿಧಪೂಜೆ ಪೋಡಲೋಪಚಾರವಂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು
ಒಂದುದಿನ ಪುರಾಣಾರ್ಥಗೋಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಲೋಕವಿಲ್ಲ. ಗತಿಮತಿ
ಯಿಲ್ಲ ಸತ್ಯವೆಂದು ಪುತ್ರರಂ ಕಾಮಿಸಿ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು, ಪುರಾಣವನೋದುವಲ್ಲಿ
ಪೌರಾಣೀಕರು ಪೇಳಲು, ಕೇಳಿ ಶಿವನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಪಡೆಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಶಿವರಾತ್ರಿ
ಯಲ್ಲಿ, ಸತಿಪತಿಗಳೀರ್ವರು, ಸರ್ವಾಂಗಶುಚಿಗಳಾಗಿ ಲಿಂಗದಗುಡಿಗೆ ಬಂದು ಗಿರೀಶಗೆ
ಸಕಲಪೂಜೋಪಚಾರವಂ ಮಾಡಿ ಶರಣಸಂಕುಳಕ್ಕೆ ಸಕಲಪದಾರ್ಥವನ್ನಿತ್ತು ಒಲಿಸಿ
ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದುದಿನ ಶಿವನಂ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ಪುತ್ರನ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಇರುತ್ತಿದ್ದು, ಶಿವಂ
ಮೆಚ್ಚಿ ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿ ದೇವರಾಜ, ಏನುಬೇಕು ? ಬೇಡು ನಿನ
ಗೇನು ಕೋಹಿತೆ, ನನಗೆ ಪೇಳುಮೆನೆ, ಶಿವನ ಪಾದಕ್ಕೆ ದೇವರಾಜ ವಂದಿಸಿ,
ಪುತ್ರನೊಬ್ಬನು ಕೊಡು ದೇವಾ ಎನಲು, ನಿನಗೆ ಪುತ್ರನಂ ಪಡೆವ ಪುಣ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಎಂತು
ಪುತ್ರನಂ ಬೇಡುವೆಯೆನಲು, ಅರಸು ನಗುತ ಲೇಸಾಯ್ತು ನಿನ್ನ ಕಣ್ಣು ಕೊನೆಯ
ಮೊನೆಯ ಚಲನೆಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮ ನಿಷ್ಣು ಇಂದ್ರ ಚಂದ್ರಕೋಟಿ ಪುಟ್ಟುತಿಹರು
ಎನಲು, ನರರಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪುತ್ರನಫಲವಿಲ್ಲೆಂದು ಶಿವನೆ ನೀನು ನುಡಿದಡೆ ಸಕಲ
ವೇದಾಗಮ ಪುರಾಣ ಮನುಮುನಿಗಳು ನಗದಿಹರೆಯೆನೆ, ಕರ್ತರು ತೊತ್ತಿನೊಡನೆ
ಸರಸವಾಡುವರೆ ದೇವಾ ಎನಲು ಶಿವನು ಮೆಚ್ಚಿ ಶತವರುಷದಾಯುಷ್ಯವನುಳ್ಳ
ಮೂರ್ಖನಂ ಕೊಡಲೋ? ಹದಿನಾಳು ವರುಷದಾಯುಷ್ಯದ ಸರ್ವಗುಣಸಂಪನ್ನ
ನಾದ ಪುತ್ರನಂ ಕೊಡಲೋ? ಎನಲು, ವಿದ್ಯಾಬುದ್ಧಿ ಸರ್ವಗುಣವುಳ್ಳ ಹದಿನಾಳು
ವರುಷ ದಾಯುಷ್ಯದ ಮಗನಂ ಕೊಡು ಎನಲು, ಕೊಟ್ಟು ಶಿವನು ಪೋಗಲಿತ್ತು
ಶಚೀದೇವಿ ಸುತನಂ ಪಡೆದು ಪುತ್ರನೊಸಗಿಯಂ ಮಾಡಿ ಶರಣರಿಗೆ ಸಕಲವಸ್ತುವನ್ನಿತ್ತು
ಪೋಡಶದಾನವಂ ಬುಧರಿಗಿತ್ತು ಮಳೆಯರಾಜನೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನಿಟ್ಟು ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯವಂ
ಪುತ್ರನಿಗಿತ್ತು ಸುಖದೊಳಿರಲನಿತಕ್ಕೆ ಹದಿನೈದುವರುಷಂ ತುಂಬಲು ತಂದೆತಾಯಿಗಳು
ದುಃಖವಂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಕಂಡು ಮಗನು ಕೇಳಲು, ಪೇಳದಿರಲು ಊಟವನೊ
ಲ್ಲಿನು ಪೇಳಿ ಎನಲು, ಶಿವನು ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಆಯುಷ್ಯ ಹದಿನಾಳುವರುಷ.

ಇಂದಿಗೆ ಹದಿನೈದುವರುಷವಾಯಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದು ವರುಷಕ್ಕೆ ನಿನಗೆ ಮರಣವೆಂದೊಲಿ ದುಃಖವಂ ಮಾಡುವಷ್ಟಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟೆವಸಲೆ? ಇದೇನು ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯವೆಂದಿದ್ದೀರಿ. ಕೊಟ್ಟಾತ ಶಿವನು, ಪಡೆದವನು ನೀವು, ಪುಟ್ಟಿದ ಮಗ ನಾನು ಇನ್ನೊಂದು ವರುಷದ ಆಯುಷ್ಯವದೆಯೆಂದು ತಂದೆತಾಯಿಗಳ ದುಃಖವಂ ನಿಲಿಸಿ, ನನಗೆ ಶಿವನ ಕರುಣವುಂಟೆಂದು ಸಾವಿಲ್ಲವೆಂದು ಸಂತೈಸಿ, ಶಿವಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನನಾಗಿ, ಮಲ್ಲಮೇಷ ಮಹಿಷೇಗಜ ಕುಕ್ಕುಟಾದಿ ಸಕಲ ಮೃಗಾದಿಗಳ ನೋಡಿ ಅಷ್ಟ ಭೋಗಾದಿಗಳ ಭೋಗಿಸಿ, ಸುಖಮಿದುರ್ ಗುರೂಪದೇಶಮಂ ಪಡೆದು ಕೆಲವುದಿನಮಂ ಕಳೆಯೆ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು, ಮಗನೆ ನಿನಗಿನ್ನು ಆಹುತಿಂಗಳಿಗೆ ಮರಣವೆನಲು, ಅಹಿಯದಂತಿದುರ್ ಮೂಹುತಿಂಗಳೆನೆ ಮೌನದಲ್ಲಿದುರ್ ತಿಂಗಳೆನೆ ಸುಮ್ಮನಿದನು. ನಾಳೆ ನಿನಗೆ ಮರಣ ತಪ್ಪದು ಎಲೆ ಮಗನೆ ನೀ ಮಾಡುವ ಧರ್ಮಕ್ರಿಯೆಯಂ ಮಾಡು ಎನಲು ಕೇಳಿ, ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ, ಶಿವಭಕ್ತ ಶರಣಾಳಿಗಳ ಬಿಜಯಂಗೈಸಿತಂದು ಶಿವರಾತ್ರಿಯಂ ಮಾಡಿ ಮಹಾದಿವಸದಾದುದಲ್ಲ ವಿಭೂತಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಯಂ ಧರಿಸಿ ಮಂತ್ರವನುಚ್ಚರಿಸುತ್ತ ಶಿವ ಪೂಜಾಸಾಧನಂಗಳಂ ತರಿಸಿ ಪಂಚಾಮೃತ ಸಹಸ್ರದಿಂದ ಮಜ್ಜಿಸಕ್ಕೊಡೆದು, ಅಷ್ಟವಿಧ ಪೂಜೆ ಪೋಡತೋಪಚಾರವಂ ಮಾಡಿ, ಸುಸ್ಥಿರಚಿತ್ತದಿಂದ ಮೂರ್ತಿಯೊಡನೆ ಶಿವನಂ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿದನು. ಕಾಲಾರಿ ಕಾಮಾರಿ ಪುರಾರಿ ಮಾಯಾರಿ ವಿಧಿಯರ್ಗವ ಸಂಹಾರಿ, ಕರುಣಾಕರ ಕರುಣಿಸೆಂದು ಎಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಪದ್ಯದಿಂದ ನುತಿಸಲು, ಶಿವನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ, ನಿಜರೂಪದೋಹಿ, ಮಳೆಯ ರಾಜ ಬೇಡು ಬೇಡೆನಲು, ಮಾತಾ ಪಿತೃಗಳ ಪ್ರೀತಿಗೆ ನೂಲುಮರುಷದ ಆಯುಷ್ಯವಂ ಕೊಡು ಎನಲು, ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತೆ ಯೂ ಬೇಡು ಎನಲು, ಜನನೀಜನಕರು ಬಳಗವೆಲ್ಲರು ಬಾಲವೃದ್ಧರಲ್ಲದೆ ನಿತ್ಯ ಯೌವನವಾಗಿರುತ ತನ್ನ ದೇಶವೆಲ್ಲವು, ಚತುರಂಗಬಲವು, ನಿಯೋಗದವರು, ಎನ್ನ ದೇಶದ ಸಮಸ್ತ ಜನರು. ಖಗಮೃಗವಿಹುವೆ ಮೊದಲು ಆನೆ ಕಡೆಯಾದ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲವುಂ, ನೂಲುಮರುಷದಾಯುಷ್ಯವುಳ್ಳವಾಗಿ ಶಿವಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿಪ್ಪ ವರವಂ ಕೊಡು, ನೂಲುಮರುಷ ತುಂಬಲು ನನ್ನ ನವಲಕ್ಷದೇಶದಲ್ಲೆಪ್ಪ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳನು ರಜತಗಿರಿಗೆ ಕೊಂಡೋಯೆನಲಾ ವರವಂ ಕೊಟ್ಟು ಶಿವನು ಪೋಗಲಿತ್ತಾ ಮಳೆಯ ರಾಜನು ತಂದೆತಾಯಿ ಸಮಸ್ತ ಬಳಗವು, ಮಂತ್ರಿಯಾಪ್ತಜನರುಗಳನಪ್ಪಿ ಸುಖ ಮಿದುರ್ ಮರಳಿ ಪಟ್ಟಣಕೆ ಬಂದು ಪುರಜನ ಪರಿಜನರೆಲ್ಲರು ಪರಿವಾರವೆಲ್ಲರಂ, ಶಿವನಂ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿಯೆಂದು ಡಂಗುರವಂ ಸಾಹಿಸಿ ಪುರ ಗ್ರಾಮ ನಗರವ ಪಳೆ ಊರು ದೇಶದ ನವಲಕ್ಷದೇಶವೆಲ್ಲಕ್ಕೆಯೂ, ಶಿವನಂ ಪೂಜಿಸಿಯೆಂದು ಪರಿಚಾರಕ ರಿಂದ ಸಾಹಿಸಿ ತಾನುಂ ಸರ್ವಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಶಿವಪೂಜೆಯಂಗೈಯ್ದು, ನವಲಕ್ಷ ದೇಶದ ಶಿವಪೂಜೆಯಂ ನೋಡಿ ಬರ್ಪೆನು ಎಂದು, ಶಿವನಪ್ಪಣವಿಡಿದು ಪೋಗಿ

ನೋಡುತ್ತಿರಲಲ್ಲಿ, ನಡೆವಲ್ಲಿ ನುಡಿನಲ್ಲಿ ನಿಂದಲ್ಲಿ ನೆರೆದಲ್ಲಿ ಊರೂರಲ್ಲಿ ಕೇರಿ ಕೇರಿಯಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನವಲಕ್ಷದೇಶನಲ್ಲಿ ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ತತ್ಪರವಾಗಿರುತಿರಲು ನರಲೋಕದೊಳಗೆ ಹರನಲೋಕವೆ ನೆಲಸಿದಂತೆ ಇರಲು ಕಂಡು ಹರಪೂಜಕರಾದ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಕರೆದು ಮನ್ನಿಸಿ ಮರಳಿ ಮಳೆಯವತಿಗೆ ಬಂದು ಮತ್ತೆಯೂ ಶಿವಪೂಜೆಯಲ್ಲಿರುವಲ್ಲಿ ನೂಣುವರುಷವೆಂಬುದೊಂದು ನಿ1 ನಿಮಿಷವಾಗಿ ಪೂಜೆಗೆಯ್ದು ಅನಂತಕಾಲವಿರ್ದು ಮರ್ತ್ಯದೊಳಗೆ ಸುಖಮಿವುರ್ದು ಸಾಕುಯೆನುತ್ತ ಶಿವನಂ ನುತಿಸಲು, ಶಿವ ಸುಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ನಿಜರೂಪದೋಣಿ ನವಲಕ್ಷದೇಶವನು ಅದೊಳಗಿರ್ದ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳನು ಕೆಣಿ ತೋಜಿ ಪುರ ಗ್ರಾಮ ಹಳ್ಳಿ ಪಳ್ಳಿ ನಗರಗಳನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಮಳೆಯದೇಶದ ಭೂವನಿತೆಯ ಪೊಕ್ಕಳಂತೆಗುಳಿ ಯಾಗಿಳಿದಿರಲು, ಮಳೆಯರಾಜನ ನುತಿಗೊಲಿದು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದು ನಂದೀಶ್ವರಾದಿ ಪ್ರಮುಖರ್ಗೇ ತೋಣಿ ಹರಿಯಜೇಂದ್ರಾದಿಗಳು ಸಕಲ ಪ್ರಮಥಗಣದ ನಡುವಿಟ್ಟು ಗಣಪದವಿಯನಿತ್ತು ಮಳೆಯರಾಜನ ದೇಶದ ಶಿವಭಕ್ತಿಸ್ತುತಿಗೊಲಿದು ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆಯೂ ಮುಕ್ತಿಯನಿತ್ತು ರಕ್ಷಿಸಿದ ಶಿವನು.

“ಕಟ್ಟಾಣಿ ಹರಿಪನೋಕ್ತಿಗಾಣೆಪುದು” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಕಂಪಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪುವ ಹಂಪೆಯ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಮಗ ಮಾದರಸನು. ಅವರ ಮಗ ಹಂಪೆಯ ಹರೇಶ್ವರನು. ಅವರ ಗುರು ಮಾಯಿದೇವಾಚಾರ್ಯನು. ಅನಂದೆ ಶೈವೋಪದೇಶವಂ ಪಡೆದು ಶುದ್ಧಶೈವಭಕ್ತಿನಿಷ್ಠೆಯೆಂದು ಹಂಪೆಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನೆ ತನಗೆ ಮನೆಯವನು. ಕುಲದೈವವಾಗಿ ಪೂಜೆಮಾಡುತ್ತ, ಇತ್ತ ದೋರಸಮುದ್ರದ ಅರಸು ನೃಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳನು ಪದ್ಮರಸರೆಂಬ ಆರಾಧ್ಯಪುಂಗವರ್ಗ ಪ್ರಧಾನಿ ಪಟ್ಟವಂ ಕಟ್ಟಿ, ಹಂಪೆಯ ಹರೇಶ್ವರದೇವರಿಗೆ ರಹಸ್ಯವಂ ಬರೆವ ಕರಣಿಕರಿಗೆಲ್ಲ ಹಿರಿಯತನವಂ ಕೊಟ್ಟಿತ್ತು ಕರಣಿಕತ್ವಕ್ಕೆ ಮಡಗಿಕೊಂಡಿರಲು, ಹರಿಯಣ್ಣ ಪಂಡಿತರು ವಿಷ್ಣುಮೊದಲಾದ ಅನ್ಯದೈವಕ್ಕೆ ಪೂಜೆಮಾಡಲೊಲ್ಲೆನು ಗುಡಿಯ ಹೊಗಳೊಲ್ಲೆನು ಎಂಬ ನೇಮವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಲು, ಅದನು ನೃಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳ ಕೇಳಿ, ಹರಿಯಣ್ಣ ಪಂಡಿತರೆ ನಮ್ಮ ಹರಿಯಂ ನೋಡಿದವರಿಗೆ ಸರ್ವವಿದ್ಯವು ಬುದ್ಧಿಯು ದೊರಕುವಂತೆ: ಶ್ರೀಧರನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದಡೆ ಸಿರಿಸಂಪತ್ತು ಅಧಿಕವಾಗುವುದಂತೆ. ನೋಡುವ ಬನ್ನಿಯೆಂದು ಕರೆಯೆ ಒಲ್ಲೆನೆಂದು ಶ್ರೀಪತಿಗೆ ಪತಿಯಾದ ಶಿವನ ನೋಡಿದಡೆ ಸರ್ವೈಶ್ವರ್ಯವುಂಟು ಎನೆ, ಆ ದಿನವುಳಿದು ಮತ್ತೊಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ವೈಹಾಳಿಯಂ ಪೋಗಿಬರುವ ನೆನದಲ್ಲಿ ಹರೇಶ್ವರದೇವರನು ಬಲ್ಲಾಳನು ನಾರಾಯಣನ ಗುಡಿಗೆ ಕರಕೊಂಡು ಬರಲು ಅರಸು ಗುಡಿಯ ವಳಯಕ್ಕೆ ಪೋಗಲು, ಹರೇಶ್ವರನು ಹೊಣಿಗೆ ನಿಲಲಾಗಿ, ಮಳೆ

ಬರಲು ಅರಸು ಹರಿಯಣ್ಣನಂ ನೋಡಿಯೆನೆ, ಸೇವಕರು ನೋಡಿ ಬಯಲೊಳಗೆ
 ನಿಂತೈದಾರೆಯೆನೆ, ಬಡಮ1ಳೆ ನಿಂತೈದಾರೆಯೆ1ನೆ, ಅನಿಶಕ್ಕೆಮೇಘವಡೆದಂತೆ ಮಳೆ
 ಉರವಣಿಸಿ ಕರೆಯಲು ಹಳ್ಳ-ಹೊಳೆ, ಕೆಂಪು ತೊಂಪು ನದಿ ಬಾವಿಗಳೆಲ್ಲ
 ಮೇರೆದಪ್ಪಿ ನೆಲನೆಲ್ಲಾ ಜಲಮಯವಾಗಲು, ಗುಡಿಯೊಳಗೆ ಬಲ್ಲಾಳನಿರ್ದು,
 ಹರಿಯಣ್ಣ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ಹೊನಲೊಳಗೆ ತೇಲಿಹೋಗಿದ್ದಾನು, ನೋಡಿಯೆನೆ,
 ನೆನೆಯದೆ ನಿಂದಿರೆ ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯವಂ ಮಾಡುತ ಪುರದ ನಿಳಯಕೆಯ್ತಂದನು.
 ಮತ್ತೊಂದುದಿನ ಪದ್ಮರಸರು ಸಹ ಬಲ್ಲಾಳನು ಓಲಗದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಕರಣಿಕ ಹರಿ
 ಯಣ್ಣನು ಶ್ರೀವಿರೂಪಾಕ್ಷಯೆಂದು ಓಲೆಯಂ ಬರೆವುತ್ತ, ಅದಂ ಬಿಟ್ಟು, ಕೈಯ
 ನೆತ್ತಿಬರಸಲು ಕಂಡು ರಾಜಸಭೆಯೆಲ್ಲವು ವಾಸ್ಯವಂ ಮಾಡುತೆ ನುಡಿದರು.
 ಸುಡುಗಾಡಬೂದಿಯ ಮರುಳು ಹೊಡೆಯಿತ್ತೊ ಹರಿಯಣ್ಣನಾ ಎಂದು ನುಡಿ
 ಯಲು. ಆ ಪದ್ಮರಸರು, ಎಲೆ ಬಲ್ಲಾಳ ಕೇಳು, ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಗೆ ಪೂಜ
 ಕರು, ಆರತಿಯನೆತ್ತುವಾಗ ಮೇಲ್ಬಟ್ಟಿನ ಸೀರೆಗೆ ಉರಿಹತ್ತಿ ಉರಿವುತ್ತಿರೆ, ಕೈಯಲ್ಲಿ
 ಒರಸಿದವೆಂದು ಹರಿಯಣ್ಣ ಪಂಡಿತರೆನೆ ಅರಸು ಸರಿಚಾರಕರಂ ಕಳುಹಲು, ಹಂಪೆಗೆ
 ಬಂದು ಪೂಜಕರಂ ಕೇಳಲು, ಹರೀಶ್ವರದೇವರು ಬಂದು ಒರಸಿ ನಂದಿಸಿದರೆಂದು ಪೇಳಿ
 ಅರೆಬೆಂದ ಸೀರೆಯಂತಂದು ಬಲ್ಲಾಳರಾಯಂಗೆ ತೋರಲು ಆಶ್ಚರ್ಯಂಬಟ್ಟು ಹರೀ
 ಶ್ವರ ದೇವರಿಗೆ ನಂದಿಸಿ ಪದ್ಮರಸನು ನುತಿಸುತ್ತಿರಲಾಗ ಇನ್ನು ಕರಣಿಕತ್ವವು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ
 ಬೇಡ ನೀವುಮಹಿಮಾಧ್ಯರು ಎಂದು ಹನ್ನೆರಡುಸಾವಿರ ಹೊನ್ನಿನಿತ್ತು ವಂದಿ2ಸಿರ2ಲು,
 ಬಳಿಕ ಹರೀಶ್ವರದೇವರು, ನರಸೇವೆಯಂ ಮಾಡಲೊಲ್ಲೆವೆಂದು, ಕರಣಿಕತ್ವಮಂ
 ಬಿಟ್ಟು, ಹಂಪೆಗೆ ಬರುವಲ್ಲಿ ಗುಹಾರಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರದ ಹರಿಹರಲಿಂಗತದಾ3ಲಯದಲ್ಲಿ ಬಾಗಿ
 ಲಿಕ್ಕಿರೆ ಇದೇಕೆಂದು ಕೇಳಲು, ಇಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ ಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡಗೊಡದು ಎನೆ
 ಆಗ ಹರೀಶ್ವರದೇವರು ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನಂ ಕರೆಯಲು, ವಿಪ್ರಾಕಾರದಿ ನಡುಗುತ್ತಬರಲು,
 ನೀನೀಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಉಪದ್ರ4ವವಂ4 ಮಾಡಬೇಡ ಪೋಗು ಎನಲು, ಹರೀಶ್ವರದೇವರ
 ದರ್ಶನದಿಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸತ್ವವಳಿದು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಪೋಯಿತ್ತು. ಬಳಿಕಾ ಹರೀಶ್ವರ
 ದೇವರು ಹರಿಹರಲಿಂಗಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡಿ, ಹಂಪೆಗೆ ಬಂದು ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಂ ಪೂಜಿ
 ಸುತ್ತಂ, ಸರಸವೃದ್ಧಮಧುರೋಪಮೆಗಳಿಂದೆ, ವಸ್ತುತವರ್ಣಕದಿಂದೆ ಶಿವನಂ ಶಿವ
 ಗಣಂಗಳನು ರಗಳೆಗಳಿಂದೆ ನುತಿಸಲು, ವಚನದರಚನೆ ಹೆಚ್ಚುವಂತೆ, ಗಿರಿಜಾಕಲ್ಯಾಣ
 ಮಂ ರಚಿಸಲು ದೇಶದೇಶ5ಗಳಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿ ಪಸರಿಸಲು, ಅಂಧ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರ್ದ ಒಬ್ಬ
 ವೇಶ್ಯಾಸ್ತ್ರೀಯು, ರಗಳೆಯ ವಚನರಚನೆಯ ಭಾಷಿತನಂ ಕೇಳಿ, ಕಿವಿ ಬೇಟೆಗೊಂಡು
 ಹಂಪೆಗೆ ಬಂದು. ವಿರೂಪಾಕ್ಷಗೆ ನಂದಿಸಿ, ಹರೀಶ್ವರದೇವರುಂನ, ನೆಲೆಯಂ ಸರಿಚಾರ

1. ಕೆಯ (ಗ) 2. ಸ (ಗ, ಚ) 3. ದಪೂರ್ವಾ (ಕ) 4. ವ (ಗಚ) 5. ಸಿರಲುಡೆಸಿದೆಸಿ [ಗ],
 ಸಿರಲುಡೇಶದೇಶ [ಚ]

ಬರಲು ಇನ್ನು ಗುಡಿಯಿಂ ಪೊಗದೆಯಿದ್ದ ಹರಿ ಎಂದು ಹಾಸ್ಯವಂ ಮಾಡಲು, ಮಳೆ ಕಂಡೆ ನೋಡಿಸಿ, ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಶಿವಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ತತ್ಪರರಾಗದ ಹೇಶ್ವರದೇವರಂ ಕಂಡು ವಂದಿಸಿ, 'ನಿನಗೊಲಿದು ಬಂದೆನು ನನ್ನಂ ರಮಿಸು' ಎನಲು ಶಿವನಿಗೆ ಗಂಡುದೊತ್ತಾಗಿ ನಾನಿರುತ್ತೀದೇನೆ. ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯುಂಟೆ ಎನೆ, ಆಕೆಗೆ ಕಾಮ ನಿಷ್ಕಾಮನಾಗಿ, ನಿನಗೆ ನಾನು ಹೊಣಿಗುಂಡನಾಗಿರುವೆನೆಂದು ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯಂ ಪಡೆದು ಶಿವನ ಸೇವೆಯಂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು. ಬಳಿಕ ಹೇಶ್ವರನ ಅಗ್ರಜೆಯ ಮಗ ರಾಘವಾಂಕನು ಸರನ ನುತಿಯಂ ಮಾಡಿದನೆಂದು ಮುಳಿದು ಐದು ದಂತವನಪಹರಿಸಿ, ಪಂಚಕಾವ್ಯಗಳಿಂದ ಶರಣರಂ ಶಿವನಂ ನುತಿಸಿ ದಂತವಂ ಪಡೆದನು. 2೦೦೨೧೨೩ ದೇಶದಿಂದ ಬಂದ ಸ್ತ್ರೀಯು ಮಾಡುವ ಶಿವಸೇವೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯಂ ಕೊಡಿಸಿ, ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಂ ಪೂಜಿಸಿ ನುತಿಸುತ್ತ ಹೇಶ್ವರದೇವರು ಇರುತ್ತಿರಲು; ಇತ್ತ ಕರೆಯಪದ್ಮರಸರು ಕಾಶಿಗೆ ಬರುತ ಹರಿಯೆಂಬ ವಾರ್ತೆಯಂ ಹೇಶ್ವರದೇವರು ಕೇಳಿ, ಬಂದು ಇದಿಗೊಂಡು ತನ್ನ ಪುರಕ ಕರಕೊಂಡು ಪೋಗಲು, ಅಕ್ಷ ನೌಲ್ಕೈದುದಿನವಿದು ಹರಿಯಣ್ಣ ಪಂಡಿತರಿ ನಿಮಗೆ ಹನ್ನೊಂದುದಿನಕ್ಕೆ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ನಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವೆಂದು ಪೇಳಿ, ಪದ್ಮರಸರು ವಾರಣಾಸಿಗೆ ಪೋಗಲು, ಇತ್ತ ಹೇಶ್ವರ ದೇವರು ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಂ ಕೀರ್ತಿಸಿ ಐಕ್ಯವಾದರು.

“ಗುರುಸೋಮನಾಥ ಸ್ವಪ್ನ ಬೊಳ ಬಂದು ಕರಕಂಜವಂ ಶಿರಕಿಟ್ಟು
ನಿರ್ವಿಘ್ನವೆಂದು ಸೇಳಿಸಿದನು” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ.

ಕುಂತಳದೇಶದ ವಿದ್ಯಾನಗರಿಯೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರೌಢರಾಯನಿರ್ವನು. ಆತನ ಗುರುಗಳು ಮುಂಕುಂದವೆದ್ದಿವ್ಯಂದಾಚಾರ್ಯನೆಂದರು. ಅವನರು ತಮ್ಮ ಭಾರತ ರಾಮಾಯಣವುಂ ಒಂಭತ್ತುತಿಂಗಳು ಬೋಧಿಸಿ ಹದಿನೆಂಟು ಮೆರೆವಣಿಗೆಯಂ ಮಾಡಿರಲು, ಇತ್ತ ವೀರಶೈವಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಗುರುಸಂಪ್ರದಾಯಕ್ಕೆ, ಶ್ರೀಷ್ಠರಾದ ಕುಮಾರಬಂಕನಾಥದೇವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಜಕ್ಕಣಾಚಾರ್ಯಪಂಡಿತರು ತಮ್ಮ ಗುರುನಿರೂಪದಿಂದ, ಸಕಲಪುರಾತನರ ವಚನಗಳಿಂದ, ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲವಂ ಸೂತ್ರವಂ ಕಲ್ಪಿಸಿ, ಸ್ಥಲವಿಟ್ಟು, ವಸ್ತುಕವರ್ಣಕದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪ್ರಭುದೇವರು ನಿರೂಪಿಸಿದ ವಚನಗಳಿಗೆಯು ಸೂತ್ರಸ್ಥಲವಿಟ್ಟು ಅರ್ಥಪದ್ಧತಿಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಂ ಮಾಡಿ, ಜಕ್ಕಣದಂಡೇಶಮಂತ್ರಿಯು ಕಲ್ಲುಮಠದ ಪ್ರಭುದೇವಾಚಾರ್ಯನು ಚಾಮರಸಯ್ಯನೆಂಬ ಆರಾಧ್ಯರು, ಕರಸ್ಥಲದ ನಾಗದೇವರು, ವೀರಣ್ಣೊಡೆಯ ದೇವರು ಮುಖ್ಯವಾದ ನೂತಿಯೊಂದು ವಿರಕ್ತರು, ಭಕ್ತರು, ಸಹವಾಗಿ ಏಕೋತ್ತರ ಶತಸ್ಥಲವಂ ಪುಸ್ತಕದೊಳಗಿಟ್ಟು ಸರ್ವಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮೆರೆವಣಿಗೆಯಂ

ಮಾಡಲು, ಮುಕುಂದಪೆದ್ದಿ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯನೇಣಿ ನೋಡಿ, ಬೆಳಗಾಗಿ ಜಕ್ಕಣ್ಣ ದಂಡೇಶನು1 ಪೌಠನ ಸಭೆಗೆ ಬರದಮುನ್ನಲೆಂದನು. ಜಕ್ಕಣ್ಣ, ಅದೇನು ಗಡಬಡ ವೆಂಬ ವಾದ್ಯವು? ಸತ್ತವರ ಒಸಗೆಯೊ ಹೆತ್ತವರೊಸಗೆಯೊ, ಎನಲು ಸತ್ತವರ ಒಸಗೆ ಭಾರತರಾಮಾಯಣ, ಇದು ನಮ್ಮ ಶರಣರ ಭಕ್ತ್ಯಾಂಗನೆ, ಮುಕ್ತಿಯೆಂಬ ಶಿಶುವಂ ಹೆತ್ತ ಒಸಗೆಯೆನಲು, ನಿಮ್ಮ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪದ್ಯವನೋದಿ ಜಕ್ಕಣಾ ಎನಲು, ನಮಗೆ ಪಾಠವಿಲ್ಲವೆಂದು ಸುಮ್ಮನಿರಲು, ಇದೇನು ದೊಡ್ಡ ಗಣ್ಯವೆಯೆಂದು, ನಮ್ಮ ಪಾತ್ರದ, ಮಾಳಾದೇವಿ ಸೀತಾದೇವಿಗಿಲ್ಲಾ ಪಾಠನೆಂದು, ಅವರ ಮುಖದಿಂದ, ಕೋಣನ ಕೊಂಬಿನ ಮೇಲೆ ಏಳುನೂಣಿ3ಪ್ಪತ್ತು ಸೇದೆಬಾವಿ, ಆ ಬಾವಿಯೊಳಗೊಂದು ಬಗರಿಗೆ, ಆ ಬಗರಿಗೆಯೊಳಗೊಬ್ಬ ಸೂಳೆ, ಆ ಸೂಳೆಯ ಕೊರಳೊಳಗೆ ಏಳುನೂಣಿ3 ಪ್ಪತ್ತಾನೆಯನೇರಿತ್ತ ಕಂಡೆ ಗುಹೇಶ್ವರಾ ಎಂಬ ವಚನವಂ ಪಾತ್ರದವರಿಂದ ಓದಿ ಸಲು, ಅದರರ್ಥವೇನು ಜಕ್ಕಣ್ಣಪಂಡಿತರೆ ವೇಳೆಯೆನಲು, ನಮಗೇಕೆ ಬಂದೀತು, ನೀವು ಪಾಠಕರು, ನೀವೆ ಅರ್ಥವಂ ಮಾಡಿಯೆನಲು, ಅದರಿರ್ಥವೇನು ಒಗಟೆಯ ಪದ್ಯ ಬನವಾಸೆಯ ಪಟ್ಟಣದ ಮನುಕಾರರಾಜನಲ್ಲಿ ಮದ್ದಳೆಕಾಣಿನಲ್ಲಮನೆಂಬುವನು ರಾಮಲತೆಯೆಂಬಪಾತ್ರದ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಮೆಚ್ಚಿರಲು ಆಕೆ ಮರಣವಾಗಲು, ವಿರಹದ ಕಳವಳ ದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಪದ್ಯವೆನಲು, ಆ ಮಾತಂ ಕೇಳಿ ಜಕ್ಕಣ್ಣಪಂಡಿತರು ಎರಡುಕರ್ಣವಂ ಮುಚ್ಚಿ ಹೆರಹೆರಾ! ಎನಲು, ಇದೇನು ಎಂದು ಪೌಠರಾಯ ಕೇಳಲು, ಮಾಯಾ ಕೋಳಾಹಳನಾದ ನಿರಂಜನಗಣೇಶ್ವರನ ಮಾಯಾಸಕ್ತನೆಂದು ನುಡಿವುದು ದ್ರೋಹದ ಮಾತು ಕೇಳಲಾಗದು ಎನಲು, ಆ ವಚನದರ್ಥವಂ ನೀವು ವಿಸ್ತರಿಸಿಯೆಂದು ರಾಯ ಕೇಳಲು, ಆ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ಜಕ್ಕಣ್ಣಪಂಡಿತರು ವೇದ, ಸ್ಮೃತಿ, ಆಗಮ, ಗ್ರಂಥ, ಪುರಾಣ ಹದಿನೆಂಟಕ್ಕೆ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಗೆ ಸಮೃತವಾಗಿ ನಿರೂಪ ಮಂ ಕೊಡಲು, ಅ2ಗ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ2 ಹದಿನೆಂಟು ಮತದವರು ತಲೆದೂಗಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆಂದು ನುತಿಸುತ್ತಿರಲು, ಪೌಠರಾಯಂ ಮೆಚ್ಚಿ ರುದ್ರಕಂಕಣವನು, ತ್ರಿಸರವನು ಕೊಡುತ್ತಿರಲು ಮುಕುಂದಪೆದ್ದಿ ವೃಂದಾಚಾರ್ಯರೆಬ್ಬರು ಬಂದು ರಾಯನ ಕೈವಿಡಿದು ಕೊಡಬೇಡವೆಂದು ತಡೆದು ನಾನೆಂದೆ, ದ್ರೋಹವೆಂದಿರಿ, ನಿಮ್ಮ ಹಂಪೆಯ ಹರಿಯಣ್ಣ ಪಂಡಿತರ ರಗಳೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿ, ಅದೆ ನಮಗೆ ತರವು ಮಾಪನೆನಲು ಶಿಲೆಯ ಕಂಠೆಯ ತೊಟ್ಟ, ರುದ್ರಾದಿಗಳಿಗೆಯು ಶೈವಮತದ, ಕವಿಗಳಿಗೆಯು ಹರಿಯಜೇಂದ್ರಾದಿ ಮನುಮುನಿಗಳಿಗೆಯು, ವೀರಶೈವಪ್ರಮಥರ ಮಹತ್ತವು ತಿಳಿಯದು, ಎಂದು ಜಕ್ಕಯ್ಯನೆನಲು, ಆ ಮಾತಿಗೆ ವೃಂದಾ ಚಾರ್ಯನು, ನಮ್ಮ ಭಾರತವಂ ಸತ್ತವರ ಕಥೆಯೆಂದಿರಿ ಹಂಪೆಯ ಹರೇಶ್ವರನ ಪದ್ಯವು ಅಬದ್ಧವೆಂದಿರಿ, ಸತ್ತವರಲ್ಲದೆ ನಿತ್ಯರಾದವರ ಕಥೆಯನು ವೀರಶೈವರು

ಮಾಡಿದ ನಿಮ್ಮಗಣಂಗಳ ಕಥೆಯನು, ತಂದರೆ ಕಂಕಣವನು, ತ್ರಿಸರವನು ಕೊಡ
ಯೆಂದು ತಡೆದು, ರಾಯನ ಓಲಗ ಹರದು ಹೋಗುವಾಗ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ
ಕೊಂಡುಬನ್ನಿಯೆಂದು ಪೇಳಿ, ಪೋಗಲಿತ್ತ ಜಕ್ಕಣ್ಣಾಚಾರ್ಯರು ಮೊದಲಾದ
ಭಕ್ತರು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಿಂದ ಸುಖವಿರಲು, ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಆರಾಧ್ಯ
ಚಾಮಯ್ಯ ನಿರ್ದ್ರೆಗೈಯಲು, ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರೇಶ್ವರ ಬಂದು ಚಾಮಯ್ಯ ನೀನು
ಚಿಂತಿಸದಿರು ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆ ಇಪ್ಪತ್ತೈದು ಗತಿಯೆಂದು ದಿನವೊಂದಕ್ಕೆ ನೂ
ಱಿಸಿ ಎಂದು ಪದನಂ ಮಾಡಿ, ಹನ್ನೊಂದುದಿನಕ್ಕೆ ಸಮಾಪ್ತಿಯಂ ಮಾಡೆಂದು
ನಿರೂಪಿಸಲು, ಎಚ್ಚತ್ತು ನೋಡಿ, ಆರನು ಕಾಣದೆ ಮತ್ತೆ ನಿದ್ರಿಸಲು, ಉದ್ವಾಹನ
ವೀರೇಶ್ವರ ಬಂದು ಎಬ್ಬಿಸಿ, ತನ್ನ ಹಸ್ತವಂ ಮಸ್ತಕದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಅಂಜಬೇಡ
ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯಂ ಮಾಡೆಂದು ಪೇಳಿ ಪೋಗಲು, ಚಾಮಯ್ಯನು ತಾ ಕಂಡ
ಸ್ವಪ್ನವನು ಶಿವಭಕ್ತರಿಗೆ ಪೇಳಿ, ಪುಷ್ಪದ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕಾಳ್ಕರ್ಮ ಲೀಲೆತುಂಬದಂತೆ
ದಿನವೊಂದಕ್ಕೆ ನೂಱಿಸಿ ಎಂದು ಪದನಂ ಬರೆದು ಹನ್ನೊಂದುದಿನಕ್ಕೆ ಸಮಾಪ್ತಿಯಂ
ಮಾಡಿ, ಜಕ್ಕಣ್ಣಾಚಾರ್ಯರು ಮೊದಲಾದ ಭಕ್ತರು ಸಹವಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ
ಸಭೆಗೆ ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯಂ ಕೊಂಡುಪೋಗಿ ಓದಿಸುವಲ್ಲಿ, ಕಾಳಗದ ಕಥೆಯಲ್ಲ
ಯೆಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರ್ದ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥಬಾರದಿರಲು, ಜಕ್ಕಣ್ಣ ಪಂಡಿತರು
ಅರ್ಥಿಸಲು, ಅಲ್ಲಿರ್ದ ಸಭೆ ಮೆಚ್ಚಿ ತಲೆದೂಗಲು, ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಮೆಚ್ಚಿ ಶಿವಪುರ
ವೆಂಬುದೊಂದು ಪುರವನು ಕಂಕಣ ತ್ರಿಸರವನು ಕೊಟ್ಟು ಜಕ್ಕಣಾಚಾರ್ಯರಂ
ಮನ್ನಿಸಿ ಸತ್ತವರ ಕಥೆಯಲ್ಲಯೆಂಬುದೊಂದು ಪದನ ಬಿಡಿಯೆಂದು ಬೇಡಿ
ಕೊಳಲು, ಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗದು ವೀರಭದ್ರೇಶ್ವರನು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹಸ್ತ
ವನು ಮಸ್ತಕದಮೇಲಿಟ್ಟು, ಪೇಳಿದನೆನಲು, ಇವರು ಪೇಳಿದಂತೆ ರಾಯನ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ
ಪೇಳಲು, ವೀರಭದ್ರನ¹ ಗುಡಿ¹ಯ ಮುನ್ನೂರುನವಹದಿಂದ ಕಟ್ಟಿಸಿದ, ಪ್ರಾರ್ಥ
ನೆಯನು ಸುಖದಲ್ಲಿರಲು, ಇತ್ತ ಜಕ್ಕಣಾಚಾರ್ಯರು, ಕಲ್ಲುಮಠದ ಪ್ರಭುದೇ²ವರು
ಚಾಮಯ್ಯ² ಮೊದಲಾದ ಶಿವಭಕ್ತರು ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯಂ ಮೆರವಣಿಗೆಯಂ
ಮಾಡಿ ಸುಖದಲ್ಲಿರ್ದರು.

“ಮೇರು ಲೋಕಂಗಳಾಧಾರ ಅಮರಾಳಿಗಾಗಾರ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳುವ ಸಂವರ್ಣಾದ್ರಿಯು ವೃತ್ತಾಕಾರವಾಗಿ
ಹದಿನಾಳುಸಾವಿರಯೋಜನ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಣೆ, ಎಂಬತ್ತುನಾಳುಸಾವಿರಯೋ
ಜನ ಮೇಲುನ್ನತವಾಗಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷಯೋಜನ ವಿಶಾಲಮೇಲುನ್ನತ ಮೂವತ್ತೆರಡು
ಸಾವಿರ ಯೋಜನವುಳ್ಳದಾಗಿರ್ಪುದು. ಆ ಮೇರುವಿನಗ್ರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಗೆ ಮಾನಮಾ
ಎಂಬ ಪೆಸರಿಂದ ಒಳ್ಳುವ ಚತುರ್ದಶಸಾವಿರಯೋಜನದವರೆಗಲದ ರತ್ನದಕೋಟಿ

ಮೌಕ್ತಿಕದ ತೆನೆಗಳುಳ್ಳ ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳಿಂದಲಂಕೃತಮಾದ ಸರ್ವಸುಖಭೋಗ ಪರಿಕರಂಗಳಿಂದ ಆಧ್ಯಮಪ್ಪ ಪಟ್ಟಣ ರಮ್ಯನೆನಿಸಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಿಹುದು. ವಿಷ್ಣುವಿಗೆಯು ಸರ್ವಶೃಂಗಾರವುಳ್ಳ ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಬಳಿಕಾ ಈಶಾನ್ಯದಿಕ್ಕಿನೊಳು ಸರ್ವೇಶ್ವರಂಗೆ ನೆಲೆ ಮನೆಯಾದ ರತ್ನಮಯಶೃಂಗ ತೇಜೋಸ್ಸಂದವೆಂಬ ಪೆಸರಿನಿಂದಿವುದು. ಅದಲಿ ತಟದಲ್ಲಿ ಸ್ತಂದ ನಂದಿ ಮಹಾಕಾಳರಾದಿಯಾದ ಅನೇಕ ಗಣೇಶ್ವರಂಗೆ ಅನಂತಕೋಟಿ ಆಶ್ರಯಂಗಳುಂಟು. ಬಳಿಕಾ ಮೇರುವಿನಷ್ಟದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಾಗ್ನಿ ಯಮ ನೈರುತ್ಯ ವರುಣ ವಾಯಾವ್ಯ ಕುಬೇರ ಈಶಾನ್ಯರ್ಗೆ ಅನುರಾವತಿ, ತೇಜೋವತಿ 1ಶಯಾ1 ಮಿನಿ, ಕ್ಷೋಭಾವತಿ, ಶುದ್ಧಾವತಿ, ಗಂಧಾ2ವತಿ ಮಹಾ ಯಶೋವತಿ3ಯ ನ3ನ ರತ್ನಂಗಳ ಕೋಂಟೆಯ ತೆನೆಗಳಿಂದೆಂಟು ಪಟ್ಟಣ. ಒಂದೊಂದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಉಪ ಪಟ್ಟಣಂಗಳುಂಟಾಗಿ ಬೇಣಿ ಬೇಣಿ ಆಹುಸಾವಿರಯೋಜನದಗಲವಾಗಿರುವವು. ಪೀತ ರಕ್ತ ಕೃಷ್ಣ ಧಾಮ್ರ ಶುಕ್ಲ, ಚಿತ್ರ ಸಿತ ವೃಷಭವರ್ಣಗಳಿಂದೆ ಕರಿ ತಗರು ಕೋಣ ಮನುಷ್ಯ ಮಕರ ಎರಳೆ ತುರಗ ವೃಷಭವಾಹನಗಳಂ ನಜ್ರ, ಶಕ್ತಿ ದಂಡ ಖಡ್ಗ ಪಾಶ ಅಂಕುಶ ಗದೆ ಶೂಲವೆಂಬಾಯುಧಂಗಳಿಂದ ಆಸ್ತ ದಿಕ್ಪಾಲಕರ ಪಟ್ಟಣಂಗಳಂ ಮುಖ್ಯವಾದ ಇನ್ನೂಂಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಭುವನಂಗಳಿಗೆ ಮೇರುವೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿ ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಗರುಡ ಗಂಧರ್ವ ಯಕ್ಷ ರಾಕ್ಷಸಾದಿ ನರಸುರಂಗೆ ಮನೆಯಾಗಿವುದು. ಮೇರುಪರ್ವತದಿಂ ಶ್ರೀ ಗುರುನಂದೀಶ್ವರನು ಧ್ರೂವಾಡಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಸನತ್ಕುಮಾರಂಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದರು.

“ಹರಿಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಹಂಕರಿಸಲು ಉರಿಲಿಂಗವಾದ ಪರಮತೇಜೋರಾಶಿ”

ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಲೈಂಗ್ಯಪುರಾಣ ಸ್ತಂದಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಸೂತಮುನಿ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ವೇಳಿದನು. ಹಿಂದೆ ಅನಂತಕೋಟಿ ಪ್ರಳಯಕಾಲಂಗಳು ಪೋಗಿ ಕಾಳಾಂಧಕಾರ ವರ್ತಿಸಿ ನಿಂದಲ್ಲಿ ಯುಗಯುಗಂಗಳು ಹೋಗಿ ಕೋಟ್ಯನುಕೋಟಿ ಪ್ರಳಯಕಾಲವು ಹೋಗಲು ನಿಷ್ಕಲ 4ಪರ4ಶಿವನ ಕಣ್ಣಿವೆಯಾಟಕೆ, ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೆ ಅನಂತಕೋಟಿ ಪ್ರಳಯವಾಗಲು, ಅಲ್ಲಿ ಜಲಪ್ರಳಯ ಒದಗಿ ಸಚರಾಚರಾದಿಗಳು ನರಸುರಮನುಮುನಿ ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷ ಸಾದಿಗಳು ಶಿವಧೋ! ಎಂದು ಶಿವನ ಮೊಹಿಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನೆನೆಯಲು ಅನಿತಕ್ಕೈ ಶಿವನ ಸದ್ಧರ್ಮವೇರೂಪಾದ ನಂದೀಶ್ವರನು ತನ್ನ ಬಾಲದಂಡದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಇಂಬುಗೊಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಲು, ಇತ್ತ ನಿಷ್ಕಲ ಪರಶಿವಂಗೆ ಮುನ್ನಿನಂತೆ ಜಗತ್ಪ್ರಪ್ತಿಮಾಡುವ ಲೀಲೆದೋರಿಲು ಆ ವೃಷಭೇದ್ರಂಗೆ ನಿನ್ನ ಸದ್ಧರ್ಮದಿಂದೆ

೬. ಸಂಯ [ಕ]? 2. ಗಾ [ಕ] 3. ಯು ಕೈಲಾಸನ [ಕ] 4. ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯಾದ [ಗ]

5. ದಿಕೇ [ಕ]

ಹಿಂಡಾಂಡಗಳ ನಿರ್ಮಿಸೆಂದು ವೇಳಲಾ ವೃಷಭೇಂದ್ರನು ಚಿನ್ನಾದ ಚಿದ್ವಿಂದು ಚಿಕ್ಕಳೆ ಯೊಂದುಗೂಡಿದ ವಿಭೂತಿಯಂ ಆ ಪ್ರಳಯ ಜಲದನೇಲೆ ತಳಿಯಲಾ ಜಲ ಬಲಿದು ಹೆಪ್ಪಾಗಿ, ಭೂಮಿಯಾಕಾರವಾಗಿರಲು, ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುವಾದಿಗಳು ತೇಲುತ್ತೆ ಮುಳು ಗು1ತ್ತ1 ಆಲದೆಲೆಯ ವಿಷ್ಣು ಸೇರಿ ಜೀವಿಸು1ತ್ತೆ1 ಪದ್ಮಪತ್ರವ ಬ್ರಹ್ಮ ಸೇರಿ ಜೀವಿಸು1ತ್ತೆ1 ವೃಷಭೇಂದ್ರನ ರೋಮಕೂಪದಲ್ಲಿ ಸಚರಾಚರ ಜೀವಿಗಳು ಹರಿವಿರಿಂಚ್ಯಾದಿಗಳು ಜೀವಿಸಲು, ಆ ಬಲಿದ ಭೂಮಿಯಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಸೇರಿ ಇದಂ ಭೂತೆಂದು ಸೃಷ್ಟಿಯಂ ಮಾಡಲು, ಹರಿಯು ಹುಟ್ಟಿದ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆಯಂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ಸ್ವೀರಶರಧಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿ ಮಲಗಿದನಾ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣದಿಂ ನೋಡುತ್ತೆ ಬರುತ್ತಿರಲು, ಹರಿಯಂ ಕಂಡು ನೀನಾರು ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಅಹಂ ಜಗತ್ಕರ್ತನೆ ನಲು ನೀನಾರು ಎನಲು, ಅಹಂ ಬ್ರಹ್ಮವೆನಲು, ನಾನು ಕರ್ತನು ತಾನು ಕರ್ತನುಯೆಂದನಂತಕಾಲ ಯುದ್ಧವಂ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರದಿಂದಗ್ನಿಬಾಣದಿಂದೆ ಜಗಂಗಳೆಲ್ಲ ಬೆಂದು ಸಂಹಾರವಾಗಲು ಅವರ ಗರ್ವದ ಕದನವಂ ಮುಞ್ಜಿಯಲೋಸುಗ ಕೋಟೆ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯಾಗ್ನಿಗಳ ಬೆಳಗ ಪಳವ ಉರಿಲಿಂಗವು ಮೂಡಿ ಸಮುದ್ರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಂದು ಅವರು ಶಿವನ ನೆನೆದುದೆ ಶಿವರಾತ್ರಿಯೆಂದು ಜಗಕೆ ತಂಪ ಬೀಳ್ ಜಗವಂ ಮುನ್ನಿನಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಿದ ಶಿವನು ಎಂದು, ಸೂತಮುನೀಶ್ವರನು ಮುನಿಗಳಿಗೆ ವೇಳಿದನು.

“ಜಂಬೂನದಿ2ಯನನ2 ಲಂದಿತ ದ್ವೀಪಕದಂಬ

ಭಾರತವರ್ಷನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ”

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದೊಳಗೊಪ್ಪುವ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಭುವನಕ್ಕೆ ಮಧ್ಯವಾದ ಭೂಲೋಕ, ಅದಿಹ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಮೇರು ಒಪ್ಪುವುದದಿಹ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಗಂಧಮಾಧನವೆಂಬ ಕೀಲಕ ಪರ್ವತ ಒಪ್ಪುವುದು. ಆ ಪರ್ವತದ ಮೇಲಿರ್ದ ಜಂಬೂವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಹಾಗಜ ಪ್ರಮಾಣಿನ ಫಲಂಗಳು ಅಸಂಖ್ಯಾತವುಂಟವಿಹಲ್ಲಿ, ಮಹಾಗಜ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದೊಡೆ ನರನ ನಾನಾಣುಮೊಳುದ್ದ ಜಂಬೂನೇಜಿಲ ಪಣ್ಣುಗಳುದುರಿ ಗಂಧಮಾಧನಗಿರಿಯಿಂದ ಪಣ್ಣು ಬಿದ್ದು ಕಳಿತು ರಸವುಕ್ಕೆ ತೆರೆಮಸಗಿ ವಿಶಾಲಮಾಂ ಜಂಬೂನದಿಯೆ ನಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ ಮೇರುವಿನ ಮೂಲಮಂ ಬಳಸಿ ಪರಿವುತ್ತಿಪ್ಪುದು. ಆ ಜಂಬೂನದಿಯಿಂದ ಈ ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಜಂಬೂದ್ವೀಪವೆಂಬ ಪೆಸರಾಯಿತ್ತು. ಆ ಜಂಬೂದ್ವೀಪ ನೊದಲಾದ ಸಪ್ತದ್ವೀಪಂಗಳು ಸಪ್ತಸಮುದ್ರಂಗಳು ಅದಿಹಿ ಗಿರಿ ನದಿ ನಂದನವನಾದಿಗಳಿಂದ ಅತಿವಿಚಿತ್ರ ರಚನೆಯನುಳ್ಳ ಭೂಲೋಕ ಒಪ್ಪುತ್ತಮಿದುಮದು. ಅದಿಹಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತು ಖಂಡಗಳುಂಟು. ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಱಿ ಬೇಱಿ ಕರ್ತೃಗಳುಂಟು. ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂಭು, ಸ್ವಾರೋಚಿಷ ರೈವತಕ ಚಾಕ್ಷುಷ

ಉತ್ತಮ ಮಧ್ಯಮ ವೈವಸ್ವತ ಬ್ರಹ್ಮಸಾವರ್ಣಿಕ ವಿಷ್ಣುಸಾವರ್ಣಿಕ ರುದ್ರ ಸಾವರ್ಣಿಕ ಸೂರ್ಯಸಾವರ್ಣಿಕ ತ್ರೈಜಸಾವರ್ಣಿಕ ವೇದಸಾವರ್ಣಿಕ ಬ್ರಹ್ಮಸಾವರ್ಣಿಕರೆಂಬ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮನುಗಳೊಳಗೆ ಮೊದಲ ಸ್ವಯಂಭುವ ಮನುವಿಗೆ ಉತ್ತಾನಪಾದ ಎಂದು ಪ್ರಿಯವ್ರತ¹ಎಂದು ಇಬ್ಬರ ಮಕ್ಕಳು. ಮತ್ತವರೊಳಗೆ ಉತ್ತಾನಪಾದಯೆಂಬವಗೆ ಧ್ರುವನೆಂಬವನೊಬ್ಬನೇ ಮಗ. ಆತನು ನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಆಧಾರ ಕತ್ತದಿಂದಲೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ಮುನ್ನ ಪೇಳಿದ ಭೂಲೋಕಕ್ಕಗ್ರಣಿಯಾಗಿರ್ಪನು. ಪ್ರಿಯವ್ರತನೆಂಬಾತನಿಗೆ ಅಗ್ನಿಬುದ್ಧ ಮೇಧಾತಿಥಿ ವಪುಷ್ಮಂತ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮಂತ ದ್ಯುತಿಮಂತ ಕಶ್ಯಪ ವರ ಎಂಬವರು ಏಳುಜನ ಮಕ್ಕಳು. ಅವರಿಗೆ ಆ ಪ್ರಿಯವ್ರತನು ಜಂಬೂದ್ವೀಪ ಮೊದಲಾದ ಏಳುದ್ವೀಪಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟನು. ಪ್ರಿಯವ್ರತನ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ ಅಗ್ನಿಬುದ್ಧನಿಗೆ ನಾಭಿ ಕಿಂಪುರುಷ ಹರಿ ಇಳಾವೃತ ರಮ್ಯಕ ಹಿರಣ್ಯಕ ಉತ್ತರ ಕುರು ಭದ್ರಾಶ್ವ ಕೇತುಮಾಲ್ಯ ಎಂಬವರು ಒಂಭತ್ತು ಮಂದಿ ಅಗ್ನಿಬುದ್ಧನ ಮಕ್ಕಳು. ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವ್ರತನ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ ಅಗ್ನಿಬುದ್ಧನು ತನ್ನ ದಾದಾ ಜಂಬೂದ್ವೀಪವಂ ನವಖಂಡವಂ ಮಾಡಿಕೊಡಲು, ಅವರವರ ಪೆಸರಿನಿಂದಾಯಾಯ ಖಂಡಗಳೆಂದು ವೆಸರಾದವು. ಅವರೊಳಗೆ ನಾಭಿಯ ಮಗನೇ ವೃಷಭನು ; ಆ ವೃಷಭನ ಮಗನೇ ಭರತನು; ಈ ಭರತಖಂಡವೆಂದು ವೆಸರಾಯಿತ್ತು. ಈ ಜಂಬೂದ್ವೀಪವಂ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಏಳುದ್ವೀಪಗಳು ನವಖಂಡದೊಳಗೆ ಮೇರುವಿನ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಭರತಖಂಡವೆಂದು ಒಂಭತ್ತು ಸಾವಿರಯೋಜನವಾಗಿವುದು ಎಂದು ಭುವನ ಕೋಶ ವಿಸ್ತಾರದಲ್ಲಿ ನಂದೀಶ್ವರನು ಸನತ್ತುಮಾರಂಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದನು.

“ಅಗದು ನಟ್ಟರು ದೇವರುಗಳು ಮೇರುವಂ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಗಿರಿಕಂಠುಕಾಟನೆಂಬ ಗಣೇಶ್ವರನು ಚಿತ್ತಿಂದವೆಂಬ ಶರೀರವುಳ್ಳಾತನಾಗಿ ವಿಹಂಗಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಸುಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗ ಮರ್ತ್ಯ ಕೈಲಾಸ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಲೋಕಕ್ಕೆ ನೆನೆದಮಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೆ ಹೋಗುತ್ತಂ ಬರುತ್ತಂ ಮನೋಗಮನವುಳ್ಳಾತನೆನಿಸಿ ಶಾಂಭವಲೋಕದಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕವಂ ಚರಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಂ ತನ್ನ ಲೀಲಾವಿನೋದದಿಂದ ಅನಂತಕೋಟಿ ಪರ್ವತಗಳನೆಲ್ಲವಂ ತಮ್ಮಂಗದ ರೋಮದಿಂದ ಬಂಧಿಸಿ, ಆಪಾದಮಸ್ತಕಪರಿಯಂತರವು ಆಭರಣವಾಗಿ ಧರಿಸಿ ದೊಡ್ಡತಾದ ಗಿರಿಗಳನೆ ಚೆಂಡಿನಂತೆ ಹಾರಿಸಿ ಆಡುತ್ತಂ, ಕಿಞ್ಞದಾದ ಗಿರಿಗಳನೆ ಅಣ್ಣೀಕಲ್ಲಾಡುತ್ತ, ಕುಕ್ಕುಟಾಂಡ ಕೂಷ್ಮಾಂಡ ಕಪಿತ್ಥಾಂಡ ಔದುಂಬರಾಂಡ ಮಯೂರಾಂಡ ಅಮಳಖಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಚರಿಸಿ ನೋಡುತ್ತ ಮತ್ತೀ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದು ಉದಯಾದ್ರಿ, ರೋಹಣಾದ್ರಿ ಮಲೆಯಾದ್ರಿ ವಿಂಧ್ಯಾದ್ರಿ ಮಾನಸೋಕಾದ್ರಿ ಗಂಧ

ಮಾಧನಾದ್ರಿ ಜಟರಾದ್ರಿ ಅರುಣಾದ್ರಿ ಶೃಂಗಾದ್ರಿ ಪರ್ಯಾದ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಪರ್ವತಗಳಂ ಕಂಡು ಹುಲುಮೊರಡಿಗಳೆಂದು ಬಿಟ್ಟು ರಜತಾದ್ರಿ ಶಿವನ ವಿನೋದ ಮಂಟಪವೆಂದು ಬಿಟ್ಟು ಕನಕಾದ್ರಿ ಕಣ್ಣೆ ರಮ್ಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಲು, ಚಂಡಿನಂತೆ ಹಾರಿಸಿ ಆಡುವೆನೆಂದು ಎರಡು ಬೆರಳಿನಿಂದ ಕೀಳುವಲ್ಲಿ ವೀರಭದ್ರೇಶ್ವರ ನಂದಿ ಸ್ತಂದಾದಿ ಗಣೇಶ್ವರರು ಬಂದು ಕಯ್ಯಂ ಪಿಡಿದು ಈ ಪರ್ವತವು ಪರಶಿವನ ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿ ಸಂಹಾರ ಸ್ಥಿರೋಭಾವ ಅನುಗ್ರಹವೆಂಬ ಪಂಚಕೃತ್ಯವಂ ನಟಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಪ್ಪುದೆನಲು, ಆಗ ಗಣೇಶ್ವರನು ಗಹಗಹಿಸಿ ನಗುತುಂ ನಂದಿ, ಭೃಂಗಿ, ಸ್ಥಂದ, ವೀರೇಶ್ವರ ಮೊದಲಾದ ಗಣೇಶ್ವರರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಸುಖಸಂಭಾಷಣೆಯೊಳ ಗೋಲಾಡಿ ಅವರ ಬೀಳುಕೊಂಡು ಶಾಂಭವಲೋಕಕ್ಕೆ ಗಿರಿಕಂಠುಕಾಟನಗಣೇಶ್ವರ ಪೋಗಿರಲತ್ತ, ಇತ್ತ ಹರಿಯಜೇಂದ್ರಾದಿಗಳು ನಡುಗುತ್ತ ನುಡಿದರು. ಹರನು ಯಕ್ಷ ರೂಪಾಗಿ ಬಂದಿಟ್ಟ ತೃಣವಂ ಕೀಳಲಾರದೆ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಾ ಭಂಗಿತರಾದರು. ಲಕ್ಷ ಯೋಜನದ ಸುವರ್ಣ ಪರ್ವತವು ಹದಿನಾಣಿಸಾವಿರ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಳಿದುರ್ದನೆ ತೃಣವಂ ಕೀಳುವಂತೆ ಕಿತ್ತನು. ಗಣೇಶ್ವರನು ಪ್ರಮಥಗಣಂಗಳಿಗೆ ಪರ್ವತವು ತೃಣ ಸಮಾನವಲಾ ಎಂದು ಮನುಮುನಿಗಳು ನಡುಗುತ್ತ ಬಂದು ಶಿವಗೆ ಬಿನ್ನೈಸಲು, ಕನಕಾದ್ರಿಯ ಬಲುವೆಯಂ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಶಿವಂ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗ ರಾಕ್ಷಸರ ಬಡಗಿಯಾದ ಮಯನು ದೇವತೆಗಳ ಬಡಗಿಯಾದ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ನೆರೆದ ಸುರಾಸುರರಿಲ್ಲರು ಕೀಲಕಪರ್ವತಗಳಂ ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟು ಬಲಿಮೆಯಂ ಮಾಡಿ ಕನಕಾದ್ರಿಯಂ ನಿಲಿಸಿದರು. ಅತ್ತ ಮೊದಲೊಂದು ಯುಗಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳು ಮೇರುವೆಯಂ ಕಿತ್ತು ಕಡೆ ಗೋಲಾಗಿ ಕಡೆದು ಮುಳಿದು ತಲೆಗಳಕಾಗಿ ನಿಲಿಸಿದರೆಂದು ಸೇಳುವರು ಮತ್ತಾರೂ ಕೀಳದಂತೆ ಬಲಿಮೆಯಂ ಮಾಡಿ ನಿಲಿಸಿದರು. ಇಂತಪ್ಪ ಪ್ರಮಥನೊಬ್ಬ ಮುನಿದು ಕಣ್ಣೆವೆಯನಿಕ್ಕಲು ಕೋಟಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಂಗಳು ಒಡೆದು 'ಹುಡಿಯಾಗಿ ಸಂಹಾರವಾಗು ತ್ತಿಪ್ಪವು. ಒಲಿದು ನೋಡಿದಡೆ ಮುನ್ನಿನಂತೆ ಉದಯಿಸಿ ಬಾಳುತ್ತಿಪ್ಪವು. ಪ್ರಮಥ ಗಣಂಗಳ ಘನ ಮಹತ್ವವನು ವೇದಾಗಮ ಪುರಾಣಂಗಳು ಕೊಂಡಾಡಲಿಹಿಯದೆ ನಡುಗುತ್ತಿದುರ್ವೆಂದು ಹರನು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ನಿರೂಪಿಸಿದರು.

“ನಂದಿ ನಗುತ ಕಿತ್ತಿಟ್ಟ ಮಹೇಂದ್ರನಗವಂ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಹರಿಯಜಾದಿ ದೇವತೆಗಳು ಶಿವನಂ ಓಲೈಸುವುದಕ್ಕೆ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಬರುವಾಗ ಅನಿಮಿಸರಾಜನು, ವೃಷಭೇಂದ್ರನಂ ಕಂಡು ಹಾಸ್ಯವನಾಡಿ ಹೋಗಿ ಬರುವಾಗ, ದೇವಲೈಲಿ ಮುನಿಯು ವೃಷಭನ ದರ್ಶನವನಿಚ್ಛಿಸಲು, ಅವನಿಗೆ ದರ್ಶನವನಿತ್ತು ವೃಷಭೇಂದ್ರಂ ಪವಡಿಸಿರಲು, ದೇವತೆಗಳು ಕಂಡು ಕೀಲಕಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಮುಂದಿ ನಂದಿ ಇಲ್ಲಿ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು ಪ್ರಾಯದೈಶ್ವರ್ಯದ ಗರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಂದಿಯ

ಬಾಲದ ರೋಮವಂ ಕೀಳಲು, ಆಗ ಬಾಲವನೆತ್ತಿ ಹೊಡೆಯಲು, ದೇವೇಂದ್ರನ ಮುಖ ತಾಗಲು| ಅವನೆಂದನು. ಆನೆ, ಕುದುರೆಗಳಿರಲು, ಶಿವನು ಈ ಮುದಿಯಿತ್ತನೇಣಿಲುಬಹುದೆ ಎನಲು, ದೇವೇಂದ್ರನ ಮೇಲೆ ಕೋಪಿಸಿ, ಕೀಲಕ ಪರ್ವತವನೇಣಿ, ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ನಿಲಲು, ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯಾದಿಗಳ ಎಡೆಯಾಟ ತಡೆದು ಕತ್ತಲೆಯಾಗಲು, ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ವಿಂಧ್ಯಾದ್ರಿಯು ಮತ್ತೆ ಬೆಳೆಯಿತ್ತು. ಕತ್ತಲೆಯಾಯಿತ್ತೆಂದು ಶಿವನಿಗೆ ಬಿನ್ನೈಸಲು, ಅದು ನಂದೀಶ್ವರನ ತಂತ್ರವೆಂದಣೆಂದು ಶಿವನು ಆ ನಂದೀಶ್ವರನಂ ಕರೆದುಕೊಂಡುಬನ್ನಿಯೆಂದು ವಿಷ್ಣುವೊಡಲಾದ ದೇವತೆಗಳಂ ಕಳುಹಲು, ಹಿಂಕಾರವೆಂಬ ಮೇವನೆ ಮೇದು ಪರಮಾನಂದವೆಂಬ ಜಲವ ನೀಂಟ, ಶಿವಧ್ಯಾನವೆಂಬ ಮೆಲುಕನಿರುವತ್ತಿ ಸುಮಾನದಿಂದಿರೆ ಶಿವನ ಬಳಿಗೆ ಬನ್ನಿಯೆಂದು ಕರೆಯಲು, ಕೇಳದಂತೆ ಸುಮ್ಮನಿರಲು, ಇಂದ್ರವೊಡಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ಮುತ್ತಿ ಹಿಡಿ, ಬಡಿ, ತಿವಿ, ಮುದಿಯಿತ್ತು ಏಳಲಾರದು ಎಂದು ಗರ್ವದಿಂದ ನುಡಿಯಲು, ಆಗ ಕೋಪಿಸಿ, ಮೇರುವಂ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಕೆಡಣಿ ಬಿಸುಟು ಐರಾವತವಂ ಕೊಂಬಿನಲ್ಲಿ ತಿವಿದೆತ್ತಲು, ಆಗ ಮುದಿಗೂಳಿಯ ಪಾಶದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುವೆವೆಂದು ಮೋಹಿಸಲು, ಆಗ ಮಹೇಂದ್ರನಗವಂ ಕಂಡು ನಂದೀಶಂ2 ನಗುತ್ತೆ ಶೃಂಗದಲ್ಲಿ ಕೆಡಣಿಡಲು, ಅನಂತಸುರರು ಮರಣವಾಗಲು, ನಾಸಿಕದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚಾಸವಂ ಸೇದಿಬಿಡಲು, ಹರಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಕ್ಷಟಾಹವಂ3 ತಾಗಿ ತಾಗಿ ಬರುತ್ತೆ ಹೋಗುತ್ತಿರಲು, ಉಳಿದ ದೇವತೆಗಳು ಶಿವನಂ ಸ್ತುತಿಸಲು, ಶಿವನು ನಂದೀಶ್ವರನಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಬರಲೆದ್ದು ವಂದಿಸಿ ಶಿವನ ಬೆಸನದಿಂದ ಹರಿಯುಜೇಂದ್ರಾದಿಗಳಂ ರಕ್ಷಿಸಿ, ಕಳುಹಲು, ಪ್ರಮಥರು ಸಹವಾಗಿ ಶಿವನು ನಂದೀಶ್ವರನೇಣಿ ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

“ಕುಮಾರ ತಟ್ಟುಗಿದ ಕ್ರೌಂಚಾದ್ರಿಯ ನಗುವಂತೆ ಹಿಮಗಿರಿ”

ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಮುನ್ನ ಶ್ರೀತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಕ್ರೌಂಚಾಸುರನೆಂಬ ರಕ್ಕಸನು ಕುಂಭಜಾತಮುಷಿ ಬರುವಾಗ ಹಳ್ಳವಾಗಿ ತಿಟ್ಟವಾಗಿ ದೊಡ್ಡಜರಿಯಾಗಿ ಬೆಟ್ಟದಂತೆ ಅರ್ಭಟಿಸಿ ಮುನಿಗೆ ಇದಿರಾಗಿ ಬರುವದಂ ಕಂಡು, ಇದು ರಕ್ಕಸನ ಕಪಟವೆಂದಣೆದು, ನೀನು ನೊರಡಿಯಾಗೆಂದು ರಕ್ಕಸನಂ ಶಪಿಸಲು, ಕ್ರೌಂಚಾದ್ರಿಯೆಂಬ ಪರ್ವತವಾಗಿರಲು, ಅದು ತಾರಕಾಸುರಂ ಸೇರಿ, ತನ್ನ ಆಶ್ರಯವಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ದೇವತೆಗಳಂ ಬಾಧಿಸುತ್ತಿರಲು, ನೊಂದು ಅಗ್ನಿಪುರುಷನಂ ಕಳುಹಲವ ಬಂದು ಶಿವನು ಗಿರಿಜೆಯು ಸುಖಸಂಭಾಷಣೆಯೊ4ಳಗರ್ಪ4ಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಪುರುಷನು ಬಂದು ವೀರ್ಯಭಿಕ್ಷವಂ ಬೇಡಲು, ಉರ್ಧ್ವರೇತನಾದ ಶಿವನೆಂದಣಿಯದೆ, ವೀರ್ಯವಂ ಬೇಡಲು, ಅವರ

1. ರಂಥಗ (ಕ) 2. ಶ್ವರ (ಚ(ಗ)) 3. ಶೋರವ (ಗ ಚ) 4. ಕಿರುವ (ಗ), ಕಿಪ್ಪ (ಚ)

ಭಾವವಿದ್ದಂತೆ, ಯಥಾಭಾವತಥಾಸಿದ್ಧಿ, ಎಂದು ವೀರ್ಯ1ನಂ1 ಅಗ್ನಿಗೆ ನೀಡಲು ಅವನು ಸೇವಿಸಿ ತಾಳಲಾರದೆ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲು, ಅವರು ಸೇವಿಸಿ ಸೈರಿಸಲಾರದೆ, ಸರ್ವಾಂಗವು ಬೋಳಾಗಿ, ಶರವಣನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ, ಸುರಿಯಲದ ಸುಟ್ಟುತ್ತಿಕೆಯ ರಿಂದ ಶಿಶುವಾಗಲು, ಪಾರ್ವತಿ ನೋಡಿ ಮೊಲೆಯನೂಡಿ, ಶಿರವಾಣು ದೇಹವೊಂದು ಮಾಡಿ ಭೂಮಿಗೀಯಲು, ಗುಹನೆಂಬ ನಾಮದಿಂದ ದೇವೇಂದ್ರನ ಕೂಡೆ ಕಾದ2ಲು, ಅವನ ಮು2ಡಿದೋಡಲು, ಆತನ ಗುರು ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಬಂದು ಬೋಧಿಸಲು, ಶರಣು ಹೊಕ್ಕು ಇಂದ್ರನು ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಗೆ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯಾಗೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಪೋಗಲು, ಅತ್ತ ತಾರಕಾಸುರನು ತನ್ನ ಬಲಸಹ ಬಂದು, ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೇಂಟೆಗೈವು ತ್ತಿರಲು, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಷಣ್ಮುಖದೇವರು ನಡೆದು ಕಾದುವಲ್ಲಿ ರಕ್ತಸನು ನೂಲಿಸುತ್ತೇಳು ಬಾಣದಿಂದ ಕಾಳಗನಂ ಮಾಡಿ ತಾರಕನ ಬಲ ಮುಡಿದೋಡಲು, ಬಳಿಕ ರಕ್ತಸ ಬಂದು ಕುಮಾರಸ್ವಾಮಿಯ ಕೂಡೆ ಕಾದಿ ನಿಲಲಾರದೆ ಮುಡಿದೋಡಿ ಕ್ರೌಂಚಾ ದ್ರಿಯ ಮುಡಿದೋಡಲು, ಸ್ತಂದನು ಉತ್ತಮಾಸ್ತ್ರನೆಂಬ ಬಾಣದಿಂದಸೆಯಲು, ಕೋಟಿಸಿಡಿಲೆಣಗಿದಂತೆ ಅರ್ಭಡಿಸಿ ಮುನ್ನೂಡಿಯೋಜನದ ದಟ್ಟವನುಳ್ಳ ಕ್ರೌಂಚಾ ದ್ರಿಯ ತಟ್ಟಿದು, ಅವನ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಕುದಿಯಲು, ಅವನು ಭೂಮಿಗೆ ಬಿದ್ದಬ್ಬರಕ್ಕೆ ಶೇಷ ದಿಗ್ದಂತಿ, ಕೂರ್ಮನ3ಳಿಕಿ3ದವು. ನರಸುರರ ಮುಡಿದೋಡುರೆ, ಶಿನಗೆ ಅವರಾಧಿಗಳಂ ಕಾಯಲಾರರು. ಕುಮಾರಂಗೆ ಇದಿರಾದ ತಾರ4ಕಾಸುರನು ಮರಣವನ್ನೈವಿದ4ನು. ಗಿರಿಗೂ ಕೇಡುಬಂದಿತೆಂದು, ಸುರರೆಲ್ಲಾ ನೆರೆದು ಷಣ್ಮುಖನಂ ಸ್ತೋತ್ರವ ಮಾಡುತ್ತೆ ತಾರಕ ಸತ್ತಬಳಿಕ ಸುರರು ಸುಖದಲ್ಲಿರರು.

“ಶಿವನ ಕೃಪೆನಡೆದ ನು4 ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಅದಿನಾರಾಯಣ ಸುತ ಬ್ರಹ್ಮ. ಅವನ ಸುತ ಭೃಗು. ಅವನ ಸುತ ಇಂದ್ರ. ಅವನ ಮಗ ನಯನೇಂದ್ರಿಯ. ಅವನ ಮಗ ಕಾಲಸ್ವಾಮಿ. ಅವನ ಮಗ ದುಂದು ಮಾಂಕ. ಅವನ ಮಗ ತ್ರಿಶಂಕು. ಅವನ ಮಗ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ. ಈ ತ್ರಿಶಂಕನು ಮೂಡಿಸಂಖ್ಯೆವರ್ಷ ರಾಜ್ಯವನಾಳಿ ಮರಣವಾಗಿ, ದೇವೇಂದ್ರನ ಭೋಗಕ್ಕೆ ಇಚ್ಛಿಸಿ, ತ್ರಿಶಂಕನು ತನ್ನ ಗುರು ವಸಿಷ್ಠನ ಬಳಿಗೆ ಪೋಗಿ, ನನಗೆ ದೇವೇಂದ್ರನ ಭೋಗವಂ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಎಂದು ಗರ್ವದಿಂದ ಕೇಳಲು, ನಮ್ಮ ಕೈಲಾಗದು ಎನಲು, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು, ಮುನ್ನ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ತನ್ನಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ವಸಿಷ್ಠಬರಲು ಹೆನ್ನೆರಡುವರುಷದ ತಪದ ಫಲವಂ ಕೊಟ್ಟನು. ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ವಸಿಷ್ಠನಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬರಲು, ಮುಯ್ಯಿಗೆಮುಯ್ಯೆಂದು ಒಂದು ಸೋಮವಾರದ

1. ಭಿಕ್ಷವಶಿವಂ (ಚ) 2. ಲುಮು (ಗ ಚ) 3. ಲಿಲಿ (ಗ ಚ) 4. ಕನುಸತ್ತ (ಗ ಚ)

4. ನೃಪ (ಗ ಚ) 6. ದಫ (ಕ)

ಶಿವಪೂಜೆಯ ಫಲವಂ ಕೊಟ್ಟನು. ನಾನು ದೊಡ್ಡಿ ಕ್ತಾದ ಫಲವಂಕೊಟ್ಟನು. 1ನನಗೆ1 ಕಿಣ್ಣಿದನಿತ್ತನೆಂಬ ಕ್ಲೇಶದಿಂದ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ತ್ರಿಶಂಕಂಗೆ ದೇವೇಂದ್ರನ ಭೋಗವಂ ಮಾಡಿಕೊಡಲು, ಸಪ್ತರ್ಷಿಗ2ಳು ನೀನಾ ಗು2ರುವಂ ಬಿಟ್ಟು ಬಂದವನೆಂದು ನೂಂಕಲು, ಅಧೋಗತಿಗಿಳಿದು ಕೆಟ್ಟುಪೋದವಾರ್ತೆಯಂ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕೇಳಿ, ತನ್ನ ಸತಿ ಚಂದ್ರಮತಿ ಮಗ ಲೋಹಿತಕುಮಾರ ಮಂತ್ರಿ ಸತ್ಯಕೀರ್ತಿ ಅಯೋಧ್ಯಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯದಿಂದ ರಾಜ್ಯವನಾಳುತ್ತಿರಲು, ಇಂದ್ರನು ಸುಧರ್ಮವೆಂಬ ಚಾವಡಿಯಲ್ಲಿ ಮರ್ತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವುಳ್ಳವರುಂಟೆ ಎನಲು, ವಸಿಷ್ಠನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನುಂಟೆನಲು, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಅವನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಿಲ್ಲವೆನಲು, ಹಾಂಗಾದರೆ ನೀನು ಕೊಟ್ಟ ಸೋಮ ವಾರದ ಫಲವಂ ನಿನಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಸತ್ಯವಿಲ್ಲದಿರ್ದೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ3ದ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲವಂ ನನಗೆ ಕೊಡು ಎನಲು, ಸೋಮವಾರದ ಶಿವಪೂಜೆಯ ಫಲಕಿಂತ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ3ದ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲ ಹೆಚ್ಚೆ ಎನಲು, ಹೆಚ್ಚೆನಲು, ಆಗ ವಸಿಷ್ಠನು ಇಂದ್ರನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟವಂ ತೋರುವೆನೆಂದು ತಪದ ಫಲ ಶಿವಪೂಜೆಯ ಫಲವೆಂಬ ವಾಕ್ಯವಂ ಚೀಟಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದು ತ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ತೂಗಲು, ಶಿವಪೂಜೆಯೇ ಅಧಿಕವಾಯಿತ್ತು. ಇದ ನೋಡುವೆನೆಂದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು ನನ್ನ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಆನೆಮೇಲೆ ನಿಂತು ಕವಡೆಯ ಮಿಡಿದರೆ ಎಷ್ಟು ದ್ದವುಂಟು ಅಷ್ಟು ಹೊನ್ನರಾಶಿಯಂ ಕೊಡು ಎನಲು, ಕೊಟ್ಟನಾಬಳಿಕ ಇನ್ನೊಂದು ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಇನನ ಸತ್ಯವಂ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಎರಡು ಕೃತಕದ ಹೆಣ್ಣುಗಳಂ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕಳುಹಲು, ಅವರು ವಿದ್ಯೆಗಳ ತೋಣಿ ಗಾನವಂ ಮಾಡಲು, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಮೆಚ್ಚಿ ಏನುಬೇಕೆನಲು, ನಿನ್ನ ಏಕ ಭಕ್ತ ಮೊದಲಾದ ರಾಜ್ಯಮುದ್ರೆ ಬೇಕೆನಲು, ಕೊಡಲು, ಬಳಿಕ ಹೆಣ್ಣುಗಳು ರಾಜಮುದ್ರೆ ಭಕ್ತವಂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಗೆ ಕೊಡಲು, ಆಗ ರಾಜ್ಯವು ನನ್ನದಾಯಿತ್ತು. ನೀ ಹೋಗು ಎನಲು, ಸತಿಸುತ ಸತ್ಕೀರ್ತಿಯೆಂಬ ಮಂತ್ರಿಸಹ ವಾಗಿ ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯವನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುವಾಗ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ನಮ್ಮ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಹೊನ್ನ ಈಗ ತಾರೈ ಎನಲು, ಆಗ ನಕ್ಷತ್ರನೆಂಬ ಶಿಷ್ಯನಂ ಕರೆಕೊಂಡು ಕಾಶಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅನಂತ ಗಳಗರ್ಜನೆಗಳಂ ಮಾಡಿ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಲು, ಸತ್ಯಕ್ಕೋ ಸುಗ ಸೈರಿಸಿ, ಕಾಶಿಗೆ ಹೋಗಿ ವೀರಬಾಹುಕನೆಂಬ ಶ್ರುತಚಂಗಾಳಾಗಿ ಮುನ್ನ ಕೊಟ್ಟನು ಎಂದಷ್ಟು ದ್ರವ್ಯವಂ ಕೊಟ್ಟನು. ವೀರಬಾಹುಕನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಸುಡು ಗಾಡ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾಯ್ದಿರಲು, ಬಳಿಕ ನಕ್ಷತ್ರನು ಅದು ನಮ್ಮ ಗುರುವಿನ ಒಡವೆ ನಾ ಬಳಲಿಬಂದುದಕೆ ಬಾಡಿಗೆಯ ಹೊನ್ನಂ ಕೊಡು ಎನಲು, ಸತಿಮತರ ಕೌಶಿಕ ನೆಂಬ ವಿಪ್ರಗೆ ಮಾಣಿ ಇಪ್ಪತ್ತುಸಾವಿರ ವರಹವನು ಕೊಡಿಸಿ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಹೆಣನ ಸೆಣಗಿನಲ್ಲಿದ್ದಕ್ಕೆಯನುಣ್ಣು ಬಾರದೆಂದು ಮಂತ್ರಿಯ ಕಯ್ಯಲ್ಲಿ ಗೂಳಿಗೆ ಮೇಯಿಸಿ

ಸಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಕ್ಕಿಯಂ ತೊಳೆದು ಬೋನವಂ ಮಾಡಿ ಉಣ್ಣುತ್ತಂ ನೆಲಹಾಗವ
ಒಡೆಯಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿರಲು, ಅತ್ತ ಲೋಹಿತಕುಮಾರ ವಿಪ್ರನ ಮನೆಯ ಕಣುವ
ಕಾವುತ್ತ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಂ ತರುವನು. ಹುತ್ತವನೇಹಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಂ ಮುಹಿಯಲು 1 ಸರ್ಪ
ಕಚ್ಚಿ ಸಾಯಲು, ಚಂದ್ರಮತಿ ಅರ್ಧರಾರ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಹಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಹಣನಂ
ಕಂಡು ಸುಡುವುದಕ್ಕೆ ತರಲು, ಹರಿಚ್ಚಂದ್ರನು ನೆಲಹಾಗವಂ ತಾರೆನಲು, ಹಾಗ
ನನಗಿಲ್ಲವೆನಲು, ಆಗ ಕತ್ತುವ ಕೊಳ್ಳಿಯನು ಹೆಣನಾಗ ಕಡೆಗೆ ತೆಗೆದು ಬಿಸಾಡಲು,
ದುಃಖದಿಂದ ಚಂದ್ರಮತಿ ತನ್ನ ತಾಳೆಯ ಮಾಹಿ ತಂದೆಹೆನೆಂದು ಹೋಗುವಲ್ಲಿ
ಕಾಶಿಯ ಅರಸಿನ ಮಗ ಸತ್ತುಬಿದ್ದಿರಲು, ಅಲ್ಲಿ ತಳವಾಹಿರು ಚಂದ್ರಮತಿಯಂ
ಕಂಡು, ನೀನೆ ಕೊಂದೆ ಅರಸಿನ ಮಗನ; ಆಭರಣವಂ ಕೊಡು ಎನಲು, ಇಲ್ಲವೆನಲು
ಪಿಡಿದುಕೊಂಡು ಪೋಗಿ ಅರಸಿಗೊಪ್ಪಿಸಲು, ತಲೆಯಂ ಹೊಡೆಯಲೆಂದು ಹರಿಶ್ಚಂ
ದ್ರನ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಡಲು, ಸತಿಯಂ ಹೊಡೆವಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟವಂ ನೆನೆಯೆನೆ, ವಶಿಷ್ಠನೆ ಕುಲ
ಗುರು, ವಿರೂಪಾಕ್ಷನೆ ಮನೆದೈವ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನೆ ಪತಿ, ಸತ್ಯಾರ್ಥ ಪ್ರಧಾನಿ, ಲೋಹಿತ
ಕುಮಾರನೆ ಮಗಂ ಇವರ ಸತ್ಯವೆಂದಿಗು ಕೆಡದಿರಲಿ ಹೊಡೆಯೆನೆ, ತನ್ನ ಸತಿಯೆಂದು
ಸಕ್ಷವಿಲ್ಲದೆ ಶಿರವಂ ಹೊಡೆವಲ್ಲಿ ಆತನ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಶಿವನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಬೇಡು
ಎನಲು, ಶಿವನ ಭಕ್ತಿ ಐಶ್ವರ್ಯವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಗವಂ ಪಡೆದು ಸುಖದಲ್ಲಿದ್ದನು.

“ದ್ರೂತವ್ಯಸನದಿಂದೆ ರಾಜ್ಯವಂ ಸೋತು ಕು2ಷ್ಠಿಯಾ2ಗಿ ಓಪಳನಗಲ್ಲ
ಕಾಮಾರಿಯಿಂ ಪುನೀತನಾದ ನಳನು” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಾನ್ವಯದ ಕಥೆ

ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಿಷಧಪುರದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನ ಮಗ ವೈವಸ್ವತಮನು. ಅವನ
ಮಕ್ಕಳಾದ ಅಂಸಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಎಂಭತ್ತು ಸಂತಾನದಾತ ಆದಿತಿ ಅವನ. ಮಗ ನಿಷಧ.
ಅವನ ಮಗ ನಳಚಕ್ರವರ್ತಿಯು. ಅವನು ಚಿಲುವಿನಲ್ಲಿ ಕಾಮ, ಚದುರತ್ವದಲ್ಲಿ
ಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರತಾಪದಿಂ ವಿಷ್ಣುವಂ ಗೆಲಲುಳ್ಳಾತನಾಗಿರುತ್ತ ಏಳು ದ್ವೀಪ ಏಳಂಬುಧಿಗಳ
ನಾಳುತ್ತ ಸುಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳ ಕನ್ನಿಕೆಯನಲ್ಲದೆ ಮದುವೆಯನೊಳ್ಳೆನೆಂದು ಇರುತ್ತ ಒಂದು
ದಿನ ನಂದನವನದಲ್ಲಿ ಹಂಸೆಗಳಂ ಕಂಡು ಸಲಹಬೇಕೆಂದು ಹಿಡಿಯಲು, ಆ ಹಂಸೆ
ಯು ಎಲೆಲೆ3 ಅರಸೆ ಮಾನಸಸರೋವರದಿಂದ ನಿನ್ನಂ ನೋಡಬೇಕೆಂದು ನಾನು
ಬಂದೆನು. ಬಿಟ್ಟರೆ ನಾ ನಿನಗೊಂದುಪಕಾರವಂ ಮಾಡಿಹೆನು ಎನಲು, ಅದೇನೆಂದು
ನಳರಾಜ ಕೇಳಲು, ನೀನು ಕುಠಾರದೇಶದ ಕಾಂಡಲ್ಯಪುರವನಾಳುವ ಭೀಮರಾಜನ
ಸತಿ ಭುಜಬಲದೇವಿಯ; ಮಗಳು ವೀರಾದೇವಿ, ಆಕೆಯ ತಂಗಿ 4ದಮಯಂತಿ4. ಆಕೆ
ರೂಪಿನಲ್ಲಿ ರತಿ, ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ವಾಣಿ, ಭಾಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಂ ಗೆಲುವಂತ ಸರ್ವ

1. ಎಲೆಯ ಕೊಯ್ತುತ್ತಿರಲು [ಗ] 2. ಪಾ [ಗ ಚ]

3. ಸೆಎಲೆ [ಗ ಚ] 4. ದ್ಯಮವಂತೆ (ಕ ಗ ಚ) ಈ ಕಥೆಯ

ಇತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇರೀತಿ ಬರುತ್ತದೆ. 5. ವರ್ಗುಣಲ [ಕ]

ಲೃಕ್ಷಣ ಸಂಪೂರ್ಣವುಳ್ಳಾಕೆಯಂ ನೀ ಮದುವೆಯಾಗು ಎಂದ್ದುಹೇಳಿ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ದಮಯಂತಿಯ ಸಿಂಗರತೋಟಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇರಲು; ಆಕೆ ಹಿಡಿವುದಕ್ಕೆ ಬರಲು, ನಿನಗೆ ಉಪಕಾರವಂ ಹೇಳಿಹೆನು ನೀ ಬಿಡು ಎನಲು, ನೀನು ನಳನನೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ನಲು ಒಡಂಬಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಳು. ಬಳಿಕ ದಮಯಂತಿಯ ಸ್ವಯಂವರವ ಮಾಡುವಾಗ ಐವತ್ತಾಱಿದೇಶದರಸುಗಳ ಕೂಡೆ ನಳನು ಬಂದಿರಲು, ಆಗ ನಳನ ಕೂಡೆ ಇಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ ಯನು ನೈರುತ್ಯ ವರುಣ ವಾಯು ವ್ಯ ಕುಬೇರರು ಕೂಡಿ ಬಂದು, ಆ ಸ್ತ್ರೀ ನಿನಗೊಲಿದರೆ ನೀನೇ ಕೈಗೂಡಿಕೊ. ನಮಗೊಲಿದರೆ ನಾವು ಮದುವೆಯಾದೆಹೆ ವೆಂದು ಬಂದಿರಲು, ತಾ ನಳನರೂಪಾಗಿ ಕುಳಿತಿರಲು, ಆಗ ದಮಯಂತಿ ಬಂದು ನೋಡುವಲ್ಲಿ ಆಱುವಂದಿ ಪುರುಷರೂ ಒಂದೇರೂಪಾಗಿರಲು, ಅವರು ಅನಿಮಿಷರು ಈತನು ಕಣ್ಣೆವೆಯ ನಿಕ್ಕುತಾನೆ ಈತನೆ ನಳನೆಂದು ತಿಳಿದು, ರತ್ನಮಾಲೆಯಂ ನಳಗೆ ಹಾಕಿ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸಂಗಡ ನಳನೃಪನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ನಳರೂಪತಾಳಿದ ದೇವೇಂದ್ರನು ಎಂದನು. ಎಲೈ ನಳನೆ, ನೀನು ಯಜ್ಞವಂ ಮಾಡಿದಡೆ ವಿಘ್ನವಂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅಗ್ನಿ ಒಲಿದು ಬೆಂಕಿ ಇಲ್ಲದೆ ಆಡಿಗೆಯಂ ಕಲಿಸಿದನು. ಯಮನು ವ್ಯಾಧಿಬಾರದಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ವರುಣನು ಮಳೆಯ ತಪ್ಪದಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಕುಬೇರನು ಕುದುರೆಯ ಲಕ್ಷಣವಂ ಕಲಿಸಿದನು. ವಾಯು ವ್ಯನು ಪೇಚರದಲ್ಲಿ ರಥವಂ ನಡೆಸುವುದಂ ಕಲಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ನಳನು ತನ್ನೊಗೆ ಬಂದು ಸುಖದಲ್ಲಿ ಇರುವಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಲಿಪುರುಷನು, ವಿಧಿದೇವತೆಯು ಬಂದು ದಮಯಂತಿ ಈತಗೇಕೆಂದು ವೊದಲು ಅಣ್ಣ ತಮ್ಮಂದಿರ ಜೂಜನಾಡಿಸಿ, ನಳನಂ ಸೋಲಿಸಿ ರಾಜ್ಯ ವನೆಲ್ಲ ತಮ್ಮಂಗೆ ಕೊಡಿಸಲು, ಆಗ ನಳನ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಡಿಸಲು, ಸತಿಪತಿಗಳು ಅಡವಿಯಲ್ಲಿರಲು, ಕಲಿ ಬಂದು ನಳನು ನೇಣಿಲಹಣ್ಣು ಕೊಯ್ದಲ್ಲಿ ದಮಯಂತಿಯ ಹಾಂಗೆ ಬಂದು ಹಣ್ಣು ಬೇಡಿ ಹೆಚ್ಚ ಚವಂ ತೆಕ್ಕೊಂಡು ಹೋಗಲು, ಆಗ ನಳನು ಹಣ್ಣುನು ಹೆಚ್ಚಡವನು ತಾಯೆಂದು ಸತಿಯಂ ಕೇಳಲು, ನಾನು ತರಲಿಲ್ಲವೆನಲು, ನಿನ್ನ ಸೀರೆಯೊಳಗರ್ಥವಂ ತಾರೆನಲು ಕೊಡದಿರಲು, ಬಲುಹಿಂದ ಅರ್ಧಸೀರೆಯಂ ಸೀಳಿ ಕೊಂಡು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯಂ ಬಿಟ್ಟುಹೋದನು. ದಮಯಂತಿಯ ಸೀರೆ, ಮುಳ್ಳುಮೆಳೆ ತಾಗಿ ಹಣಿಯಲು, ಸೊಪ್ಪನುಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಲು, ಅವಂತೀಪುರದ ಭೀಮರಾಜನ ಗುರಿಕಾಱಿ ಬೇಂಟೆಗೆ ಬರಲು, ದಮಯಂತಿ ನಾಚಿ ನೀರೊಳಗಿರಲು, ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಂಟೆಕಾಱಿನ ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಲು, ಕಂಡು ಈ ಲಾವಣ್ಯಸ್ತ್ರೀ ನನಗೆ ದಕ್ಕುಳೆಂದು ಅವಂತೀಪುರಕ್ಕೆ ಆಕೆಯಂ ಕರೆತಂದು, ಅಲ್ಲಿಂದ ಕುಠಾರದೇಶದ ಕೊಂಡಲ್ಯಪುರದ ಭೀಮರಾಜನು, ದಮಯಂತಿಯ ತಂದೆಯ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿದಲ್ಲಿ, ತಮ್ಮ ಮಗಳೆಂದಾಯದೆ, ತೊತ್ತುಸೇವೆಯಂ ಕೊಂಬಲ್ಲಿ, ಮರಗುದುರೆ ಪದಕವಂ

ನುಂಗಿತೆಂದು ಹೇಳಲು, ಕಳ್ಳೆಯೆಂದು ತುರಗಶಾಲೆಗೆ ನೂಂಕಿರಲು, ಇತ್ತ ನಳನು ಚಿತ್ರಕೂಟದ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ, ಒಂದು ಸರ್ಪನು ಕಾಡುಗಿಚ್ಚುಹತ್ತಿ ಬರುವಾಗ ಎಲೆ ನಳರಾಜನೆ ನನ್ನ ಎಳೆ ಆಚೆಗೆ ಕೊಂಡುಹೋಗು ಎನಲು ಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಆ ಸರ್ಪನಂತೆಂದುದು; ನನ್ನ ದಂತದ ಮೇಲೆ ನಿನ್ನ ಬೆರಳ ಮಡಗು. ನಿನ್ನ ದೇಹದ ಕಾಂತಿ ಕುಂದಿ ಕುಷ್ಠದಂತೆ ಕಪ್ಪಾದೀತು. ನೀನು ತಿರುಗಬಹುದು ಎನಲು ಹಾಂಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವಂತಿಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಒಬ್ಬನ ಕೂಡೆ ರಥವಂ ನಡೆಸ ಬಲ್ಲೆನೆಂದು ವೇಳಲು, ಆಗ ನಳನ ಗುರಿಕಾಞನಾದ ಋತುಪರ್ಣ ನಳಗೆ ಸಂಬಳ ಮಾಡಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಲು, ಇತ್ತ ದಮಯಂತಿಯ ಮೇಲಿಟ್ಟ ಪದಕವ ನುಂಗಿದ ಪುರುಗುದುರೆ ಪದಕವನುಗುಳಲು, ತನ್ನ ಒಪತಿಗೆ ತೋರಿಲು, ಅವರು ನೀನಾರು ಎಂದು ಕೇಳಲು ತನ್ನ ಪೂರ್ವಾಪರವಂ ಹೇಳಲು, ನನ್ನ ಮಗಳೆಂದಹೆಯದೆ ಭಂಗಬಡಿಸಿದೆ ವೆನುತ ಮಹಿಗುತ್ತಿರಲು, ನಮ್ಮ ವಿಧಿಕಾಟದಿಂದೆ ನಿನಗೆ ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆನಲು ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ವಿಧಿ ತೊಲಗಿತ್ತು. ಮರಳಿ ದಮಯಂತಿಯ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ಬರಲೆಂದು ಋತುಪರ್ಣಗೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಲು, ರಥವನೇಣು ಹೋಗುವಲ್ಲಿ ಕುಂಟುಕುದುರೆಗಳ ಹೊಳೆನ ತೇಜಿಯ ಮಾಡಿ ರಥವನೇಣು ಹಾ ಎಂದರೆ ನೂಲುಗಾವುದ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತ್ತು. ಆಗ ಋತುಪರ್ಣ ರಥ ಬೇಗ ನಡೆಯಿತ್ತು ನೀನಾರು? ಎನಲು, ಅವ ಸುಮ್ಮನಿರಲು, ಕತ್ತಿಯನೋಣಿಯ ಕಿತ್ತು ಹೊಯ್ದಾಗ ನೈಯೋಳಗರ್ಧ ಕಲಿಯು ಕುಷ್ಠವು ತೊಲಗಿಹೋಗಲು ಮೊದಲ ಕಾಂತಿಯಾಯಿತ್ತು. ಆಗ ರಥವ ನಡೆಸುವುದ ನನಗೆ ಕಲಿಸಿದರೆ ನಾ ನಿನಗೆ ಲೆತ್ತವನುಮುವ ಕಲಿಸಿ1 ಹೆನೆನಲೊಡಂಬಟ್ಟು ಕಲಿಸಲು, ನಳನ ರಥದೊಳಗೆ ಕುಳಿಸಿ ಋತುಪರ್ಣ ರಥವಾರಥಿಯಾಗಿ ಕುಠಾರ ಬೇಶದ ಕೌಂಡಲ್ಯಪುರಕೆ ಹೋಗಿ ಇಳಿಯಲು, ಭೀಮರಾಜ ದಮಯಂತಿ ಹೇಳಿದ ಹಾಂಗೆ ಬಂದರಸುಗಳಿಗೆ ನೋಸಸ್ಕಾರವ ಕೊಡಿಸಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಕೊಡದೆ ನಮ್ಮ ಕೇಳಿ ದಲ್ಲದೆ ಬೆಂಕಿಯ ಹೊತ್ತಿಸಬೇಡವೆನಲು, ಆಗ ನಳನು ಬೆಂಕಿಯಿಲ್ಲದೆ ಅಡಿಗೆಯ ಮಾಡಿ ತಾ ಉಂಡು ಒಬ್ಬ ಬಡವಗೆ ಇಕ್ಕಲು, ಅಕೆ ಹೋಗಿ ಎಲ್ಲೆಯೂ ಬೋನವಿಲ್ಲ, ಒಂದು ಶಾವನಲ್ಲಿ ದೊರೆಕಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಅಡಿಗೆಯಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ವೇಳಲು ಅಲ್ಲಿ ನಳನೈದಾನೆಯೆಂದು ದಮಯಂತಿ ತಂದೆಗೆ ವೇಳಿದಳು. ಆಗ ಭೀಮರಾಜ ದಮಯಂತಿಯ ಸ್ವಯಂವರದಿಂದ ದ್ವಿತೀಯ ಕಲ್ಯಾಣವಂ ಮಾಡಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯವನಿತ್ತು ಅವರೊರಿಗೆ ಕಳುಹಿದನು. ಆಗ ನಳನು ತನ್ನೂರ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಬಡಗಿ ಮಾಚಲದೇವಿಯರ ಕಂಡು ಈಕೆಯ ಮದುವೆಯಾಗಬೇ2 ಕು2 ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲವ ಮಾಡಬಹುದೆ ಎಂದು ಹಾರುವರ ಕೇಳಲು, ಮಾಡಬಹುದೆನಲು ಚೆನ್ನದ ಗೋವ ಮಾಡಿಸುತಿದನು.

“ಪುರುಪುಚ್ಚನು” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಗ ಸ್ವಯಂಭುವನು. ಅವನ ಸತಿ ಸತ್ಯರೂಪಿ. ಆಕೆಯ ಮಗ ಪ್ರಿಯವ್ರತ. ಆತನ ಮಕ್ಕಳು ಗೋಮೇಧ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮಾತ ವಪುಷ್ಮಾತ ಹವಿಷ್ಮಾತ ದ್ಯುತಿ ಚ್ಯವನ ಸವನ ಅಗ್ನಿದ್ರ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮಂತ ವಪುಷ್ಮಂತ ದ್ಯುತಿಮಂತ ಮೇಧ. ಈತನ ಮಗ ಪುರೂರವ. ಅವನ ಮಗ ಪುರುಪುಚ್ಚನು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯಾಗಿ ಅರಿ ರಾಯರ ಮೇಲೆ ದಂಡು ಹೋಗಿ ಹೊಳೆಯ ತೀರದಲ್ಲಿಯೆಲ್ಲಾ ಹೊಳೆ ಬಂದು ದಂಡ ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗಲು, ತಾನು ತೇಜ ಸಹವಾಗಿ ದಾಂಟಿ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿರು ವಾಗ ಮುಂಗುಲಿ ಸರ್ಪನ ಕಡಿಯಲು, ಅದು ಮುಂಗುಲಿಯ ಕಚ್ಚಲು, ಆ ಮುಂಗುಲಿ ಮೂಲಿಕೆಯ ಜಗಿದು ಬದುಕಲು, ಬಳಿಕ ಸರ್ಪನು ಸಂಧಾನಕರ್ನಿಕೆಯೆಂಬ ಕಲ್ಲಮೇಲೆ ಹೊರಳಿ ಗಾಯವ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಪುರುಪುಚ್ಚ ಅದ ಕಂಡು ಆ ಮೂಲಿಕೆಯನು ಆ ಕಲ್ಲನು ತೆಕ್ಕೊಂಡು ಪಂಚಾಲನ ನಗರಿಗೆ ಬರಲು, ಅಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಲರಾಯನ ಮಗ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ಮನು ಪುರುಪುಚ್ಚನ ಸಂಬಳಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ವೈರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕಾದು ವಾಗ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ಮಗೆ ಗಾಯವಾಗಲು ಪುರುಪುಚ್ಚ ಆ ಕಲ್ಲ ಮುಟ್ಟಿಸಲು ಗಾಯ ಮಾಡಲು, ಬಳಿಕ ಅರಸಿನ ಮಗಳು ಸರ್ಪಕಚ್ಚಿ ಸಾವಲ್ಲಿ ಪುರುಪುಚ್ಚ ಆ ಮೂಲಿ ಕೆಯ ರಸವ ಬಾಯೊಳಗೆ ಹಿಂಡಿ ಆಕೆಯಂ ಬದುಕಿಸಿ ತಾನೇ ಮದುವೆಯಾಗುವಲ್ಲಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ಮನು ತನಗೆ ಬೆರಳಿಲ್ಲವೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರಲು, ನೀನೆ ಧಾರೆಯನೆರೆಯ ಬನ್ನಿ ಎಂದು ಸಂಧಾನಕರ್ನಿಕೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪಿಡಿದು ಕರೆಯಲು, ಬೆರಳು ಸಸಿನವಾಗಿ ಧಾರೆಯನೆರೆಯ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯವನು ಅಳಿಯಗೂ ಮಗಳಿಗೂ ಉಡುಗೊಡೆಯ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಲು ತಮ್ಮ ಆಯೋಧ್ಯಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಸುಖದಲ್ಲಿ ರುತ, ಮತ್ತೊಂದಾನೊಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ವಸಿಷ್ಠನು ಗುರುವಾಗಿರುತ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ನೀತಿಯಂ ಪೇಳುತ್ತಿರಲು ದುರ್ಬುದ್ಧಿಪುಟ್ಟಿ ಅಂಬರಕೇಶಿ ಎಂಬ ಮುನಿ ಭಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬರಲು, ಸಗ ಣಿಯನಿಕ್ಕಲು, ಭೂಜನಲು ಗುಜುಗುಜುಯೆನುತ್ತಿರಲು ಈ ಪಾರ್ತಿಯ ದೇವೇಂದ್ರನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುವೆಂಬವರು ತಿಷ್ಯರ್ಗ ಸತ್ಯಸದಾಚಾರವ ಬಿ ಧಿಸದೆ ಏತಕೆ ಗುರುತನೆ? ವಸಿಷ್ಠನ ಶಿಷ್ಯನು ಪುರುಪುಚ್ಚನು ಭಿಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಗಣಿಯನಿಕ್ಕುಂಟೆಂಬುದ ಕೇಳಿ ವಸಿಷ್ಠ ಬಂದು ಪುರುಪುಚ್ಚನ ದೇವಲೋಕವ ನೋಡುವ ಬಾಯೆಂದು ಕರಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಷೋಡಶದಾನವ ಮಾಡಿದವರು ಸಕಲ ಸುಖ ಭೋಗಿಸುವದ ಕಂಡು ಸಂತೋಷವನ್ನೈದಿ ಮುಂದೆ ಪೋಗಲು ದೊಡ್ಡ ಸಗಣಿಯ ಬೆಟ್ಟ ಬೆಳೆದಿರಲು ಕಂಡು ಇದೇಕೆಂದು ಗುರುವ ಕೇಳಲು, ಭಿಕ್ಷಕ ಬಂದ ಯತಿಗಳಿಗೆ ಕಲ್ಲು ಮಣ್ಣು ಕಡ್ಡಿ ಕಸವ ಸಗಣಿಯ ನೀಡಿದ ಪಾಪಿಗಳು ಇದಹೊಳೆಗೆ ಹುಳುವಾಗಿ 2 ತಿರಿ ದನ್ನು 2 ತಿನಬೇಕೆನಲು ಹೆದರಿ ತಾ ಮಾಡಿದ ಪಾಪವ ಗುರುವಿಗೆ ಬಿನ್ನೈಸಿ ದೈನ್ಯಂ

ಬಡಲು, ಆಗ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಕಿಠಿಯ ಹೆಂಡತಿಯು ನೀನು ತಾಯಿ ಶಿಶುಭಾವದಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಗೃಹದಲ್ಲಿರ್ದು ದಾನ ಧರ್ಮ ಪರೋಪಕಾರ ಸ್ನಾನ ಜಪ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಿರಿಯೆಂದು ವೇಳಲು, ಹಾಂಗೆ ಇರ್ದು ದಾನ ಧರ್ಮ ಪರೋಪಕಾರವ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು ಭೂಲೋಕದ ನರರು ನಿದ್ರ್ಯವ ಕಲ್ಪಿಸಿ ನುಡಿಯಲು, ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷ ತುಂಬಲು ವಸಿಷ್ಠ ಬಂದು ನೋಡಿ ಕಂಡು ಮತ್ತೆ ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಕರದೊಯ್ದು ಸಕಲ ಸುಖವ ನುಣಿಸಿರಲು ಸಗಣೆಯ ಬೆಟ್ಟಹೋಗಿ ಮುನ್ನ ತಾನಿಕ್ಕಿದಷ್ಟಿರಲು, ಆ ಬೆಟ್ಟ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತೆಂದು ಗುರುವ ಕೇಳಲು, ನೀವು ತಾಯಿಮಕ್ಕಳಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಂದ ಕಲ್ಪಿಸಿ ನಿದ್ರ್ಯವ ನುಡಿದವರಿಗೆ ಆಹಾರವಾಯಿತ್ತು. ಮಾಡಿದವರ ಪಾಪ ಆದಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು ಎಂಬುದು ದೃಷ್ಟ. ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಮಾಡಿದಷ್ಟು ನೀಡಿದವರಿಗೆ ನೀಡಿದಷ್ಟು ನೀ ನೀಡಿದ ಸಗಣೆಯ ನೀನೇ ಭಕ್ಷಿಸು ಎನಲು, ಭಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಲು ಕೈಸಿಡಿದು ಇನ್ನು ಹನ್ನೆರಡು ವರುಷ ದಾನ ಧರ್ಮ ಪರಹಿತಚರಿತ ಷೋಡಶದಾನವನು ಮಾಡಿ ಸುಖದಲ್ಲಿರು ಎಂದು ಕಳುಹಲು ಹಾಂಗೆ ಮಾಡಿದನು. ಸರ್ವಜನರು ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪನು ಸತ್ಯ ಸದಾಚಾರಿಯೆಂದು ಕೀರ್ತಿಸುವಂತೆ ಇರ್ದು ಪುರುಪುಚ್ಛರಾಯನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಐದಿದನು.

“ಪುರೂರವ ಭೂಮಿಪಾಲಕನೊಪ್ಪುತಿಹನು” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮನುಗಳ ಅಂಶವಾದ ಪ್ರಿಯವ್ರತನ ಪುತ್ರರು ಕುರು ಹಿರಣ್ಯ ರಮ್ಯ ಭದ್ರಾಶ್ವ ಭರತ ಕಿಂಪುರುಷ ಹುಕೇತು ಮಾಲ್ಯ ಇಳ. 1 ಆ ಇಳನು ಇ1ವನು ಇಳಾ ವತೀ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವನಾಳುತ್ತ ಒಂದುದಿನ ಬೇಂಟೆಗೆ ಹೋಗಿ ಹಿಮಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಸಮನ್ಯಮುನಿಯ ರನ್ನದ ಗವಿಯಲ್ಲಿಳಿಯಲು, ನೀ ನಮ್ಮಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಇಳಿಯಬ ಹುದೆ ಎಂದು ಮುನಿಯು ಮುನಿದು ಯಕ್ಷದೇವತೆಗಳ ಕರಿತಂದು ಕಾದಿಸಲು, ಅವರು ಮುಱಿದು ಹೋಗಲು, ಬಳಿಕ ಮುನಿಯ ಸತಿ ಯಕ್ಷಿಣಿ ಎಂಬವಳು ಎರಳೆ ಯಾಗಲು ಅದ ಕಂಡು ಇಳ ಬೆಂಬತ್ತಿಹೋಗಲು ಆ ಎರಳೆ ಉಮಾವನವ ಪೊಕ್ಕು ಆ ರೂಪಬಿಟ್ಟು ಸತಿಯಾಗಿ ನಿಂದಿರಲು, ಇಳನು ಇಲ್ಲಿ ಎರಳೆ ಬಂದಿತ್ತೆ ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಆ ಯಕ್ಷಿಣಿ ಕಾಣೆನಲಾ ಎನಲು, ಆ ನುಡಿಯ ಕೇಳಿ ಇಳನು ಹೆಣ್ಣಾಗಲು, ನಾಹೆಣ್ಣೇ ಕಾದಿನೆನಲು, ಇಲ್ಲಿ ದೇವಿಯರು ತಪವ ಮಾಡುವಾಗ ಈ ವನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಪುರುಷರ ಹೆಣ್ಣಾಗಲಿಯೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದರು. ಅದುಕಾರಣ ನೀನು ಹೆಣ್ಣಾದೆಯೆನಲು ಇದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವೆಂತೆನಲು, ಮುನಿಯ ಸತಿ ಯಕ್ಷಿಣಿಯೆಂದಳು. ಚಂದ್ರ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸೋಮೇಶ್ವರಲಿಂಗದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬುಧನು ಲಿಂಗಪೂಜೆಗೆ ಬಂದಾನು. ಆತ ಹೇಳಿದುದ ಕೇಳೆನಲು, ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರಲು ಅವ ಬಂದು ಲಿಂಗವಂ ಪೂಜಿಸಿ ಆಕೆಯ ಕರಿಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಆಗ ಪುರೂರವ ಹುಟ್ಟಿದನು.

1. ರೋ (ಕಗಚ)? ಈ ಕಥೆಯು ಇತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇರೀತಿ ಬರುತ್ತದೆ.

2. ನು ಇ(ಕ) 3. ಯುಯ (ಗಚ) 4. ಯಮಾಡ (ಕ)

ಒಂದುದಿನ ತಾಯಿ ಏಕೆ ಬಡವಾದೆ? ಎನಲು, ನನ್ನ ಪುರುಷರೂಪು ಹೋಗಿ ಹೆಣ್ಣಾದೆ ನೆಂಬ ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಇಂತಾದೆನೆನಲು, ಆಗ ತಾಯಿ ಗೌತಮಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ಸಲು ಮೊದಲಂತೆ ಪುರುಷರೂಪಾಗಿ, ಈ ಇಳೀಶ್ವರನೆಂಬ ಲಿಂಗವ ನಿಲಿಸಿ ಅರ್ಚಿಸಿ ಇಬ್ಬರು ಇಳಾವತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸುಖದಲ್ಲಿರುತ್ತ ಪುರೂರವ ಶಿವನ ಕುರಿತು ತಪವ ಮಾಡಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿಸದವ ಪಡೆದು ಶಿವಭಕ್ತಿಸುಖದೊಳಿರ್ದು ಸ್ವರ್ಗವ ಪಡೆದನು.

“ಸ್ವರ್ಣನದಿಯ ತಂದ ಭಗೀರಥನಂದು ಕೇಳರಸಾ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಪೂರ್ವದ ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನರಿ ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗಿ ನಲರವಾಂಸಬೇ ಕೆಂದು ಗಂಡಗೆ ವೇಳಲು, ನಾ ತೋಳನೋ? ಹುಲಿಯೋ? ಬದುಕಿದ ನರವಾಂಸವ ಹೇಗೆ ತರಲೆನಲು, ತಂದಲ್ಲದೆ ಬದುಕಲಾರೆನೆನಲು, ಅತ್ತ ಓರ್ವ ಮುಂಡೆ ಹಾರವಿತ್ತಿ ಬಸುಲಾಗಿ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಹೆತ್ತು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಲು, ಅದ ಕಂಡು ನರಿ ತಂದು ಕೊಡಲು, ತಿನ್ನದೆ ಜೇನನೆರೆದು ಸಾಕುತ್ತಿರಲು, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಬ್ಬ ರಾಜ ಬೇಂಟೆಗೆ ಬಂದು ಅಲ್ಲಿ ಆ ಕರ್ನಿಕೆ ನರಿಗಳ ಕೂಡೆ ಗುದ್ದಿನೊಳಗೆ ಪೋಗಲು ಕಂಡು ಅರಸು ಆ ಗುದ್ದ ನಗೆಸಲು, ಆ ನರಿಗಳು ನಾವೇನು ತಪ್ಪುಮಾಡಿದೆವೆಂದು ಅಗಸಿಹೆವೆನಲು, ಆ ಕರ್ನಿಕೆಯ ಕೊಟ್ಟರೆ ಹೋದವೆನಲು, ಆಗ ಶಿವಶಿವಾ ಎಂದು ದುಃಖದಿಂದ ಕೊಡಲು, ಅರಸು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಆ ಕರ್ನಿಕೆಯ ಧರ್ಮಧಾರೆಯನೆರೆದು ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಸಕಲ ಸಂಪತ್ತ ಕೊಡಲು, ಆತನು ಜಪತಪ ಸ್ನಾನಕ್ರಿಯೆ ಪೋಷಶಮಹಾದಾ ನವಂ ಮಾಡಿ ಸ್ವರ್ಗವನೆಯ್ದಿದನು. ಆ ಕರ್ನಿಕೆಯ ಕೊಟ್ಟ ಫಲದಿಂದ ಗಂಡುನರಿಯು, ವೈವಸ್ವತ ಮನುವಿನ ಮಗ ಇಕ್ಷ್ವಕಂ. ಅವನ ಮಗ ಕುಕ್ಷಿ. ಅವನ ಮಗ ಬಾಹು. ಅವನ ಮಗ ಅನರಣ್ಯ. ಅವನ ಮಗ ದುಂದುಮಾರ. ಅವನ ಮಗ ವನಸ್ಪ. ಅವನ ಮಗ ಸುಗಂಧಿ. ಅವನ ಮಗ ದ್ರುವಸಂಧಿ. ಅವನ ಮಗ ಭರತ. ಅವನ ಮಗ ಅಸಿತ. ಆ ಅಸಿತನ ಮಗ ಸಗರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಗಂಡುನರಿ ರಾಜನಾಗಿರಲು, ಮತ್ತಾ ಹೆಣ್ಣು ನರಿಯು ಅದೇಫಲದಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಾಜರಲ್ಲಿ ಕೇಶಸಿಯೆಂಬ ನಾಮದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿ ಮತ್ತಾ ಸಗರನ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸುಖದಲ್ಲಿರುವಾಗ ತ್ರಿಕಾಲಜ್ಞಾನವ ಬಲ್ಲ ಮುನಿಯಿಂದ ತಮ್ಮ ಹಿಂದಣ ಜನ್ಮಭೇದವ ತಿಳಿದು ಒಂದು ಕರ್ನಿಕೆಯಿಂದ ಇಂಥಾ ಪದವಾಯಿತ್ತು. ನಮಗೆ ಇನ್ನು ಅಣುತ್ತ ಸಾವಿರ ಕರ್ನಿಕೆಯರ ಪಡೆದು ದಾನವ ಮಾಡಿದೊಡೆ ಇಂದ್ರ ಪದ ದೇವತೆಗಳ ಸಾವಿರ ವರುಷವಾದೀತೆಂದು ತಪವ ಮಾಡುತ್ತಿರಲು, ದೇವೇಂದ್ರನಿಂದ ತಿಳಿದು ಎಲೆ ಬ್ರಹ್ಮ ನೀನು ಸಗರಂಗೆ ವರವ ಕೊಡುವಾಗ ಅವನ ನಾಲಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಣು ವತ್ತು ಸಾವಿರ ಪುತ್ರರಾಗಲಿಯೆಂದು ನುಡಿಸು ಎನಲು, ಸಗರನ ಪರಮ ತಪಕೆ ಶಿವನು ಮೆಚ್ಚಿ ಬೇಡು, ಬೇಡಿದುವ ತಪ್ಪದೆ ಕೊಡುವೆನೆನಲು, ಅವನು ಬೇಡುವಾಗ ಬ್ರಹ್ಮ ಬಂದು ಪುತ್ರಿಯರು ಎಂಬುದ ಮಹಿಸಿ ಪುತ್ರರಾಗಲಿಯೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಹಾಂಗೆ

ಸುತರಾದರೆಂದು ಶಿವನು ಪೋಗಲು, ಇತ್ತ ಕೇಶಿನಿ ಒಂದು ಕುಂಭವ ಹಡೆದಳು. ಬಳಿಕದ ಬಿಸುಡಬೇಕು ಎನ್ನುತ್ತಿರಲು, ಆಕಾಶವಾಣಿಯದಿಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿಹರು ಎನಲು, ಆ ಕುಂಭದಿಂದ ಅಣುವತ್ಸುಸಾವಿರ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಪುಟ್ಟಿದರು. ಬಳಿಕ ಅಶ್ವಮೇಧಯಜ್ಞವ ಮಾಡಿ ಇಂದ್ರನ ಪದವ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಕಡಮೆ ನೂಣಿಯಜ್ಞವ ಮಾಡುವಾಗ ಇಂದ್ರನು ಅದ ತಿಳಿದು ಚಿತ್ರಸೇನನೆಂಬ ಕಳ್ಳನಿಂದ ಕುದುರೆಯ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಕಳುಹಲು, ಇತ್ತ ಸಗರನ ಅಣುವತ್ಸುಸಾವಿರ ಮಕ್ಕಳು ದಕ್ಷಿಣಸಮುದ್ರದ ತಡಿವಿಡಿದು ಎಂಟುಸಾವಿರ ಯೋಜನದಗಲ, ಅಣುಸಾವಿರಯೋಜನದ ನೀಳದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಪಶ್ಚಿಮವಾಗಿ ಅಗೆಯಲು, ಅವರಗೆದ ಭೂಮಿಯೊಳಗೆ ಸಮುದ್ರದ ಉದಕವಾವರಿಸಿ ಎಡದಿಬ್ಬಳಿ ಇಂದ್ರದ್ವೀಪ ಕಸಿರದ್ವೀಪ 1 ತಾಮ್ರಪರ್ಣದ ದ್ವೀಪ ಗಭಸ್ತಿಮಾರ್ಗದ್ವೀಪ ನಾಗದ್ವೀಪ ಸಾಮ್ಯದ್ವೀಪ ಗಾಂಧರ್ವದ್ವೀಪ ವಾರುಣದ್ವೀಪ ಎಂಬ ಎಂಟುದ್ವೀಪಗಳಾಗಿ ಅವೆಲ್ಲಾ ಬೇರ್ಬೇರ್ಬಿ ಒಂದೊಂದು ಸಾವಿರ ಯೋಜನದಗಲವುಳ್ಳವಾಗಿ ಮೈಚ್ಚಾದಿ ಹೀನಜಾತಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾದವು ಭರತ ಖಂಡ ಒಂಭತ್ತುಸಾವಿರದಲ್ಲಿ ಎಂಟುಸಾವಿರ ಈಶ್ರಕಾರ ಯೋಜನವಾಗಲು, ಅವರು ಅಗೆಯದೆ ಉಳಿದ ಸಾವಿರಯೋಜನದ ವಿಶಾಲದ ಭೂಮಿಯೇ ಹಿಮವತ್ಸರ್ವತ ಸರಿಯಂತ ಕನ್ಯೆಕಾದ್ವೀಪವೆಂಬ ದೆಸರುಳ್ಳದಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ಸಕಲವರ್ಣಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಹುದು. ಅದಿಹೊಳಗೆ ಮಲಯವರ್ವತ ಸವಾಲಕ್ಷವರ್ವತ ಈ ಎರಡು ಮುನ್ನೂಣಿಯೋಜನದಗಲ ಭೂಮಿಯೇ ಹಿಮಜಲದೊಳಗಾಯಿತ್ತು. ಉಳಿದ ಭೂಮಿ ಹಿಮಸೇತು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಳೂಣಿಯೋಜನ ಭೂಮಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಭರತ ಖಂಡವೆನಿಸಿತ್ತು. ಸಗರನ ಮಕ್ಕಳು ಎಂಟುಸಾವಿರ ಯೋಜನದಗಲ ಅಣುವತ್ಸು ಸಾವಿರ ಯೋಜನದ ನೀಳಕ್ಕೆ ಭೂಮಿಯ ಬಗೆದುಕೊಂಡು ಭೋಗಾವತಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮುತ್ತಿಗೆಯ ಹಾಕಲು, ಅವರು ಕುದುರೆಯನು ಕಳ್ಳನನು ತೋಣಲು, ಅವರಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ತ್ರಿಕೂಟಗಿರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕಪಿಲಮುನಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯ ಕಟ್ಟಿಹೋದನು. ಇವರು ಈತನೇ ಕಳ್ಳನೆಂದು ಗಾಸಿಮಾಡುವಾಗ ಮುನಿ ಕೋಪದಿಂದ ಸುಟ್ಟನು. ಇತ್ತ ಸಗರಚಕ್ರವರ್ತಿ ತನ್ನಮಗ ಅಸಮಂಜಸಂಗೆ ಪಟ್ಟವ ಕಟ್ಟಿ ಗಂಗೆಯ ಪಡೆದೆಹನೆಂದು ತಪವಮಾಡುವಾಗ ತಪಸ್ಸಿದ್ದನೆದೆ ಮೃತವಾಗಿಹೋದನು. ಹಾಂಗೆ ಮನು ಖಟ್ಟಿ ದಿಲೀಪ ಲಗ್ನ ಸೋಮ ಧೃತ ಪ್ರಿಯವ್ರತ ತಪಸ್ಸಿ ನಲ್ಲಿಯೇ ಮಡಿದರು.

ಗ್ರಂಥ: ರಾಜನಿಂದಾ ಬಂಧಿಕಾಚ್ಚ | ಯತಿನಿಂದಾ ಕುಲಕ್ಷಯಃ ||

ಹರಿನಿಂದಾತ್ ದರಿದ್ರಸ್ಯಾತ್ | ಗುರುನಿಂದಾಚಿ ನಾರಕೇ ||

ಎಂದು ಕಪಿಲಮುನಿಯ ನಂದೆಯಿಂದ ಸಗರನಂಕ ಕ್ಷಯವಾಗಲು, ಬಳಿಕ ಒಂಭತ್ತನೆಯಂಶದ ಭಗೀರಥನು ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕುಸಾವಿರವರುಷ ತಪವ ಮಾಡಿ ಶಿವನ

1. ಮಸವ (ಗಚ) 2. ನಶ್ವೈವ (ಕ ಗ ಚ) ? 3. ನರಕಂವ್ರಜೇತ್ (ಕ ಗ ಚ) ?

ಜಡೆಯರ್ಲಿದ್ ಗಂಗೆಯ ತರುವಾಗ ಜಹ್ನುಕಮುನಿ ನನ್ನಯಜ್ಞದಮೇಲೆ ತರಬಹುದೇ ಎಂದು ಅದತನ್ನ ಶಿಶುವಂ ಮಾಡಿ ತೊಡೆಯಮೇಲಿಟ್ಟು ಸಲಹುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿತ್ತ ಹನ್ನೆರಡುಸಾವಿರ ವರುಷ ತಸಕ್ಕೆ ಭಗೀರಥ ಕುಳಿತರಲು, ಜಹ್ನುಕಮುನಿ ಏತಕಕುಳಿತೆ ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಗಂಗೆಯ ಕೊಡ ಎನಲು ಆಗ ಕೊಟ್ಟನು. ಮಂದರಗಿರಿಯು ಆ ಗಂಗೆಯ ತಡೆಯಿತ್ತು. 1 ವಿಘ್ನೇಶ್ವರನ ಕುರಿತು ತಪವಮಾಡಿ ಅದನು ಒಡೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಭಗೀರಥನು ಸತ್ತವರಮೇಲೆ ಹರಿಯಿಸಲು ಅವರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರು. ಭಗೀರಥನು ಯಜ್ಞಾದಿ ಪೋಷಣ ಮಹಾದಾನವನು ಮಾಡುತ್ತ ಲಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಸಾವಿರದೈನೂಲು ವರುಷ ರಾಜ್ಯವನಾಳಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

“ಜಮದಗ್ನಿಯ ಕೊಂದ ಕಾರ್ತವೀರೃನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ”

ಒಂದು ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಶಿವನು ಕಶ್ಯಪಬ್ರಹ್ಮನ ಮರ್ತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿದರೆ ರುಚೀಕ ಮುನಿಯ ಹೆಂಡತಿ ಸತ್ಯಾವತಿಗೆ ಜಮದಗ್ನಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಮತ್ತೆ ಕರ್ನಿಕುಬ್ಜದೇಶ ದಲ್ಲಿ ಇಕ್ಷ್ವಕರಾಯನ ಮಗ ರೇಣುಕರಾಜ ಯಜ್ಞವ ಮಾಡುವಾಗ ಅದಿಲ್ಲಿ ಅದಿ ತಿಯು ರೇಣುಕೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದಳು. ಬಳಿಕ ಆಕೆಯ ಸ್ವಯಂವರವಂ ಮಾಡು ವಾಗ ಜಮದಗ್ನಿ ಬಂದು ಕುಳ್ಳಿರಲು, ಆಗ ರೇಣುಕೆಯು ಜಮದಗ್ನಿಗೆ ರತ್ನಮಾ ಲೆಯ ಹಾಕಲು ಆಗ ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಮದುವೆಯಂ ಮಾಡುವೆನೆಂದಿರಲು ಎಲ್ಲಾ ದೊರೆಗಳು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ಕೊಡಬಹುದೆ ಎಂದು ರೇಣುಕರಾಯನ ಕೊಲ್ಲಬರಲು ಜಮದಗ್ನಿ ಬಿಲ್ಲುಬಾಣದಿಂದ ಎಲ್ಲರನು ಓಡಿಸಿದನು. ಮಾವನಾದ ರೇಣುಕರಾಯನು ಜಮದಗ್ನಿ 3ಯಂ ಮನೆಗೆ ತಂದೆ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮದುವೆಯಂ ಮಾಡಿ ಬಳಿಕ ರೇಣುಕರಾಯ ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಸಾವಿರಾನೆ ಸಾವಿರಕುದುರೆ ಸಾವಿರದಾಸಿಯರು ಐನೂರು ಕುಲಸತಿಯರ ಪತಿಯರು ಸಹವಾಗಿ ಕರ್ನಿಕುಬ್ಜದೇಶ ಕೋಸಲದೇಶ, ಮಹೋದಧಿದೇಶ ಮತ್ತು ನವರತ್ನದುರ್ಗಾಲಾದಿ ಇಷ್ಟನ್ನು ಬೆಳುವಳಿಯಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿದನು. ಬಳಿಕ ರೇಣುಕೆಯು ಜಮದಗ್ನಿಯು ಭಾಗೀರಥಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಪರ್ಣ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹದಿನೆಂಟು ಸಾವಿರ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ನಿಚ್ಚಲು ನೀಡುತ್ತಿರಲು ಲಿಂಗಪೂಜೆಯ ಮಾಡುತ್ತ

ಗ್ರಂಥ|| ವಿಭೂತಿ ವಿಭವಶ್ಚೈವ | ವಿಧಿಕರ್ಮ ವಿನಾಶನಂ ||

ಯಮಲೋಕೇ ಭಯಂನಾಸ್ತಿ | ಶಿವಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ ||

ಎಂಬ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯವಿಡಿದು ಭಸ್ಮಧಾರಣದಿಂದ ಮೂಱುನರೆಕೋಟಿ ಆಯು ಸ್ಯವ ಪಡೆದು ಸಕಲ ವಿಘ್ನವ ಜಯಿಸುತ್ತಿರಲು, ಆಗ ಇಂದ್ರನು ಅವರ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಸಾಲದೆಂದು ಕಾಮಧೇನು ಮೊದಲಾದ ಉಚಿತ ವಸ್ತುವಂ ಕಳುಹಿ ದನು. ಮತ್ತೆ ರೇಣುಕೆಗೆ ಇಂದ್ರ ಬ್ಲಹತ್ಯಣ ನಾಮದಿಂದ, ಅಗ್ನಿ ವಮನಾಮದಿಂದ

1. ಯಜ್ಞೇ (ಕ) 2. ತೀಕ (ಗ ಚ), ಈ ಕಥೆಯ ಇತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇರೀತಿ ಬರುತ್ತದೆ. 3. ಯು ಮನೆಗೆ ಬಂ (ಗಚ)

ವಾಯು ವಿಶ್ವಾವಸು ನಾಮದಿಂದ, ಸೂರ್ಯ ಬೃಹದ್ವಾನು ನಾಮದಿಂದ ಈ ನಾಲ್ವರು ಮಕ್ಕಳಾದರು. ಬಳಿಕ ವಿಷ್ಣು ರೇಣುಕಿಗೆ ಮಗನಾದೇನೆಂದು ನಾರದನ ಕಯ್ಯ ಹೇಳಿಕಳುಹಲು ಅವ ಬಂದು 1ಹಾಂಗೆ ಹೇಳಲು1 ಅದಕ್ಕೆ ನಗೆಯಾಡಿ ಬಸುಹಿಲ್ಲಿ ಬಂದೆಹೆನೆಂದು ಹೇಳಿಕಳುಹಿದವರುಂಟೆ ಬರಲಿ ಎನಲು, ಬಳಿಕ ರೇಣುಕಾದೇವಿಯ ಬಸುಹಿಲ್ಲಿದನು. ಅತ್ತ ಹೇಹದೇಶದ ಮಾಹಿಷ್ಮತೀಪುರದಲ್ಲಿ ಕೃತರ್ಕೀಶ್ವರನ ಸತಿ ರಾಕಾಸತಿಯಲ್ಲಿ ಮಧುವೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನು ಮುನಿಯ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯನಳಿದ ಕಾರಣದಿಂದ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನಾಮದಿಂದ ಕೈಯಿಲ್ಲದವನಾಗಿ ಪುಟ್ಟಲು, ನಾನು ಕೈಯಿಲ್ಲದವನಾದ ಕಾರಣವೇನು ಎಂದು ಭವಿಷ್ಯತ್ಕಾಲವ ಬಲ್ಲ ಮುನಿಯಂ ಕೇಳಲು ಹೇಳಿದನು:— ನೀನು ಮೊದಲ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮುನಿಯ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯನಳಿದ ಕಾರಣದಿಂದ ನಿನಗೆ ಕೈಯಿಲ್ಲ. ಬಳಿಕ ದತ್ತೇಶ್ವರಲಿಂಗದಿಂದ ಆದೀತು ಎನಲು, ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಮುನಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಏಕೆಬಂದೆಯೆಂದು ಕೇಳಲು ನನಗೆ ಹಸ್ತವಕೊಡಿಯೆನಲು, ಆಗ ದತ್ತಾತ್ರೇಯೇಶ್ವರಲಿಂಗದ ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಆತನು ಸಾವಿರತೋಳಿಗಳಂ ಪಡೆದು ಹಾಂಗೆ ಊರಿಗೆ ಬಂದು ಆನೆ ಕುದುರೆ ರಥ ಪದಾತಿ ಅನಂತಕೋಟಿ ಮನ್ಯೈಯರು ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಬಾಳುತ್ತಿರಲು, ಅತ್ತ ರೇಣುಕೆಯ ಬಸುಹಿಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣ ಪರಶು ರಾಮ ನಾಮದಿಂದ ಹುಟ್ಟಲು ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ ನಡುಗಿ ಆಯುಧ ನೆಲಕೆಬೀಳಲು ಇದೇ ನೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರಲು ಆಗ ತಾಯಿ ಹೇಳಿದಳು. ಶಿವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿ ಮುನಿಗಳಲ್ಲಿ ಭೀತಿಯಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಅಂಜಿಕೆಯಿಲ್ಲವೆನಲು ಹಾಂಗೆ ಇರುತ್ತಿದನು. ಇತ್ತ ಪರಶುರಾಮ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಬಾಣ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಿಯಂ ಪಡೆದು ಪಣ್ಣುಖದೇವರಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲು ವಿದ್ಯವ ಕಲಿವಾಗ, ಇತ್ತ ರೇಣುಕಿಯು ಭಾಗೀರಥಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತ ಕುಬೇರನು ರಾಣಿ ಸಹವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿರಲು ಕಂಡು ನನ್ನ ಗಂಡ ಬಂದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಹೀಗೆ ಜಲಕೇಳಿಯನಾಡುವೆವೆಂದು ಕುಬೇರನ ಕಾಮಿಸಿ ರೇಣುಕೆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲು ಕೆಲವು ದಿನದಮೇಲೆ ಜಮದಗ್ನಿ ತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀಯು ಜಾರೆಯೆಂಬುದ ತಿಳಿದು ಉರಿಹ ಸ್ತದಿಂ ಸುಟ್ಟು ಬೂದಿಯಂ ಮಾಡಿ ತಾ ಹೋಗಿ ಪುಷ್ಪವ ಕೊಯ್ದು ತಂದು ಮಂತ್ರ ದಿಂದ ಬೂದಿಯನೆ ಸತಿಯಾಗುವಂತೆ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ, ಆ ಸತಿ ಆತನ ಮೆಚ್ಚಿಸಿ 2ಎರಡು2 ಮಂತ್ರವನು ಕಲಿತು ತನ್ನ ಜಾರ ಬರುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಚೀಟಿನಿರಿಸಿ ಅವನು ಕಲಿತು ಆಕೆಯ ಬೂದಿಯರೂಪನಳಿದು ಸ್ತ್ರೀರೂಪಮಾಡಿ ಸುರತದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಒಂದು ವೇಳೆ ಮುನಿ ಜಪಮಾಲಿಕೆಯ ಮಹಿದು ಮನೆಗೆ ಬರಲು ಇಬ್ಬರು ರತಿಕೂಟದಲ್ಲಿ ಪ್ಪುದ ಕಂಡು ಅಣೆಮಾಮಂತ್ರದಿಂದ ನುಂಗುವನು. ಮತ್ತೆಯುಗುಳಿ ಸ್ತ್ರೀಯಾಕಾರವ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಮಾಳ್ವನು. ಮತ್ತೆಯು ಮೆಚ್ಚಿಸಿ ಆ ಮಂತ್ರವನು ಕಲಿತು ಜಾರನಲ್ಲಿ ರೇಣುಕೆ ರತಿಗೆಯ್ಯಲು ಒಬ್ಬ ಋಷೀಶ್ವರ ಕಂಡು ಬಂಡುಮಾಡಿದ. ಅದರಿಂದ

ಜನುದಗ್ಗಿಗೆ ರೋಷಹುಟ್ಟಿ ಪರಪುರುಷನ ಭಾವಿಸಿ ನೆರೆದಳೆಂದು ನಾಲ್ವರು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಇವಳ ತಲೆಯ ಹೊಡೆಯೆನಲು ಅವರು ಹೊಯ್ಯದಿರಲು ಅವರ ಸುಟ್ಟನು. ಪರಶುರಾಮಂಗೆ ಹೊಯ್ಯೆನಲು ಹೊಯ್ದ. ಆಗ ಮೆಚ್ಚಿ ಬೇಡೆನಲು ಪರಶುರಾಮನೆಂದನು. ಈ ತಾಯಿ ಪ್ರಾಣವನು ಅಣ್ಣಗಳ ಪ್ರಾಣವನು ವಿಘ್ನೇಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನು ಈ ಮೂರು ವರವನು ಕೊಡಿ ಎನಲು, ಹಾಂಗೆ ಐವರ ಪ್ರಾಣವನು ಕೊಟ್ಟನು.

ಗ್ರಂಥ: ಯತಿ¹ಕೋಪೇನ ಚಾಂಡಾಲ: | ಚಾಂಡಾಲೋನ್ಮುಗ 1 ಗಾರ್ದಭ: ||

2 ಚಾಂಡಾಲ: ಪಕ್ಷಿಣಾಂ ಕಾಕ: | ಚಾಂಡಾಲ: ಸರ್ವ²ದೂಷಕ: ||

ಎಂದು ಬಳಿಕ ಈ ಕೋಪ ಇತು ಮಾಡಿತ್ತಯೆಂದು ಹೊರಯಿಕೆ ಕರೆಯಲು ಕರೆಯ ಕತ್ತೆಯ ರೂಪಿನಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಲಲು ನೀ ಹೋಗುಯೆನಲು, ನಾ ಹೋದರೆ ನಿನಗೆ ಬಲವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೋಯಿತ್ತು. ಬಳಿಕ ರೇಣುಕಿ ಪುರುಷನ ಕೊರಳ ಕೊಯಿಸು ವೆನೆಂಬ ಕ್ಲೇಶದಲ್ಲಿರಲು ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನು ಜನುದಗ್ಗಿಯ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬರಲು ಚತುರಂಗಬಲಕೆ ತೃಪ್ತಪಡಿಸಲು, ಆಗ ಕಾಮಧೇನುವಿನಿಂದಿಷ್ಟು ತೃಪ್ತಿಯಾಯಿತ್ತೆಂದು ಅದ ಕೊಂಡುಹೋಗುವಾಗ ಬಲವ ಸಂಹರಿಸಲು, ಇವನ ತಲೆಯ ಹೊಡೆದು ಧೀನ ವಿನ ಕೊರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಲ್ಲದೆ ಬಾರದೆಂದು ರೇಣುಕಿ ಪೇಳಲು, ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ ಜನುದಗ್ಗಿಯ ಕೊಂದು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಾಗ ಕಾಮಧೇನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತ್ತು ದೇವಲೋಕದಿಂದ ಪರಶುರಾಮ ಬಂದು ರೇಣುಕೆಯ ತಂದೆಯ ಕೂಡೆ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕಿಚ್ಚಹಾಯಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಸತಿಪತಿಗಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ರೂಪುದೋಷದರು. ಆಗ ಪರಶುರಾಮ ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನಮೇಲೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅವನ ಕೂಡೆ ನಾರದನು ಭೂತಗಳು ಮುಂದೆ ಉಕ್ಕುಡವ ಕಾದವೆ ಅವ ಸಂಹರಿಸು ಹೋಗಿನಲು, ಹಾಂಗೆಮಾಡಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಒಬ್ಬ ರಕ್ತಸನನೆಸೆಯಲು ಪುರದಮೇಲೆ ಅವ ಬೀಳಲು ಅದು ಊಿಂದ ಸಹಸ್ರಸಂಖ್ಯೆ ಸತ್ತಿತ್ತು. ಅದ ಕಂಡು ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ ಕಾದುವಾಗ ಪರಶುರಾಮ ಮೂಱುವೇಳೆ ಅವನ ತಲೆಯ ಕತ್ತರಿಸಲು ಮತ್ತೆ ಚಿಗುರಿತದು. ಬಳಿಕ ಪರಶುಗೊಡಲಿಯಿಂದ ಹೊಯ್ಯಲು ಮೃತನಾದನು. ಅವನ ದೇಹವ ಗದ್ದಿಗೆಯಮಾಡಿ ರೇಣುಕೆ ಕುಳಿತಳು. ಇತ್ತ ಪರಶುರಾಮ ಬ್ರಹ್ಮಹತಿಯ ಕಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಭೂಮಿ ಮೊದಲಾದ ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನವನಿತ್ತು ಭೂಮಿಯ ಬಿಟ್ಟು ನೀ ಹೋಗಿನಲು, ಸಮುದ್ರರಾಜನಲ್ಲಿ ಅಂಬೆಸಗೆ ಭೂಮಿಯ ಬೇಡಲು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೆಯೆನಲು ಪರಶುರಾಮನ ಬಾಣ ಮುನ್ನೂಱುಗಾವುದ ಹೋಗುವುದೆಂದು ದೇವೇಂದ್ರ ಒರಲೆಯಾಗಿ ಬಿಲ್ಲಹದೆಯ ಕಡಿಯಲು ಪರಶುರಾಮ ಸಮುದ್ರವ ಹೊಕ್ಕು ಹೋಗುವಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರ ಮುಚ್ಚಿಕೊಳಲು ಬ್ರಹ್ಮೇತಿಯ ಕಳೆಯಬೇಕೆಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮ

1. ನಾಂ ಕೋಪ ಚಾಂಡಾಲಂ | ಮೃಗ ಚಾಂಡಾಲ(ಕ ಗ ಚ) 2. ಪಕ್ಷಿಣಾಂ ಕಾಕ ಚಾಂಡಾಲಂ ಸರ್ವ ಚಾಂಡಾಲ (ಕ ಗ ಚ)

ಣರಿಗೆ ಭೂಮಿಯ ದಾನವನಿತ್ತು ಪರಶುರಾಮನು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿ ಸತ್ತು ಹೋದನು.

“ನೂಪತಿ ಬೇಡೆ ಕವಚವನಿತ್ತು ಹತಕರ್ಣನೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ”

ದಂಬೋಧರನೆಂಬ ರಕ್ತಸನು ತಪವ ಮಾಡುವಾಗ ಶಿವ ಮೆಚ್ಚಿ ಬೇಡುಯಿನಲು, ಆಗ ಏಳು ಕವಚವ ಪಡೆದು ತೊಟ್ಟುಕೊಂಡು ಲೋಕವನೆಲ್ಲಾ ಸಂಹರಿಸಿ ಮುನಿಗಳ ಹುಡುಕುತ್ತ ಬರುವಾಗ ನರನಾರಾಯಣರೆಂಬ ಮುನಿಗಳ ಕಂಡು ನನ್ನ ಕೂಡೆ ಕಾದಬೇಕೆನಲು, ಆಗ ಒಬ್ಬ ಕಾದುವ ಒಬ್ಬ ಶಿವಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿರುವ. ಅವ ಬಳಲಿದರೆ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿರವ ಕಾದುವ ಈ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಾದಿ ಸೋತು ಒಂದು ಕವಚವನುಳುಹಿ ಕೊಂಡು ಓಡಿಬಂದು ಬಳಿಕ ದೂರ್ವಾಸಮುನಿಕೊಟ್ಟ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಪಾಂಡವನ ಸ್ತ್ರೀ ಕುಂತಿಗೆ ಸೂರ್ಯನು ಬಂದು ನೆರದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ. ಸೂತನೆಂಬ ವ್ಯಾಧಿನಿಂದ ಬೆಳೆದು ದ್ರೋಣ ಭೀಷ್ಮಾಚಾರ್ಯರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯವ ಕಲಿತರಲು, ಆ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಕೌರವಂ ದಳವಾಯಿಪಟ್ಟವ ಕಟ್ಟಿ ದಂಡ ಕಳುಹಲು, ಇದ ಕೇಳಿ ಪಾಂಡ ವರು ಕರ್ಣನಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕುಸಾವಿರ ರಥ, ಹದಿನೆಂಟುಸಾವಿರ ಕುದುರೆ, ನೂಲುಘಟಿ ಆನೆ, ಲಕ್ಷಕಾಲಾಳುಗಳಿಂದ ತಾಕಲು, ಕರ್ಣನ ಬಲದೊಳಗೆ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಕುದುರೆ, ಸಾವಿರ ಆನೆ, ಕಾಲಾಳುಗಳ ಭೀಮ ಕೆಡಹಿದ. ಬಳಿಕ ಅರ್ಜುನನು ಕೃಷ್ಣನ ಸಾರ ಥಿಯಮಾಡಿಕೊಂಡು ರಣಕೆ ಬಂದ. ಆತನ ಆಯುಧಗಳ ಗಣನೆಯೆಂತೆಂದೋಡಿ:— ಮುಳ್ಳೆಂಬುಗಳು ಸಾವಿರದ ಏಳೂರು, ಒಂಭತ್ತು ಸಾವಿರ ಮಿಟ್ಟಿಯೆಂಬುಗಳು ಸರಳೆಂಬು ಹನ್ನೆರಡುಸಾವಿರ, ಮೊನೆಯ ಬೋಳೆಂಬು ನಾಲ್ಕುಸಾವಿರ, ನಾಳೆಯೆಂಬ ಗಳು ಹತ್ತುಸಾವಿರ. ಇವನು ಆಳುಬಂಡಿಯ ಮೇಲೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಪರಶು ಮುಸಲ ಮುಸಂಡಿ ಶಲ್ಯಹ ಪರಿಘ ತೋಮರ ಚಕ್ರ ಅಸಿ ಮುದ್ದ, ತ್ರಿಶೂಲ ಕಠಾರಿ ಖೇಟಕ ಭಿಂಡಿವಾಳ ಸುರಗಿ ಮೊದಲಾದ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಆಯುಧಗಳ ಒಂದೊಂದು ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬರಲು, ಇತ್ತ ಕರ್ಣನು ಶಲ್ಯನ ಸಾರಥಿಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಎಂಟುನೂರು ಬಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ತುಂಬಿ ಕೊಂಡು ರಣರಂಗಕ್ಕೆ ಬಂದು ಇನ್ನೂರು ಬಿಲ್ಲ ರಥದ ಮೇಲೆ ಎಡದ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಡಗಿಕೊಂಡು ಅರ್ಜುನನ ಕೂಡೆ ಕಾಳಗವ ಮಾಡುವಾಗ ಆನೆಗೆ ಆನೆ ಕಾದುವಂತೆ, ರಾಮರಾವಣರು ಕಾದುವಂತೆ ಕಾದುತ್ತಿರಲು, ಆಗ ಅರ್ಜುನನ ಕಡೆಗೆ ಹರಿ ವಿರಿಂಚಿ ದಿಕ್ಪಾಲಕರಾದರು. ಇನ್ನು ಕರ್ಣನ ಸಾಹಸಿಗಳು: ಹನ್ನೆರಡುರಾಶಿ ನಕ್ಷತ್ರ ಆಕಾಶ ವಾಯು ಅಗ್ನಿ ಸಮುದ್ರಗಳು. ಬಳಿಕ ಕರ್ಣನೆಚ್ಚೆಂಬುಗಳ ಅರ್ಜುನ ಕತ್ತರಿಸಿದ. ತನ್ನೆಂಬುಗಳಿಂದ ಅವನ ಧ್ವಜವ ಕತ್ತರಿಸಿದ. ಅಂಬುಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಲ್ಲ ಕತ್ತರಿಸಿ ಆಮೇಲೆ ಕರ್ಣನು ಸರ್ಪಬಾಣವ ಬಿಡಲು ಕಿಡಿಗಳನು ಹೊಗೆಗಳನುಗಳುತ್ತ ಆಕಾಶದ ಪಕ್ಷಿ ಗಳನೆಲ್ಲನುರುಹುತ್ತ ಬಾಯಲ್ಲಿ ವಿಷದ ನೊರೆಯ ಕಾರುತ್ತ, ಭಟಾಭಟಾ ಎಂದು ಕಿಡಿ

ಗಳನುದುರಿಸಿ ಕೆಡಲುತ್ಪತ್ತಿ ಆಕಾಶವೆಲ್ಲ ಹೊಗೆಯಿಂದ ಅಂಧಕಾರವಾಗಲು, ಆಗ ಇಂದ್ರನು ಭಯದಿಂದ ನಿರ್ವಿಘ್ನನು ಎಂದು ಹರಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಅರ್ಜುನ ಧರ್ಮಭೀನು ಕೃಷ್ಣರು ಶಿವನ ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಿರಲು, ಆಗ ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರ ತಪ್ಪಿಹೋಗಲು, ಶಲ್ಯ ಮತ್ತೆ ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರದಿಂದೆಸೆ ಎನಲು, ಕರ್ಣ ಮತ್ತೆ ಎಸೆಯಲು, ಕುದುರೆಗಳು ಕಂಗೆಟ್ಟು ಭಯದಿಂದೆ ಆನೆಗಳೊಡನೆ ದವು. ರಥಗಳು ಮುಳಿದವು. ವಿಷದ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಭೀಮಾರ್ಜುನಾದಿಗಳು ಮಂತ್ರವ ಜಪಿಸುತ್ತ ತಮ್ಮ ಬಾಣಗಳಿಗಿರಾಗಿ ಬಿಡಲು ಅವನೆಲ್ಲಾ ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರ ನುಂಗುತ್ತ ಬರುವುದು ಅರ್ಜುನ ಕಂಡು ರಥವ ಐದಂಗುಲ ನೆಲದೊಳಗೆ ಇಳಿಯಮೆಟ್ಟಿದ. ಆಗಲಾ ಸರ್ಪಾಸ್ತ್ರ ಬಂದು ಕಿರೀಟವ ಕತ್ತರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು, ಬಳಿಕ ಅರ್ಜುನನು ಉರಿಯನುಗಳುನ ಬಾಣದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನ ಎದೆಯನೆಸೆಯಲು, ಅದಿಲ್ಲಿ ಸಾಯನೆಂದು ಕೃಷ್ಣ ವಿಸ್ತವೇಷದಲ್ಲಿ ಕರ್ಣನ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೀನು ತ್ಯಾಗಿಯೆಂಬುದ ಕೇಳಿ ಬೇಡುವದಕ್ಕೆ ಬಂದೆನೆನಲು ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಬೇಡಲಿಲ್ಲ ರಣದಲ್ಲಿ ಬೇಡಿದೊಡೆ ಎನದೆ ಎನಲು, ಉದಯದಲ್ಲಿ ಭೋಗ ಕರ್ಣ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಗ ಕರ್ಣ, ಅಸ್ತಮದಲ್ಲಿ ದರಿದ್ರ ಕರ್ಣ, ನೀನು ದಾನಿಯಾದೊಡೆ ನಿನ್ನ ಕವಚವಕೊಡು ಎನಲು ಕೊಟ್ಟನು. ಬಳಿಕ ಅರ್ಜುನನು ಶಿವನಲ್ಲಿ ಪಡೆದ ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರದ ಕೂಡೆ ಗಿರಿಜಾದೇವಿಯರು ಕೊಟ್ಟಂಜನಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಕರ್ಣನ ಶಿರವ ಕತ್ತರಿಸಲು ಅವ ಮೃತನಾದನು ಎಂದು ವೈವಸ್ವತಮನು ಜೈಮಿನಿಗೆ ವೇಳಿದನು.

“ಬಲಿ ವೊಡಲಾದವರು ಕೀರ್ತಿವಲ್ಲಭರಾದರು ಅರಸಾ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಉತ್ತರದೇಶದ ಮೇಘಪುರದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ವಿಧವೆಯ ಮಗ ತಾಯಿ ಮಾತ ಕೇಳದೆ ಸೊಳಗಾಝಕೆಯ ಮಾಡುತ್ತಲಾಕೆಯ ಮುಡಿಗೊಡುವ ಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ಜಾಣಿಬಿದ್ದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪವು ಜೀರ್ಣಾಲಯದ ಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು ಆತ ಮರಣವಾಗಲು ಯಮುದೂತರು ಕೊಂಡುಹೋಗಲು, ಯಮನು ಇವನ ಪುಣ್ಯವೇನೆಂದು ಚಿತ್ರಗುಪ್ತರ ಕೇಳಲು, ಪ್ರಾಣವ ಬಿಡುವಾಗ ಚೆಲ್ಲಿದ ಪುಷ್ಪವು ಲಿಂಗದ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು, ಆಗ ಇವನ ಕರಿದೊಯ್ದು ಬೃಹಸ್ಪತಿಗೆ ಹೇಳಿ ಇಂದ್ರನ ಗದ್ದುಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಱುಘಳಿಗೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಒನ್ನಿ ಎನಲು, ಅವನ ಒಯ್ದು ಹಾಂಗೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಲು, ಐರಾವತನನಗ ಸ್ತಂಭ, ಉಚ್ಛ್ರೇಷ್ಠವನ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಂಗೆ, ಕಾಮಧೇನುವ ವಸಿಷ್ಠಂಗೆ, ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಷನ ಕೌಂಡಿಲ್ಯರಿಗೆ ದಾನವ ಕೊಡಲು, ಬಳಿಕಾ ಮೂಱುಘಳಿಗೆ ಹೋಗಲು, ದೂತರು ಯಮನ ಬಳಿಗೆ ಕರಕೊಂಡು ಬರಲು, ಆಗ ದೇವೇಂದ್ರನು ಇವನನ್ನು ಬದುಕ ಹಾಳುಮಾಡಿದನೆಂದು ಯಮನಕೂಡೆ ಹೇಳಲು, ಮೂಱುಘಳಿಗೆತನಕ ಅವನ ಒಡವೆಯಲ್ಲವೆಯೆಂದು ಇಂದ್ರನ ಯಮನು ಕಳುಹಿ ಈ ದಾನದ ಫಲದಿಂದ ಇವನು ರಾಜನಾಗಲಿಯೆಂದು ವೇಳಿ ಯಮಕಳುಹಲು, ಆಗ ವಿರೋಚನನೆಂಬ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಾಜನ ರಾಣಿ ಸ್ವರೋಚಿಯಲ್ಲಿ

ಹುಟ್ಟಿ ಬಲಿಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ವಿದ್ಯಾಪಾಲಿಯೆಂಬ ರಾಜನ ಕುಮಾರತಿಯ ಮದುವೆ ಯಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನಾಳುತ್ತಿರಲು, ಆತಂಗೆ ವಸುಮಾ ಮಹಾಬಾಹು ಪರಾಂಗತಿ ತ್ರೈಲೋಕ ಅಕಾಯ ವಿಧಾತ್ಯಗಳೆಂಬ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದರು. ಬಳಿಕ ಯಜ್ಞವ ಮಾಡಲು ನಾಲ್ಕು ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆ ಸಹವಾಗಿ ಒಂದು ರಥ ಆ ಹೋಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಲು, ಅದನೇಣಿಕೊಂಡು ಬಲೀಂದ್ರಚಕ್ರವರ್ತಿಯು ಅಮರಾವತಿಗೆ ಮುತ್ತಿಗೆಯ ಹಾಕಲು ಇಂದ್ರ ಓಡಿದನು. ಬಲಿಯಾಗ ಶುಕ್ರನ ಕೂಡೆ ನನ್ನ ಕುಟುಂಬವ ಇಲ್ಲಿಗೆ ತರಲೆ ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಅಶ್ವಮೇಧವ ಮಾಡಿದಲ್ಲದೆ ಇಂದ್ರಸದವು ದಕ್ಕದೆನಲು, ಬಲಿಯ ದೇವೇಂದ್ರನ ಪಟ್ಟಣದೈಶ್ವರ್ಯವನೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಕೊಂಡುಹೋಗಿ ವೆನೆಂದು ಒಯ್ಯಾಗ ಮುನ್ನ ದೂರ್ವಾಸನ ಶಾಪವು ಇಂದ್ರನ ಭಾಗ್ಯವು ನೀರೊಳಗೆ ನೆರೆಯಲಿಯೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಬಲಿಯ ದಂಡ ಸಮುದ್ರ ಮುಳುಗಿಸಲು, ಬಲಿ ತಾನು ಓಡಿಬಂದು ಮುನ್ನ ಶುಕ್ರವೇಳಿದ ಕಾರಣ ದಿಟವಾಯಿತೆಂದು ಬಲಿಯು ಭಾಗೀ ರಥೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಒಂದುಕಡೆಮೆ ನೂಣಿಯಜ್ಞವ ಮಾಡುತ ಹದಿನೆಂಟುಸಾವಿರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಭೋಜನವ ಮಾಡುತ ನಾರಾಯಣನೆ ದೈವವೆಂದು ನಂಬಿ ಮತ್ತೊಂದು ಯಜ್ಞವ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡುವಾಗ ಇತ್ತ ದೇವೇಂದ್ರನು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕೂಡೆ ನನ್ನ ಭೋಗವ ಕೊಡಿಸು ಎನಲು, ಬಳಿಕ ಹರಿಯು ಗದೆ ಚಕ್ರ ಬಿಲ್ಲು ಇವರ ಕೂಡೆ ಬಲಿಯ ವಧಿಸುಯೆಂದು ವೇಳಲು, ಅವು ನಮ್ಮ ಕೈಲಾಗದೆನಲು ದೇವೇಂದ್ರಂಗೆ ನಿನ್ನ ಭೋಗವು ಶಿವನಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಸಮುದ್ರವ ಕಡೆದಲ್ಲದೆ ಬಾರದೆಂದು ವೇಳಲು, ವೇಳಿ ಕಳುಹಿ ಇಂದ್ರನ ನಾರಾಯಣ ತಾನೆ ಅದಿತಿಯಲ್ಲಿ ವಾಮನಾವತಾರವಾಗಿ ಪುಟ್ಟಿ ವೇದವನೋಡುತೆ ಬಲಿಯ ಯಜ್ಞದ ಸಮಾಪಕ್ಕೆ ಬರಲು, ಅವರಾರೆಂದು ಚಂಡಾರ್ಕ ರೆಂಬ ದೂತರ ಕಳುಹಲು ಅವರು ಬಂದು ನೋಡಿ ವೋಗಿ ಒಬ್ಬ ಗಿಡ್ಡಹಾರುವನೆಂದು ವೇಳಲು, ತಾನೆ ಬಂದು ಕರೆಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆ ದೈವವೆಂದು ನಂಬಿ ಬಲಿಯು ಏನು ಬಂದಿರೆಂದು ಕೇಳಲು, ತೊಳಸಿಯ ಬಿತ್ತುವುದಕೆ ಮೂಱಿಡಿ ಭೂಮಿ ಬೇಕೆನಲು ಧಾರೆಯನೆರೆದುಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಲು, ಹೋಗಿ ಮರಳಿ ಸ್ಥೂಲಶರೀರಿಯಾಗಿ ಬಂದು ಮೂಱಿಡಿ ಭೂಮಿಯ ತಾರೆನಲು, ಆಗ ಬಲಿ ಮೂಱುಹೆಜ್ಜೆಯನಳಿದುಕೋ ಎನಲು, ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯಾಗುವಂತೆ ಭೂಮಿಯ ಮೆಟ್ಟಿ ಇನ್ನೊಂದುಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ನೀಡೆ ಇನ್ನೊಂದುಹೆಜ್ಜೆಯ ಭೂಮಿಯ ತೋಣಿಂದು ತಲೆಯಮೇಲೆ ಮತ್ತೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆಯನಿಡಲು ಬಲಿ ಪಾತಾಳಕ್ಕೆ ಇಳಿದನು. ಅತ್ತಲಾಕಾಶಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಹೆಜ್ಜೆ ಸತಶಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಪವಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಹ್ಮನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಲು, ಇದು ಶಿವನ ಪಾದವಾ ದರೆ ಅಭಿಷೇಕವಾಗಲಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಕಾಲಾದೊಡೆ ಕೆಡಲಿಯೆಂದು ಕಮಂಡಲದುದಕವ ತಳಿಯಲು ಕಾಲು ಕತ್ತರಿಸಿ ಬೀಳಲು, ಆ ಮೋಟುಗಾಲು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡತನಕ ಬೆಳೆದು ಬಾಧಿಸುತ್ತಿರಲಾಗ ಭೈರವಗಣೇಶ್ವರ ಬಂದು ಎದೆಯಮೇಲೊಡ್ಡು ಶಿರದಮೇಲೆ

ಹೊಯ್ದು ಕೆಡಹಿ ಬೆನ್ನೆಲುವನು ಚರ್ಮವನು ತೆಗೆದು ನಿಂದಿರಲು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಎಚ್ಚರುಪುಟ್ಟ ಶಿವನ ನುತಿಸಲು ಆ ಭೈರವಗಣೇಶ್ವರನು ಅಸ್ಥಿಯ ಕಂಕಾಳವಮಾಡಿ ಪಿಡಿದು ಚರ್ಮವನ್ನುಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದಿಭೈರವನೆಂಬ ಶಿವನೊಪ್ಪಿದನು.

“ಕೀರ್ತಿಯಿಂ ಭೋಜನೆಂಬುದಕ್ಕೆ” ಕಥೆ

ಬಲ್ಲಕೆಯೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮಲ್ಲಿರಾಜನೆಂಬ ಶಿವಭಕ್ತನಿಹನು. ಆತನ ಸತಿ ಹೆಣ್ಣುವಾಗ ಮುನ್ನೂಟು ಜೋಯಿಸರಿಗೆ ವಟ್ಟಲನಿಕ್ಕಿರುವಾಗ ಶಿಶು ಜನಿಸಿತ್ತು. ಇದು ತಂದೆಗೆ ಒಳ್ಳೆತಲ್ಲ ಬಿಸುಡಬೇಕೆನಲು ತೊಟ್ಟಿಲೊಳಗೆ ಮಡಗಿ ಬಿದಿರಮೆಳೆಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಬರಲು ಮೂಟುತಿಂಗಳ ಮೇಲೆ ಅರಸುಗೊಡೆಯ ನೋಡುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಈ ಹುಟ್ಟಿದ ಶಿಶು ಕೀರ್ತಿವಂತನಾದನೆಂದು ಬರೆದಿರಲು, ಆಗ ಕಂಡು ಬಾಗಿಲವರ ಕರೆದು ಶಿಶು ಜನಿಸುವಾಗ ಬಂದಿದ್ದವರಾರೆನಲು, ಈ ಸಣ್ಣವ ಬಂದಿದ್ದನೆಂದು ತೋಟಿಲು, ಎಲೆ ಬಾಲಕ ಶಿಶು ಸತ್ತಿತ್ತು ಇಂತೇಕೆ ಬರೆದೆಯೆನಲು, ಅದು ಸಾಯಿ ಲಿಲ್ಲ ಕೊಂಡು ಬನ್ನಿಯೆನಲು ಆಗ ಪರಿಚಾರಕರು ಹೋಗಿ ತಂದು ಮುಂದಿರಿಸಿ ಅದು ಮೇಲಿರ್ದ ಜೇನುಗಾಳಿಗೆ ಕಡ್ಡಿ ತಾಗಿ ಬಾಯೊಳಗೆ ಬೀಳಲು ಬದುಕಿತ್ತಯೆನಲು ಅರಸನಾಗಳೇ ಪುಣ್ಯವಂತನ ತಂದೆಗೆ ಹೊಲ್ಲವೆಂದು ಬಿಸಾಡಿಸಿದ. ಮುನ್ನೂಟು ಹಾರುವರ ಕಲ್ಲಗಾಣಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಸುವಾಗ ಬಾಲಕನಾದ ವರರುಚಿಯೆಂದನರಸಿಗೆ. ಗಳಿಗೆ ಬರುವ ಚಮತ್ಕಾರವನರಿಗೆ ತಿಳಿಯದು, ನಾ ತೋಟುವೆನೆಂದು ಮೂಟು ಬಾಳೆಯ ಕಂಭವ ನಿಲಿಸಿ ಕತ್ತಿಯನೆತ್ತಿ ಹೊಯ್ಯಾಗ ಒಂದಣ್ಣಿ ಹಾಲು ಒಂದಣ್ಣಿ ನೀರು ಒಂದಣ್ಣಿ ರಕ್ತ ಸುರಿಯಲು, ಮೂಟಿರಲ್ಲಿಯೂ ಹಾಲು ಬೀಳಬೇಕು. ವಿಷ ಗಳಿಗೆ ಬಂದುದರಿಂದ ಹಿಂಗಾದುದೆಂದು ಅವರ ಬಿಡಿಸಿದನು. ಬಳಿಕ ಆ ಶಿಶುವಿಗೆ ಭೋಜರಾಜನೆಂದು ಹೆಸರ ಕರೆದು ರಾಜ್ಯವನಾಳುವಾಗ ಕಂದಾರವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಒಡೆಯನಾದ ಭೋಜರಾಜನು 1ಸವಾ1ರಿಯಹೋಗಿ ಬರುವಾಗ ಒಬ್ಬಗಾಣೆಗನ ಸ್ತ್ರೀಯು ಎಳುನೆಯ ಉಪ್ಪರಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ನಿಂದು ಕೆಳಗೆ ನಿಂದವನ ಗಿಣ್ಣುಲಿಗೆ ಎಣ್ಣೆಯನೆರೆಯಲು ಅದ ಭೋಜರಾಜ ಕಂಡು ಆ ಸ್ತ್ರೀಯ ಕರೆಸಿ ಮೆಚ್ಚಿದೆ ಬೇಡು ಎನಲು, ಕಂದಾರವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಧಾರಾಪುರವೆಂಬ ಹೆಸರ ಕರೆದು ನಡೆಸು ಎನಲು, ಆಕೆಯೆಂದಂತೆ ಧಾರಾಪುರವೆಂಬ ಹೆಸರ ಕರೆದು ನಡೆಸುತ್ತ ಆಕೆಗೆ ಸವಾಲಕ್ಷ ದ್ರವ್ಯವ ಕೊಟ್ಟು ಸುಖದಲ್ಲಿರುತ್ತಂ ಮತ್ತೊಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ 2ಸವಾರಿ2 ಹೋಗುವಾಗ ಒಬ್ಬಪ್ರಾಹ್ಮಣ ಜೋಳದಹೊಲದಲ್ಲಿ ಮಂಚಿಗೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತಾಗ ಜೋಳದ ತಿನೆಯ ಮೆಲ್ಲಿಯೆಂದು ಭೋಜನರಾಣ್ಯವೆಲ್ಲವಕ್ಕೆಯೂ ಕರೆವುತಾಗಳಾ ಮಂಚಿಗೆಯ

ನಿಳಿದು ಕಡೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಲಗಟೆಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೊಂದು ಕೂಗುವಂ. ಅದನ್ನು ಭೋಜ ರಾಜ ತಿಳಿದು ಆ ಹೊಲನ ಕ್ರಯಕ್ಕೆ ಕೊಂಡು ಆಗಿಸಲು, ಮುನ್ನ ದೇವೇಂದ್ರನು ಓಲಗದಲ್ಲಿರುವಾಗ ರಂಭಿ ಉರ್ವಶಿಯೊಬ್ಬರು ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾ ಹೆಚ್ಚು ತಾ ಹೆಚ್ಚೆಂದು ವಾದನ ಮಾಡಲು ಆರೂ ತಿದ್ದಲಾರದಿರಲು, ಇಂದ್ರ ವಿಕ್ರಮನ ಕರೆಸಲು ಬಂದು ಇಬ್ಬರ ನೃತ್ಯವು ಸಮವೆಂದು ನ್ಯಾಯವ ತಿದ್ದಲು, ಇಂದ್ರನು ಶಿವನು ತನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ವಿಕ್ರಮಂಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಇತ್ತ ವಿಕ್ರಮನುದಾರಕೀರ್ತಿಯಿ ರಾಜ್ಯವನಾಳಿ ವೀರವಿಕ್ರಮನೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಶಾಲಿವಾಹನನ ಪುರವ ಮುಕ್ತ ಗಾಯವಾಗಿ ವಿಕ್ರಮ ಮಡಿಯಲು, ಆ ಸಿಂಹಾಸನವ ನಿಕ್ಷೇಪವ ಮಾಡಿರಲು, ಆ ಸಿಂಹಾಸನ ಭೋಜರಾಜಗೆ ಸಿಕ್ಕಲು, ಅದಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಬಾಗಿಲು. ಒಂದೊಂದು ಎಂಟೆಂಟು ಸಿಂಹಗಳ ಕಾವಲು. ಅವರ ತಲೆಗಳಮೇಲೆ ರತ್ನದ ಬೊಂಬೆಗಳು. ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಹರಿವಾಣಗಳು. ಅವುಗಳಿಗೆ ರತ್ನದಾರತಿಗಳು. ಆ ಬೊಂಬೆಗಳ ಹೆಸರುಗಳು: ವಿಜಯವಾಪ್ತಿ ವಳಯವಾಪ್ತಿ ಕಂದರ್ಪಸೇನೆ ಆನಂದಸಂಜೀವಿನಿ ರತ್ನಪ್ರಿಯೆ ವರಮೋಹಿನಿ ಭದ್ರವತಿ ಸುರತಪ್ರಿಯೆ ಸಂಭೋಗನಿಧಿ ಮಧುರಪ್ರಿಯೆ ಗೀತಪ್ರಿಯೆ ಪ್ರಭಾವತಿ ಇಂದುವದನೆ ಅಂಗಜೆ ಇಂದ್ರವತಿ ಕುರಂಗನಯನೆ ಲಾವಣ್ಯವತಿ ಸೌಗಂಧಮೋಹಿನಿ ಶ್ರೀಲೋಚನೆ ಕಾಮಕೇಳಿಕೆ ಚಂಡಿಕೆ ವಿಧ್ಯಾಧರಿ ಪ್ರಭಾಕರಿ ಜಗನ್ನೋಹಿನಿ ಪದ್ಮನಯನೆ ನಿರೂಪಿಣಿ ವರಿವತಿ, 1ಅಂಹಿನಿ1 ಹಂಸಗಮನೆ ಇಂದ್ರಾವತಿ ಕನಕಾವತಿ ತ್ರಿಭುವನಮೋಹಿನಿ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವಿಜಯೆ ಇಂತೀ ಬೊಂಬೆಗಳು ಸಹವಾದ ಸಿಂಹಾಸನವ ಪಡೆದಿದ್ದ ಭೋಜರಾಜನ ಸಭೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಗಾರುಡಿಗ ಸರ್ಪಗಳ ಕೊಂಡುಬಂದು ಆಡಿಸಿ, ಸಕಲಸರ್ಪಗಳ ತೋಟಿಸಲು, ಭೋಜರಾಜ ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ಕಿವಿಯುಂಟೆಯೆಂದಾ ಗಾರುಡಿಗನ ಕೇಳಲು ಅವ ಪೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಮುನ್ನ ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವಸೃಷ್ಟಿಮವಾಗ ಸರ್ಪಗಳಿಗೆ ಕರ್ಣವನುಂಟುಮಾಡಿದನು. ಇತ್ತ ಭೂತಳದಲ್ಲಿ ಭೋಜರಾಜ ನೀನು ರಾಜ್ಯವನಾಳುವದ ಬ್ರಹ್ಮದೇವ ಕೇಳಿ ಸರ್ಪಗಳ ಕಿವಿಯ ತೆಗೆದು ಕಿವಿಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ನಿನ್ನಿಂದ ಸರ್ಪಗಳ ಕಿವಿಗಳು ಹೋದುವೆನಲು, ಅದೇನು ಕಾರಣವೆಂದು ಭೋಜರಾಜಕೇಳಲು, ನಿನ್ನ ಉದಾರಕೀರ್ತಿಪ್ರತಾಪವ ಕೇಳಿ ನರಲೋಕ ಸುರಲೋಕದವರು ತಲೆಯ ತೂಗುವರು. ನಾಗಲೋಕದ ಸರ್ಪರಾಜ ಕೇಳಿ ತಲೆದೂಗಿದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವು ಬಿದ್ದು ಪ್ರಳಯವಾ ದೀತು ಎಂದು ಸರ್ಪಗಳ ಕರ್ಣವ ತೆಗೆದನೆನಲು ಮೆಚ್ಚಿ ಸವಾಲಕ್ಷವಕೊಟ್ಟು ಗಾರುಡಿಗನ ಮನ್ನಿಸಿ ಭೋಜರಾಜನು ಉದಾರಕೀರ್ತಿಯಿಂದ ಒಪ್ಪುತ್ತಿದ್ದನು.

“ಶಿಬಿಚಕ್ರವರ್ತಿ ಕೀರ್ತಿಯಿಂದ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಸತ್ತನು” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಉತ್ತರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಂಜರಿಯೆಂಬ ನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿರ್ದ ರಾಯರತ್ನಾಪುರವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಶಿಬಿಚಕ್ರವರ್ತಿಯೆಂಬ ರಾಯನು ಯಜ್ಞಾದಿಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೋಡ

ಮಹಾದಾನವನು ಮಾಡುವದ ಕೇಳಿ ತಮ್ಮ ಪದವಿಗಳು ಹೋದಾವೆಂದು ಹರಿಯಜ ಯಿಂದ್ರಾದಿಗಳು ಅವನ ಯಜ್ಞವ ಕೆಡಿಸಬೇಕೆನಲು, ಬ್ರಹ್ಮನು ಧರ್ಮಕಂಟಕ ವಾಗಲಾಗದು ಎನಲು, ಇಂದ್ರನು ಇವರಿಬ್ಬರ ನುಡಿ ಎನಗೆ ಸಮ್ಮತವೆನಲು, ಭಕ್ತಿ ನಿಷ್ಠೆಯ ಧರ್ಮವುಳ್ಳನೆಂದು ನಾವು ಮೂವರು ಪೋದಲ್ಲದೆ ಆಗದು ಎಂದು ನಿಶ್ಚಿಸಿ ವಿಷ್ಣು ಬೇಂಟೆಕಾಣನಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಪಾರಿವಾಣವಾಗಿ ಇಂದ್ರನು ಗಿಡಗನಾಗಿ ಪಾರಿ ವಾಣವನಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬರಲು, ಯಜ್ಞ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿಬಿಯ ಮಹಿಯ ಕರ್ಪೋತ ಪೋಗಲು ವಿಷ್ಣುವಾಗ ಹಕ್ಕಿಯ ಕೊಡು ಎನಲು ಇದನ್ನು ಕೊಡೆನು. ಇದರುದ್ದ ಹೊನ್ನ ಕೊಡುವೆನು. ಮತ್ತೇನು ಬೇಕಾದಡೆಯುಂ ಕೊಡುವೆನೆನೆ, ಈಗ ಹಸಿವಿಗೆ ಓಗರವಾದೀತೆ ಹೊನ್ನನೊಲ್ಲಿನೆನಲು, ದೇವಾನ್ನ ದಿವ್ಯಾನ್ನವ ನೀಡಿಸುವೆನೆನಲು, ಅದನೊಲ್ಲಿನೆನಲು ಈ ಪಕ್ಷಿಯ ಮಾಂಸದಿಂದ ದೇಹವುಷ್ಟಿ ಎನಲು, ಈ ಪಕ್ಷಿಯ ಬೇಗ ತಾರೆನಲು ಕೊಡದಿದೊಡೆ ಕದನಕೆ ಬಾರೆನಲು ಕದನವೇಕೆ ನಿವ್ವಾಹಾ ರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದುದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಎನಲು, ಹಾಂಗಾದಡೆ ಈ ಪಕ್ಷಿಯ ತೂಕದ ನಿನ್ನ ದೇಹದ ಮಾಂಸವ ಕೊಡು ಎನಲು, ಕೊಟ್ಟೆಹನೆಂದು ಆ ಹಕ್ಕಿಯನು ೩1ನ್ನ ವಾಂ1ಸವನು ತೊಲೆಯನಿಕ್ಕಿ ತಕ್ಕಡಿಯಲ್ಲಿ ತೂಗುವಾಗ ಆ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಸರಿಬಾರದಿರಲು ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ದೇಹವನೆಲ್ಲಿ ತಾನೆ ಕೊಯ್ದುಹಾಕಿ ಕೀರ್ತಿಕಾರಣ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಸತ್ತು ಹೋದನು.

“ಕೀರ್ತಿಯುಂ ಮುಂಜಕವಿ ಸ್ವರ್ಗವನೆಯಿದ್ದನೆಂಬುದಕ್ಕೆ” ಕಥೆ

ಉತ್ತರ ಭುವನದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮುಂಜಕವಿ ಎಂಬ ರಾಜನು ಇರುತ್ತಿದ್ದು ಆತನ ಮಗ ಭೋಜನು ಪರನಾರಿಯರ ಸಂಗದಿಂದ ಜಪತಪ ಕೋಟಿ ದಾನಧರ್ಮವು ಕೆಡುತಿದವೆಂಬ ನೀತಿಯುಂ ವಸುದೇವನೆಂಬ ತಮ್ಮ ಗುರುವಿನಿಂದ ಕೇಳಿ ರಾಜನೀತಿ ತಪ್ಪಲಾಗದೆಂದು ನಡೆವುತ್ತ ದಾನಧರ್ಮ ಪರಿಹಿತಾರ್ಥಿ ಎಂದು ನಡೆವುತ್ತಿ ರಲು ಮುಂಜಕವಿ ರಾಜನ ಕಿಣಿಯ ಸತಿಯ ತಮ್ಮನು ದುರಾಚಾರಿಯಾಗಿ ಕುಲಹೀನ ಸತಿಯ ಕೂಡಿರಲು, ಒಂದುದಿನ ಮುಂಜಕವಿಯ ಮನೆಗೆ ಅವ ಬರಲು, ತಂದೆಯವನ ಮನ್ನಿಸಿ ಮಾತನಾಡಿದನು. ಮಗನಾದ ಭೋಜನು ಮನ್ನಣೆಯ ಮಾಡದೆ ಜಹಿಯು ಧಿಕ್ಕರಿಸಲು, ಮುಂಜಕವಿಯ ಕಿಣಿಯ ಸತಿ ಕ್ರೋಧವಂ ತಾಳಿರುತ ಕುಲಹೀನರಿ ಗೆಯು ಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠರಿಗೆಯು ಕೂಟವುಂಟೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ಎಂದಿರಲು, ಒಂದುದಿನ ಭೋಜನು ಸಖರ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಹೊಡೆಚೆಂಡನಾಡುವಾಗ ಸಿಡಿದು ಕಿಣಿಯ ತಾಯ ಮಂಚದ ಕೆಳಯಕೆಬೀಳಲು, ಅದ ತರುವುದಕೆ ಹೋದರೆ ಎನಗೆ ಕಂಟಕಬರುವುದೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರಲು, ಅವಳು ತನ್ನ ವಿಳಾಸಿನಿಯರಿಗೆ ಬಂದರೆ ಪಿಡಿದನೆಂದು ನೀವು ಪೇಳಿ ನಾನು ಕೂಗುವೆನೆನಲು, ಈ ಕೃತಕವನಹಿದು ಅವ ಪೋಗದಿರಲಾಗ ನನ್ನ ತಮ್ಮನೆ

ಕುಲಹೀನದ ಸತತೆ ಎಂದು ಜಹಿಡನಲಾ ಎಂದು ತನ್ನ ಗಂಡನ ಕೂಡೆ ನಿನ್ನ ಮಗನು ನನ್ನ ಸಿಡಿದನು. ಅವನ ಆಜ್ಞೆಯಂ ಮಾಡಿದೊಡೆ ನಾನುಳನೆ ಇಲ್ಲದಿದೊಡೆ ನಾನುಳನೆ ನೆನಲಾ, ಆಜ್ಞೆಯಂ ಮಾಡೆಂದು ಗುಣನಿಧಿಯೆಂಬ ಮಂತ್ರಿಯ ಕೈಯ ಕೊಡಲು, ಅವ ಕುಮಾರನ ಕೇಳಲು, ನಾನು ಪಾಪಿಯಹುದೆಂದು ತನ್ನಲಗ ಮಂತ್ರಿಗೆ 1 ಕೊಡಲು, ಅವನಾಗ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಡಗಿ ಪಕ್ಷಿಯ ರಕ್ತವ ತಂದು ಅವಳಿಗೆ ತೋರಿಲು, ಅವನ ರಕ್ತವ ಹಣೆಗೆ ಬೊಟ್ಟಿನಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಭಲ ಬಂತೆಂದು ನಗುತ್ತಿರಲು, ಬಳಿಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಬರಲು, ಅಸತಿಯರ ಮಾತ ಕೇಳುವ ಪತಿ ಮೂಲೋಕ್ತದೊಳು ಧರ್ಮಹೀನನೆಂಬ ಶ್ಲೋಕವನೋದುವಲ್ಲಿ, ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಾಂಧಾತ ರಾಜ್ಯವನಾಳಿದ ತಾನೆ ಹೋದ. ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ರಘುರಾಮ ಹೋದನು ಸೀತೆಯಿಂದ ಭಂಗಿತನಾಗಿ ದ್ವಾಪರದಲ್ಲಿ ಪಾಂಡವರು ಹೋದರು. ತಮ್ಮ ತಾಯಿ ಜಾರೆಯೆಂದಳೆಯದೆ ಎಲೆ ತಂದೆಯಾದ ಮುಂಜಕವಿರಾಯ ತಾವು ಮುಟ್ಟಿಯಾಳಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರನು ಕಟ್ಟಿಯಾಳಿದ ಭೂಮಿಯನು ಆರು ಜೈಸಿದವರಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ಸತಿಯ ಮಾತ ಕೇಳಿ ಎನ್ನ ಕೊಂದು ನಿನ್ನ ಸತಿಯನು ಭೂಮಿಯನು ನೀನು ಒಯ್ದೆಯಲಾ ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದರ್ಥವ ಮುಂಜಕವಿ ಯೋದಿ ನೋಡಿ ಅಲಗಿನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವಾಗ ಮಂತ್ರಿ ವನದಲ್ಲಿ ಮಡಗಿದ ಮಗನ ತೋಹಿದನು. ಸತಿಯ ಕೃತಕವ ಮಗನಿಂದ ಮಂತ್ರಿಯಿಂದಹಿದು ಸ್ತ್ರೀಯನಾಜ್ಞೆಗೆಯ್ದು ಮಂತ್ರಿಗೆ ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯವನಿತ್ತು ಪೋಡಶಮಹಾದಾನದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗವ ನೆಯ್ದಿದನು.

“2ನಾಂಧಾತ ಕೀರ್ತಿಯಿಂದ ಕೆಟ್ಟನೆಂಬುದಕ್ಕೆ” ಕಥೆ

ಇಕ್ಷ್ವಕರಾಜನ ಮಗ ಕುಕ್ಷಿ, ಅವನ ಮಗ ಬಾಣ, ಅವನ ಮಗ ಅನರಣ್ಯ, ಅವನ ಮಗ ದುಂದುಮಾರ, ಅವನ ಮಗ ಯವನಾಶ್ವ, ಆಹನ ಮಗ ಮಾಂಧಾತನು. ಇವನು ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ರಾಯರನೀ ಭುವನದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ಇಂದ್ರನ ಜಯಿಸಬೇಕೆಂದು ಅಮರಾವತಿಗೆ ಪೋಗಲು ಇಂದ್ರನಿಂದೆಂದನು. ಲವಣಾಸುರನ ಜಯಿಸದೆ ಇತ್ತ ಲೇಕೆ ಬಂದೆ ಎನಲು, ಆ ಮಾತಿಗೆ ಮಾಂಧಾತ ರಕ್ತಸನ ಮೇಲೆ ತಿರಿಗಿದನು. ಇತ್ತ ಭುವನದಲ್ಲಿ ಮಧುವನನೆಂಬ ಶೃಂಗಾರತೋಟದಿಂದೊಪ್ಪುವ ಮಧುವುರದಲ್ಲಿರ್ದ ಮಧುವೆಂಬ ರಕ್ತಸನ ಹೆಂಡತಿ ಸುಮಾಲಿಯ ಮಗಳು ಕುಂಭನಾಸಿನಿ. ಆಕೆಯ ಮಗ ಲವಣಾಸುರ. ಅವನು ಮಧುರೆಯಲ್ಲಿರ್ದ ಕಾರ್ತೀವೀರ್ಯನಮಗ ಶೂರಸೇನನಕೊಂದು ಮಧುರೆಯ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಇರುತೆ ಬಳಿಕವ ತಪವಮಾಡುವಾಗ ತಿವ ಮೆಚ್ಚಿ ಎಲೆ, ಲವಣಾಸುರ ಏನುಬೇಕು ಬೇಡಿದ್ದನೀವೆನೆನಲು, ಶತ್ರುಗಳ ಸಂಹಾರವಮಾಡಿ ತಿರುಗಿ ಬರುವ ತ್ರಿಶೂಲವಕೊಡಿ ಎಂದು ಬೇಡಿ ಪಡೆಕೊಂಡಿರಲು, ಆ ಮಾಂಧಾತ ಲವಣಾ

1. ತ್ರಿಯ ಕೈಗೆ (ಗ) 2. ಮಹಾಂ (ಗಜ) ಈ ಕಥೆಯ ಇತರ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇರೀತಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಸುರನ ಮೇಲೆ ಜಗಳಕ್ಕೆ ಬರಲು, ಅವನ ಕೂಡೆ ಕಾದುವುದಕ್ಕೆ ಶಕ್ಯವಲ್ಲದಿರಲು. ಆಗ ತ್ರಿಶೂಲವ ಬಿಡಲು ಮಾಂಧಾತ ತ್ರಿಶೂಲ ಬರುವ ರೌದ್ರವ ಕಂಡು ವಿಷ್ಣುವ ನೆನದ ಕರೆಯಲು ಹರಿ ಬರದಿರಲು ಮಾಂಧಾತನ ಕೊಂದು ತಿರಿಗಬಂದಿತ್ತು. ಇಂತು ಮಾಂಧಾತ ಹದಿನೆಂಟುಯಜ್ಞವ ವಿಷ್ಣುವ ಕುರಿತು ಮಾಡಿ ವಿಷ್ಣುವ ಕುರಿತು ಭಕ್ತಿಯ ಮಾಡಿ ಮುಕ್ತಿಯ ಕಂಡುಹಿಡಿದ.

“ಕೀರ್ತಿಯಿಂದ ಪರಹಿತಾರ್ಥಿಯಾದನು ಜೀಮೂತ” ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕಥೆ

ಗಾಂಧರ್ವಪುರದಲ್ಲಿ ಮೇಘವಾಹನನಸುತ ನಂದನಾಥ. ಆತಂಗೆ ಜೀಮೂತ ನೆಂಬ ಸುತನಾಗಿ ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಾಳುವಾಗ ಅರಿಯರು ದಂಡಿತ್ತಿಬಂದು ಪುರವಂ ಮುತ್ತಲು ಕಂಡು ಬಂದ ದಂಡಾರದು ಎಂದು ತನ್ನ ಪಿತನ ಕೇಳಲು, ನಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳಾದ ದಾಯಾದ್ಯರು ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನುಂಬುದಕ್ಕೆ ಬಂದರೆಂದು ಪೇಳಲು ಕೇಳಿ ಜೀಮೂತನು ಬಂಧುಗಳೊಡನೆ ಕಾದುವದು ಸಲ್ಲದೆಂದು ತಂದೆಗೆ ಪೇಳಿ ಇವರ ಕೂಡೆ ಕಾದಿ ಅವರ ಕೊಂದರೆ ನಮಗೆ ಇಹದಲ್ಲಿ ಪದದಲ್ಲಿ ಗತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ತಮ್ಮ ಪುರಮೊದಲಾದ ರಾಜ್ಯಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯ ಚತುರಂಗಬಲ ಆವ್ಯಭೋಗವನ್ನವರಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿ ತಂದೆ ತಾಯಿ ತನ್ನ ಸ್ವಬಂಧುಗಳು ಸಹವಾಗಿ ಆಘಾತವೆಂಟುಕೊಂಡು ಕ್ಷೇತ್ರವ ನೋಡಿ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನವ ಮಾಡಿ ಲಿಂಗಪೂಜೆಯ ಮಾಡುತ್ತ ಭೂಪ್ರದಕ್ಷಿಣವ ಬಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಲೆಯಾದ್ರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಸೌಗಂಧವನದಲ್ಲಿರುವ ರತ್ನದೇಗುಲದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ ದೇವಿ ಇರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ವಂದಿಸಿ ಕೀರ್ತಿಸಿ ನಿಂದಿರುವಲ್ಲಿ, ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ದೇವಸ್ತ್ರೀ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಗೆ ವಿಣೆಯಂ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿರೆ ಕಂಡು ಮತ್ತೊರ್ವಸ್ತ್ರೀಯ ಕರೆದು ಈ ವಿಣೆಯಂ ನುಡಿಸುವ ಸ್ತ್ರೀ ಆರು ಎಂದು ಕೇಳಲು, ಒಬ್ಬ ಸಿದ್ಧನ ಮಗಳು ಪದ್ಮಾವತಿ ಎಂಬವಳು ಎನಲು ಇಲ್ಲಿಗೇಕೆ ಬಂದಳೆನೆ ಈ ದೇವಿ ಒಲಿದು ಕೊಟ್ಟವನೆನಗೆ ಪುರುಷನು ಉಳಿದವರು ಎನಗೆ ಸಹೋದರರು ಎಂದು ಪೇಳಲು, ಆಗ ಜೀಮೂತನ ಧರ್ಮನೀತಿಯ ಕೀರ್ತಿಯು ಆ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸೇವೆಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯ ಜೀಮೂತಂಗೆ ಕೈಗೂಡಿಸಿ ಸುಖ, ದಲ್ಲಿರಲು ಬಳಿಕ ದೇವಿಯ ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ನಾಗಲೋಕವ ನೋಡುತ ಬರುವಲ್ಲಿ ನಾಗ ಕುಲಂಗಳ ಗರುಡ ತಿನ್ನುತ್ತಿರೆ ಆ ಸರ್ಪಗಳ ಅಸ್ಥಿ ಏಳುಪರ್ವತಂಗಳ ಹಾಂಗೆ ಬಿದ್ದಿರೆ ಅಚ್ಚರಿವಟ್ಟು ಜೀಮೂತ ನೋಡುತ್ತಿರೆ ಶಂಖಚೂಡನ ಜನನಿ ದುಃಖವಂ ಮಾಡುತ್ತಿರೆ ಕೇಳಿದನೆಕೆಂದು. ಗರುಡನು ಉರಗಕುಲವ ತಿನ್ನುತ್ತಿರಲು, ಬಾರಿಯೊಂದು ಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ದಿನಕೊಬ್ಬರ ತಿನ್ನುತ್ತಿರೆ ಇಂದು ನನ್ನ ಮಗನ ಬಾರಿ ಬಂದಿತೆಂದು ಮತ್ತೆಯು ಮಹಿಗಲವ ಅಂಜದಿರೆಂದು ಅಭಯವನಿತ್ತು. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣವ ಕೊಡುವೆನು. ಅವ ಪರಿಯಲ್ಲಿ ಶರೀರ ಸಾವುದು ಸತ್ಯ ಪರಹಿತಕೆ ಈನೆನು ಎಂದನು ವಾಗಿ ಆ ಗರುಡನು ಬಾರಿಯಕೊಂಬ ಭಂಡಿಯೊಳು ಮುಸುಕಿಟ್ಟು ಮಲಗಿರೆ ಭೋರ

ನಿಳಿದು ಹೊಡೆದಿತ್ತಿ ಕಡಿಖಂಡವ ಮಾಡಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿರೆ ಶಿವಧ್ಯಾನದಿಂದಿರೆ ಅವನು
ಶಿರೋಮಣಿ ಜೀಮೂತವಾಹನನರಸಿಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು ಕಾಣುತ್ತೆ
ಆ ಮಾನಿನಿ ವೃತವಾದಳು. ವನಜನೇತ್ರಿಯು ಶಂಖ ಚೂಡನ ತಾಯಿ ಮಡಿಯಲು
ಕಾಣುತಾಗ ಗಗನದಿ ಸುರರು ಹೂಮಳೆ ಗಟ್ಟಿದರು. ಖೇಚರರು ನೋಡಿ ಬೆರಗಾಗಲು
ಪರಹಿತಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣವನ್ನಿತ್ತನಿವನೆಂದು ಗಿರಿಜೆ ಸಹಿತಬಂದು ಮೂವರಿಗೆಯು ಪ್ರಾಣವ
ಶಿವನಿತ್ತಲ್ಲಿ ಈ ಮೂವರೊಳಗೆ ಆರು ಪರೋಪಕಾರಿಗಳೆಂದು ಮನುಗಳು ಕೇಳಲು
ಜೀಮೂತನಿತ್ತ ಪ್ರಾಣವಾಶ್ಚರಿಯೆಂದು ಹರಿಯಜೇಂದ್ರಾದಿಗಳು ಕೊಂಡಾಡಿದರು.

ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ, ಬೆಂಗಳೂರು.

೧. ಪುರಾತನರ ತ್ರಿವಿಧಿ	ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿ	1-0-0
*೨. ವೀರೇಶ ಚರಿತೆ	ರಾಘವಾಂಕ ಕವಿ	2-0-0
*೩. ಮನೋವಿಜಯಮ್	ಗುರುಬಸವ ಕವಿ	2-0-0
೪. ಬಸವೋದಾಹರಣಮ್	ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮನಾಥ	1-0-0
*೫. ಬಿಲವ್ವಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಂ		0-4-0
೬. ಘನಲಿಂಗಿದೇವರ ವಚನ	ಘನಲಿಂಗ ದೇವರು	1-0-0
೭. ಯುಗವಾಣಿ	(ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ)	1-0-0
೮. ಸಂಸ್ಥೆ ಶಿವಪೂಜಾವಿಧಿ	ಶ್ರೀ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಒಡೆಯರ್	1-0-0
೯. ತುರುಗಾಹಿ ರಾಮಣ್ಣ ವಚನಗಳು	ರಾಮಣ್ಣ	0-4-0
೧೦. ಭಾರತ-ಚೀಣಾ ಜನಜೀವನ		0-8-0
೧೧. ನ್ಯಾಯ ಶತಕಮ್	ರಾಮೇಶ್ವರ ಮುಖಿ	0-12-0
೧೨. ಕನ್ನಡಕಲಿ ಸಿರುಮನ ಚರಿತೆ	ಹು. ಶ್ರೀ. ಜೋಯಿಸರು	0-12-0
೧೩. ದುಂಬಿ (ಕವನ ಸಂಗ್ರಹ)	ಬಿ. ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿ	1-0-0
೧೪. ಕನ್ನಡ ಆದಿತ್ಯಪುರಾಣಂ (ಭಾಗ-೧)	ಕವಿರಾಜ ಕಂಠೀರವ	1-0-0
೧೫. ವೀರಶೈವ ಮಹಾ ಪುರುಷರು (ಭಾಗ-೧)	ಬಿ. ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿ	5-0-0
೧೬. ವೀರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು	ಬಿ. ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿ	2-0-0
— ಇತಿಹಾಸ (ಭಾಗ ೧)		

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಗ್ರಂಥಮಾಲಾ

*೧. ಗಾಂಧಿ ಗೀತೆಗಳು	ಬಿ. ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿ	0-4-0
೨. ಸರ್ವಜ್ಞ ಮೂರ್ತಿ	ಬಿ. ಶಿವಮೂರ್ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿ	1-4-0
೩. ಶ್ರೀ ರಮಣ ಮಹರ್ಷಿ	ಅರ್ಚಿಕ ವೆಂಕಟೇಶ ಮತ್ತು ರೇಣುಕ ಪ್ರಸಾದ್ ಬಿ.ಎ.,	1-0-0
೪. ಮಹಾಕವಿ ಬಾಣ	ಕವಿ-ಕಾವ್ಯ ವಿಚಾರ	0-8-0

ಪುಸ್ತಕಗಳು ಅಚ್ಚಿ ನಲ್ಲವೆ.

ಪ್ರಕಾಶಕರು:

ಶರಣ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕಾರ್ಯಾಲಯ

೨೭. ರಂಗಸ್ವಾಮಿ ಗುಡಿ ಬೀದಿ (ಬಳ್ಳೇಪೇಟೆ)

p.o. ಬೆಂಗಳೂರು-2

